

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek

NEJVYŠŠÍ SOUD
ČESKÉ REPUBLIKY

1/2016

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu je jediným pramenem, který obsahuje výlučně judikaturu vycházející z kolektivní procedury upravené zákonem, jejím vydavatelem je Nejvyšší soud. Výběr rozhodnutí provádějí a o zařazování rozhodují kolegia Nejvyššího soudu.

Před projednáním jednotlivých vybraných rozhodnutí jsou tyto judikáty zasílány na připomínková místa uvedená v tiráži. Rozhodnutí publikovaná ve Sbírce nepředstavují názor jednotlivce ani nevycházejí z volného uvážení nakladatelství, nýbrž jsou výsledkem kolektivního projednání a kolektivního názoru o vhodnosti zveřejnění řešení nového nebo dosud neřešeného problému.

Redakční rada:

Předseda: prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.
Členové: JUDr. Antonín Draštík, JUDr. Václav Duda, JUDr. Věra Kůrková,
JUDr. Zdeněk Krčmář
Adresa redakce: Nejvyšší soud, Burešova 20, 657 37 Brno
tel.: +420 541 593 111, fax: +420 541 213 493
e-mail: podatelna@nsoud.cz

Ročník LXVIII, Index 47 301
Číslo 1/2016 vychází 29. 3. 2016

Připomínková místa:

Nejvyšší správní soud, Vrchní soud v Praze, Vrchní soud v Olomouci, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Česká advokátní komora, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Právnická fakulta Palackého univerzity, Právnická fakulta Západočeské univerzity, Ústav státu a práva Akademie věd ČR, Krajský soud v Ústí nad Labem, Krajský soud v Hradci Králové, Krajský soud v Plzni, Krajský soud v Brně, Krajský soud v Ostravě, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Praze, Městský soud v Praze, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Nejvyšší státní zastupitelství.

Vzor citace rozhodnutí uveřejněných ve Sbírce:

- rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 300/2010 (uveřejněný pod č. 32/2013 Sb. rozh. obč.);
nebo
- rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod č. 99/1995 Sb. rozh. tr.

Vzor citace rozhodnutí neuveřejněných ve Sbírce:

- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 3 Tdo 225/2012.

Rozhodnutí uveřejněná ve Sbírce jsou redakčně zpracovávána.

PŘEDMLUVA

Vážení čtenáři,

dostáváte do rukou „novou“ Sbíрку soudních rozhodnutí a stanovisek, byť změny ve vzhledu i obsahu nejsou nijak mimořádné, neboť lze říci, že jde o Sbíрку tradiční, a tradici je třeba podle mého názoru ctít. Sbířka vychází v zásadě v této podobě již více jak 60 let, přičemž navazuje i na meziválečné polooficiální sbírky, zejména na Vážného sbírku rozhodnutí nejvyššího soudu.

Od čísla 1/2016 vydává Nejvyšší soud Sbířku soudních rozhodnutí a stanovisek v nakladatelství Wolters Kluwer ČR, a. s., v nové úpravě obálky při zachování rozlišovacích prvků ve vztahu k ostatním vydávaným sbírkám judikatury a s určitými změnami také v grafické úpravě obsahu sešitů. Ve snaze zlepšit úroveň redakčního zpracování a uživatelského komfortu čtenářů jsou rozhodnutí novým způsobem upravovaná do jednotné struktury vymezující dosavadní průběh řízení ve věci, řízení o dovolání a vyjádření k němu, přípustnost dovolání a konečné jeho důvodnost. Číslování odstavců rozhodnutí, jež se redakčně zpracovává pro účely tzv. zelené sbírky, umožňuje přesnější citaci a lepší orientaci v rozhodnutí z hlediska snazšího nalezení konkrétní jeho části, na kterou je odkazováno.

Samostatnou přílohou tzv. zelené sbírky je nadále i Výběr důležitých rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva pro justiční praxi z pohledu Nejvyššího soudu. Vliv judikatury ESLP na soudní rozhodování v České republice na základě Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod vedle práva Evropské unie zprostředkovávaného judikaturou Soudního dvora EU je dnes již nepopíratelný a nepominutelný. V té souvislosti považuji za potřebné připomenout, že nepochybný kvalitativní posun ve způsobu zpracování a aktuálnosti Výběru důležitých rozhodnutí Evropského soudu uskutečněný zejména v posledních letech je oceňovaný nejen odborníky na lidskoprávní problematiku, ale i jednotlivými soudci, státními zástupci, advokáty a dalšími uživateli.

Vydáváním těchto sbírek Nejvyšší soud, jako vrcholný soudní orgán obecných soudů v oblasti trestní, občanskoprávní a obchodní, plní svou zákonnou úlohu zajišťování jednotnosti soudních rozhodnutí v rámci soustavy obecných soudů (srov. § 14 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů), k čemuž dochází zejména prostřednictvím uveřejňování rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, ale i vybraných rozhodnutí soudů nižších stupňů. Publikovaná rozhodnutí budou i nadále výsledkem pečlivého procesu výběru v rámci zasedání trestního nebo občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, čímž je naplňován zákonný požadavek na dostupnost zásad-

ní publikované judikatury pro všechny uživatele (srov. § 24 zákona o soudech a soudcích), což je významné zejména v poslední době, která někdy trpí „judikaturní inflací“ či „informačním zahlcením nepřehlednou judikaturou“, zvláště pokud nejsou k dispozici vyhledávací systémy odpovídající potřebám jejich uživatelů. Sbírka by tak měla svým obsahem ochraňovat důvěru adresátů rozhodnutí v právo a pokud možno vyloučit svévoli z rozhodovací praxe.

Primárním cílem uveřejňování rozhodnutí ve Sbírce je sjednocování nebo další rozvinutí judikatury v budoucích obdobných věcech. Proto Sbírka hraje mimořádnou úlohu v zákonem stanoveném modelu fungování Nejvyššího soudu v České republice, který jinak svým založením, ale i v důsledku judikatury Ústavního soudu, vedle této primární role často směřuje k napravování pochybení nižších soudů a zajišťování spravedlnosti v jednotlivých posuzovaných případech.

Judikatura v kontinentálním právu není sice formálně závazná, ale působí normativně, tedy jinými slovy má normativní sílu, která se projevuje při soudním rozhodování tak, že soudce by měl v zásadě vždy zvážit aplikovatelnost relevantní judikatury na posuzovaný případ, zejména je-li na ní při projednávání případu stranami či účastníky poukazováno. Rozhodnutí a stanoviska publikovaná ve Sbírce jsou tak nepochybně vhodným zdrojem argumentace, který soudce rozhodující obdobný případ může či spíše by měl ve svém rozhodnutí zohlednit. Při práci s judikaturou obsaženou ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek je však třeba brát v úvahu nejen vlastní znění právní věty a příslušné části odůvodnění rozhodnutí, ale i obsahové a hodnotové argumenty, jakož i případnou doktrinární kritiku, problematické společenské důsledky rozhodnutí pro praxi v dané oblasti, vývoj společenských a kulturních podmínek, vývoj ústavněprávních podmínek či judikatury evropských soudů apod. Z toho vyplývá, že soudce má možnost se i od této publikované judikatury odchýlit, musí však takové odchýlení přesvědčivě odůvodnit, tedy podložit své odchýlné rozhodnutí dostatečnými právními argumenty při interpretaci a aplikaci zákona na konkrétní jím řešený případ. Tím může iniciovat změnu této judikatury, samozřejmě pokud bude tato změna aprobována Nejvyšším soudem v jeho další praxi, a to případně i prostřednictvím rozhodnutí velkého senátu příslušného kolegia nebo vydání stanoviska v zájmu jednotného rozhodování soudů. Uvedená „diskurzní závaznost“, která je nutná z hlediska právní jistoty, rovnosti a ochrany důvěry v konzistentní soudcovské rozhodování, je tak ve svých praktických důsledcích velmi silná, zvláště když i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 25. 11. 1999, sp. zn. III. ÚS 470/97 (N 163/16 SbNU 203)“, dovodil, že bezdůvodné opomenutí publikované judikatury Nejvyššího soudu může mít „rasy jurisdikční libovůle“. Podle tohoto nálezu je protiústavní, pokud se obecné soudy odchýlí od ustálené rozhodovací praxe, nadto usměrňované opakovanými rozhodnutími Nejvyššího soudu, „aniž by ... dostatečným způsobem vyložily důvody, pro které ustálenou rozhodovací praxi odmítají ...“.

V neposlední řadě je třeba připomenout, že při novém pojetí Sbírký nelze opomenout elektronické zpřístupňování judikatury, které není omezeno limity tištěné Sbírký. Elektronizace v posledních letech zásadně proměňuje roli a význam klasické papírové publikace, a proto jsme připravili společně s nakladatelstvím Wolters Kluwer ČR, a. s., i postupný přechod k elektronické podobě Sbírký, a to zatím vedle její tištěné podoby.

Jménem redakční rady Sbírký chci poděkovat všem milým kolegům, kteří nám sdělili své poznatky a připomínky týkající se v ní uveřejňovaných stanovisek a rozhodnutí a rovněž názory na její používání v praxi, čímž nepochybně napomohli k jejímu zkvalitnění.

Závěrem mi dovoluete poděkovat také dosavadnímu nakladatelství Novatrix, s. r. o., které s redakční radou Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek dlouhá léta spolupracovalo při jejím vydávání.

Dne 1. ledna 2016

Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.
předseda redakční rady

OBSAH

Rozhodnutí ve věcech trestních

Jednání soudu	č. 7
Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	č. 1
Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	č. 5
Odvolání	č. 7
Podmíněné zastavení trestního stíhání	č. 4
Pokus trestného činu	č. 2
Postoupení věci jinému orgánu	č. 6
Trestní řízení	č. 6
Veřejné zasedání	č. 7
Vyloučení orgánů činných v trestním řízení	č. 3
Zavinění	č. 2
Zpronevěra	č. 1

OBSAH

Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Doručování	č. 10
Exekuce	č. 3
Insolvence	č. 10, 11
Insolvenční správce	č. 10
Lhůty	č. 2
Náhrada škody	č. 7
Nájem	č. 11
Náklady řízení	č. 3
Neplatnost právního úkonu	č. 6
Obnova řízení	č. 2
Odpovědnost státu za škodu	č. 7, 8, 9
Opatrovník	č. 1
Pracovní kázeň	č. 12
Spoluvlastnictví	č. 5
Svéprávnost (o. z.)	č. 1
Výpověď z pracovního poměru	č. 12
Zadostiučinění (satisfakce)	č. 9
Zajištění majetku	č. 8
Zástavní právo	č. 4
Zpětná účinnost právních předpisů	č. 4
Žaloba určovací	č. 6

ROZHODNUTÍ
VE VĚCECH TRESTNÍCH

Č. 1

Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, zpronevěra
§ 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, § 206 tr. zákoníku

Č. 1

Jednočinný souběh trestných činů maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku a zpronevěry podle § 206 tr. zákoníku není vyloučen.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2015, sp. zn. 3 Tdo 821/2015, ECLI:CZ:NS:2015:3.TDO.821.2015.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného A. B. proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 2. 2015, sp. zn. 5 To 6/2015, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově pod sp. zn. 104 T 85/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 25. 2. 2015, sp. zn. 5 To 6/2015, podle § 258 odst. 1 písm. b) a f) tr. ř. k odvolání obviněného A. B. zrušil rozsudek Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. 104 T 85/2014, a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že A. B. uznal vinným jednak přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, jednak přečinem zpronevěry podle § 206 odst. 1 a 3 tr. zákoníku, a to na základě zjištění, že v přesně nezjištěné době od 29. 9. 2009 do 11. 11. 2010 v P., okres K., veden záměrem získat neoprávněný prospěch a znemožnit výkon rozhodnutí, ač řádně ústně poučen vykonavatelem soudního exekutora o tom, že nesmí odstranit, prodat či jinak právně zatížit věci sepsané v protokole o soupisu movitých věcí ze dne 29. 9. 2009, na základě exekučního příkazu sp. zn. ..., vydaného soudním exekutorem JUDr. M. V. dne 7. 9. 2009, který byl pověřen provedením exekuce na majetek povinné obchodní společnosti A., s. r. o., se sídlem P. 587, R., usnesením Okresního soudu v Karviné, č. j. 50 Nc 1761/2009-4, ze dne 8. 7. 2009, jemuž byl obžalovaný přítomen, kdy se jednalo o věci, které měla u něj k podnikání v obci P. na ul. U T. 1506 uloženy obchodní společnost A., s. r. o., přesto v rozporu s tímto poučením odvezl na neznámé místo či jiným způsobem neoprávněně naložil s předměty exekuce u něj uskladněnými, kdy takto neoprávněně naložil jednak s dvěma předměty ve vlastnictví obchod-

č. 1

ní společnosti A. L. se sídlem v J. H., a to omítacím strojem Duo-Mix Plus E V/50 Hz v hodnotě 110 000 Kč a vysokotlakým stříkacím strojem Graco 390 KA s příslušenstvím v hodnotě 41 000 Kč, které byly exekutorem vyloučeny ze soupisu movitých věcí a měly být vydány vlastníku – obchodní společnosti A. L. se sídlem v J. H., a dále rovněž s dalšími předměty obchodní společnosti A., s. r. o., které byly u něj uskladněny a které náležely do exekuce, tedy stolní kotoučovou pilou TK 1500U v hodnotě 3 000 Kč, vysokotlakým čističem Karcher K 5.68 v hodnotě 5 600 Kč, pracovními chůdami z hliníkových profilů v hodnotě 3 500 Kč, kompresorem Abac v hodnotě 11 050 Kč, stojanovou vrtačkou tzv. sloupovkou v hodnotě 3 380 Kč, Aku šroubovákem Milwaukee v hodnotě 3 800 Kč, sekačím kladivem Milwaukee v hodnotě 5 000 Kč, pásovou pilou Proma v hodnotě 6 750 Kč, kotoučovou pilou Hanseatic v hodnotě 500 Kč, vozíkem rudl v hodnotě 700 Kč, strojem Siemens na drcení papíru v hodnotě 60 000 Kč, strojem pro broušení a začišťování omítek v hodnotě 25 000 Kč, míchadlem na barvu Protocol MxP 1600EQ v hodnotě 5000 Kč, Aku šroubovákem zn. Makita v hodnotě 3000 Kč, elektrickým vysavačem BU 1600 v hodnotě 100 Kč, čímž způsobil obchodní společnost A. L., s. r. o., se sídlem v J. H. škodu 151 000 Kč a obchodní společnost A., s. r. o., se sídlem P. 587, R., škodu ve výši nejméně 138 380 Kč, a odsoudil je za to k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, přičemž mu takto uložený trest podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvou roků. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř., § 229 odst. 2 tr. ř. a § 229 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

II.**Dovolání a vyjádření k němu**

2. Proti výše uvedenému rozsudku odvolacího soudu podal A. B. dovolání, a to jako osoba oprávněná, včas, prostřednictvím svého obhájce a za splnění i všech dalších, zákonem pro podání dovolání vyžadovaných náležitostí.

3. Obviněný A. B. v tomto svém mimořádném opravném prostředku uvedl, že jej podává z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejprve namítl, že okresní ani krajský soud se nezabývaly argumentací obviněného v tom směru, že nebyla naplněna skutková podstata přečinu zpronevěry podle § 206 odst. 1 a 3 tr. zákoníku. K tomu dále poznamenal, že uvedené právní kvalifikace jednoho skutku mohou stát obtížně vedle sebe v jednočinném souběhu, když objektivní stránka jednoho deliktu spočívá v „odstranění věci“ a objektivní stránka druhého deliktu spočívá v „přisvojení si svěřené věci“. Pokud jde navíc o základní znak skutkové podstaty trestného činu zpronevěry „svěřené“, těžko lze za naplnění této části skutkové podstaty považovat pouhé dodatečné ústní sdělení vykonavatele soudního exekutora, že nesmí odstranit, prodat či jinak právně zatížit věci sepsané v protokolu. Obviněný má rovněž za to, že pro naplnění znaku skutkové podstaty „přisvojí si cizí věc“ by muselo být prokázáno, které konkrétní věci

z místa nějakým způsobem přemístil či odstranil a získal do své moci. K naplnění skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku uvedl, že činnost exekutora v podstatě byla v zájmu obviněného, a nikoli proti němu. Odvolací soud rovněž pochybil, když konstatoval zcela nesprávnou a nedoloženou výši škody, kterou měla utrpět dotčená leasingová společnost, v důsledku čehož soud postupoval v rozporu s principy adhezního řízení, když ani nezohlednil námitky obviněného podané v tomto směru. Namísto toho měl odvolací soud poškozeného odkázat na řízení ve věcech občanskoprávních. Leasingová společnost navíc nemohla utrpět škodu, která jí byla z podstatné části přiznána. S tímto pochybením soudu dle obviněného navíc úzce souvisí otázka tzv. opomenutých a odmítnutých důkazů, neboť soudy se opřely toliko o odborné vyjádření, které samo o sobě nemohlo být objektivním podkladem pro vyhodnocení výše škody, neboť zpracovatel odborného vyjádření věci ani neviděl a nemohl ohodnotit jejich skutečný stav, a to zejména v situaci, kdy jediné informace k hodnotě či stavu těchto věcí mu podával údajný poškozený. Závěrem obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 2. 2015, sp. zn. 5 To 6/2015, zrušil postupem podle § 265k tr. ř. v celém rozsahu a věc podle § 265l tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ostravě k novému projednání a rozhodnutí.

4. K takto podanému dovolání se písemně vyjádřila příslušná státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“), která nejprve uvedla, že co se týká výhrad obviněného stran správnosti právního posouzení jeho jednání jako přečinu podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, pak tyto nejsou žádným způsobem konkretizovány, přičemž obviněný pouze odkazuje na příložené materiály, případně na spisovou dokumentaci. Přezkumný postup dovolacího soudu však může být zaměřen pouze na ty skutečnosti, které jsou zformulovány přímo v textu podaného dovolání, tak jak to odpovídá jeho obsahovým náležitostem ve smyslu § 265f tr. ř. Dále uvedla, že pro naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu zpronevěry není rozhodným průběh soupisu movitých věcí povinného ani otázka, zda dovolatel v sepsovaném protokolu figuroval.

5. K tvrzení obviněného, že činnost exekutora byla v podstatě vykonávána v jeho zájmu a nikoli proti němu, státní zástupkyně podotkla, že obviněný nevedl žádnou transparentní právní argumentaci, která by mohla být spojena se zpochybněním právního závěru o jeho vině. Rovněž ve svém vyjádření rozvedla problematiku jednočinného souběhu, konkrétně speciality a subsidiarity trestných činů, a to se závěrem, že vyloučení jednočinného souběhu obou dovolateli přisouzených přečinů nepřipadá do úvahy, mimo jiné z důvodu ochrany rozdílných zájmů, kde u jednoho jde o zájem na řádném výkonu rozhodnutí soudů a dalších orgánů veřejné moci a u druhého o vlastnictví věci nebo jiné majetkové hodnoty. Státní zástupkyně závěrem navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

III.

Přípustnost dovolání

č. 1

6. Na tomto místě je nutno připomenout, že dovolání jako mimořádný opravný prostředek lze podat jen a výlučně z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., a je tedy nezbytné vždy posoudit, zda uplatněný dovolací důvod v té které věci je právě tím, který lze považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, když bez jeho existence nelze vůbec provést přezkum napadeného rozhodnutí.

7. Důvod dovolání vymezený § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Poukazem na uvedený dovolací důvod se nelze v zásadě domáhat přezkoumání učiněných skutkových zjištění, pokud ovšem tato jsou takového druhu a rozsahu, že na jejich základě lze přijmout jim adekvátní právní závěry. Skutkový stav je tak při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny v souvislosti s provedeným dokazováním a následně právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. S poukazem na označený dovolací důvod se však za dané situace nelze domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na kterých je napadené rozhodnutí vystavěno. Nejvyšší soud se tedy nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a je takto zjištěným skutkovým stavem vázán. Povahu právně relevantních námitek nemohou mít takové námítky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námítky, kterými dovolatel vytýká neúplnost provedeného dokazování.

IV.

Důvodnost dovolání

8. S přihlédnutím k těmto východiskům přistoupil Nejvyšší soud k posouzení dovolání obviněného.

9. Obviněný ve svém dovolání de facto opakuje argumentaci, kterou přednesl ve svém odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně a kterou se již zabýval i soud odvolací. Obviněný rovněž mnohé námítky ve svém dovolání nikterak nerozvádí, a to s odkazem, že „podklady jsou založeny ve spise a zčásti tvoří též přílohu tohoto dovolání“. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je nezbytné zdůraznit, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Náležitou argumentaci dovolání, jakožto mimořádného opravného prostředku, má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

10. Pokud obviněný namítl, že se okresní ani krajský soud nezabývaly argumenty obviněného v tom směru, že nebyla naplněna skutková podstata trestného činu zpronevěry podle § 206 odst. 1 a 3 tr. zákoníku, tak této námitce nelze přisvědčit. Soudy prvního i druhého stupně totiž přesvědčivě uvedly, proč uznaly obviněného vinným právě tímto trestným činem. Nejvyšší soud k tomuto připomíná, že trestného činu zpronevěry podle § 206 odst. 1 a 3 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo si присvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku větší škodu, kdy větší škodou je škoda ve výši minimálně 50 000 Kč, což vyplývá z výkladového pravidla v § 138 odst. 1 tr. zákoníku. Pokud jde o samotnou složku zavinění, tak v tomto případě postačuje nedbalostí forma a nevyžaduje se forma úmyslná. Z provedeného dokazování přitom vyplývá, že obviněný, ač poučen o tom, že nesmí odstranit, prodat či jinak právně zatížit věci sepsané v protokole o soupisu movitých věcí, tyto odvezl na neznámé místo či s nimi jiným způsobem neoprávněně naložil. Sám obviněný přitom připustil, že věci odstranil, resp. že je z objektu odvezl. Neobstála ani jeho dřívější obhajoba, že je jen uložil u svého známého, když svědek J. K. u hlavního líčení toto tvrzení zcela vyvrátil.

11. Stejně tak nelze přisvědčit argumentu, že mu předmětné věci nebyly svěřeny, když v tomto ohledu došlo k pouhému sdělení vykonavatele soudního exekutora, že nesmí odstranit, prodat či jinak právně zatížit věci sepsané v protokole. Cizí věc je pachateli svěřena, jestliže je mu odevzdána do faktické moci, tedy do držení nebo do dispozice, a to zpravidla s tím, aby s věcí nakládal určitým způsobem. Pro naplnění skutkové podstaty se přitom ani nevyžaduje, aby osoba, která věc pachateli svěřila, byla jejím vlastníkem. Sám obviněný k tomu uvedl, že jakožto oprávněný byl přítomen soupisu movitých věcí, které měl u něj v jeho nebytových prostorách uložené dlužník, přičemž byl poučen, že s těmito věcmi nelze dále nakládat. Stejně tak svědek J. B. před soudem prvního stupně sdělil, že jakožto povinný byl taktéž přítomen soupisu movitých věcí, kdy vykonavatel všechny přítomné řádně poučil. Svědek D. S., vykonavatel exekutora, k věci uvedl, že prováděl soupis movitých věcí, přičemž přítomné, mezi kterými byl i obviněný, poučoval v tom směru, že věci jsou nyní předmětem exekuce a nesmí se s nimi nakládat. Toto poučení se vztahovalo jak na povinného, tak i oprávněného, přičemž se nedá považovat za obligatorní, aby poučení bylo předloženo v písemné formě či aby se přímo jednalo o nějaký druh rozhodnutí příslušného orgánu. Soudy prvního i druhého stupně rovněž správně vyhodnotily naplnění znaku „přisvojení si cizí věci“, jelikož pachatel si prisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, jestliže s touto naloží v rozporu s účelem, k němuž mu byla dána do opatrování nebo do dispozice, a to způsobem, který maří základní účel samotného svěřeni. Stran věcí, o které se konkrétně jedná, lze pouze odkázat na výrokovou část napadeného rozhodnutí.

12. Jestliže obviněný zpochybňuje naplnění skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zá-

koniku, když činnost exekutora v podstatě byla v zájmu obviněného, a nikoli proti němu, tak Nejvyšší soud připomíná, že trestného činu podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo zmaří nebo podstatně ztíží výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou, zatají, zcizí nebo odstraní věc nebo jinou majetkovou hodnotu, které se takové rozhodnutí týká.

č. 1

13. Předmětem ochrany je tedy zájem na řádném výkonu rozhodnutí soudů a dalších orgánů veřejné moci a na vykázání. Znak zmaří nebo podstatně ztíží výkon rozhodnutí, znamená, že rozhodnutí nelze vykonat vůbec nebo jen za podstatně ztížených podmínek. Jak uvedl již odvolací soud, obviněný zmařil výkon rozhodnutí soudu, kdy exekuce byla nařízena usnesením Okresního soudu v Karvině, č. j. 50 Nc 1761/2009-4. Soupisu movitých věcí vykonavatelem exekutora byl obviněný přítomen a věděl tedy i o existenci konkrétního exekučního příkazu na prodej movitých věcí, které přesto odstranil. Samotná okolnost, že činnost exekutora v podstatě byla v zájmu obviněného, a nikoli proti němu, nijak nevylučuje možnost spáchání (označeného) trestného činu. Takovému argumentu proto nelze přisvědčit. Jak uvedl již nalézací soud, samotný fakt, že obviněný byl v rámci exekučního řízení oprávněným (a nikoli povinným), je pro celou situaci poměrně neobvyklý, na naplnění znaků skutkové podstaty a právní kvalifikaci to však nic nemění.

14. Nejvyšší soud rovněž neshledal rozpor v právní kvalifikaci, kdy není vyloučen jednočinný souběh trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku s trestným činem zpronevěry podle § 206 odst. 1 a 3 tr. zákoníku, přičemž obviněný si jednak přisvojil cizí věc, která mu byla svěřena, a jednak svým jednáním zmařil, resp. podstatně ztížil výkon rozhodnutí soudu či jiného orgánu veřejné moci tím, že odstranil věc, které se takové rozhodnutí týká.

15. K námitce obviněného, že odvolací soud pochybil, když konstatoval nesprávnou výši škody a postupoval tak v rozporu s principy adhezního řízení, lze uvést, že obviněný de facto namítá nesprávnou aplikaci § 228 tr. ř. a § 229 tr. ř. K tomu je však nezbytné podotknout, že se jedná o námitky procesního charakteru, které nelze podřadit pod zvolený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obdobná situace platí rovněž při aplikaci § 105 tr. ř., tedy námitky stran využití odborného vyjádření. Pokud k tomuto obviněný dále zmiňuje otázku tzv. opomenutých a odmítnutých důkazů, tak tyto již ve svém dovolání blíže nekonkretizuje. Jestliže však tímto opětovně namítá, že nebyl vypracován znalecký posudek stran vyhodnocení výše škody, soudy v tomto považovaly za dostačující závěry z vypracovaného odborného vyjádření.

16. Nejvyšší soud v této souvislosti rovněž připomíná, že rozhodnutí o rozsahu dokazování spadá do výlučné kompetence obecných soudů. V souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího i Ústavního soudu je v pravomoci obecných soudů, aby stanovily potřebný rozsah dokazování a zabránily provádění zjevně

nadbytečných důkazů a průtahům v řízení. Je zcela na úvaze soudu, jak vyhodnotí jednotlivé důkazy a jakými důkazními prostředky bude objasňovat určitou okolnost, která je pro zjištění skutkového stavu významná. Z hlediska práva na spravedlivý proces je však klíčový požadavek náležitého odůvodnění rozhodnutí ve smyslu § 125 odst. 1 tr. ř. nebo § 134 odst. 2 tr. ř. (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2008, sp. zn. III. ÚS 1285/08), přičemž tento požadavek sledává Nejvyšší soud v případě rozhodnutí soudů v projednávané věci za naplněny, neboť soudy prvního i druhého stupně své závěry v odůvodnění svých rozhodnutí logicky a přesvědčivě odůvodnily. Soudy si tak vytvořily dostatečný skutkový podklad pro své rozhodnutí v souladu s § 2 odst. 5 tr. ř. a nijak také nevybočily z mezí volného hodnocení důkazů jako zásady trestního řízení uvedené v § 2 odst. 6 tr. ř. Nejvyšší soud se navíc nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a je takto zjištěným skutkovým stavem vázán. Povahu právně relevantních námitek tak nemohou mít námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námitky, kterými dovolatel vytýká neúplnost provedeného dokazování.

17. Ostatní námitky obviněného jsou rázu obvyklých výhrad procesní strany a nedosahují úrovně, na niž by byl dovolací soud povinen (z důvodu porušení práva obviněného na spravedlivý proces) reagovat.

18. S poukazem na uvedené Nejvyššímu soudu nezbylo, než takto podané dovolání A. B. odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako dovolání zjevně neopodstatněné. Za podmínek stanovených v § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. tak učini v neveřejném zasedání.

Č. 2

č. 2

Pokus trestného činu, zavinění

§ 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 15 odst. 1 tr. zákoníku, § 17 tr. zákoníku

K okolnostem zvlášť přitěžujícím postačí u dokonaného trestného činu zavinění z nedbalosti ve smyslu § 17 písm. a) a b) tr. zákoníku, nestanoví-li zákon jinak. Naproti tomu u pokusu trestného činu se úmysl pachatele (§ 15 tr. zákoníku) musí vztahovat též k zákonným znakům kvalifikované skutkové podstaty trestného činu, tj. ke zvlášť přitěžujícím okolnostem.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 3 Tdo 1115/2015, ECLI:CZ:NS:2015:3.TDO.1115.2015.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného F. K. proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 To 143/2015-114, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu Plzeň-město pod sp. zn. 2 T 11/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 18. 3. 2015, č. j. 2 T 11/2015-98, byl obviněný F. K. uznán vinným pokusem přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku [tj. zákona č. 40/2009 Sb., účinného od 1. 1. 2010 (dále jen „tr. zákoník“)] k § 211 odst. 1 a 4 tr. zákoníku na skutkovém základě, že „dne 3. 4. 2014 v P., na pobočce K. b., a. s., na adrese G. ulice, při své žádosti o poskytnutí úvěru ve výši 250 000 Kč od společnosti K. b., a. s., IČ ..., se sídlem P. 1, Na P. 969, vědomě uvedl v rozporu se skutečností, že je zaměstnán u společnosti T., s. r. o., IČ ..., se sídlem P., B. nám. 17/21, jako obchodní zástupce a jeho čistý měsíční příjem činí 33 523 Kč, o čemž předložil falešné potvrzení o výši příjmů, ačkoli v této společnosti nikdy nepracoval, přičemž úvěr nebyl ze strany banky poskytnut vzhledem k odhalení podvodného jednání pracovníky banky“. Za to byl obviněnému podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání patnácti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let.

2. O odvolání obviněného proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 To 143/2015-114,

jímž je podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 18. 3. 2015 [§ 139 odst. 1 písm. b) cc) tr. ř.].

II.

Dovolání a vyjádření k němu

č. 2

3. Rozhodnutí odvolacího soudu napadl obviněný F. K. následně dovoláním, v němž uplatnil důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

4. V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku dovolatel připustil, že spáchal dokonáný přečin úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku. Nesouhlasí však s právní kvalifikací stíhaného skutku jako pokusu přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku.

5. Vychází z toho, že ve vztahu k těžšímu následku podle odstavce 4 § 211 tr. zákoníku, tj. způsobení větší škody, nebylo jeho jednání zahrnuto zaviněním v zákonem požadované formě. Soudům vytkl, že na posuzovaný případ nesprávně aplikovaly zásadu stanovenou v § 17 písm. a) tr. zákoníku, podle níž se k okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, pokud jde o těžší následek, přihlédne i tehdy, zavinil-li jej pachatel z nedbalosti, vyjímaje případy, že trestní zákon vyžaduje i zde zavinění úmyslné. Podle názoru dovolatele lze tuto zásadu uplatnit jenom v případech, kdy je následek jako formální znak obsažen již v základní skutkové podstatě trestného činu a kvalifikovaná skutková podstata pak stanovuje následek těžší.

6. V uvedené souvislosti poukázal na to, že základní skutková podstata přečinu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku žádný následek v podobě způsobení škody nestanoví. K jejímu naplnění postačuje uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů, případně zamlčení podstatných údajů při sjednávání úvěrové smlouvy. Dovolatel dovozuje, že v případě pokusu trestného činu úvěrového podvodu v jeho kvalifikované skutkové podstatě by musel být dán též jeho úmysl způsobit uvedeným jednáním škodu jako takovou. Není-li tento úmysl provedeným dokazováním zjištěn, nelze mu přičítat nedbalostní zavinění ve vztahu k způsobení větší škody jako těžšího následku podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku, jak učinily soudy obou stupňů. Dovolatel zdůraznil, že v řízení před soudy nebyla vyvrácena jeho obhajoba, podle níž chtěl úvěr použít na rozšíření svého podnikání, což by v budoucnu přineslo odpovídající navýšení jeho příjmů, které by mu umožňovaly splátky úvěru řádně a včas hradit; tedy že nechtěl způsobit bance žádnou škodu a s jejím možným vznikem nebyl ani srozuměn. Odmítá závěr soudů, že si musel být vědom toho, že jeho finanční situace není taková, aby mu dovozovala dostát svým závazkům vyplývajícím z uzavřené úvěrové smlouvy. V uvedené souvislosti připomněl, že není notorickým neplátcem nebo dlužníkem, když proti němu v minulosti byla vedena pouze jedna exekuce pro zaplacení částky 1 800 Kč. Tehdy se však jednalo o jeho administrativní pochy-

bení spočívající v nezaplacení povinného odvodu, po jehož zjištění dlužnou částku okamžitě uhradil.

7. V návaznosti na výše rekapitulované námitky dovolatel závěrem navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 To 143/2015-114, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

č. 2

8. Opis dovolání obviněného byl samosoudkyní soudu prvního stupně za podmínek § 265h odst. 2 tr. ř. zaslán dne 7. 8. 2015 k vyjádření nejvyššímu státnímu zástupci. Do zahájení neveřejného zasedání však dovolací soud neobdržel vyjádření nejvyššího státního zástupce k dovolání ani žádný jiný přípis, jímž by deklaroval zájem tohoto svého práva, jakož i práva vyplývajícího z § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř., využít. Na tomto místě je třeba připomenout, že vyjádření nejvyššího státního zástupce k dovolání obviněného, či naopak vyjádření obviněného k dovolání nejvyššího státního zástupce není podmínkou pro projednání podaného dovolání a zákon v tomto směru nestanoví žádnou lhůtu, jejíhož marného uplynutí by dovolací soud byl povinen vyčkat.

III.

Přípustnost dovolání

9. Obviněný F. K. je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroků rozhodnutí soudu, které se ho bezprostředně dotýkají. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.), a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v § 265f odst. 1 tr. ř.

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1 a odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé, a směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek (odvolání) obviněného proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., kterým byl uznán vinným a byl mu uložen trest.

IV.

Důvodnost dovolání

11. Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit, zda konkrétní důvody, o které obviněný dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který odkázal. Toto zjištění má zásadní význam z hlediska splnění podmínek pro pro-

vedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (srov. § 265i odst. 1 a 3 tr. ř.).

12. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. S poukazem na uvedení dovolací důvod se tedy není možné domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Zjištěný skutkový stav věci, kterým je dovolací soud vázán, je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. To znamená, že dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku a rozveden v jeho odůvodnění, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

13. Pokud dovolatel argumentoval tím, že předmětný skutek ve skutečnosti neměl být právně posouzen jako pokus trestného činu úvěrového podvodu v kvalifikované skutkové podstatě podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku, a to pro nedostatek úmyslného zavinění ve vztahu ke způsobení větší škody (§ 138 odst. 1 tr. zákoníku), jde o námitku, kterou lze z hlediska použitého dovolacího důvodu považovat za právně relevantní. Po stránce věcné jí však nelze přiznat opodstatnění.

14. Skutková zjištění, jimiž byl Nejvyšší soud při svém rozhodování vázán, lze stručně shrnout tak, že obviněný dne 3. 4. 2013 na pobočce K. b., a. s., v G. ulici v P. žádal o poskytnutí úvěru na částku 250 000 Kč. Aby dosáhl zamýšleného cíle, tj. získal požadovanou hotovost, účelově uvedl v žádosti nepravdivé údaje o svém zaměstnání a čistém měsíčním příjmu ve výši přesahující 33 000 Kč, o němž předložil i falešné potvrzení. Činil tak s vědomím, že pokud by druhá smluvní strana byla obeznámena s jeho reálnou finanční situací, úvěr by mu s největší pravděpodobností neposkytla. Úspěšnou realizaci jeho záměru zhatila pouze ostražitost pracovníků banky, kteří jeho podvodné jednání odhalili dříve, než došlo k uzavření smlouvy a k vyplacení úvěrových prostředků. Soud na základě obsahu provedeného dokazování zároveň dovodil, že obviněný v rozhodné době nemohl počítat s žádnou konkrétní okolností, která mu v budoucnu umožní poskytnutý úvěr řádně a včas splácet (viz str. 3 odůvodnění rozsudku).

15. Nejvyšší soud na tomto místě poznamenává, že za takovou konkrétní okolnost zásadně nelze bez dalšího považovat pouhé vnitřní (ničím nepodložené) přesvědčení pachatele o tom, že se mu podvodně vylákané úvěrové prostředky podaří vhodně investovat např. do svého podnikání, a jeho finanční situace se

v důsledku toho zlepši natolik, že pro něj nebude problém dluh splatit. V typově obdobných případech se totiž logicky dovozuje, že pachatel si dokáže představit a současně může – alespoň s jako možnou – počítat též s eventualitou, že se jeho podnikatelský záměr nezdaří, splátky (zde navíc z podvodně vylákaného úvěru) nebude schopen hradit, v důsledku toho negativně zasáhne do majetkové sféry postižené bankovní instituce, kterou poškodí o částku ve výši odpovídající některé z kvalifikovaných skutkových podstat § 211 tr. zákoníku, a pro případ způsobení takové škody je s tím srozuměn [§ 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku].

16. V posledně uvedeném směru tudíž nelze akceptovat právní úvahy soudů obou stupňů, prezentované v odůvodněních napadených rozhodnutí, podle nichž ve vztahu k těžšímu následku (tj. způsobení větší škody) bylo jednání dovolatele zahrnuto pouze nedbalostním zaviněním [§ 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku]. Konstrukce, že dovolatel toliko „bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že splátky bude hradit“, především vůbec nemá oporu v soudy zjištěném skutkovém stavu věci, naopak je s ním ve flagrantním rozporu.

17. Na straně druhé je však – s ohledem na výše uvedené – nutno konstatovat, že zmíněná vadná úvaha se v konečném důsledku neodrazila v jinak správném právním závěru soudu prvního stupně vtěleného do výroku rozsudku, že úmyslné jednání dovolatele mimo jiné bezprostředně směřovalo ke způsobení větší škody. Právní posouzení stíhaného skutku jako pokusu trestného činu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 211 odst. 4 tr. zákoníku je proto věcně správné.

18. Dovolateli lze v obecné rovině přisvědčit v hmotněprávním názoru, že pokus úmyslného trestného činu s tzv. kvalifikovanou skutkovou podstatou není možný, je-li použítí vyšší trestní sazby opíráno o presumpci nedbalostního způsobení těžšího následku, byť porušujícího tentýž druhový objekt, jaký je předmětem ochrany v základní skutkové podstatě (zde majetková práva a vztahy). Je tudíž pravdou, že soud druhého stupně se v odvolacím řízení s argumentací obviněného vypořádal na str. 2 odůvodnění napadeného usnesení způsobem, který rozhodně akceptovat nelze. Navzdory tomu však samotný *výrok* svého rozhodnutí de facto nezatížil vadou, která by měla za následek nesprávné právní posouzení skutku podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (tj. ve smyslu jeho věcné správnosti), pro kterou by napadené rozhodnutí nemohlo obstát a bylo by třeba je zrušit. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí přitom není přípustné (§ 265a odst. 4 tr. ř.).

19. Proto Nejvyšší soud rozhodl o dovolání obviněného F. K. tak, že je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

Č. 3

Vyloučení orgánů činných v trestním řízení

§ 30 odst. 1 tr. ř.

Č. 3

Z vykonávání úkonů trestního řízení pro poměr k projednávané věci (§ 30 odst. 1 tr. ř.) je vyloučen soudce, který v jiném řízení hodnotil výpověď svědka, jenž nyní jako obviněný je trestně stíhán pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, jehož se měl dopustit právě svou svědeckou výpovědí v dřívějším řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2014, sp. zn. 11 Tdo 1172/2014 ECLI:CZ:NS:2014:11.TDO.1172.2014.1)

Nejvyšší soud k dovolání obviněné K. Š. zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 68 To 101/2014, a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 14. 3. 2014, sp. zn. 5 T 178/2013, a Okresnímu soudu v Olomouci přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 14. 3. 2014, sp. zn. 5 T 178/2013, byla obviněná uznána vinnou přečinem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, kterého se podle skutkových zjištění měla dopustit tím, že dne 18. 12. 2012 v O., na třídě S., v budově Okresního soudu v jednacím místnosti č. ..., poté, co byla řádně poučena jako svědkyně dle příslušných ustanovení trestního řádu o významu svého svědectví a o povinnosti vypovídat pravdu, uváděla ve své svědecké výpovědi při hlavním líčení vedeném proti obžalovanému T. V. pod sp. zn. 5 T 217/2012 záměrně ve prospěch obžalovaného T. V. nepravdivé údaje o své přítomnosti na místě činu, tedy dne 19. 4. 2012 v O. na ulici P. před areálem kynologického cvičiště, a to i přesto, že na místě projednávané události vůbec nebyla, tuto neviděla, a přesto nepravdivými údaji potvrzovala vymyšlenou obhajobu obžalovaného T. V. o jeho nevině, kdy se takto snažila ovlivnit průběh trestního stíhání ve prospěch obžalovaného T. V. ve snaze dosáhnout jeho zproštění, ale s ohledem na další důkazy byl nakonec obžalovaný T. V. pravomocně odsouzen.

2. Za spáchání uvedeného přečinu byla obviněná odsouzena podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 11 (jedenácti) měsíců a podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku byl výkon trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 (osmnácti) měsíců. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl současně zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 8. 10. 2013, sp. zn. 5 T 216/2012, ve znění usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 14. 2. 2014, sp. zn. 55 To 319/2013, jakož i všechna další rozhodnutí, na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

3. Proti rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 14. 3. 2014, sp. zn. 5 T 178/2013, podala obviněná odvolání, které zaměřila jak do výroku o vině, tak i do výroku o trestu. Uvedené odvolání Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci usnesením ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 68 To 101/2014, podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala obviněná dovolání prostřednictvím obhájce Mgr. A. N., a to v rozsahu odpovídajícím výroku o vině i na něj navazujícím výrokům. Ohledně dovolacího důvodu odkázala na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b), c) a g) tr. ř. s tím, že ve věci rozhodl vyloučený orgán, neměla v řízení obhájce, ačkoliv ho podle zákona mít měla, a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

5. Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. uvedla, že při hlavním líčení v trestním řízení vedeném u Okresního soudu ve věci proti obviněnému T. V. pod sp. zn. 5 T 217/2012 vypovídala jako svědek před samosoudcem Okresního soudu Mgr. P. B., následně bylo proti obviněné zahájeno trestní stíhání pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, kterého se měla dopustit touto výpovědí. Trestní věc pak projednával a rozhodoval v hlavním líčení stejný samosoudce Okresního soudu v Olomouci, Mgr. P. B. Podle názoru obviněné je v rozporu s trestním řádem, aby soudce, který vyslýchal svědka následně stíhaného pro tuto svědeckou výpověď, pro trestný čin křivé výpovědi, později rozhodoval o obžalobě proti tomuto svědkovi. Jinými slovy obviněná poukázala na to, že je nepřipustné, aby soudce rozhodoval o skutkovém ději, který vnímal bezprostředně svými smysly a kterého byl účasten, neboť existují pochybnosti o jeho objektivním přístupu k oběma věcem, pokud trestnost druhé se odvíjí od trestnosti první.

6. Naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. spatřuje v tom, že soudy nevyhověly žádosti obviněné o přiznání bezplatné obhajoby, ačkoliv na její majetek byl prohlášen úpadek, který je řešen oddlužením.

Zdůraznila, že na obhájce si ani nemohla vydělat žádnou peněžitou částku z důvodu péče o matku vysokého věku, na níž pouze pobírá příspěvek od orgánu sociálního zabezpečení. V dané souvislosti upozornila na jiné trestní řízení (Okresní soud v Olomouci, sp. zn. 5 T 216/2012), ve kterém usnesením Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci bylo uvedené rozhodnutí Okresního soudu v Olomouci na základě stejných argumentů změněno tak, že obviněná i její manžel mají nárok na bezplatnou obhajobu. Obviněná se domnívá, že její situace podmiňovala rozhodnutí soudu o přidělení obhájce na náklady státu, a pokud se tak nestalo a tento nedostatek nenapravit ani odvolací soud, došlo k porušení jejího práva na obhajobu.

č. 3

7. Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 2 písm. g) tr. ř. uvedla, že mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy je extrémní rozpor, a to proto, že samotná skutková věta odsuzujícího rozsudku je natolik vágní a neurčitá, že nespĺňuje zákonný požadavek o přesném a určitém vymezení skutkového děje, zejména nejsou přesně definovány, jaké skutkové okolnosti svědecké výpovědi obviněné jsou nepravdivé či hrubě zkreslující, vyjma skutečnosti, že obviněná podle soudu neměla být přítomna v rozhodné době na místě činu údajného napadení poškozené ze strany psů obviněného T. V. V této části obviněná popřela, že by vědomě krivě svědčila.

8. Závěrem svého dovolání obviněná navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, č. j. 68 To 101/2014-139, a aby Krajskému soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

9. K dovolání se vyjádřil nejvyšší státní zástupce prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Ta, po shrnutí předchozího řízení a obsahu dovolání, uvedla k uplatněným dovolacím důvodům a námitkám obviněné následující: K námitce obviněné o extrémním nesouladu mezi učiněnými skutkovými zjištěními a právními závěry státní zástupkyně konstatovala, že taková situace nenastala. Důkazní situace umožnila nalézacímu soudu formulovat skutek v podobě, jak je uveden ve výroku rozsudku. Tento skutkový stav vyplývá z provedeního dokazování, přičemž úvahy soudu o hodnocení důkazů jsou odpovídajícím způsobem zachyceny v odůvodnění jeho rozhodnutí. Stejně tak lze nahlížet na rozhodnutí odvolacího soudu, který zamítl jako nedůvodné odvolání obviněné.

10. Ve vztahu k námitce obviněné, že ve věci rozhodl vyloučený orgán, státní zástupkyně připomněla, že ve věci sp. zn. 5 T 217/2012 byl mimo jiné projednáván skutek, v němž obžaloba spatřovala přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se měl dopustit obviněný T. V. tím, že nechal volně pobíhat své psy, kteří způsobili zranění svědkyni poškozené K. D. Obviněná v této trestní věci vypovídala jako svědkyně o tom, že byla očitým svědkem události s tím, že svědkyně K. D. neupadla v důsledku incidentu se psy

obviněného T. V., kdy však provedeným dokazováním byl prokázán opak. Soud neuvěřil tvrzení K. Š. jako svědkyně o tom, že poškozená K. D. upadla sama. Obviněný T. V. byl rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. 5 T 217/2012, mimo jiné odsouzen i pro přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, přičemž okresní soud v odůvodnění svého rozsudku konstatoval, že v případě svědkyně K. Š. jde o falešnou svědkyni. Dále státní zástupkyně uvedla, že později byla ve věci sp. zn. 5 T 178/2013, vedené u Okresního soudu v Olomouci, obviněná K. Š. uznána vinnou přečinem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku s tím, že jako svědek před soudem uvedla nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí. K vydání výroku o vině tímto trestným činem bylo podle státní zástupkyně nezbytné, aby soud učinil skutková zjištění a hodnocení provedených důkazů, jež vyústily v závěr o nepravdivosti, resp. lživosti výpovědi obviněné K. Š. I v tomto případě tak bylo stěžejním podkladem pro rozhodnutí soudu hodnocení výpovědi obviněné o událostech ze dne 19. 4. 2012, kdy byla poškozená K. D. sražena psy T. V. I v této trestní věci soud výpovědi K. Š., tentokrát jako obviněné, neuvěřil a označil ji za nepravdivou.

11. Z uvedeného vyplývá, že v obou trestních věcech rozhodoval samosoudce Mgr. P. B., přičemž hodnocení pravdivosti výpovědi K. Š. jednou v pozici svědkyně a jednou v pozici obviněné mělo zásadní význam pro rozhodnutí v obou trestních věcech. Hodnocení důkazů v trestním řízení vedeném ohledně obviněného T. V. pod sp. zn. 5 T 217/2012 mělo úzkou vazbu na později projednávanou věc obviněné K. Š. pod sp. zn. 5 T 178/2013. Výsledek hodnocení důkazů ve dřívě projednávané věci mohl ovlivnit hodnocení důkazů v posuzované věci za předpokladu, že toto hodnocení bylo prováděno toutéž osobou. Samosoudce Mgr. P. B. si již v řízení vedeném proti T. V. pod sp. zn. 217/2012 učinil závěr o lživosti výpovědi svědkyně K. Š., kdy následně v trestním řízení vedeném proti ní jako obviněné na uvedeném závěru setrval. Státní zástupkyně uzavírá, že je nepravděpodobné, že pokud již jednou samosoudce hodnotil totožný důkaz, nebude na něj v jiném řízení nahlížet jinou optikou. Podle státní zástupkyně postup soudu při hodnocení důkazu v odlišné trestní věci založil podjatost soudce a důvod jeho vyloučení z projednávané věci ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř. pro poměr k projednávané věci. Státní zástupkyně ve světle své analýzy konstatuje, že obviněná uplatnila dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. důvodně.

12. K námitce obviněné, kterou shledává obviněná porušení práva na obhajobu tím, že Okresní soud v Olomouci rozhodl usnesením ze dne 5. 8. 2013, sp. zn. 5 T 178/2013, o tom, že nemá nárok na bezplatnou obhajobu nebo na obhajobu za sníženou odměnu, přičemž toto rozhodnutí bylo potvrzeno i rozhodnutím stížnostního soudu, státní zástupkyně upozorňuje na skutečnost, že se nejednalo o případ nutné obhajoby ve smyslu § 36 a násl. tr. ř. a obviněné nic nebránilo v tom, aby si obhájce kdykoli v průběhu hlavního líčení zvolila, a realizovala tak v plném

rozsahu svá procesní, zejména pak obhajovací práva. Státní zástupkyně upozornila, že zásah do práv obviněné neshledal ani Ústavní soud, který její ústavní stížnost odmítl. Státní zástupkyně uzavírá, že na námitky obviněné je třeba nahlížet jako na námitky zjevně neopodstatněné, neboť postupem soudu nedošlo k zásahu do obhajovacích práv obviněné. Konstatuje, že pokud jí okresní soud v jiné trestní věci přiznal nárok na obhajobu bezplatnou, je tato okolnost pro posuzovanou trestní věc irelevantní, neboť řízení o obou žádostech byla odlišná, a to jednak s ohledem na nesplnění zákonných požadavků a jednak s ohledem na soudy zjištěné okolnosti o důvodech a možnostech obviněné k její finanční situaci.

13. Protože obviněná důvodně uplatnila dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř., státní zástupkyně závěrem svého vyjádření navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 68 To 101/2014, jakož i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 14. 3. 2014, sp. zn. 5 T 178/2013, a aby Okresnímu soudu v Olomouci přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

III.

Přípustnost dovolání

14. Nejvyšší soud jako soud dovolací přezkoumal obsahové a formální náležitosti, resp. přípustnost podaného dovolání podle § 265a odst. 1 a 2 tr. ř., dále zda bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze dovolání podat. Shledal, že jsou splněny všechny zákonné podmínky, aby podané dovolání projednal.

15. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jenom z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda obviněnou uplatněné dovolací důvody lze považovat jako důvody dovolání ve smyslu § 265b tr. ř., jejichž existence je zároveň podmínkou pro provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem. Současně je třeba dodat, že nepostačuje formální uvedení některého z důvodů vymezených v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. s odkazem na toto ustanovení, ale tento důvod musí být v podaném dovolání skutečně tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou obviněnou spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen ve výroku napadeného rozhodnutí.

IV.

Důvodnost dovolání

16. Obviněná v dovolání uplatnila důvody dovolání podle § 265b odst. 1 písm. b), c) a g) tr. ř.

17. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je dán tehdy, jestliže obviněná neměla v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měla. Citované ustanovení dopadá na případy porušení ustanovení trestního práva o nutné obhajobě podle § 36 tr. ř. Dopadá i na případy, kdy obviněná sice obhájce, ať již zvoleného, nebo ustanoveného, má, ale orgány činnými v trestním řízení nejsou plněny zákonné povinnosti, které mají obhájci umožnit, aby svá zákonná oprávnění a povinnosti plnil. I v takových případech jde o situace, že obviněný nemá v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít má. V případě, kdy již obviněný obhájce má a jeho práva nejsou orgány činnými v trestním řízení respektována, nehraje roli okolnost, zda důvodem pro vznik formální obhajoby byla skutečnost, že zákon ji stanoví ve věci jako nutnou nebo že jde pouze o rozhodnutí obviněného nebo jiných osob k tomu ze zákona oprávněných. Právo na obhajobu totiž patří mezi nejdůležitější procesní práva a je garantováno jak mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, tak i ústavními předpisy. Proto se též porušení práva na obhajobu považuje za závažnou, podstatnou vadu řízení ve smyslu § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. a § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je ovšem užší, protože jím není jakékoli (resp. každé) porušení práva na obhajobu.

18. Nejvyšší soud z obsahu předloženého trestního spisu zjistil, že obviněná namítla porušení svého práva na obhajobu tím, že Okresní soud v Olomouci rozhodl usnesením ze dne 5. 8. 2013, sp. zn. 5 T 178/2013, podle § 33 odst. 2 tr. ř. o tom, že nemá nárok na bezplatnou obhajobu nebo na obhajobu za sníženou odměnu. Dále zjistil, že uvedené rozhodnutí Okresního soudu bylo potvrzeno i rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci jako stížnostního soudu, neboť ten usnesením ze dne 30. 8. 2013, sp. zn. 2 To 203/2013, stížnost obviněné podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.

19. Okresní soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že nelze konstatovat, že by se obviněná dostala do tíživé životní situace bez vlastního přičinění, není osobou zcela nemajetnou, typu bezdomovce, invalidního důchodce, osoby jinak zdravotně postižené, samoživitelkou s více dětmi, nebo postiženou živelnou událostí tak, aby nemohla hradit své běžné potřebné výdaje, včetně např. obhajoby. Jak soud konstatoval dále, obviněná neuvedla žádné zdravotní omezení pro práci. Navíc s ohledem na sazbu trestu odnětí svobody podle § 346 odst. 1 tr. zákoníku je zřejmé, že obviněná jako prvotrestaná je ohrožena jen podmíněným trestem, případně jiným alternativním trestem, jehož smysl může chápat jako osoba jinak zdravá, rovněž bez nějakých pochybností může chápat obsah skutkové věty, tedy to, co se jí klade za vinu. Skutečnost, že Okresní soud v Olomouci obviněné v jiné trestní věci přiznal nárok na obhajobu bezplatnou, je irelevantní z důvodu, že řízení o obou žádostech byla odlišná, a to jednak s ohledem na nesplnění zákonných požadavků a jednak na soudy zjištěné okolnosti o důvodech a možnostech obviněné ve vztahu k její finanční situaci. Zásah do práv obviněné na obhajobu

neshledal ani Ústavní soud, který usnesením ze dne 13. 1. 2014, sp. zn. IV ÚS 3134/13, ústavní stížnost obviněné odmítl.

20. Vzhledem k uvedenému Nejvyšší soud konstatuje, že předmětné námitky týkající se práva na obhajobu obviněné jsou zjevně neopodstatněné, neboť postupem soudů nedošlo k zásahu do práva obviněné na obhajobu.

21. Podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. lze dovolání podat, rozhodl-li ve věci vyloučený orgán, tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Dovolací důvod dle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. předpokládá tudíž splnění dvou kumulativních podmínek, a to, že ve věci rozhodl vyloučený orgán a tato okolnost nebyla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa, nebo jím byla před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. září 2002, sp. zn. 5 Tdo 861/2002).

22. V předmětné věci dovolatelka podáním doručeným Okresnímu soudu v Olomouci dne 29. 7. 2013 uplatnila námitku podjatosti samosoudce Mgr. P. B. s odůvodněním, dle něhož tento samosoudek konal hlavní líčení, v jehož průběhu měla podat křivou svědeckou výpověď (spis Okresního soudu v Olomouci sp. zn. 5 T 178/2013, č. 1. 29). Okresní soud v Olomouci usnesením ze dne 5. 8. 2013, č. j. 5 T 178/2013-30, rozhodl, že samosoudek Mgr. P. B. podle § 31 odst. 1 za použití § 30 odst. 1 tr. ř. není vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení obviněné K. Š., které je vedeno u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 5 T 178/2013. V odůvodnění se zejména odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu R 49/1995, dle něhož skutečnost, že se soudce seznámil s některými skutkovými a právními otázkami věci předtím, než mu byla věc přidělena k projednání a rozhodnutí, není sama o sobě důvodem k jeho vyloučení z vykonávání úkonů trestního řízení. S ohledem na rozhodovanou věc se v předmětném usnesení připomíná, že skutečnost, že samosoudek rozhodoval věc sp. zn. 5 T 217/2012, není důvodem pro jeho vyloučení, nebyl totiž na místě činu, nezná zúčastněné osoby a rozhodoval dle důkazů provedených v hlavním líčení.

23. Stížnost obviněné do předmětného rozhodnutí, v níž se zejména upozorňuje na okolnost, že judikatura, jíž je argumentováno v napadeném rozhodnutí, na daný případ přímo nedopadá, byla usnesením Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 30. 8. 2013, č. j. 2 To 202/2013-43, zamítnuta. V odůvodnění uvedeného rozhodnutí krajský soud plně přisvědčil argumentaci soudu okresního, zejména zdůraznil relevanci citované judikatury Nejvyššího soudu pro posouzení dané věci.

24. K posouzení důvodnosti dovolatelkou uplatněného dovolacího důvodu dle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolací soud tedy uvádí, že byla naplněna druhá z jeho kumulativních podmínek, tj. dovolatelkou byl dodržen pořad práva, neboli okolnost svědčící pro vyloučení soudce z projednání a rozhodování věci z důvodu

podjatosti byla dovolatelkou před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Zbývá tudíž posoudit důvodnost námítky porušení § 30 odst. 1 tr. ř., dle něhož zvykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen soudce, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, nemůže nestranně rozhodovat.

č. 3

25. Východiskovou tezí takového posouzení je právní názor, jenž Nejvyšší soud vyslovil ve svém rozsudku sp. zn. 3 Tz 7/2012 ze dne 23. 2. 2012, dle něhož základním kritériem pro uplatnění důvodů pro vyloučení soudce je posouzení, zda lze vyloučit jakékoliv pochybnosti o nestrannosti soudu, jako principu uvedeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod i v § 79 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

26. Jak Nejvyšší soud již zdůraznil ve své předchozí judikatuře (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 762/2012 ze dne 25. 7. 2012), důvodem pro vyloučení soudce s ohledem na podmínky uvedené v § 30 odst. 1 tr. ř. může u věci, která mu byla svěřena k projednání, být jeho poměr k této věci, v důsledku něhož vzniká pochybnost, že v ní nemůže nestranně rozhodnout. Okolnosti, na jejichž základě takový poměr k věci vznikne, nejsou definovány, a ani je není možné jakkoli konkretizovat, neboť takový poměr může vzniknout z mnoha různých důvodů a může mít příčinu v celé škále okolností, pro něž se soudce stane ve věci pro svoji nestrannost k této věci neobjektivním (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2002, sp. zn. 4 Tvo 157/2001, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2011, sp. zn. 4 Tz 196/2001, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 6 Tdo 328/2011). Takovou skutečností může být jeho osobní podíl na rozhodování v předchozích stadiích trestního řízení (srov. přiměřeně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2012, sp. zn. 8 Tdo 1454/2011). Vyloučení soudce může nastat v uvedených souvislostech i proto, že soudce získal poznatky o věci jiným způsobem než v rámci jednání v řízení, v němž rozhoduje.

27. Pro takový závěr lze vycházet ze smyslu § 30 tr. ř., jímž je v trestním řízení provedení ústavní zásady vyjádřené v čl. 81 Ústavy, že soudní moc vykonávají nezávislé soudy, a je garantována, mimo jiné, nestranností soudního rozhodování. Nestrannost vyjadřuje postavení subjektu, kterému je svěřeno rozhodování, a to bez zájmu na výsledku, a je jí zajišťován i zájem na spravedlivém rozhodování. Pro její dodržení nestačí, že se soudce subjektivně necítí být podjatý ve vztahu k účastníkům nebo věci, ale objektivně nahlíženo musí být vyloučeny oprávněné pochybnosti o jeho nestrannosti (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 441/2004).

28. Konstatoval-li Ústavní soud v usnesení sp. zn. III. ÚS 2139/09 závěr, dle něhož, seznámil-li se soudce s některými skutkovými a právními otázkami věci předtím, než mu byla tato věc přidělena k projednání a rozhodnutí v jiném řízení,

o důvod k jeho vyloučení z vykonávání úkonů trestního řízení jít nemusí [srov. rozhodnutí č. 49/1995 Sb. rozh. tr. (jímž je argumentováno v usnesení Okresního soudu v Olomouci ze dne 5. 8. 2013, č. j. 5 T 178/2013-30, a v usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 30. 8. 2013, č. j. 2 To 202/2013-43, na něj navazujícím), případně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. 6 Tdo 773/2005, ze dne 2. 11. 2005, sp. zn. 7 Tdo 1402/2005, jakož i usnesení ze dne 17. 4. 2008, sp. zn. 6 Tdo 416/2008]; taková okolnost může nabýt významu až ve vztahu k hodnocení konkrétního procesního postupu soudce v řízení pozdějším, resp. důkazní a skutkové základny, z níž posléze vycházel.

29. V rozhodované věci se soudce nejen seznámil s některými skutkovými a právními otázkami věci předtím, než mu byla tato věc přidělena k projednání a rozhodnutí, v jiném řízení, nýbrž tato okolnost nabyla významu ve vztahu k hodnocení důkazní a skutkové základny, z níž posléze vycházel, v důsledku čehož, objektivně nahlíženo, nebyly vyloučeny oprávněné pochybnosti o jeho nestrannosti.

30. Nejvyšší soud připomíná, že ve věci sp. zn. 5 T 217/2012 byl mimo jiné projednáván skutek, v němž obžaloba spatřovala přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, přičemž obviněná v této trestní věci vypovídala jako svědkyně, jejímž tvrzením soud neuvěřil, a v odůvodnění svého rozsudku konstatoval, že v daném případě jde o falešnou svědkyni. Později byla ve věci sp. zn. 5 T 178/2013, vedené u Okresního soudu v Olomouci, dovolatelka uznána vinnou přečinem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku s tím, že jako svědek před soudem uvedla nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí.

31. K vydání výroku o vině tímto trestným činem soud učinil skutková zjištění o hodnocení provedených důkazů, jež vyústily v závěr o nepravdivosti dovolatelčiny výpovědi z výše uvedeného trestního řízení. V obou trestních věcech rozhodoval samosoudce Mgr. P. B., přičemž hodnocení pravdivosti téže výpovědi dovolatelky jednou v pozici svědkyně a jednou v pozici obviněné mělo zásadní význam pro rozhodnutí v obou trestních věcech, jinými slovy vyjádřeno, v daném případě se soudce v jiném řízení nejen seznámil s některými skutkovými a právními otázkami věci předtím, než mu byla tato věc přidělena k projednání a rozhodnutí, nýbrž sám hodnotil provedený důkaz (ve věci sp. zn. 5 T 217/2012, vedené u Okresního soudu v Olomouci), čili v jiném řízení si utvořil právní názor na otázku, jejíž opětovné hodnocení bylo základem pro vyvození závěru o trestnosti skutku ve věci další (ve věci sp. zn. 5 T 178/2013, vedené u Okresního soudu v Olomouci). Tato okolnost opodstatňuje přijetí závěru, dle něhož, objektivně nahlíženo, nebyly vyloučeny oprávněné pochybnosti o jeho nestrannosti, což vede k závěru, že Mgr. P. B. je v této věci vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení.

32. Pro uvedené dovolací soud konstatuje, že obviněná uplatnila dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. důvodně, jelikož postup soudu při hod-

nocení důkazu v odlišné trestní věci založil podjatost soudce a důvod jeho vyloučení z projednávání věci ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř. pro poměr k projednávání věci.

č. 3

33. Nejvyšší soud proto z podnětu důvodně podaného dovolání zrušil z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. dle § 265k odst. 1 tr. ř. napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 68 To 101/2014, i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 14. 3. 2014, sp. zn. 5 T 178/2013, a podle § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. rovněž i všechna další rozhodnutí na zrušenou část usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

34. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Okresnímu soudu v Olomouci říkával, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto své rozhodnutí učinil podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, neboť zjištěné vady nebylo možno odstranit ve veřejném zasedání.

35. Věc se tak vrací do stadia, kdy Okresní soud v Olomouci muset znovu projednat obžalobu a rozhodnout o ní. V novém řízení nejen že bude povinen se v intencích zrušujícího rozhodnutí předmětnou věcí znovu zabývat a postupovat přitom v souladu s právním názorem, který k projednávaným právním otázkám vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.), nýbrž se tím zároveň otevírá dovolatelce opětovně možnost ve věci skutkově a právně argumentovat, v důsledku čehož by posouzení důvodnosti dovolatelkou uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 2 písm. g) tr. ř. ze strany dovolacího soudu představovalo porušení pořadu práva.

Č. 4

Podmíněné zastavení trestního stíhání

§ 307 odst. 2 písm. a) tr. ř.

Č. 4

I. Závazek obviněného, že ve smyslu § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. se zdrží určité činnosti (např. řízení motorových vozidel), nemůže být delší než zkušební doba, kterou soud stanoví v rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání. Proto v případě, že se obviněný zaváže zdržet se určité činnosti na dobu překračující zkušební dobu, soud svým rozhodnutím jeho závazek formuluje tak, aby se vztahoval jen na stanovenou zkušební dobu podmíněného zastavení trestního stíhání.

II. Pokud se obviněný zaváže, že během zkušební doby se zdrží určité činnosti, pak se do stanovené doby trvání tohoto závazku nezapočítává doba, po kterou před právní moci rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání nemohl takovou činnost vykonávat, protože mu bylo příslušným orgánem odňato oprávnění k jejímu výkonu.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2015, sp. zn. 4 Tdo 6/2015, ECLI:CZ:NS:2015:4.TDO.6.2015.1)

Nejvyšší soud k dovolání nejvyššího státního zástupce podaného v neprospěch obviněného J. K. zrušil v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp. zn. 4 T 23/2014, usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 9 To 298/2014, a to ve výroku znějícím: „do které se započítává doba předběžného zadržení řidičského průkazu od 25. 1. 2014.“

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Karlových Varech uznal obviněného J. K. rozsudkem ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. 4 T 23/2014, vinným přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že dne 25. 1. 2014 kolem 1:55 hodin v K. V. po ulicích M., L. a N. V. řídil osobní automobil typu Kia Ceed, ačkoliv si byl vědom skutečnosti, že s ohledem na předchozí konzumaci většího množství alkoholických nápojů, kdy měl v krvi nejméně 1,48 g/kg alkoholu, není schopen bezpečně řídit a ovládat motorové vozidlo.

2. Za to byl obviněnému podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku uložena trest odnětí svobody v trvání tří měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1

tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku byl obviněnému uložen i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu osmnácti měsíců.

č. 4

3. Z podnětu odvolání obviněného, které proti tomuto rozhodnutí podal, Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 9 To 298/2014, napadený rozsudek podle § 257 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušil a podle § 307 odst. 2 písm. a) a b) tr. ř. rozhodl tak, že se trestní stíhání obviněného pro skutek uvedený v návrhu na potrestání okresního státního zástupce v K. V. ze dne 19. 2. 2014, sp. zn. 1 ZK 25/2014, jehož se měl dopustit tím, že dne 25. 1. 2014 kolem 1:55 hodin v K. V. po ulicích M., L. a N. V. řídil osobní automobil typu Kia Ceed, ačkoliv si byl vědom skutečnosti, že s ohledem na předchozí konzumaci většího množství alkoholických nápojů, kdy měl v krvi nejméně 1,48 g/kg alkoholu, není schopen bezpečně řídit a ovládat motorové vozidlo, čímž měl spáchat přečin ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 odst. 1 tr. zákoníku, podmíněně zastavuje s tím, že obviněný se zavazuje zdržet se řízení všech motorových vozidel po dobu jednoho (1) roku, do které se započítává doba předběžného zadržení řídičského průkazu od 25. 1. 2014, a dále se zavazuje složit na účet soudu peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, a to ve výši 30 000 Kč. Podle § 307 odst. 3 tr. ř. mu stanovil zkušební dobu na jeden rok.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému usnesení soudu druhého stupně podal nejvyšší státní zástupce dovolání v neprospěch obviněného, jež opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř., tedy že podle něj nebyly splněny podmínky pro rozhodnutí, které soud učinil.

5. Dovolatel v odůvodnění mimořádného opravného prostředku nejprve rekapituloval průběh řízení, které napadenému usnesení soudu druhého stupně předcházelo. Zejména poukázal, že okresní soud věc celkem rozhodoval třikrát (poprvé trestním příkazem, poté dvakrát odsuzujícím rozsudkem). Krajský soud podvakrát rozsudek okresního soudu zrušil a naposledy jej nahradil usnesením, které bylo napadeno dovoláním. Nejvyšší státní zástupce ale s důvody a závěry krajského soudu, na jejichž základě podmíněně zastavil trestní stíhání obviněného J. K., nesouhlasí.

6. Především u něho vzbuzuje pochybnost, zda vůbec byly splněny podmínky pro postup soudu ve smyslu § 307 odst. 2 písm. a) a b) tr. ř. Sám krajský soud připustil, že jde o hraniční případ, kdy lze trestní stíhání podmíněně zastavit, a to s ohledem na předchozí protiprávní jednání obviněného v postavení řidiče, které vyplývá z obsahu jeho evidenční karty. Obviněný byl opakovaně postižen pro přestupky v dopravě, a to jak pokutami, tak i zákazem řízení motorových vozidel.

Stíhaného jednání se dopustil již po zhruba třech měsících od ukončení správního zákazu řízení. Jeho nekázeň jako řidiče tedy tímto jednáním vygradovala, přičemž je evidentní, že z předchozích správních postihů si obviněný nevzal žádné ponaučení. Vzhledem k tomu je pochybné, zda rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání obviněného lze považovat za opatření postačující k jeho nápravě.

7. Pokud jde o aplikaci § 307 odst. 2 písm. b) tr. ř., tak není pochybnosti o tom, že obviněný složením částky 30 000 Kč, určené ke zde popsanému účelu, naplnil literu zákona.

8. Jinak je tomu s podmínkou vyslovenou v § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. Sám odvolací soud konstatoval, že se obviněný při hlavním líčení dne 24. 7. 2014 před vynesením druhého odsuzujícího rozsudku zavázal, že se zdrží řízení motorových vozidel po dobu osmnácti měsíců. Obviněný se tak fakticky zavázal zdržet se řízení motorových vozidel od 25. 1. 2014 do 25. 7. 2015. Krajský soud nebyl žádným zákonným ustanovením oprávněn jakkoli zasahovat do závazku obviněného zdržet se řízení motorových vozidel, a to ani v tom smyslu, že jej zmínil pod hranici, kterou si zvolil sám obviněný, takže jeho původní závazek místo do 25. 7. 2015 má podle rozhodnutí krajského soudu trvat pouze do 25. 1. 2015. Přitom ovšem podle formulace výroku napadeného rozhodnutí nejde o uložení přiměřených omezení či povinností směřujících k tomu, aby vedl řádný život (§ 307 odst. 6 tr. ř.), nýbrž skutečně o zachycení dobrovolného závazku obviněného podle § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. Žádná norma však soudu neumožňuje zasahovat do jednostranného právního úkonu obviněného, jímž se zavazuje po určitou dobu dobrovolně zdržet činnosti, jež má souvislost se spáchaným deliktem, podobně jako soud nemůže diktovat výši částky, kterou obviněný skládá s určením na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, a to ani ve smyslu pozitivním (jejím zvýšením), ani negativním (jejím snížením, což by vedlo k absurdnímu důsledku spočívajícímu v povinnosti orgánu činného v trestním řízení vracet obviněnému „přeplatek“ částky, kterou dobrovolně složil). V této části je rozhodnutí odvolacího soudu podle dovolatele očividně nezákonné.

9. Podobně je podle jeho názoru nezákonný také „zápočet“, k němuž krajský soud přistoupil již v samém výroku svého rozhodnutí a kterým do již tak protiprávně sníženého závazku obviněného zdržet se řízení všech motorových vozidel, který direktivně omezil na dobu jednoho roku (tedy shodně se stanovenou zkušební dobou), započtl dobu předběžného zadržení řidičského průkazu od 25. 1. 2014. S ohledem na den rozhodnutí krajského soudu (30. 9. 2014) by tento závazek obviněného měl místo osmnácti měsíců ve skutečnosti trvat pouze do 25. 1. 2015, tj. necelé čtyři měsíce. Ustanovení § 307 ani jiné ustanovení trestního řádu týkající se podmíněného zastavení trestního stíhání neobsahuje žádný mechanismus zápočtu do doby, které se týká dobrovolný závazek obviněného zdržet se určité činnosti. Argumentace soudu analogickým užitím hmotněprávního usta-

novení o trestu zákazu činnosti (§ 74 odst. 1 tr. zákoníku) je zcela nesprávná a nepodložená. V daném případě nejde o trest, tedy direktivní rozhodnutí soudu sankcionující pachatele, nýbrž se jedná o jednostranný dobrovolný závazek obviněného, který si takto vytváří jeden ze zákonných předpokladů pro určitý druh rozhodnutí ve věci, v důsledku něhož k potrestání obviněného vůbec nemusí dojít.

č. 4

10. Tato diskrepance mezi trváním dobrovolného závazku obviněného a délkou zkušební doby vyvolává podle dovolatele další problémy. I při znalosti právního názoru vysloveného v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 7 Tdo 906/2014, ohledně výkladu pojmu „během zkušební doby“ užitého v § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. přetrvává pochybnost, zda závazek obviněného zdržet se určité činnosti, v tomto případě (a zřejmě i většině dalších) řízení motorového vozidla, může pokrývat kratší dobu, než činí soudem stanovená délka zkušební doby podmíněného zastavení trestního stíhání. Je tomu tak mj. s ohledem na limity vymezené ustanoveními zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), na který odkazuje § 307 odst. 5 tr. ř. Podle § 94a odst. 1 zákona o silničním provozu držitel řídičského oprávnění pozbývá toto oprávnění dnem právní moci rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání, v průběhu jehož zkušební doby se držitel řídičského oprávnění zavázal zdržet se řízení motorových vozidel. Podle § 102 odst. 1 zákona o silničním provozu rozhodne o vrácení řídičského oprávnění příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností po rozhodnutí o osvědčení nebo neosvědčení ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání nebo poté, kdy se má za to, že v této době došlo k osvědčení, a to na žádost osoby, která pozbyla řídičské oprávnění podle § 94a tohoto zákona. Podle § 102 odst. 2 písm. d) zákona o silničním provozu v žádosti o vrácení řídičského oprávnění musí být mj. uvedeno datum nabytí právní moci shora uvedeného rozhodnutí o osvědčení ve zkušební době a podle odst. 3 písm. b) téhož ustanovení musí být žádost doložena rozhodnutím o osvědčení nebo neosvědčení ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání, resp. rozhodnutím, jímž bylo rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání.

11. Z uvedených ustanovení je zřejmé, že minimálně ve vztahu k řízení motorových vozidel jakékoli omezování doby závazku zdržet se určité činnosti obviněným na dobu kratší, než je stanovená zkušební doba, zcela postrádá smysl, neboť obviněný v daném případě pozbude řídičské oprávnění dnem právní moci rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání, přičemž ho může opětovně nabýt až po právní moci rozhodnutí o osvědčení se ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání, popř. až poté, co se osvědčí ze zákona uplynutím příslušné lhůty.

12. V souladu s touto mimotrestní právní úpravou, jež dopadá na případy jednostranného závazku obviněného zdržet se řízení motorových vozidel, pokud

v souvislosti s ním došlo k trestnému jednání, vyznívá i gramatický výklad § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř., v němž se vyžaduje, aby se obviněný zavázal, že se během zkušební doby zdrží určité činnosti, v tom smyslu, že tento závazek pokryje celou zkušební dobu.

13. Že tento výklad nejspíše odpovídá vůli zákonodárce, naznačuje i důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) a kterým byly nově zavedeny do trestního řízení podmínky podmíněného zastavení trestního stíhání podle § 307 odst. 2 tr. ř. Podle důvodové zprávy se navrhuje, aby podmíněné zastavení trestního stíhání bylo možno podmínit slibem obviněného, že se po zkušební dobu (až pětiletou) zdrží výkonu určité činnosti. Lze pochybovat, zda zákonodárce vůbec bral v úvahu možnost, že by se měl obviněný zdržet výkonu určité činnosti pouze po část zkušební doby. Kromě toho citovaný právní názor Nejvyššího soudu nepředchází právní nejistotě v tom smyslu, kdy je závazek obviněného zdržet se řízení motorových vozidel možno považovat za přiměřený účelu sledovanému § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř., zda postačí řidičská abstinence po dobu dvou měsíců nebo má trvat tři roky, čemuž by předešel výklad zákona v duchu důvodové zprávy a příslušných ustanovení zákona o silničním provozu. Nelze ani odhlédnout od běžné soudní praxe při aplikaci § 82 odst. 2 tr. zákoníku (dříve § 59 odst. 2 tr. zákona) o podmínkách stanovených podmíněně odsouzenému pachateli. Tyto podmínky soud rovněž vyslovuje s časovým vymezením „během zkušební doby“, avšak jsou vždy a bez nejmenších pochybností časově vymezeny celým trváním stanovené zkušební doby podmíněného odsouzení. Není žádný důvod k tomu, aby stejný právní termín byl v různých ustanoveních trestněprávních předpisů vykládán zcela odchylně.

14. Vzhledem k těmto skutečnostem má dovolatel za to, že rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 9 To 298/2014, trpí takovými vadami, že jim bylo rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání, aniž byly splněny zákonné podmínky pro takové rozhodnutí. Nesplněním podmínek pro podmíněné zastavení trestního stíhání ve smyslu § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. lze nepochybně rozumět nejen nesplnění základních podmínek podle § 307 odst. 1 tr. ř., ale též podmínek vymezených v § 307 odst. 2 tr. ř. Nejvyšší státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 a 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 9 To 298/2014, jakož i další rozhodnutí na ně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a aby tomuto soudu podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

15. K podanému dovolání se obviněný prostřednictvím obhájce písemně vyjádřil. Vyslovil v něm svůj nesouhlas s argumenty dovolatele. Zároveň poukázal na splnění všech zákonných podmínek ze své strany pro podmíněné zastavení

trestního stíhání. Pokud jde o jeho předchozí dopravní přestupky, které dovolatel zdůrazňuje a zpochybňuje kvůli tomu zákonnost rozhodnutí krajského soudu, tak těchto se dopustil v důsledku rozličným problémům ve své rodině. Ve svém předchozím životě se žádného trestného činu ani přestupku nedopustil, naopak, ve své profesi, ale i mimo ni, byl hodnocen kladně. V této souvislosti poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 782/2013. Taktéž nesouhlasí s ostatními výhradami dovolatele ohledně údajného nezákonného postupu soudu, kdy tento přijal jeho slib v délce dvanácti měsíců, ačkoli sám nabízel vzdání se řízení motorových vozidel na dobu osmnácti měsíců. Trestní soud není ve svém rozhodování kromě zákona ničím jiným omezen a zákon mu nezakazuje přijmout slib v nižší hodnotě, než je nabízen. Jemu samému není známo, proč soud nepřijal celý jeho závazek, ale jen jeho část, avšak žádný předpis mu takový postup nezakazuje. On sám přesto dodržuje svůj původní závazek v trvání osmnácti měsíců.

16. Na rozdíl od dovolatele rovněž zastává názor, že soud nepochybil, pokud započítal dobu, po kterou je proti němu vedeno trestní řízení, do doby slibu. Kdyby k tomu nedošlo, uložený postih by byl mnohem delší než trest vyslovený soudem prvního stupně, což by navodilo nespravedlivý stav. Použití nejbližšího právního předpisu, konkrétně § 74 odst. 1 tr. zákoníku, označuje za postup možný, nikoli nezákonný. Také úvahu dovolatele o vztahu délky zkušební doby vůči délce slibu, kdy délka závazku obviněného by neměla být kratší než délka zkušební doby, označuje za rozpornou s názorem Nejvyššího soudu, vyjádřenou v rozhodnutí sp. zn. 7 Tdo 906/2014.

17. V závěru svého vyjádření obviněný zdůraznil likvidační dopad jiného rozhodnutí soudu na svou osobu i rodinu, než vydaného usnesení Krajského soudu v Plzni, a zároveň poukázal na svoji připravenost řádně a odpovědně vykonávat i nadále službu v armádě České republiky. Navrhl proto, aby dovolání nejvyššího státního zástupce bylo podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto.

III.

Přípustnost dovolání

18. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) zjistil, že dovolání nejvyššího státního zástupce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 9 To 298/2014, je přípustné z hlediska § 265a odst. 1 a odst. 2 písm. f) tr. ř. Nejvyšší státní zástupce je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání (pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného). Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., bylo podáno ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném tímž zákonným ustanovením.

19. Dovolatelem byl uplatněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř., tedy že odvolacím soudem bylo v konečném výsledku rozhodnuto o podmi-

něném zastavení trestního stíhání obviněného, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí.

IV.

Důvodnost dovolání

č. 4

20. Nejvyšší soud konstatoval, že převážnou většinu vznesených námitek lze pod citovaný dovolací důvod podřadit. Výjimku však činí námitka dovolatele směřující proti diskrepanci mezi trváním dobrovolného závazku obviněného a délkou zkušební doby, konkrétně zda závazek obviněného zdržet se určité činnosti, např. řízení motorového vozidla, může být kratší než činí soudem stanovená zkušební doba podmíněného zastavení trestního stíhání. Takto vznesená námitka dovolatele je totiž nesouladnou s projednávaným případem, jelikož ve věci obviněného J. K. k takovému rozhodnutí soudu nedošlo.

21. Zkušební doba podmíněného zastavení trestního stíhání byla stanovena na dobu jednoho roku, tedy stejně, jako činil soudem přijatý závazek obviněného zdržet se během zkušební doby řízení všech motorových vozidel. K této problematice se navíc Nejvyšší soud v minulosti již vyjádřil, a to ve svém rozhodnutí ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 7 Tdo 906/2014, když konstatoval, že časové vymezení „během zkušební doby“ obsažené v § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. je nutné vykládat tak, že se obviněný může zavázat ke zdržení se určité činnosti, v souvislosti s níž se dopustil přečinu, i na kratší dobu, než bude zkušební doba stanovena podle § 307 odst. 3 tr. ř. Nejvyšší soud tudíž neměl důvod se takovou námitkou dovolatele zabývat, a to ani navzdory jeho přetrvávajícím pochybnostem o správnosti výše citovaného názoru Nejvyššího soudu.

22. Základní výhradou uplatněnou v podaném dovolání, která je souladná s dovolacím důvodem, jenž byl uplatněn, a Nejvyšší soud se jí tak musel zabývat, je, že zde přetrvává pochybnost, zda v daném případě vůbec byly splněny podmínky pro postup soudu ve smyslu § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. Dovolatel odkazuje na základní podmínky tohoto procesního postupu a rozhodnutí, obsažené v § 307 odst. 1 tr. ř., a poukazuje zejména na předchozí přestupky obviněného v silniční dopravě, kdy svým posledním jednáním dal najevo, že si z uložených správních postihů žádné ponaučení nevzal. Je tak podle dovolatele pochybné, zda rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání lze považovat za opatření postačující k jeho nápravě.

23. Pokud jde o tento typ námitek, je třeba poukázat na poměrně obsáhlý listinný materiál, který byl k osobě obviněného i jeho předchozímu životu ve spisu shromážděn, jakož i na skutečnosti, které během celého řízení vyšly najevo. Krajský soud, na rozdíl od soudu okresního, dospěl k závěru, že u osoby obviněného lze aplikovat jednu z variant tzv. „odklonu“, a rozhodl o podmíněném zastavení trestního stíhání v jeho věci. Důvody, proč tak rozhodl, krajský soud

zevrubně popsal ve svém usnesení na str. 3. Při svém rozhodování vzal v úvahu i dopravní přestupky, jichž se obviněný před spácháním posuzovaného jednání dopustil a byl za ně příslušným orgánem postížen, na což zejména dovolatel poukazoval, přičemž soud je nevyhodnotil jako překážku, která by tomuto postupu zásadně bránila. V této souvislosti nelze než dát rozhodnutí krajského soudu za pravdu, neboť ani předchozí opakovaná potrestání obviněného za přestupky v provozu na pozemních komunikacích nejsou důvodem pro nepoužití § 307 tr. ř. o podmíněném zastavení trestního stíhání, pokud tomu nasvědčují okolnosti konkrétního případu a jsou splněny i další podmínky obsažené v citovaném ustanovení (srov. přiměřeně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2013, sp. zn. 7 Tdo 782/2013). Nejvyšší soud dodává, že celkové hodnocení obviněného skýtá potřebnou záruku k důvodnému předpokladu, že zvolený způsob rozhodnutí ve věci bude pro něj do budoucna dostatečně důrazným varováním a jakéhokoli dalšího případného protiprávního jednání se ve svém následném chování, a to nejen ve stanovené zkušební době, vyvaruje. Předmětnou výhradu dovolatele tak dovolací soud nevyhodnotil jako opodstatněnou, když zároveň pokládá za nezbytné zdůraznit, že obviněný splnil i alternativní předpoklad pro podmíněné zastavení trestního stíhání podle § 307 odst. 2 písm. b) tr. ř. a složil na účet soudu peněžitou částku ve výši 30 000 Kč určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti.

24. Taktéž pokud jde o námitku směřující proti době jednoho roku, po kterou se v rámci rozhodnutí soudu obviněný zavázal zdržet řízení motorových vozidel, ačkoli sám obviněný původně učinil tento závazek na dobu osmnácti měsíců, se Nejvyšší soud s argumentací dovolatele neztotožnil.

25. Primárně je samozřejmě na obviněném, aby konkrétní závazek i dobu jeho trvání ve smyslu § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. sám učinil. Je také ale nesporné, že konečné rozhodnutí je na soudu, který o případném podmíněném zastavení trestního stíhání rozhoduje. Není přijatelné, aby se délka zkušební doby bez dalšího automaticky řídila délkou závazku obviněného určitou činností nevykonávat, jelikož pak by to byl obviněný, kdo by v této otázce určoval podmínky, za nichž by bylo rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání, a soud by ve své podstatě rezignoval na svoji rozhodovací pravomoc.

26. Jestliže tedy soud zaujme názor, že doba trvání vysloveného závazku obviněného není dostatečná, pak o podmíněném zastavení trestního stíhání nerozhodne. Naopak, pokud soud dospěje k závěru, že doba, po kterou se obviněný zaváže nevykonávat určitou činnost, v jejíž souvislosti se dopustil přečinu, je delší oproti délce zkušební doby podmíněného zastavení trestního stíhání, jíž hodlá stanovit, není vyloučeno, aby tuto dobu svým rozhodnutím odpovídajícím způsobem sám zkrátil.

27. Pojmově je totiž vyloučeno, aby soudem akceptovaný a v rozhodnutí uvedený jednostranný závazek obviněného určitou činností během zkušební doby

nevykonávat byl delší než stanovená zkušební doba podmíněného zastavení trestního stíhání. Pro následné rozhodnutí soudu o tom, zda se obviněný ve stanovené zkušební době osvědčil, či nikoli (§ 308 odst. 1 tr. ř.), je určující pouze to, zda obviněný vedl řádný život, splnil stanovené povinnosti či jiné podmínky, k jejichž splnění se zavázal, a to výhradně v průběhu zkušební doby. Soud nemá v dané souvislosti pravomoc prověřovat chování obviněného poté, co zkušební doba skončí. Pokud pak obviněný sám dobrovolně hodlá určitou činnost nevykonávat po dobu delší, než je soudem stanovená zkušební doba podmíněného zastavení trestního stíhání, je to pouze jeho soukromý závazek, který se ale v rozhodnutí a následném postupu podle § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. a násl. nemůže projevit.

28 Poslední a jediná důvodná námitka dovolatele spočívá v nesouhlasu se započtením doby předběžného zadržení řídičského průkazu od 25. 1. 2014 do doby závazku obviněného zdržet se řízení motorových vozidel po dobu jednoho roku. Krajský soud ve svém rozhodnutí tento zápočet odůvodnil pouze tím, že jde o obdobný postup jako u ukládání trestu zákazu činnosti, do kterého je rovněž doba předběžného zadržení řídičského průkazu započítána.

29. Ohledně této problematiky lze souhlasit s dovolatelem, že zde jakákoliv analogie se započítáním doby předběžného zadržení řídičského průkazu do výkonu trestu zákazu činnosti, spočívajícího v zákazu řízení motorových vozidel, není na místě. Právní úprava týkající se podmíněného zastavení trestního stíhání takovýto zápočet do doby, na kterou se obviněný zaváže zdržet určité činnosti, neobsahuje. Postupovat analogicky podle zápočtu do doby výkonu trestu zákazu činnosti (§ 74 odst. 1 tr. zák.; § 350 odst. 1 tr. ř.) není možné, jelikož jednostranný závazek obviněného ve smyslu § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. nemá povahu trestu, nýbrž dobrovolného prohlášení (slibu), které je jedním z předpokladů umožňujících rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání.

30. Takové rozhodnutí má pak pro obviněného jednoznačnou výhodu spočívající minimálně ve skutečnosti, že pokud se ve stanovené zkušební době osvědčí (§ 308 tr. ř.), nastanou zde účinky zastavení trestního stíhání ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., tedy věci pravomocně rozsouzené, přičemž příslušný záznam ohledně jeho osoby je z evidence rejstříku trestů automaticky vyřazen (§ 7, 8 a 9 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů).

31. Dalším důvodem, proč takovýto postup není možný, je okolnost, že podle § 307 odst. 2 písm. a) tr. ř. se obviněný zaváže, že během zkušební doby se zdrží určité činnosti ... atd. Podle § 307 odst. 3 věty druhé tr. ř. zkušební doba počíná právní mocí rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání. To jinými slovy znamená, že obviněný svůj závazek zdržet se během zkušební doby určité činnosti činí s vědomím, že tuto činnost nebude vykonávat od počátku běhu zkušební doby, tedy od momentu nabytí právní moci rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání. Protiargument, že při tomto výkladu by se takový obviněný ocitl v určité nevýhodě oproti odsouzenému k trestu zákazu činnosti, přijmout nelze.

č. 4

Jak již bylo naznačeno výše, obviněnému, u něhož bylo rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání, je tímto způsobem poskytnuta možnost dosáhnout v případě osvědčení ve zkušební době situace, kdy na něho i nadále bude pohlíženo jako na osobu, která nebyla soudem odsouzena a případně potrestána. To např. může mít mj. ten účinek, že jako v případě obviněného J. K. tento nebude muset opustit profesi vojáka z povolání, v níž doposud působí. To jistě není skutečnost zanedbatelná. Naproti tomu takový obviněný si musí být vědom, že pokud se zavazuje určitou činnost během zkušební doby nevykonávat, tak do této lhůty nebude započítána doba, po kterou mu před právní mocí usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání bylo oprávnění k takové činnosti odňato podle zvláštních předpisů. Tato okolnost ale může být v konkrétním případě důvodem, aby soud v daném směru akceptoval zmíněný jednostranný závazek obviněného v kratší době, než bude stanovena zkušební doba podmíněného zastavení trestního stíhání. Nelze totiž vyloučit, že může uplynout delší doba od okamžiku, kdy bude obviněnému odňato oprávnění k takové činnosti podle zvláštních předpisů (zde podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích ..., ve znění pozdějších předpisů), do doby nabytí právní mocí usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání, a tato skutečnost by současně neměla mít výrazně znevýhodňující účinek na osobní poměry obviněného.

32. V důsledku výše uvedených zjištění a závěrů Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal podané dovolání nejvyššího státního zástupce důvodným výhradně v té části, v níž napadá v usnesení soudu druhého stupně o podmíněném zastavení trestního stíhání výrok týkající se zápočtu doby předběžného zadržení řídičského průkazu od 25. 1. 2014 do soudem akceptované doby jednoho roku, po níž se obviněný zavázal zdržet řízení všech motorových vozidel.

33. Proto podle § 265k odst. 1 a 2 tr. ř. zrušil v napadeném usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 9 To 298/2014, pouze tuto část jeho výroku, která je bezpochyby od zbývajícího výroku oddělitelná. Je tomu proto, že předmětná výroková část není v souladu se zákonem a zároveň její zrušení nemá vliv na platnost, správnost a srozumitelnost výroku zbývajícího. Nejvyšší soud také zrušil i ostatní obsahově navazující rozhodnutí, jež v důsledku tohoto rozhodnutí pozbyla svého podkladu. Jelikož zbylá část výroku usnesení krajského soudu zůstala rozhodnutím dovolacího soudu nedotčena, nebylo potřeba aplikovat výrok ve smyslu § 265l odst. 1 tr. ř.

Č. 5

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

§ 88 odst. 1 a 6 tr. ř.

Č. 5

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu je zajišťovacím institutem, který je svou povahou velmi blízký operativně pátracím prostředkům podle § 158b a násl. tr. ř., a v širším smyslu tedy slouží k předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti, jakož i pátrání po skrývajících se pachatelích, pátrání po hledaných nezvěstných osobách a po věcných důkazech. Lze jej považovat za podklad pro další konání trestního řízení, v němž teprve jsou skutečností, které jsou v odposlechu zaznamenány, prověřovány a objasňovány. Použití záznamu telekomunikačního provozu jako důkazu v jiné trestní věci (§ 88 odst. 6 věta třetí tr. ř.) nebrání skutečnost, že řízení, ve kterém byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden (§ 88 odst. 1 tr. ř.), se již nekoná (např. trestní stíhání nebylo vůbec zahájeno), nebo že právní kvalifikace skutku, která podle § 88 odst. 1 tr. ř. vedla k vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, se v dalším řízení neprokázala a obviněný nebyl takovým trestným činem uznán vinným.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 8 Tdo 109/2014, ECLI:CZ:NS:2014:8.TDO.109.2014.1)

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněných M. K., M. T. a J. K. a dovolání obviněných M. P., J. K. proti rozsudku Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, tak, že z podnětu dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadený rozsudek v části týkající se obviněných M. K., M. T. a J. K. v celém rozsahu zrušil. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Brně – pobočce ve Zlíně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Dovolání obviněných J. K. a M. P. odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 28. 1. 2013, sp. zn. 13 T 173/2011, byli obvinění nrap. M. P., nstržm. M. K., nstržm. M. T.,

č. 5

nstržm. J. K. (dále uvádění bez služebních hodností) uznání vinnými přečinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a obviněný J. K. zločinem podplacení podle § 332 odst. 1 a odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, kterých se podle skutkových zjištění měli dopustit tím, že obvinění J. K. a M. T. jako členové hlídky a M. K. jako velitel hlídky Policie České republiky, Dopravního inspektorátu Krajského ředitelství policie Z. k., Územní odbor U. H. (dále jen „Dopravní inspektorát“), ačkoli dne 12. 8. 2010 v 8.25 hodin v K., okres U. H., Z. k., na ulici N., obviněný M. T. při výkonu dohledu nad silničním provozem změnil radarem překročení nejvyšší povolené 50km rychlosti v obci o 14 km/hod. obviněným J. K., řidičem osobního auta tovární značky AUDI A8, a vozidlo bezprostředně poté zastavil obviněný J. K. a společně s ním a obviněným M. K. začali s řidičem řešit zjištěný přestupek, obviněný J. K. ve snaze vyhnout se postihu v 8.40 hodin telefonicky kontaktoval obviněného M. P., vrchního inspektora Dopravního inspektorátu, jehož o situaci informoval a požádal ho o intervenci, čemuž jmenovaný vyhověl okamžitým telefonickým hovorem s obviněným M. T., na základě něhož obvinění M. K., M. T. a J. K. v rozporu s § 10 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále „zákon č. 273/2008 Sb.“), § 45 odst. 1 písm. b) a i) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků ozbrojených sborů (dále „zákon č. 361/2003 Sb.“), a článku 1 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 83/2006, kterým se upravuje postup orgánů Policie České republiky v souvislosti s řízením o přestupcích (dále „ZPPP“), přestože přestupek s obviněným J. K. na místě nevyřešili, nesepsali oznámení o přestupku a obviněný M. T. vyznačil do protokolu v záznamovém zařízení radaru poznámku, že vozidlo nezastavili, obviněnému J. K. vrátili doklady od vozidla a nechali jej odjet, načež ten pak opětovně v 8:44 hodin telefonoval obviněnému M. P., sdělil mu, jak dopadl, a nabídl jemu a zainteresovaným policistům úplatek v podobě bedny nespécifikovaného destilátu, což obviněný M. P. opakovaně odmítl, a poté dne 7. 1. 2011 věc přestupku vedenou pod č. j. KRPZ-61769/PŘ-2010-151106 v informačním systému Policie České republiky ETŘ z důvodu uvedeného v § 58 odst. 3 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších změn (dále „zákon č. 200/1990 Sb.“), i přes svoji informovanost šetřil a odložil v rozporu se skutečným stavem věci.

2. Za tyto trestné činy byl obviněnému M. P. uložen podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Obvinění M. K., M. T. a J. K. byli podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku odsouzeni k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců s podmíněným odkladem podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku na zkušební dobu v trvání dvanácti měsíců. Obviněný J. K. byl podle § 332 odst. 2 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců s podmíněným odkladem jeho výkonu podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku na dobu dvou roků,

a podle § 67 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku za použití § 68 odst. 1 a 2 a § 69 odst. 1 tr. zákoníku k peněžitému trestu ve výši 50 000 Kč, s náhradním trestem odnětí svobody v trvání tří měsíců.

3. Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně jako soud odvolací rozsudkem ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, z podnětu odvolání všech obviněných rozhodl tak, že:

I. rozsudek soudu prvního stupně ohledně obviněných M. K., M. T. a J. K. podle § 258 odst. 1 písm. d) a odst. 2 tr. ř. zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. tyto obviněné podle § 226 písm. a) tr. ř. zprostil obžaloby pro výše popsany skutek,

II. odvolání obviněných M. P. a J. K. podle § 256 tr. ř. zamítl.

č. 5

II.

Dovolání a vyjádření k nim

4. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podali dovolání opřená o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. prostřednictvím obhájců obvinění M. P. a J. K. a nejvyšší státní zástupce v neprospěch obviněných M. K., M. T. a J. K.

5. Obviněný M. P. v dovolání poukázal na to, že jemu za vinu kladený čin je jen součástí celého jednání všech obviněných a ve vztahu k němu nevymezuje dostatečně rozhodné okolnosti postihující všechny znaky skutkové podstaty přečinu, za který byl odsouzen, když ve vztahu k jeho osobě není uveden právní předpis, v rozporu s nímž měl postupovat, ani to, v čem mělo jeho jednání spočívat. Odvolacímu soudu vytkl, že spoluobviněné M. K., M. T. a J. K. podle § 226 písm. a) tr. ř. pro týž skutek na stejném skutkovém základě zprostil obžaloby, avšak jeho uznal vinným. Za nesprávné považoval, že pro uvedený závěr o zproštění ostatních obviněných vycházel odvolací soud z názoru, že nemohl použít jako důkaz odposlechy, neboť spoluobvinění, na rozdíl od obviněného M. P., nebyli stíháni pro zločin přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 tr. zákoníku, jenž byl určujícím pro splnění podmínek § 88 odst. 1 tr. ř. Obviněný M. P. s odkazem na průběh svého trestního řízení považoval použití právní kvalifikace podle § 331 odst. 1 a odst. 3 písm. b) tr. zákoníku za účelové jen proto, aby mohly být odposlechy ve vztahu k němu použity. Účelovost shledával v tom, že z obsahu odposlechů zajištěných v jiné trestní věci bylo jednoznačně patrné, že úplatek nejenže nepřijal, ale opakovaně ho odmítl, což potvrdil i rozsudek soudu prvního stupně, kterým pro trestný čin přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 tr. zákoníku nebyl uznán vinným. Podle obviněného tak došlo k zneužití uvedené právní kvalifikace jen k tomu, aby mohl být odposlech v jiné trestné věci podle § 88 odst. 6 tr. ř. využit, a to i přesto, že obviněný se takového trestného činu fakticky nedopustil. Jako další důvod, proč nemohly být odposlechy ve vztahu k němu použity, obviněný označil, že v době odposlechů, a dokonce i ukončení věci, ve které byly povoleny, jejím odložením dne 5. 10. 2010 vůči němu bylo vedeno trestní stíhání, neboť to bylo zahájeno až

4. 5. 2011, ač odposlechy byly povoleny mnohem dříve. Z § 88 odst. 6 tr. ř. dovodil, že předpokládá, že pro použití odposlechnů v jiné trestní věci je rozhodné, že již v době povolení odposlechnů je v této jiné věci vedeno stíhání, což v jeho případě naplněno nebylo.

č. 5

6. Obviněný M. P. k právní kvalifikaci přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku z obsahu popsání skutku z rozsudku soudu prvního stupně dovodil, že v něm chybí odkaz na konkrétní zákonné ustanovení či právní předpis, který měl porušit. Zdůraznil, že obviněný J. K. zakročující hlídce, a to ještě dříve, než dovolateli telefonoval, sdělil, že nesouhlasí s vyřízením na místě, a tímto jeho odmítnutím přestupku byla věc na místě vyřešena, bez ohledu na případný následný telefonát. Zneužití pravomoci úřední osoby podle obviněného nelze shledávat v tom, že byl přestupek odložen, jak se to stalo v projednávaném případě. S poukazem na konkrétní skutečnosti zjištěné v posuzované věci tvrdil, že z jeho strany nedošlo k výkonu pravomoci způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu, ale jednalo se o postup v souladu s postupem podle § 58 odst. 3 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb. Zdůraznil, že podmínkou tohoto ustanovení je možnost odložit věc, což lze, když se do 1 měsíce ode dne, kdy se o přestupku dověděl, nezjistí, že jej spáchala určitá osoba. On si nespojil předmětný přestupkový spis s uvedeným telefonátem a přestupek vyřizoval kolega T., kterému se v době 30 dnů nepodařilo zjistit, kdo přestupek spáchal, a až po uplynutí této lhůty bylo sděleno, že vozidlo řídila blízká osoba, což umožňovalo věc odložit. V této souvislosti soudu vytkl, že znak „výkon pravomoci v rozporu s právním předpisem“ dovozoval jen na základě vlastní úvahy a v rozporu se zákonem. V době, kdy učinil záznam o odložení věci, šlo o rutinní postup při stejném řešení mnoha podobných případů, neboť pro odstup doby si jej nedával do souvislosti s telefonickým hovorem, který se odehrál před téměř pěti měsíci a který si pro nepodstatnost ani nepamatoval. I v případě, že by si vzpomněl, musel by respektovat obsah spisu. Neztotožnil se proto s použitou právní kvalifikací a závěr soudu, jenž k ní vedl, považoval za odporující zákonu, neboť pokud by na základě informace provozovatele vozidla věc neodložil on, odložil by ji jiný pověřený pracovník.

7. Další výhrada obviněného M. P. směřovala proti zákonnosti použitých záznamů odposlechnů ve věci, v níž byly pořízeny, což podle něj též vedlo k nemožnosti jejich použití v jeho trestní věci, protože byly-li odposlechy protizákonně pořízeny, nemohly být použity proti němu a z nich dovozená skutková zjištění nemohla sloužit jako podklad pro právní kvalifikaci podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. V tomto nedostatku shledal existenci extrémního nesouladu. Obviněný vyšel z toho, že odposlech nařízený ve věci obviněného J. K. vedené tehdejší Inspekcí PČR pod sp. zn. IN-K-1196/2009 a z něj vyplývající záznam o odposlechu je důkazem nezákonným v zásadě proto, že odposlech nebyl nařízen soudem v řádně zahájeném trestním řízení pro zákonem kvalifikovanou trestnou

činnost a nebyl podložen relevantními indiciemi, z nichž by bylo možno dovodit důvodné podezření ze spáchání trestného činu. Za další vadu označil, že příkaz nebyl individualizován ve vztahu ke konkrétní osobě a její užívatelské stanici a zdůvodněn z hlediska jejího používání, v příkazu nebylo uvedeno, jaké skutečnosti významné pro trestní řízení mají být odposlechem zjištěny, zda a proč je nelze zjistit jinými důkazy. Nebyly ani splněny podmínky § 160 odst. 3 a 4 tr. ř. pro nařízení odposlechu jako neodkladného úkonu, přičemž tento postup nebyl zdůvodněn v souladu s rozhodnutím Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3369/10, případně rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 15 Tdo 510/2013. Obviněný vyslovil názor, že když usnesením Inspekce Policie České republiky ze dne 5. 10. 2010 ve výše uvedené (původní) věci došlo k jejímu odložení podle § 159a odst. 1 tr. ř., neboť nebyly zjištěny takové skutečnosti, které by odůvodňovaly alespoň zahájení trestního stíhání, pak v době nařízení odposlechů nedisponovaly orgány činné v trestním řízení dostatečnými poznatky, a proto jen stěží bylo možné připustit splnění podmínek pro užití odposlechů podle § 88 odst. 6 tr. ř.

8. V závěru dovolání obviněný M. P. navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, ve výroku, kterým bylo jeho odvolání podle § 256 tr. ř. zamítnuto, rozsudek soudu prvního stupně ze dne 28. 1. 2013, sp. zn. T 173/2011, a sám aby obviněného podle § 226 písm. a), případně písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby, eventuálně aby věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

9. Obviněný J. K. v dovolání rovněž zpochybnil použitelnost záznamů odposlechů telekomunikačního provozu. Zejména kladl důraz na to, že odposlechy byly povoleny v jiné trestní věci, a to ve spisu Inspekce Policie České republiky sp. zn. IN-TC-670/2009, v níž byl dne 30. 11. 2009 vyhotoven záznam podle § 158 odst. 3 tr. ř. o zahájení úkonů trestního řízení pro podezření z účasti na zločinném spolčení podle § 163a tr. zák. ohledně něho a dalších podezřelých. Z obsahu uvedeného spisu uvedl konkrétní úkony orgánů činných v trestním řízení, z nichž zdůraznil zejména zprávu ze dne 1. 7. 2010, v níž bylo konstatováno, že z dosud provedeného prověřování nevyplývaly žádné konkrétní informace, které by potvrzovaly trestnou činnost podezřelých popsanou v záznamu podle § 158 odst. 3 tr. ř., a přesto byl dne 27. 4. 2010 policejním orgánem podán návrh na vydání příkazu k použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu telefonních stanic podezřelých osob, na jehož základě byl po jeho povolení realizován. Obviněný J. K. tak má za to, že především není vůbec zřejmé, z jakého důvodu bylo trestní řízení ve vztahu ke všem v záznamu uvedeným osobám zahájeno, a protože k podnětu policejního orgánu a návrhu státního zástupce na vydání soudního příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebyly přiloženy relevantní odpovídající důkazy, bylo namísto návrh státního zástupce zamítnout. Z příkazu ani v minimální míře nevyplývá, jaké skutečnosti významné pro trestní řízení mají být takto zjištěny a z čeho je to dovozováno, a proto takový

č. 5

postup policejního orgánu vykazuje znaky účelově svévolného, a tudíž nepřijatelného přístupu k odposlechům. S poukazem na usnesení o odložení věci podle § 159a odst. 1 tr. ř. ze dne 5. 10. 2010 navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 28. 1. 2013, sp. zn. 13 T 173/2011, a rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, ve výroku o vině a trestu a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal Okresnímu soudu v Uherském Hradišti, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

10. Nejvyšší státní zástupce podal dovolání proti zprošťující části rozsudku Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, v neprospěch obviněných M. K., M. T. a J. K. s poukazem na existenci extrémního nesouladu mezi učiněnými skutkovými zjištěními a provedenými důkazy. Neztotožnil se s názorem v něm vysloveným, že záznamy telekomunikačního provozu provedené v jiné trestní věci nelze použít v předmětném řízení z důvodu, že byly realizovány v původní trestní věci podle trestního řádu ve znění § 88 odst. 1 tr. ř. účinném do 31. 12. 2011, jež povolení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ve vztahu k trestné činnosti, které se měli dopustit obvinění M. K., M. T. a J. K., neumožňovalo. Státní zástupce poukázal zejména na to, že § 88 tr. ř. se v průběhu řízení vedeného v této trestní věci změnilo na základě zákona č. 459/2011 Sb. s účinností od 1. 1. 2012. Do jeho účinnosti, tzn. do 31. 12. 2011, bylo možné odposlech a záznam telekomunikačního provozu nařídit, bylo-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný zločin (§ 14 odst. 3 tr. zákoníku) nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva. V době, kdy se obvinění v projednávané věci dopustili činu kvalifikovaného jako přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, aplikace § 88 odst. 1 tr. ř. nepřipadala v úvahu. Ve věci, kde byly povoleny, však jde o situaci, kdy odposlechy byly povoleny a provedeny v řízení vedeném Inspekcí Policie České republiky pod sp. zn. IN-TC-670/2009, pro podezření ze spáchání trestného činu účasti na zločinném spolčení podle § 163a odst. 1 tr. zák., tj. za splnění podmínek § 88 tr. ř. před novelou účinnou ke dni 1. 1. 2012. Při tomto závěru bylo možné po 1. 1. 2012 na základě změn, k nimž došlo v § 88 odst. 1 tr. ř. zákonem č. 459/2011 Sb., užít jako důkaz odposlech a záznam telekomunikačního provozu mimo jiné i v řízení vedeném pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku, a tudíž postupovat podle § 88 odst. 6 věty třetí tr. ř. i v právě projednávané věci.

11. Státní zástupce v této souvislosti připomenul zásadu, že procesní úkony se v průběhu trestního řízení provádějí podle trestního řádu účinného v době, kdy je úkon prováděn, což znamená, že pokud bylo trestní řízení zahájeno podle trestního řádu účinného dříve a ještě neskončilo, postupuje se v dané věci od data účinnosti nového procesního předpisu podle nových, resp. novelizovaných ustanovení. K tomu zmínil možnost výjimek, jestliže je zapotřebí v rámci zajiš-

tění kontinuity probíhajícího procesu upřednostnit dřívější procesní právo před pozdějším, jak upravují přechodná a závěrečná ustanovení trestního řádu, avšak s tím, že zákon č. 459/2011 Sb. ve vztahu k odposlechům předchozí úpravu neupřednostnil. Z těchto důvodů bylo podle státního zástupce v souladu s ustálenou judikaturou, z níž citoval rozhodnutí č. 2/1998 Sb. rozh. tr., zapotřebí aplikovat uvedenou obecnou zásadu a postupovat podle znění § 88 odst. 1 tr. ř. upraveného zákonem č. 459/2011 Sb. Podle uvedeného principu měl odvolací soud postupovat i v této trestní věci, neboť § 88 odst. 6 tr. ř. bylo s účinností od 1. 1. 2012 použitelné ve věci obviněných M. K., M. T. a J. K., neboť u nich, s ohledem na to, že byli stíháni pro trestný čin podle § 329 tr. zákoníku, jež již je konkrétně v § 88 odst. 1 tr. ř., kdy jej odvolací soud aplikoval, uveden. Měl být proto ve vztahu k prokázání jimi nyní spáchané trestné činnosti využit odposlech a záznam telekomunikačního provozu zajištěný ve věci vedené Inspekcí Policie České republiky pod sp. zn. IN-TC-670/2009. Státní zástupce se neztotožnil s argumentací Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně a odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2013, sp. zn. 15 Tdo 510/2013, s tím, že předmětem posouzení tam sice byla obdobná problematika, ale nikoli za existence zcela shodných konkrétních okolností. Státní zástupce rovněž zdůraznil výkladovou praxi vztahující se k § 88 tr. ř., jakož i odbornou literaturu (článek ŠÁMAL, P. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu ve světle judikatury. Soudní rozhledy, 2000, č. 3, s. 67) a poukázal i na vývoj právní úpravy § 88 tr. ř. Na základě všech těchto argumentů dovodil závěr, že ve věci obviněných M. K., M. T. a J. K. v napadeném rozhodnutí Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně jako soud odvolací na základě nesprávného výkladu § 88 odst. 6 tr. ř. dospěl k mylnému závěru, že nebylo možné připustit jako důkaz odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu. Nebyl proto při nevyužití tohoto důkazu náležitě zjištěn skutkový stav věci, což bylo zásadním důvodem pro zproštění těchto obviněných obžaloby, s čímž se neztotožnil.

12. Z těchto důvodů státní zástupce navrhl ohledně tří obviněných, vůči nimž dovolání podal, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 a 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil v napadené části rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal Krajskému soudu v Brně – pobočce ve Zlíně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

13. Ve vyjádření k dovoláním obviněných M. P. a J. K. nejvyšší státní zástupce setrval na stanovisku, jež obsahovalo jeho vlastní dovolání spočívající v zásadě na tom, že soudy mohly za podklad svého rozhodnutí o vině všech obviněných použít informace vyplývající z telefonních hovorů, které byly získány na základě příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, vydaného Okresním

č. 5

soudem Brno-venkov dne 3. 6. 2011, sp. zn. V 6-11/2010-SZN 526/2009, tzn. v jiné trestní věci, protože odůvodnění tohoto příkazu splňuje všechny potřebné náležitosti a příkaz byl vydán v řádně vedeném trestním řízení, po vydání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 tr. ř., v rámci prověřování konaném za účelem potvrzení či vyvrácení podezření o spáchání trestného činu, což opodstatňuje i odložení věci podle § 159a odst. 1 tr. ř. Z těchto důvodů neshledal argumentaci obviněného J. K. v jím podaném dovolání důvodnou. Ve vztahu k dovolání obviněného M. P. zdůraznil, že v řízení vedeném u Okresního soudu v Uherském Hradišti pod sp. zn. 13 T 173/2011 bylo tomuto obviněnému mimo jiné kladeno za vinu spáchání zločinu přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 a odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, přičemž tato kvalifikace ve svém důsledku umožňovala použití záznamu telekomunikačního provozu jako důkazu, jakož i to, že nešlo jen o účelové použití této právní kvalifikace a záznamy bylo možné použít vůči všem spoluobviněným, i když se jich kvalifikace podle § 331 odst. 1 a odst. 3 písm. b) tr. zákoníku netýkala. K výhradám tohoto dovolatele ke správnosti právního posouzení poukázal na to, že obviněný M. P. modifikoval rozhodná skutková zjištění, neboť v rozporu se zjištěnými důkazy (podle obsahu telefonátu obviněného se zasahujícími policisty či protokolů o tomto úkonu) tvrdil, že policisté vozidlo nezastavili a obviněného J. K. nechali odjet. Rovněž všichni věděli, kdo řídil vozidlo v okamžiku, kdy překročilo povolenou rychlost. Proto odkaz na tzv. osobu blízkou a odložení přestupkové věci uvedenému skutkovému ději neodpovídá. Tento je zcela jinak a dostatečně popsán ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně včetně odkazu na právní normy. Soudy proto správně vzaly za prokázané, že obviněný a i další policisté jednali v rozporu zejména s § 45 odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2003 Sb. či článkem 1 ZPPP. Ze skutkové věty lze bez pochybností dovodit naplnění všech znaků skutkové podstaty přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, neboť obviněný M. P. jako úřední osoba ve smyslu § 127 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku, tj. jako policista nadřízený policistům zasahujícím proti obviněnému J. K., jim v rozporu s citovanými právními předpisy udělil pokyn, aby postupovali nezákonně v přestupkovém řízení, což se také stalo, čímž obviněnému J. K. vznikl neoprávněný prospěch. Z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obou obviněných odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř.

14. K dovolání nejvyššího státního zástupce se vyjádřili obvinění J. K., M. K., M. T. Obviněný J. K. označil dovolání nejvyššího státního zástupce za nepřijatelné, neboť nesměřuje do právního posouzení skutku, ale do skutkových zjištění, přičemž ani jeho argumentace není správná. Obviněný má za to, že zproštění obžaloby vylučuje možnost podat dovolání pro nesprávné právní posouzení, neboť to, že nebylo prokázano, že se skutek stal, je výrokiem opřeným výlučně o skutková zjištění. Jelikož odvolací soud neučinil vůbec žádné právní posouzení, nelze se podle obviněného dovoláním domáhat toho, že právní posouzení je

nesprávné. Vyslovil nesouhlas s tvrzením dovolatele o možnosti použití záznamu odposlechu jako důkazu v trestním řízení vedeném v jiné trestní věci, a proto navrhl, aby dovolání nejvyššího státního zástupce bylo Nejvyšším soudem jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto. Obvinění M. K. a M. T. podali společně vyjádření, v němž s poukazem na ustálenou judikaturu a při ztotožnění se se závěry, k nimž ohledně použitelnosti odposlechů v posuzované věci dospěl odvolací soud, namítali, že dovolání nejvyššího státního zástupce bylo podáno z jiného důvodu, než který je uveden v § 265b tr. ř., neboť otázka zákonnosti a použitelnosti důkazů v trestním řízení je ryze procesní otázkou, kterou nelze v rámci dovolání relevantně uplatnit. Proto navrhli, aby dovolací soud dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl, případně zamítl podle § 265j tr. ř.

III.

Přípustnost dovolání

15. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve zkoumal, zda podaná dovolání splňují formální náležitosti dovolání, a shledal, že jsou všechna přípustná podle § 265a odst. 1 a odst. 2 písm. b) a h) tr. ř. a byla podána osobami oprávněnými podle § 265d odst. 1 písm. a) a b) a odst. 2 tr. ř. Při posuzování, zda byla podána na místě, kde lze podání učinit a v zákonné lhůtě podle § 265e odst. 1 a 2 tr. ř., shledal, že předepsané zákonné podmínky splňují dovolání obviněného M. P. a nejvyššího státního zástupce, nikoliv však dovolání obviněného J. K., které bylo podáno sice na zákonem stanoveném místě, avšak opožděně.

16. Z obsahu trestního spisu Okresního soudu v Uherském Hradišti sp. zn. 13 T 173/2011 se podává, že obviněný J. K. byl na základě plné moci ze dne 30. 5. 2011 zastoupen obhájcem JUDr. J. P. Dovoláním napadený rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, byl doručen obviněnému J. K. poštou dne 13. 9. 2013, jeho obhájci JUDr. J. P. prostřednictvím datové schránky dne 11. 9. 2013 a Krajskému státnímu zastupitelství v Brně prostřednictvím datové schránky dne 11. 9. 2013 (č. 1. 538 verte). Obviněný J. K. dovolání podané prostřednictvím obhájce JUDr. J. P. zasílané soudu prvního stupně podal osobně u tohoto soudu dne 15. 11. 2013 (viz otisk podacího razítka na podání na č. 1. 574).

17. Podle § 265e odst. 1 tr. ř. se dovolání podává u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Podle § 265e odst. 2 tr. ř. platí, že pokud se rozhodnutí doručuje jak obviněnému, tak i jeho obhájci, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději. Lhůta k podání dovolání je podle § 265e odst. 3 tr. ř. zachována také tehdy, je-li dovolání podáno ve lhůtě u Nejvyššího soudu nebo u soudu, který rozhodl ve věci ve druhém stupni, anebo je-li podání, jehož obsahem je dovolání,

dáno ve lhůtě na poštu a adresováno soudu, u něhož má být podáno nebo který má ve věci rozhodnout.

18. Podle § 60 odst. 2 tr. ř. lhůta stanovená podle týdnů, měsíců nebo let končí uplynutím toho dne, který svým jménem nebo číselným označením odpovídá dni, kdy se stala událost určující počátek lhůty.

č. 5

19. Na základě těchto zákonem stanovených podmínek a skutečností, za nichž bylo v této věci dovolání obviněného J. K. podáno, je zřejmé, že je-li pozdějším doručením rozhodnutí soudu druhého stupně okamžik doručení u obviněného J. K. vyznačené dnem 13. 9. 2013, je toto datum dnem, od něhož se počítá zákonem stanovená dvouměsíční doba pro podání dovolání, která tak uplynula dne 13. 11. 2013 (tímto dnem byla středa). Obviněný však dovolání do této doby příslušnému soudu nepodal, ale učinil tak až dne 15. 11. 2013 (pátek), tudíž je podal po uplynutí zákonné lhůty.

20. Dovolání obviněného M. P. a nejvyššího státního zástupce, která formální náležitosti splňovala, byla shodně podána s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a Nejvyšší soud proto obě posuzoval se zřetelem na to, zda v nich uplatněné výhrady splňují zákonem stanovené podmínky pro řádné uplatnění citovaného důvodu a zda jsou dovolání důvodná.

IV.

Důvodnost dovolání

21. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Podle něj je tedy možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní, které vyplývají buď z nesprávného právního posouzení skutku, anebo z jiného nesprávného hmotněprávního posouzení, tedy že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2006, sp. zn. 5 Tdo 708/2006). Uvedený dovolací důvod neslouží k přezkoumávání skutkového stavu, jenž Nejvyšší soud nemůže změnit. Výjimku z tohoto obecného pravidla však představuje situace, kdy je zjištěn extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, což umožňuje, aby Nejvyšší soud v rámci dovolání napravil vady, k nimž v takovém případě došlo. Takový stav může však nastat jen výjimečně tehdy, když jsou zjištěny a prokázány takové vady a nedostatky, které by svědčily o zásadním zjevném nerespektování zásad a pravidel, podle nichž mají být uvedené postupy realizovány (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. III. ÚS 578/04, a ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 553/05). Není-li však zjištěn extrémní nesoulad, na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené

rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5 a 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci procesních, a nikoliv hmotněprávních ustanovení.

22. Podle obsahu dovolání podaných obviněným M. P. i nejvyšším státním zástupcem Nejvyšší soud shledal, že obě shodně napadenému rozhodnutí vytýkají způsob, jakým soudy posuzovaly a následně v rámci dokazování využily jako důkaz záznam telekomunikačního provozu, který byl pořízen v jiné trestní věci. Podle obviněného M. P. bylo jeho použití a využití jako důkazu sloužícího k rozhodnutí o jeho vině nesprávné, kdežto nejvyšší státní zástupce považoval za vadu, pokud odvolací soud tento záznam považoval za nepoužitelný ve vztahu k obviněným M. K., M. T. a J. K. a nechal jej za podklad sloužící k prokázání viny těchto obviněných, v důsledku čehož je zprostil obžaloby. Takto v dovoláních uplatněné výhrady vytýkají vadu v procesním postupu soudů, jejíhož odstranění se dovolatelé, ač s odlišnými přístupy a názory, nyní domáhají. Obě dovolání tak brojí proti tomu, jaké důkazy soudy braly za podklad svých rozhodnutí ve smyslu § 2 odst. 5 a 6 tr. ř. v návaznosti na § 88 odst. 1 a 6 větu poslední tr. ř., jenž upravuje možnost použití záznamu o telekomunikačním provozu v trestním řízení, což jsou námitky, které by v případě zjištění vytýkaných vad zakládaly extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, a proto Nejvyšší soud nejprve zkoumal, zda jsou tyto námitky oprávněné. Protože se týkají těžké skutečnosti, lze ve vztahu k oběma dovoláním uvést následující skutečnosti:

23. Sporné odposlechy byly povoleny a zajištěny v trestní věci Inspekce Policie České republiky sp. zn. IN-TC-670/2009, 11 odd. Z. Z obsahu tohoto spisu vyplývají následující úkony: Podle záznamu o zahájení úkonů trestního řízení ze dne 30. 11. 2009, sp. zn. IN-TC-670-1/2009, byly mimo jiné proti J. K. podle § 158 odst. 3 tr. ř. zahájeny úkony trestního řízení ve věci podezření z trestného činu účasti na zločinném spolčení podle § 163a odst. 1 tr. zák., přičemž jednání, které mělo podezření zakládat, bylo popsáno s uvedením přibližné doby a místa spáchání, jakož i rolí jednotlivých podezřelých osob v rámci zločinného spolčení. Podezření ze spáchání trestného činu přitom podle tohoto záznamu vyvstalo „po prostudování spisového materiálu 4. odd. IPČR P. č. j. IN-K-1196/2009 a operativního šetření PČR ÚOOZ SKPV expozitura B.“ Podle obsahu inspekčního spisu následovaly zprávy o stavu prověřování, které vyústily v žádost o vydání příkazu o údajích telekomunikačního provozu ve vztahu ke konkrétním zde vymezeným telefonním číslům, z nichž celkem 6 [bod 1) předmětné žádosti] bylo užíváno J. K. Záznam o uskutečněném telekomunikačním provozu měl podle této žádosti sloužit k doložení vzájemných telefonních kontaktů mezi podezřelými osobami, čímž měly být objasněny skutečnosti důležité pro trestní řízení ve věci podezření ze spáchání trestného činu účasti na zločinném spolčení podle § 163a odst. 1 tr. zák., eventuálně účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku. Na základě této žádosti byl dne 4. 3. 2010 soudkyní Okresního soudu

č. 5

Brno-venkov vydán podle § 88a odst. 1 tr. ř. pod sp. zn. V 4/2010-3Nt 25/2010 Příkaz ke zjištění údajů o telekomunikačním provozu za období šesti měsíců zpětně od data vydání tohoto příkazu (č. l. 50 až 52). Po provedené analýze opařených záznamů byla dne 27. 4. 2010 Inspekcí Policie České republiky podána k Okresnímu státnímu zastupitelství Brno-venkov žádost o podání návrhu podle § 88 odst. 1 tr. ř. na vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu konkretizovaných telefonních stanic, mimo jiné pod bodem 1) rovněž stanic uživatele J. K. Tato žádost byla odůvodněna genezí sledování tam uvedených osob s tím, že „se jedná o zvlášť závažný zločin ve smyslu § 14 odst. 3 tr. zákoníku“ a „těmito telefonními čísly a telefony budou sdělovány významné skutečnosti důležité pro trestní řízení, osoby, místa, časy, způsoby páchaní trestné činnosti, odhalení sítě dalších osob, které se na trestné činnosti mohou podílet“. Na základě návrhu státního zástupce Okresního státního zastupitelství Brno-venkov v trestní věci vedené pod sp. zn. V 6-6/2010-SZN526/2010, na povolení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu soudce Okresního soudu Brno-venkov vydal dne 3. 5. 2010 příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 odst. 1 a 2 tr. ř. ve věci podezření ze spáchání účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku, neboť „dosud provedené důkazy (výpovědi svědků, operativní šetření policie, ...) vedou k reálnému podezření, že se shora jmenovaní skutečně účastní páchaní výše popsání jednání“. Soudce vydání příkazu dále odůvodnil tím, že „v této věci již byl zdejším soudem vydán příkaz podle § 88a tr. ř., přičemž analýzou zjištěných telefonních čísel byla prokázána intenzivní komunikace mezi podezřelými. Lze tedy důvodně předpokládat, že záznamem a odposlechem telekomunikačního provozu bude možno případně zjistit další důkazy umožňující objasnění této trestné činnosti a odhalení jejich pachatelů“. Vyšetřovací úkon byl soudcem okresního soudu vyhodnocen jako neodkladný úkon podle § 160 odst. 3 a 4 tr. ř. Tento odposlech byl realizován a byl zaznamenán jednak na nosičích DVD a zachycen na záznamech o vyhodnocení úkonů podle § 88 odst. 1 tr. ř. Jelikož se provedeným šetřením ve věci nepodařilo prokázat, že jednáním podezřelých osob byla naplněna skutková podstata trestného činu podle § 163a odst. 1 tr. zák. ani jiného trestného činu či přestupku, byla věc usnesením Inspekce Policie České republiky ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. IN-TČ-670-97/2009, podle § 159a odst. 1 tr. ř. odložena.

24. V nyní projednávané věci Okresního soudu v Uherském Hradišti, sp. zn. 13 T 173/2011, z obsahu tohoto spisu vyplývá, že trestní stíhání proti všem obviněným bylo zahájeno usnesením Okresního státního zastupitelství Brno-venkov ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. SV 12/2011. Stíhání obviněného M. P. bylo zahájeno pro trestné činy přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 a odst. 3 písm. b) tr. zákoníku a zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, obvinění M. K., M. T. a J. K. byli stíhání pro přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a obviněný J. K. pro zločin podplácení

podle § 332 odst. 1 a odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Pro tyto trestné činy byla také na všechny obviněné dne 25. 8. 2011 podána obžaloba.

25. Prvním hlavním líčením ve věci, v němž byl důkaz záznamem odposlechu telekomunikačního provozu proveden, bylo hlavní líčení konané dne 28. 1. 2013, při němž soud prvního stupně podle § 213 odst. 1 tr. ř. provedl důkaz přehráním záznamu odposlechu telekomunikačního provozu na nosiči DVD – R č. 1. 79, přičemž přepis telefonických hovorů je založen na č. 1. 68 až 70 a přepis SMS na č. 1. 76 až 778 spisu sp. zn. 13 T 173/2011. Na základě všech dalších důkazů ve věci provedených vydal tento soud prvního stupně ze dne 28. 1. 2013 rozsudek sp. zn. 13 T 173/2011, jímž všechny obviněné uznal vinným, jak je výše popsáno, neboť z důvodů v tomto rozsudku rozvedených shledal, že odposlechy z trestní věci Inspekce Policie České republiky sp. zn. IN-TC-670/2009 lze podle § 88 odst. 1 a 6 tr. ř. použít jako důkaz proti všem obviněným, jež na základě této úvahy a po zhodnocení všech dalších ve věci provedených důkazů uznal vinnými.

26. Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně dovoláním napadeným rozsudkem ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, shledal závěr soudu prvního stupně o použitelnosti uvedeného záznamu telekomunikačního provozu správným toliko ve vztahu k obviněným M. P. a J. K. a v návaznosti na tento závěr považoval za správný rovněž i výrok o vině ohledně těchto obviněných, jejichž odvolání jako nedůvodná zamítl. Obviněné M. K., M. T. a J. K. podle § 226 písm. a) tr. ř. zprostil obžaloby, protože záznamy o telekomunikačním provozu podle něj nebylo možné u těchto obviněných jako důkaz použít. Tento závěr odůvodnil tím, že i když příkaz odposlechnů nařízený v jiné trestní věci splňuje všechny zákonné požadavky, „je třeba rozlišit otázku zákonnosti pořízení těchto odposlechnů a otázku možnosti je použít v jiném trestním řízení“. V této souvislosti s odkazem na změnu právní úpravy zakotvené v § 88 tr. ř., k níž došlo s účinností od 1. 1. 2012, a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 150/2011, v návaznosti na použitou právní kvalifikaci podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku, vysvětlil, že „je třeba přesně rozlišovat mezi faktickou možností tento důkaz procesně provést, což v dané době bylo možné, ovšem na straně druhé pak možnost tento důkaz, resp. jeho obsah použít, vzhledem k jeho absolutní neúčinnosti, a to od prvopočátku, v žádném případě nebylo možné“ (viz stranu 5 tohoto rozsudku). Z rozvedených důvodů odvolací soud dospěl k závěru, že ve vztahu k obviněným M. K., J. K. a M. T. nelze v nynějším řízení předmětné odposlechy použít, neboť tito byli od počátku stíháni toliko za přečin podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku. Na druhé straně soud tyto odposlechy považoval za použitelné důkazy ve vztahu k obviněnému M. P. stíhanému původně pro souběh přečinu podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku se zločinem přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 a odst. 3 písm. b) tr. zákoníku a J. K. stíhanému pro zločin podplácení podle § 332 odst. 1 a odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, což jsou zločiny, k jejichž stíhání zavazuje mezinárodní smlouva. Vycházel pro tuto úvalu výhradně ze znění § 88 odst. 1 a 6 tr. ř. účinného v době před 1. 1. 2012, tedy

v době spáchání skutku, pro nějž obviněné soudil, a nepostupoval podle znění tohoto ustanovení novelizovaného zákonem č. 459/2011 Sb.

27. Nejvyšší soud se s tímto závěrem neztotožnil, protože shledal, že odvolací soud dostatečně nerespektoval zákonné vymezení § 88 odst. 1 a 6 tr. ř. platné v době, kdy o odvoláních obviněných rozhodoval, ani judikaturu, která v době jeho rozhodování již byla platná.

č. 5

28. Ustanovení § 88 odst. 1 věty první tr. ř., účinné v době před změnou zákona č. 459/2011 Sb. (účinného od 1. 1. 2012), vymezovalo podmínky odposlechu tak, že: „Je-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný zločin nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo“.

29. Změnový zákon č. 459/2011 Sb., který nabyl účinnosti 1. 1. 2012, § 88 odst. 1 tr. ř. upravil tak, že se slova „zvlášť závažný“ zrušují a za slovo „zločin“ se vkládají slova „na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný čin pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 tr. zákoníku, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 tr. zákoníku, sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 tr. zákoníku, pletichy při veřejné dražbě podle § 258 tr. zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku“. Z toho je patrné, že odposlech bylo možné od účinnosti této změny (tj. od 1. 1. 2012, platné i v současné době) nařídit nejen pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, ale i pro další zde konkrétně vyjmenované trestné činy, mezi nimiž je uveden i trestný čin podle § 329 tr. zákoníku, pro který byli obviněni M. P., M. K., M. T. a J. K. stíháni.

30. Podle § 88 odst. 6 věty třetí tr. ř. „v jiné trestní věci než je ta, v níž byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden, lze záznam jako důkaz užit tehdy, pokud je v této věci vedeno trestní stíhání pro trestný čin uvedený v odstavci 1, nebo souhlasí-li s tím uživatel odposlouchávané stanice“.

31. V této souvislosti je vhodné zmínit, že podmínkou pro to, aby mohl být záznam telekomunikačního provozu užit jako důkaz, musí být nejprve splněno, že se řízení vede pro trestný čin, který je uveden v odstavci 1 § 88 tr. ř., a pokud je tato podmínka splněna, je nutné zkoumat, zda jsou naplněna hlediska vymezená v první a druhé větě § 88 odst. 6 tr. ř.

32. K aplikaci těchto ustanovení je pak potřeba zdůraznit, že určují způsob a podmínky, za kterých záznam telekomunikačního provozu lze užit jako důkaz,

což nelze zaměňovat s podmínkami, za nichž mohl být ve smyslu § 88 odst. 1 tr. ř. vydán příkaz k odposlechu. Proto je pro užití tohoto záznamu jako důkazu rozhodná právní úprava, která je účinná v době, kdy se tento důkaz provádí. Z tohoto důvodu na zákonnost pořízení a použití opatřených odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu nemá vliv, pokud se v průběhu trestního řízení změnila zákonná úprava, neboť je nutné trvat na tom, že zákonnost úkonů trestního řízení se posuzuje z hlediska znění trestního řádu účinného v době jejich provádění (srov. rozhodnutí č. 2/1998 Sb. rozh. tr.). Usnesení velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2013, sp. zn. 15 Tdo 510/2013, uveřejněné pod č. 13/2014 Sb. rozh. tr., podalo k této obecné zásadě výklad, podle něhož „zákonnost úkonů trestního řízení se posuzuje podle procesního předpisu (trestního řádu) účinného v době, kdy byl úkon proveden. Jestliže byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden v souladu se zákonem, nemohou následné legislativní změny vést k závěru, že jde o nezákonně opatřený a provedený důkaz, který z tohoto důvodu nelze provést v řízení před soudem, neboť pro přípustnost užití záznamu o odposlechu telekomunikačního provozu jako důkazu je rozhodující, zda k tomuto odposlechu a pořízení záznamu o něm byly v době jeho provádění splněny zákonné podmínky obsažené v § 88 odst. 1 a 2 tr. ř. Neuplatní se zde ustanovení o časové působnosti trestních zákonů podle § 16 odst. 1 tr. zák., resp. § 2 odst. 1 tr. zákoníku“. S tímto názorem se ztotožnil i Ústavní soud, který ve svém nálezu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 47/13, mimo jiné též konstatoval: „Pokud byl důkaz v přípravném řízení zákonně, procesně použitelně (a ústavně konformně) opatřen a proveden, nemůže být soudem při rozhodování o vině a trestu považován za nepřipustný jen proto, že mezitím došlo ke změně právní úpravy dokazování... je i nadále nutné trvat na tom, že zákonnost úkonů trestního řízení se posuzuje z hlediska znění trestního řádu účinného v době jejich opatření a provádění“.

33. Nejvyšší soud dále připomíná, že na základě uvedených zákonných i judikovaných skutečností je zřejmé, že pro posouzení toho, zda bylo možné v projednávané trestní věci obviněných ve smyslu § 88 odst. 6 tr. ř. použít odposlechy a záznamy o telekomunikačním provozu povolené a provedené ve věci Inspekce Policie České republiky sp. zn. IN-TC-670/2009, bylo nutné zkoumat, zda k tomuto odposlechu a pořízení záznamu o něm byly v době jeho povolení a zajištění splněny zákonné podmínky obsažené v § 88 odst. 1 a 2 tr. ř.

34. Podmínky pro postup v rámci nařízení odposlechu telekomunikačního zařízení jsou vymezeny v § 88 odst. 2 tr. ř. tak, že: „Nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a musí být odůvodněn, včetně konkrétního odkazu na vyhlášenou mezinárodní smlouvu v případě, že se vede trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání tato mezinárodní smlouva zavazuje.“

č. 5

V příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být stanovena uživatelská adresa či zařízení a osoba uživatele, pokud je její totožnost známa, a doba, po kterou bude odposlech a záznam telekomunikačního provozu prováděn, která nesmí být delší než čtyři měsíce; v odůvodnění musí být uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání tohoto příkazu, včetně doby jeho trvání, odůvodňují. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu se bezodkladně doručí policejnímu orgánu. V přípravném řízení opis příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu soudce bezodkladně zašle státnímu zástupci“.

35. Nejvyšší soud se zřetelem na okolnosti, které vyplývají z obsahu spisového materiálu ve věci Inspekce Policie České republiky sp. zn. IN-TC-670/2009, jen doplňuje, že odposlech byl nařízen ve věci podezření ze spáchání trestného činu účasti na zločinném spolčení podle § 163a odst. 1 tr. zák. (nyní účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku), tzn. pro zvlášť závažný zločin ve smyslu § 88 odst. 1 tr. ř. ve znění do 31. 12. 2011, a proto mohl být příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydán, pokud bylo důvodně možné předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení, a nebylo by možné sledovaného účelu dosáhnout jinak. I tato podmínka byla, jak vyplývá z návrhu státního zástupce i z rozhodnutí o nařízení odposlechu předsedou senátu, splněna, neboť zde bylo dostatečně vyjádřeno, že cílem odposlechů bylo zachytit další osoby, místa, časy a způsoby páčání trestné činnosti za účelem rozkrytí další části organizované skupiny, tzn. odhalení sítě dalších osob, které se na trestné činnosti mohou podílet (viz č. 1. 345 spisu Inspekce Policie České republiky sp. zn. IN-TC-670/2009). Lze jen stručně konstatovat, že vydání příkazu soudce řádně odůvodnil, když vyložil všechny potřebné skutečnosti a vyšetřovací úkon jím byl vyhodnocen jako neodkladný úkon podle § 160 odst. 3 a 4 tr. ř. (č. 1. 363 až 364 spisu sp. zn. IN-TC-670/2009).

36. Na základě těchto okolností zjištěných v obsahu uvedeného spisového materiálu Nejvyšší soud uzavřel, že neshledal v těchto podkladech takové skutečnosti, jež obviněný v dovolání namítal, protože uvedenému zjištění neodpovídají jeho námitky, že odposlech nebyl nařízen soudem v řádně zahájeném trestním řízení pro zákonem kvalifikovanou trestnou činnost, nebyl podložen relevantními indiciemi, příkaz nebyl individualizován ve vztahu ke konkrétní osobě a její uživatelské stanici a zdůvodněn z hlediska jejího používání, nebylo uvedeno, jaké skutečnosti významné pro trestní řízení mají být odposlechem zjištěny a zda a proč je nelze zjistit jinými důkazy, a že nebyly splněny podmínky § odst. 3 a 4 tr. ř. Uvedené výhrady neodpovídají skutečnému stavu věci, neboť soudy splnily všechny zákonem stanovené požadavky vymezené stávající právní úpravou § 88 odst. 1, 2 a 6 tr. ř.

37. Pokud obviněný M. P. ve vztahu k odposlechům, jež byly zajištěny v jiné trestní věci, vytýkal, že použití právní kvalifikace podle § 331 odst. 1 a odst. 3 písm. b) tr. zákoníku v počátku trestního stíhání bylo účelové jen proto, aby mohly

být odposlechy ve vztahu k němu použity, je třeba s ohledem na výše rozvedené skutečnosti uvést, že tato námitka je zcela lichá, protože jako důkaz použití odposlechlů před soudem bylo prováděno dne 28. 1. 2013, kdy již platilo § 88 odst. 1 tr. ř. v té podobě, že zde byla uvedena právní kvalifikace trestného činu podle § 329 tr. zákoníku, a proto použití odposlechlů jako důkazu v řízení před soudem bylo možné i bez ohledu na to, jak bylo trestní stíhání zahajováno, resp. pro jakou právní kvalifikaci, neboť se zřetelem na výklad výše byl rozhodný stav a právní řád v době provádění a užití důkazů, tj. k datu 28. 1. 2013. V tomto směru tedy soudy postupovaly plně v souladu se zákonem.

38. K další námitce obviněného, že odposlechy nemohly být použity i proto, že v době, kdy k jejich použití v jiné trestní věci došlo, trestní stíhání ve věci, v níž byly nařizeny a povoleny, se již nevedlo, protože bylo odloženo, je potřeba uvést, že obsah záznamu odposlechlů slouží jako podklad pro další vedení trestního stíhání, v němž teprve jsou skutečnosti, které jsou v odposleších zaznamenány, prověřovány a objasňovány. Proto na použití odposlechlů jako důkazu v jiné trestní věci (§ 88 odst. 6 věta třetí tr. ř.) nebrání skutečnost, že řízení, ve kterém byly odposlechy povoleny (§ 88 odst. 1 tr. ř.), se již nevede, nebo že právní kvalifikace, která podle § 88 odst. 1 tr. ř. vedla k povolení odposlechlů, se na základě provedeného dalšího dokazování neprokázala a obviněný nebyl takovým trestným činem uznán vůbec vinným. V případě odposlechu a záznamu telekomunikačního zařízení jde o zajišťovací institut, který je svou povahou velmi blízký operativně pátracím prostředkům podle § 158b a násl. tr. ř., proto v širším smyslu i odposlechy a záznamy telekomunikačních zařízení obecně slouží k předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti, jakož i pátrání po skrývajících se pachatelích, pátrání po hledaných neznámých osobách a po věcných důkazech.

39. Nejvyšší soud na základě těchto rozvedených skutečností, právních názorů a úvah dospěl k závěru, že soudu nebránily žádné překážky k tomu, aby použil jako důkaz ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř. odposlech a záznam telekomunikačního provozu provedeného ve věci Inspekce Policie České republiky sp. zn. IN-TC-670/2009, o něž mohl opřít závěr o vině jak u obviněného M. P., tak i ostatních obviněných, J. K., M. K., M. T. a J. K.

40. Při tomto závěru Nejvyšší soud shledal k dovolacím námitkám obviněného M. P., že v důsledku toho, že oba soudy, včetně odvolacího využily možnosti o důkaz odposlechy z jiné trestní věci ve smyslu § 88 odst. 6 věty třetí tr. ř. opřít závěr o vině tohoto obviněného, využily důkazu, který byl opatřen i proveden v souladu se zákonem, když i v rámci dalšího dokazování postupovaly na základě zásad stanovených v § 2 odst. 5 a 6 tr. ř. Nejvyšší soud podle obsahu dovoláním napadených rozhodnutí, zejména soudu prvního stupně, shledal, že učiněné skutkové závěry jsou ve svém celku dostatečně důkazně podloženy.

41. Nejvyššímu soudu proto nic nebrání, aby za podklad správnosti právních úvah ve vztahu k námitkám, jež obviněný v dovolání dále uplatnil, vzal ta skut-

ková zjištění, jak jsou popsána ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, s nímž se ztotožnil i odvolací soud.

42. Obviněný M. P. byl uznán vinným přečinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jehož se dopustí úřední osoba, která v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu. Této použité právní kvalifikaci obviněný v dovolání vytkl, že zneužití pravomoci úřední osoby nelze shledávat v tom, že byl přestupek odložen, jako se to stalo v projednávané věci, a tvrdil, že z jeho strany nedošlo k výkonu pravomoci způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu, ale jednalo se o postup v souladu s § 58 odst. 3 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb.

43. Nejvyšší soud připomíná, že čin obviněného byl podle skutkových zjištění popsaných soudem prvního stupně spáchán zásadně tím, že 12. 8. 2010 jako vrchní inspektor Dopravního inspektorátu poté, co hlídka Policie České republiky, Dopravního inspektorátu, ve složení obviněných J. K. a M. T. a M. K. při výkonu dohledu nad silničním provozem, kteří změřili radarem překročení nejvyšší povolené rychlosti v obci osobního auta obviněného J. K. a vozidlo bezprostředně poté zastavili a začali s řidičem řešit zjištěný přestupek, vyhověl telefonickému požadavku obviněného J. K. o intervenci, na základě hovoru s obviněným M. T. obvinění M. K., M. T. a J. K. v rozporu s § 10 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., § 45 odst. 1 písm. b) a i) zákona č. 361/2003 Sb. a článku 1 ZPPP, přestože přestupek s J. K. na místě nevyřešili, nese-psali oznámení o přestupku a do protokolu v záznamovém zařízení radaru učinili poznámku, že vozidlo nezastavili a obviněnému J. K. vrátili doklady od vozidla a nechali jej odjet. Poté dne 7. 1. 2011 věc přestupku vedenou pod č. j. KRPZ-61769/PŘ-2010-151106, v informačním systému Policie České republiky ETŘ z důvodu uvedeného v § 58 odst. 3 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, i přes svoji informovanost šetřil a odložil v rozporu se skutečným stavem věci.

44. Z uvedených skutkových zjištění nepochybně vyplývají ty právní předpisy, jež obviněný nerespektoval a v rozporu s nimiž vykonával svou pravomoc vrchního inspektora Dopravního inspektorátu.

45. Podle § 10 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen provést úkon v rámci své pravomoci nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil.

46. Podle § 45 odst. 1 písm. b) a i) zákona č. 361/2003 Sb. mezi povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru patří – mimo jiné – zdržet se jednání, které může vést ke střetu zájmu služby se zájmy osobními a ohrozit důvěru v nestranný výkon služby, zejména nezneužívat ve prospěch vlastní nebo ve prospěch jiných osob informace nabyté v souvislosti s výkonem služby a v souvislosti s výkonem

služby nepřijímat dary nebo jiné výhody [písm. b)], chovat se a jednat i v době mimo službu tak, aby svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru [písm. i)].

47. Podle čl. 1 ZPPP příslušníci Policie České republiky jsou v řízení o přestupcích vždy povinni dbát cti, vážnosti a důstojnosti občanů i své vlastní a usilovat o to, aby občanům v souvislosti s touto činností nevznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu prováděného opatření. Podle okolností případu jsou policisté povinni občany v potřebném rozsahu poučit o jejich právech a povinnostech (odstavec 1). Policisté postupují tak, aby jednotlivé přestupky byly náležitě objasněny a jejich pachatelé zjištěni. Za tímto účelem zjišťují skutkový stav věci a současně příčiny a podmínky, které páčání přestupku umožňují. K odstraňování těchto příčin a podmínek a celkovému předcházení a zabraňování páčání přestupků činí vhodná preventivní opatření (odstavec 2). V řízení o přestupcích jsou policisté dále povinni důsledně uplatňovat základní zásady činnosti správních orgánů stanovené právním předpisem (§ 2 odst. 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů), především zásady procesní ekonomie a hospodárnosti při volbě a provádění úkonů (odstavec 3). Vedoucí služební funkcionáři Policie České republiky odpovídají za činnost policistů v souvislosti s řízením o přestupcích, řídí a kontrolují činnost podřízených policistů, provádějí potřebná opatření k odstranění nedostatků v jejich práci, schvalují jejich důležitější rozhodnutí, zejména oznámení přestupku, odezdání věci, odložení věci nebo postoupení věci jinému útvaru policie nebo jeho organizačnímu článku, a u závažnějších případů osobně organizují jejich činnost a podle potřeby se sami podílejí na provádění úkonů (odstavec 4).

48. Podle § 58 odst. 3 písm. b) zákona č. 200/1990, o přestupcích, ve znění platném v době spáchání skutku, orgán policie věc odloží, není-li dáno podezření z přestupku nebo nelze-li přestupek projednat, anebo nezjistí-li do jednoho měsíce ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující podezření, že jej spáchala určitá osoba; pominou-li důvody odložení, věc oznámí, není-li na místě věc vyřídít jinak.

49. Z takto pro výkon pravomoci obviněného stanovených povinností plyne, že obviněný M. P. činem popsáním ve skutkových zjištěních porušil všechna uvedená ustanovení, jimiž byl jako vrchní inspektor povinen se řídit, respektovat je a plnit své úkoly tak, aby nedocházelo k jejich porušení. Ze všech okolností je zřejmé, že obviněný jednal zcela záměrně tak, aby zajistil obviněnému J. K., že za přestupek, jehož se v souladu s překročením povolené rychlosti jako řidič osobního vozidla dopustil, nebyl potrestán. Obviněný se zpronevěřil svým služebním povinnostem jednak v počátku šetření přestupku, když docítil, že ač zjevně zjištěný přestupek nebyl na místě v blokovém řízení projednán a obviněný J. K. jako přestupce byl bez potřebných záznamů propuštěn. Podruhé, když věc již byla vedena jako přestupek v dopravě, i přesto, že věděl

a znal všechny skutkové skutečnosti, za nichž byl přestupek spáchán, zajistil, že věc byla odložena.

50. Všechny tyto skutečnosti svědčí o správnosti závěru soudů obou stupňů o tom, že obviněný M. P. po všech stránkách naplnil znaky přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Výhrady obviněného proti této právní kvalifikaci byly posouzeny jako zjevně neopodstatněné, a proto ze všech výše rozvedených a vysvětlených důvodů Nejvyšší soud toto dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

51. Nejvyšší soud dovolání nejvyššího státního zástupce shledal důvodným. V předchozích částech tohoto rozhodnutí vysvětlil, jakými úvahami dospěl k závěru, že odposlechy, které byly povoleny a zajištěny v řízení vedeném Inspekcí Policie České republiky pod sp. zn. IN-TC-670/2009, jsou zákonně provedeným důkazem podle § 88 odst. 1 tr. ř. a za splnění podmínek § 88 odst. 6 věty třetí tr. ř. mohou sloužit jako důkaz v nyní projednávané věci, a to nejen ve vztahu k obviněnému M. P., ale i ohledně obviněných M. K., M. T. a J. K. Nejvyšší soud se ztotožnil s argumentem nejvyššího státního zástupce, že odposlechy, ve vztahu k těmto obviněným realizované v jiné trestní věci podle trestního řádu ve znění § 88 odst. 1 tr. ř. účinném do 31. 12. 2011, splňovaly zákonné podmínky pro jejich použití před soudem prvního stupně dne 28. 1. 2013. Pro stručnost v této souvislosti jen odkazuje na své závěry k této otázce učiněné výše.

52. Nejvyšší soud tak učinil závěr, že Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně jako odvolací soud ve věci obviněných M. K., M. T. a J. K. v napadeném rozhodnutí na základě nesprávného výkladu § 88 odst. 6 tr. ř. dospěl k mylnému závěru, že nebylo možné připustit jako důkaz odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu. Zjištěný procesní nedostatek představuje extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, což umožňuje, aby Nejvyšší soud v rámci dovolání napravil vady, k nimž v takovém případě došlo.

53. Z těchto všech důvodů Nejvyšší soud z podnětu dovolání nejvyššího státního zástupce podaného v neprospěch obviněných M. K., M. T. a J. K. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 13. 8. 2013, sp. zn. 6 To 219/2013, v části týkající se obviněných v celém rozsahu. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Brně – pobočky ve Zlíně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

54. Na tomto odvolacím soudu bude, aby v dalším řízení znovu projednal odvolání obviněných M. K., M. T. a J. K. a při vázanosti právním názorem vysloveným Nejvyšším soudem (§ 265s odst. 1 tr. ř.) o nich rozhodl, a to postupem, při němž budou zachovány všechny zásady stanovené pro řádné objasnění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti podle § 2 odst. 5 a 6 tr. ř.

Č. 6

Postoupení věci jinému orgánu, trestní řízení
§ 257 odst. 1 písm. b), § 12 odst. 10 tr. ř.

Č. 6

Jestliže odvolací soud rozhodne o tom, že se věc podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. postoupí jinému orgánu, jímž by mohl být čin obviněného posouzen jako přešůpek nebo kárné provinění (§ 222 odst. 2 tr. ř.), mohou obviněný nebo státní zástupce proti takovému rozhodnutí podat dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. Proto i po dobu, než oprávněným osobám uplyne lhůta k podání dovolání podle § 265e odst. 1 tr. ř., anebo do doby, než dovolací soud o podaném dovolání rozhodne, je stále vedeno trestní řízení ve smyslu § 12 odst. 10 tr. ř., jehož doba trvání se nezapočítává do běhu lhůty pro projednání přešůpku (srov. § 20 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přešůpcích, ve znění pozdějších předpisů¹).

Z tohoto důvodu může soud prvního stupně po rozhodnutí odvolacího soudu o postoupení věci jinému orgánu podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. tomuto orgánu předložit věc se spisem teprve tehdy, až oprávněným osobám uplyne lhůta k podání dovolání, anebo o podaném dovolání rozhodne dovolací soud².

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 8 Tdo 575/2015, ECLI:CZ:NS:2015:8.TDO.575.2015.1)

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného F. S. podle § 265k odst. 1 a 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, jakož i další rozhodnutí na něj obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného pro zde popsany skutek, neboť tak stanoví vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

¹ S účinností zákona č. 209/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přešůpcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, tj. v odpovídající části od 1. 10. 2015, § 20 odst. 4 zákona č. 200/1990 Sb., o přešůpcích, ve znění pozdějších předpisů.

² Obdobně platí, že nabylo-li rozhodnutí o postoupení věci jinému orgánu právní moci již před soudem prvního stupně, může tento soud věc jinému orgánu předložit se spisem až po uplynutí odvolací lhůty všem oprávněným osobám.

I. Dosavadní průběh řízení

č. 6

1. Rozsudkem Okresního soudu v Příbrami ze dne 17. 9. 2013, sp. zn. 1 T 119/2012, byl obviněný F. S. uznán vinným přečinem znásilnění podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku, za který byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání čtrnácti měsíců. Podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku mu byla uložena povinnost během zkušební doby podle svých sil nahradit poškozené způsobenou škodu, resp. nemajetkovou újmu. Poškozená byla s nárokem na náhradu škody odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Krajský soud v Praze jako soud odvolací z podnětu odvolání obviněného rozsudkem ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušil shora citovaný rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 písm. a) a b) tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného uznal vinným přečinem znásilnění podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku na podkladě skutku popsaného tak, že v přesně nezjištěné době v měsíci dubnu či květnu 2012 v místnosti kuchyňky ve firmě E., s. r. o., se sídlem P. VI, ulice U L. č. p. 625, kam vstoupil za poškozenou Š. V., v úmyslu ukojit své sexuální nutkání, v době, kdy tato stála u kuchyňské linky a myla nádobí, zavřel za sebou dveře, k této zezadu přistoupil a přitiskl ji úmyslně svým tělem ke kuchyňské lince, objal ji a následně ji osahával na prsou, která hnětl, dále ji osahával přes oblečení na genitáliích, přičemž poškozená se jej snažila odstrkovat rukama, vykroutit se mu ze sevření a opakovaně mu sdělila, že si toto nepřeje.

3. Obviněnému za tento přečin uložil podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvanácti měsíců. Poškozenou s nárokem na náhradu škody odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

II. Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájkyň dovolání z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. e) a g) tr. ř. Namítal jednak, že trestní stíhání proti němu vedené bylo nepřipustné pro překážku věci rozhodnuté, a jednak, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. K prvnímu nedostatku poukázal na průběh řízení s důrazem na to, že dovoláním napadené rozhodnutí, které je v pořadí třetím, bylo vydáno až v návaznosti na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2014, sp. zn. 8 Tdo 775/2014, jímž bylo zrušeno

předchozí rozhodnutí odvolacího soudu, jimž byla trestní věc obviněného postoupena městskému úřadu, a odvolacímu soudu bylo uloženo věc znovu projednat. Předtím, než Nejvyšší soud rozhodl, však bylo rozhodnuto příkazem Městského úřadu v Příbrami ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. MeUPB 31494/2014, které nabylo právní moci dne 10. 5. 2014, a obviněný byl potrestán za přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 200/1990 Sb.“), a byla mu uložena pokuta v přestupkovém řízení. Podle obviněného toto rozhodnutí vytvořilo „překážku věci rozhodnutí“. Obviněný poukázal zejména na čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (sdělení č. 209/1992 Sb.) [dále „Úmluva“], podle něhož nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který byl odsouzen konečným rozsudkem. Zmínil i judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, především rozsudek ve věci *Sergey Zolotukhin proti Russia*, který zásadně vyjadřuje nutnost vyvarovat se opakování trestního řízení, které již bylo jednou uzavřeno „konečným rozhodnutím ve věci“. Obviněný poukázal i na judikaturu Nejvyššího soudu, z níž považoval za podstatné názory vyslovené ve věcech sp. zn. 5 Tdo 1399/2007, 8 Tdo 167/2010 či 3 Tdo 1053/2010, zabývající se též otázkou *rei iudicatae* či *ne bis in idem*.

5. Obviněný v kontextu s těmito rozhodnutími zdůraznil kritéria aplikace zásady *ne bis in idem* ve spojení s vymezením totožnosti skutku jako neoddělitelného časového a místního spojení relevantních skutkových okolností týkajících se téhož obviněného, při jejichž existenci je třeba vyvodit závěr o nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. Vyjádřil přesvědčení, že pokud Městský úřad v Příbrami jako správní orgán projednal věc mu postoupenou odvolacím soudem, tak z logiky věci se nemohlo jednat o dva odlišné skutky, ale o totéž jednání, které je předmětem stávajícího trestního řízení. Správní sankce měla trestní povahu, a tudíž rozhodnutí přestupkové komise v posuzované věci založilo překážku *ne bis in idem*, v jejímž důsledku následně vedené trestní řízení mělo být zastaveno již Nejvyšším soudem dne 2. 7. 2014, nejpозději však soudem odvolacím dne 12. 12. 2014.

6. V další části dovolání obviněný vyslovil nesouhlas s použitou právní kvalifikací skutku a s odkazem na svá již dříve ve věci učiněná tvrzení setrval na tom, že se nedopustil jakéhokoli trestněprávně postižitelného jednání.

7. Z takto rozvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, zrušil a sám aby trestní stíhání obviněného zastavil.

8. K podanému dovolání se vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství, jenž námitku obviněný rozvedenou v dovolání ve vztahu k důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. považoval za nedůvodnou, a odkázal na názor odvolacího soudu na straně 7 odůvodnění napadeného rozsudku. Podle

něho popis skutku, kterým byl obviněný uznán vinným v přestupkovém řízení, sice částečně odpovídá popisu skutku obsaženému v odsuzujícím rozsudku, avšak přes toto částečné prolnutí v něm není obsažen popis jednání, které tvoří znaky skutkové podstaty přečinu znásilnění podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku, a to popis násilí a další vyjádření toho, že jednání obviněného bylo motivováno sexuálně. V souladu se stanoviskem krajského soudu má i státní zástupce za to, že v rozhodnutí správního úřadu zachycený skutek, ač vykazuje se skutkem pojatým do napadeného rozsudku odvolacího soudu jistou souvislost a částečně se s ním překrývá, není skutkem totožným. Z tohoto důvodu považoval za podstatné, že věc, za kterou byl obviněný potrestán správním úřadem, je věcí odlišnou od trestní věci, protože nevykazuje znaky přečinu znásilnění podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku, pro který byl obviněný odsouzen napadeným rozsudkem krajského soudu.

9. Státní zástupce argumenty obviněného vztahující se k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nepovažoval za podřaditelné pod uplatněný (ani jiný) dovolací důvod, neboť se nejednalo o námítky, které by směřovaly vůči nesprávnému právnímu posouzení skutku nebo jinému nesprávnému hmotněprávnímu posouzení, jak obviněným označený důvod dovolání stanoví, ale šlo o výhrady proti skutkovým zjištěním soudu. Protože ze spisového materiálu nedovodil ani existenci extrémního nesouladu mezi provedenými skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, navrhl dovolání obviněného odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

III.

Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání obviněného je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonně lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1 a 2 tr. ř.), shledal, že dovolání netrpí vadami, pro které by je mohl odmítnout, a proto přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí z důvodů, jak jsou podány v dovolání, nemůže obstát.

IV.

Důvodnost dovolání

11. Dovolání obviněného je opřené jednak o důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., jímž je namítána nepřípustnost trestního stíhání pro překážku věci rozhodnuté, a jednak o důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jímž je vytykána nesprávnost zjištěné skutkové okolnosti promítající se ve vadném výroku o vině.

12. Nejvyšší soud nejprve přezkoumával výhrady obviněným soustředěné k důvodu § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., protože směřují proti procesní stránce věci spočívající v přípustnosti trestního stíhání jako základní otázce možnosti vést trestní stíhání proti obviněnému, a proto důvodnost této výhrady zkoumal jako první.

13. Podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv bylo podle zákona nepřipustné. Nepřipustnost trestního stíhání z uvedeného důvodů obviněný spatřoval v tom, že rozhodnutím Městského úřadu v Příbrami, právního odboru, oddělení přestupků, ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. MeUPB 31494/2014, byl potrestán za přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb. pokutou ve výši 1 000 Kč a že toto rozhodnutí vytvořilo překážku věci rozhodnuté (*ne bis in idem*), a proto odvolací soud nemohl nyní dovoláním napadeným rozhodnutím obviněného uznat vinným přečinem uvedeným v přezkoumávaném rozsudku, neboť se již jednalo o druhé odsouzení za tentýž skutek.

14. Nejvyšší soud k těmto výhradám považuje za nutné pro jejich důsledné přezkoumání podle obsahu spisu zrekapitulovat průběh dosavadního řízení.

15. Okresní soud v Příbrami na základě návrhu na potrestání Okresního státního zástupce v Příbrami rozsudkem ze dne 17. 9. 2013, sp. zn. 1 T 119/2012, obviněného uznal vinným skutkem spočívajícím v tom, že „v přesně nezjištěné době v měsíci dubnu či květnu 2012 v místnosti kuchyňky ve firmě E. E. na adrese U L. č. p. 325 v P., kam vstoupil za poškozenou Š. V., v úmyslu ukojit své sexuální nutkání, v době, kdy tato stála u kuchyňské linky a myla nádobí, zavřel za sebou dveře, k této zezadu přistoupil a přitiskl ji úmyslně svým tělem ke kuchyňské lince, objal ji a následně ji osahával na prsou, které hnětl, dále ji osahával přes oblečení na genitáliích, přičemž poškozená se jej snažila odstrkovat rukama, vykrotit se mu ze sevření a opakovaně mu sdělila, že si toto nepřeje“, který posoudil jako přečin znásilnění podle § 185 odst. 1 tr. zákoníku a uložil mu podmíněně odložený trest.

16. Krajský soud v Praze jako odvolací soud usnesením ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, z podnětu odvolání obviněného podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušil uvedený rozsudek soudu prvního stupně a podle § 222 odst. 2 tr. ř. věc obviněného pro stejný skutek postoupil Městskému úřadu v Příbrami k možnému projednání přestupku. V poučení tohoto usnesení uvedl, že proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu. Toto usnesení bylo doručeno řádně obviněnému, jeho obhájkyni a státnímu zástupci, z nichž nejpозději toto usnesení obdržel dne 12. 3. 2014 obviněný, což svědčí o tom, že lhůta k podání dovolání uplynula dnem 12. 5. 2014.

17. Soud prvního stupně, aniž by vyčkal, zda bude dovolání v dovolací lhůtě oprávněnými osobami podáno (§ 265d, § 265e tř. ř.), a tedy ještě předtím, než mohl dovolací soud rozhodnout, už dne 24. 3. 2014 zaslal spisový materiál

č. 6

Městskému úřadu v Příbrami k postupu podle § 222 odst. 1 tr. ř. Městský úřad v Příbrami, právní odbor, oddělení přestupků, na základě tohoto postoupení vydal již dne 8. 4. 2014 příkaz sp. zn. MeUPB 31494/2014, jímž rozhodl, že obviněný spáchal přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., který vymezil skutkově tak, že „v přesně nezjištěné době v měsíci dubnu či květnu 2012 v místnosti kuchyňky ve firmě E. E., na adrese U L. č. p. 325 v P., se dopustil hrubého jednání vůči Š. V., a to sáhnutím na hýždě a prsa – a tedy úmyslně narušil občanské soužití jiným hrubým jednáním“. Obviněnému za toto jednání uložil pokutu ve výši 1 000 Kč. Právní moc tohoto rozhodnutí nastala dne 10. 5. 2014, tj. ve stejné době, kdy uplynula i dovolací lhůta k podání dovolání státnímu zástupci.

18. V zákonné dovolací lhůtě nejvyšší státní zástupce (bez ohledu na již konané přestupkové řízení) podal dne 10. 5. 2014 v neprospěch obviněného dovolání, které bylo se spisem Nejvyššímu soudu předloženo dne 10. 6. 2014. Nejvyšší soud, který rozhodoval v intencích § 265i odst. 3 tr. ř., o něm rozhodl dne 2. 7. 2014 usnesením sp. zn. 8 Tdo 775/2014 (státní zástupce v dovolání okolnost, že věc byla přestupkovým soudem rozhodnuta, nenamítal a ani obviněný ve svém vyjádření k ní nic nezmínil). Podle § 265k odst. 1 a 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, a podle § 265 odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. V tomto rozhodnutí mimo jiné zaujal názor, že v činu, jenž byl obviněnému kladen za vinu, spatřuje naplněné znaky skutkové podstaty přečinu znásilnění, a proto závěr odvolacího soudu o postoupení věci shledal nesprávným.

19. Krajský soud v Praze na základě takto vysloveného právního názoru nyní dovoláním napadeným rozsudkem ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, obviněného uznal vinným, protože dospěl k závěru o vině obviněného přečinem znásilnění i přesto, že o postoupeném přestupku již bylo rozhodnuto správním orgánem. Po přezkoumání námítky obviněného o překážce *ne bis in idem* uzavřel, že poté, co provedl důkaz příkazem Městského úřadu v Příbrami ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. MeUPB 31494/2014, shledal, že popis skutku, jak je v něm uveden, „... sice odpovídá částečně popisu skutku, jímž byl obviněný uznán vinným v napadeném rozsudku (osahávání na prsou, když přestupkový orgán na rozdíl od jakýchkoliv v soudním řízení učiněných závěrů hovoří rovněž o osahávání na hýždích, to však není rozhodující), avšak není v něm obsažen popis jednání, které tvoří znaky skutkové podstaty předmětného přečinu, a to popis násilí, které bylo objektivně zjištěno a ve výroku rozsudku popsáno“. Totožnost srovnávaných jednání podle něho nebyla zachována ani ve vyjádření toho, že „jednání obviněného bylo motivováno sexuálně“. Z těchto důvodů odvolací soud shledal, i když za totožnou považoval jen část jednání (osahávání na prsou), s přihlédnutím k závěrům vyjádřeným v jiné věci v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. 3. 2006, sp. zn. 4 Tz 183/2005, že se zákonné znaky v daném případě nepřekrývají, a tak,

jak je skutek v přestupkovém rozhodnutí popsán, nemá trestní charakter (viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2010, sp. zn. 3 Tdo 1053/2010).

20. Nejvyšší soud považuje za pochybení soudu prvního stupně, že jednal unáhleně a formalisticky, jestliže na základě rozhodnutí odvolacího soudu ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, jímž byla trestní věc obviněného F. S. podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. postoupena přestupkovému orgánu, nedodržel podmínky podle § 265e odst. 1 tr. ř., tzn. nevyčkal, až oprávněným osobám ve věci uplyne dovolací lhůta, ale spisový materiál správnímu orgánu předal ještě dříve, než uvedené lhůty k podání dovolání oprávněným stranám uplynuly, eventuálně nevyčkal rozhodnutí Nejvyššího soudu o dovoláních.

21. Soud prvního stupně tím, že oprávnění zákonem daná v § 265e tr. ř. nerespektoval, nebral v úvahu, že po dobu, po kterou lze realizovat právo podat dovolání, stále trvá trestní řízení ve smyslu § 12 odst. 10 tr. ř. V důsledku toho stále i v této trestní věci trvalo trestní řízení, které v tomto smyslu bránilo tomu, aby bylo o přestupku rozhodnuto. Současně však i tato okolnost pro vlastní následné přestupkové řízení znamenala, že tato doba (trvání trestního řízení) se nezapočítávala do běhu promlčecí lhůty pro projednání přestupku (srov. § 20 odst. 1 a 2 zákona č. 200/1990 Sb., zákona o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů). Uvedené skutečnosti jsou ve svém dopadu významné pro soud prvního stupně, neboť trvání dovolací lhůty, eventuálně podání dovolání, brání v tom, aby mohl předložit – byť pravomocně postoupenou věc – správnímu orgánu dříve, než uplyne lhůta k podání dovolání všem oprávněným osobám, nebo než Nejvyšší soud o dovolání rozhodne. Dovolání obviněného bylo bez ohledu na popsany nedostatek zaměřeno proti tomu, že odvolací soud v nyní dovoláním napadeném rozhodnutí nesprávně vyřešil otázku dvojího odsouzení (*ne bis idem*), když neshledal v příkazu Městského úřadu v Příbrami ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. MeUPB 31494/2014, překážku, která by vydání nyní napadeného rozhodnutí bránila z důvodu, že se nejedná o totožné skutky. Nejvyšší soud k této námitce připomíná, že z hlediska trestního práva procesního má vyřešení uvedené otázky ten význam, že v případě, kdy by šlo o jeden skutek, vznikla by na základě pravomocného rozhodnutí přestupkového orgánu překážka věci rozhodnuté v této trestní věci a bylo by nutné toto řízení zastavit. Pokud by se nejednalo o jeden skutek, uvedená překážka by nevznikla a rozhodnutí odvolacího soudu by bylo správné.

22. V dalším se dovolací soud podrobně vypořádal s otázkou totožnosti skutku. Když shledal, že oba srovnávané skutky jsou totožné, posuzoval věc z hlediska přípustnosti trestního řízení na základě zásady *ne bis in idem* vyjadřující právo nebýt souzen či trestán dvakrát za týž čin, jak obviněný výslovně v dovolání namítal. Uzavřel, že oba srovnávané činy jsou totožné, a proto považoval závěry odvolacího soudu v přezkoumávaném rozhodnutí za nesprávné a neztotožnil se s nimi. Naopak dospěl při zjištění totožnosti obou skutků k závěru, že Městský úřad v Příbrami, právní odbor, oddělení přestupků, příkazem vydaným dne 8. 4.

2014, sp. zn. MeUPB 31494/2014, vytvořil překážku věci rozsouzené, protože obviněného potrestal za tentýž skutek, pro který byl odvolacím soudem později odsouzen. Přezkoumávané rozhodnutí odvolacího soudu, tj. rozsudek ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, bylo již druhým odsouzením za totéž.

č. 6

23. Poněvadž odvolací soud učinil nesprávný právní závěr a včas trestní stíhání obviněného z důvodu překážky *ne bis in idem* nezastavil, učinil tak z podnětu přezkoumávaného dovolání Nejvyšší soud, který rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 12 To 471/2013, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Sám podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného F. S. pro skutek spočívající v jednání, jak je shora uvedeno, jímž byl odvolacím soudem nesprávně uznán vinným.

Č. 7

Veřejné zasedání, jednání soudu, odvolání
§ 263 odst. 1 a 6 tr. ř.

č. 7

Volba příslušné formy jednání odvolacího soudu není závislá jen na způsobu jeho rozhodnutí (§ 263 odst. 1 tr. ř.), nýbrž i na způsobu dokazování, které zamýšlí před vydáním svého rozhodnutí provést. Pokud shledá nezbytným vyslechnout svědky, a to v rozsahu umožňujícím provedení takového dokazování v odvolacím řízení (§ 263 odst. 6 tr. ř.), musí konat veřejné zasedání, v jehož průběhu lze tyto důkazy způsobem upraveným v § 235 odst. 2 tr. ř. provést. Konal-li odvolací soud veřejné zasedání a zejména provedl-li v něm dokazování, nemůže již o podaném odvolání, po odročení zasedání za účelem dalšího doplnění dokazování (např. provedení listinných důkazů), meritorně rozhodnout v neveřejném zasedání.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2015, sp. zn. 6 Tdo 766/2015
ECLI:CZ:NS:2015:6.TDO.766.2015.1)

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospekch obviněného Bc. P. S. proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 2. 2015, sp. zn. 3 To 439/2014, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Českém Krumlově pod sp. zn. 4 T 71/2013 tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení, jakož i tu část řízení provedeného odvolacím soudem, v níž o odvolání obviněného jednal a následně rozhodl dne 5. 2. 2015 v neveřejném zasedání. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Krajskému soudu v Českých Budějovicích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 10. 6. 2014, č. j. 4 T 71/2013-320, byl obviněný Bc. P. S. (dále jen „obviněný“) uznán vinným zločinem porušení služební povinnosti vojáka podle § 393 odst. 1 a odst. 3 písm. b) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“), jehož se podle skutkových zjištění jmenovaného soudu dopustil tím, že ačkoli byl jako voják Armády České republiky z povolání

č. 7

služebně zařazený u VÚ ... J. H. povinen ve smyslu „Základního řádu ozbrojených sil České republiky“ dodržovat ustanovení právních a vojenských předpisů a seznámit se s vojenskými předpisy, které se svým obsahem týkají výkonu jeho vojenské služby, a pečovat o svěřenou výzbroj, ostatní techniku a další materiál a udržovat je v provozuschopném stavu, když služebním vojenským předpisem označeným jako „Odborné pokyny – zvláštnosti hospodaření s majetkem majetkového uskupení MU 5.0 v resortu MO“ vydaným dne 27. 10. 2010 jako vložka č. 5 k č. j. 6127-60/2004/DP-3042 sekcí logistiky Ministerstva obrany ČR (dále jen „Odborný pokyn“) je navíc v čl. 13 u organizačních celků resortu MO uložen přísný zákaz ničit nespoteřovanou municí po výcviku, s výjimkou nespoteřovaných ručních granátů a ženijní munice, tak dne 24. 11. 2011 kolem 16.00 hod. ve Vojenském výcvikovém prostoru B., okres Č. K., v prostoru „P.“, jakožto předseda komise vojskových zkoušek objektu kolového bojového vozidla – průzkumného s lokátorem (dále jen „KBV-ZLok“) prováděných dle nařízení náčelníka generálního štábu Armády ČR ze dne 7. 10. 2011, č. j. 93-76/2011/DP-1618, v průběhu střelb po zjištění závady na KBV-ZLok, kterou nebylo možné na místě odstranit a která nedovolovala ve střelbách pokračovat, vydal pyrotechnikovi rtm. J. Z., z VÚ ... R., rozkaz ke zničení části nespoteřovaných (nových, nepoužitých) střel 30 × 173 mm určených pro vozidlo KBV-ZLok v počtu 366 kusů, který je následně v prostoru střelnice dle uděleného rozkazu téhož dne kolem 16:40 hodin společně s rtm. Š. H., VÚ ... R., za pomoci trhaviny odstřelil, přičemž obviněný S. si musel být vědom toho, že odstřelením nespoteřované munice dojde k jejímu úplnému zničení, čímž Ministerstvu obrany ČR vznikla celková škoda ve výši 1 184 950,62 Kč.

2. Za tento zločin byl odsouzen podle § 393 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla poškozená Česká republika, Ministerstvo obrany, odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. O odvolání obviněného proti tomuto rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 5. 2. 2015, č. j. 3 To 439/2014-399, jímž podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek zrušil a za použití § 222 odst. 2 tr. ř. věc postoupil veliteli Vojenského útvaru ... J. H., neboť nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být posouzen jako kárné provinění, o němž je tento orgán příslušný rozhodovat.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích podal v neprospěch obviněného dovolání, opřené o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f) a g)

tr. ř., nejvyšší státní zástupce (dále též „dovolatel“). Ve svém mimořádném oprávněném prostředku namítá, že napadeným usnesením bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, když současně míní, že toto rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. S rozsáhlým shrnutím důvodů, které odvolací soud vedly ke zmíněnému posouzení věci, namítá neudržitelnost vyslovených závěrů. S poukazem na skutkovou podstatu § 393 tr. zákoníku vyjadřuje souhlas se závěry odvolacího soudu potud, že řada skutečností, jež lze v daném případě hodnotit ve prospěch obviněného, by mohla vést k závěru o relativně nižší závažnosti jednání obviněného a za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2009, vycházejícího z materiálního pojetí trestného činu, by mohla odůvodnit závěr o vyloučení jeho trestní odpovědnosti za kvalifikovanou skutkovou podstatu s odkazem na jeho § 88. Za současného právního stavu však podle dovolatele nelze zpochybnit právní kvalifikaci skutku podle § 393 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku pouze s odkazem na jeho okolnosti, pokud se tyto netýkají formy zavinění požadované citovaným ustanovením.

5. Dovolatel zdůrazňuje, že obviněný se jako jedinec, jenž se svého činu dopustil v postavení vojáka Armády ČR ustaveného do funkce předsedy komise vojenských zkoušek, měl seznámit s předpisy upravujícími postup při vojenských zkouškách techniky a nakládání se spotřebovanou municí. Pokud tak neučinil, jednal v právním omylu negativním neomluvitelném (skutečnost, že na povinnost seznámit se s příslušnými předpisy nebyl výslovně upozorněn nařízením náčelníka generálního štábu Armády ČR na tom nic nemění, neboť si této povinnosti měl být vědom), který na rozdíl od skutkového omylu negativního nevylučuje spáchání úmyslného trestného činu podle § 393 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku.

6. Dovolatel připomíná jednak to, že rovněž člen komise mjr. Ing. V. D. obviněnému k dotazu o způsobu naložení s municí sdělil, že je třeba ji uskladnit, a na jeho dotaz, zda může municí zlikvidovat, odpověděl, že nikoli, jednak i to, že část munice obsažená ve zbraňovém systému zlikvidována nebyla a obviněný byl od kpt. P. B. informován, že ji je možno uložit ve skladu VÚ ... S. Stejným způsobem mohl, vyčkal-li by této informace, naložit rovněž se zlikvidovanou municí. Obviněný tedy musel být alespoň srozuměn s protiprávním následkem.

7. Podle dovolatele se závěry krajského soudu nelze souhlasit ani pro případ, že by jednání obviněného bylo považováno pouze za nedbalostní. Krajský soud neužil právní kvalifikaci podle § 393 odst. 1 tr. zákoníku s poukazem na jeho systematické zařazení mezi trestné činy ohrožující bojeschopnost ozbrojených sil mimo jiné s odůvodněním, že se nejednalo o bojovou situaci, plnění bojového úkolu či bojovou pohotovost, aniž by náležitě uvážil, že zákon rozlišuje snížení bojeschopnosti ozbrojených sil jako zákonný znak pro užití kvalifikace podle § 393 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku či § 396 odst. 2 tr. zákoníku a ohrožení bojeschopnosti ozbrojených sil jako společný znak všech trestných činů uvedených v hlavě XII. dílu 4 tr. zákoníku. Okolnosti, jimiž

krajský soud podmiňuje vyvození trestní odpovědnosti podle základní skutkové podstaty § 393 odst. 1 tr. zákoníku, by již naplňovaly zákonný znak snížení bojeschopnosti ozbrojených sil, a tedy zákonné znaky právní kvalifikace podle § 393 odst. 1 a odst. 3 písm. b) tr. zákoníku. Za interpretace zákona krajským soudem by se § 393 odst. 1 tr. zákoníku stalo nadbytečným.

č. 7

8. Ohrožení bojeschopnosti ozbrojených sil může být naplněno i při běžné činnosti armády. Její náležité vybavení výzbrojí a výstrojí je nezbytnou podmínkou její bojeschopnosti. Proto lze podle mínění dovolatele i svévolné zničení munice považovat za ohrožení bojeschopnosti ozbrojených sil.

9. Závěrem dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud postupem podle § 265k odst. 1 a 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 2. 2015, č. j. 3 To 439/2014-399, jakož i všechna další obsahově navazující rozhodnutí, dále podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal věc posledně jmenovanému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

10. Obviněný ve svém vyjádření k dovolání nejvyššího státního zástupce uvedl, že napadené rozhodnutí považuje za správné. Bylo prokázáno, že se nedopustil úmyslného jednání. Mimořádný opravný prostředek dovolatele obsahuje podle názoru obviněného pouze izolované argumenty. Opomíjí, že V. D., který byl jmenován členem komise, se na místě zkoušky svévolně nezdržoval (jediným přítomným byl obviněný), a neobsahuje zmínku o tom, za jakých podmínek musel obviněný jednat, ani jak se k věci vyjádřili svědci, kteří byli na místě samém a jejichž svědectví vyznělo v jeho prospěch.

11. Je-li mu kladeno k tíži, že se neseznámil s příslušnými předpisy, oponuje, že podle Nařízení náčelníka generálního štábu Armády ČR, č. j. 93-76/2011/DP-1618, měl velitel VÚ ... J. H. podle čl. 5 vydat organizační nařízení k provedení vojskových zkoušek včetně všestranného logistického zabezpečení, což se nestalo a obviněnému nebyla poskytnuta jednotka logistiky, která pro tento účel ani nebyla vyčleněna. Dovolateli vytýká účelovost argumentace stran opuštění materiálního pojetí trestného činu, správnou naopak shledává aplikaci trestního zákoníku krajským soudem, který na posuzovaný případ užil zásadu subsidiarity trestní represe. Jeho jednání nedosahuje požadované míry společenské škodlivosti, aby bylo možné vyloučit uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Pomocí § 12 odst. 2 tr. zákoníku je podle názoru obviněného doplněno formální pojetí trestného činu podle § 13 odst. 1 tr. zákoníku.

12. Obviněný trvá na tom, že ze strany Ministerstva obrany nebyl prokázán vznik škody, nebylo prokázáno nabytí zničené munice, došlo k porušení předpisů o evidenci munice, nebyla zjištěna cena, za kterou měla být do jeho majetku nabyta, a nebyla prokázána souvislost mezi nalezenou municí a municí zlikvidovanou při vojenských zkouškách. Zároveň poukazuje na údajnou rozporuplnost a zmatečnost mezi závěrem o výši škody, kterou měl způsobit (1 184 950,62 Kč) a výrokem o náhradě škody.

13. Závěrem obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Alternativně (neshledá-li důvody pro tento postup) navrhl, aby dovolací soud podané dovolání po jeho projednání ve veřejném zasedání podle § 265j tr. ř. zamítl.

III.

Přípustnost dovolání

č. 7

14. Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1 a 2 písm. a) tr. ř., že je podala osoba oprávněná [§ 265d odst. 1 písm. a) tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1 a 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

15. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda dovolatelem vznesené námitky naplňují jím uplatněné dovolací důvody.

16. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva.

17. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. je dán tehdy, pokud bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Dovolací důvod zde spočívá v okolnosti, že nebyly splněny zákonné podmínky k tomu, aby soud učinil některé z rozhodnutí uvedených v § 265a odst. 2 písm. c), d), f) a g), kterým soud přesto rozhodl.

18. Protože Nejvyšší soud neshledal důvod k tomu, aby o podaném dovolání rozhodl formou jeho odmítnutí, přezkoumal na jeho podkladě podle § 265i odst. 3 tr. ř. napadené usnesení.

IV.

Důvodnost dovolání

19. Dovolací soud zevrubně rozvedl důvody, pro které je dovoláním napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 2. 2015, č. j. 3 To 439/2014-399, zatíženo vadami odůvodňujícími naplnění dovolacích důvodů upravených v § 265b odst. 1 písm. f) a písm. g) tr. ř., a dospěl mimo jiné i k následujícím poznatkům.

20. Krajský soud své rozhodnutí vydal v neveřejném zasedání (viz protokol č. I. 396, 397), tj. takové formě jednání soudu, kterou zákon [§ 263 odst. 1 písm. a) tr. ř.] jako možnou stanoví při učinění rozhodnutí podle § 257 tr. ř.

21. V uvedené formě jednání soudu by krajský soud napadené rozhodnutí mohl procesně bezvadným způsobem vydat za předpokladu, že by je založil na okruhu důkazů, které provedl soud prvního stupně (a na jeho skutkových zjištěních), případně na okruhu těchto důkazů obohaceném o důkazy jím provedené způsobem upraveným v § 243 tr. ř. Odvolací soud tak však nepostupoval, neboť přes tvrzení obsažené na str. 3 usnesení, že „okresní soud provedl dokazování zákonným způsobem a v potřebném rozsahu“, sám přistoupil k doplnění dokazování, „a to i nad rámec návrhů odvolatele“, kdy vyjma důkazů listinných („opatřil rozhodnutí velitelských orgánů, která se vztahovala k předcházejícím vojskovým zkouškám vozidel téhož typu, ale jiné bojové verze“) provedl dokazování i tak, že „opakovaně vyslechl některé svědky“. Zatímco dokazování provedené první uvedenou skupinou důkazů lze za podmínek § 243 tr. ř. v neveřejném zasedání provést (přečtením... jiných listin), osobní výslech svědků se z rámce § 243 tr. ř. vymyká.

22. Volba příslušné formy jednání soudu není odvislá pouze od způsobu rozhodnutí odvolacího soudu (§ 263 odst. 1 tr. ř.), nýbrž i od toho, zda a v jakém směru je vydání příslušného rozhodnutí podmíněno provedením dokazování před soudem druhého stupně (§ 235 odst. 2, § 243 tr. ř.). Pokud se jeví nezbytným výslech svědků, nemůže odvolací soud při projednávání odvolání přistoupit k nařízení neveřejného zasedání, a to ani tehdy, má-li za to, že doplněné dokazování mu umožní rozhodnout ve věci některým ze způsobů uvedených v § 263 odst. 1 tr. ř. Takové dokazování lze provést jen ve veřejném zasedání způsobem upraveným v § 235 odst. 2 tr. ř.

23. Z postupu odvolacího soudu v posuzované věci nelze seznat, nakolik si byl vědom těchto souvislostí, resp. v jakém směru svůj procesní postup zvažoval při projednávání odvolání obviněného. Z referátu předsedy senátu ze dne 10. 9. 2014 na č. I. 338 lze totiž zjistit, že k projednání odvolání nařídil veřejné zasedání (na den 8. 10. 2014), k němuž předvolal obviněného a o jehož konání vyrozuměl jeho obhájce, státního zástupce a poškozeného. Při tomto veřejném zasedání žádné dokazování neprovedl, ač důkazní návrhy obsahovalo písemné odůvodnění odvolání obviněného a po přednesu závěrečných řečí, v rámci nichž intervenující státní zástupce navrhl dokazování doplnit a z toho důvodu věc postupem podle § 259 odst. 1 tr. ř. vrátit soudu prvního stupně, jednání odročil, aniž by z protokolu plynulo, z jakých důvodů se tak stalo. Následným referátem ze dne 24. 10. 2014 předvolal odvolací soud k veřejnému zasedání odročenému na den 12. 11. 2014 čtyři svědky, přičemž po výslechu dvou z nich (pplk. V. D. a T. P.) veřejné zasedání odročil na den 10. 12. 2014, kdy vyslechl zbylé dva svědky (P. B. a Z. V.). Poté veřejné zasedání odročil na neurčito za účelem opatření specifikovaných lis-

tinných důkazů. Následně však, poté, co obdržel požadované materiály, odvolací soud postupoval tak, že v neveřejném zasedání konaném dne 5. 2. 2015 po konstatování dosavadního průběhu řízení, shrnutí významných důkazů a provedení důkazu materiály poskytnutými MO ČR, vydal dovoláním napadené usnesení.

24. Byť lze ocenit snahu odvolacího soudu odvrátit nutnost vrácení věci k jejímu opětovnému projednání soudem prvního stupně (v duchu posílení apelačních prvků odvolacího řízení) a lze připustit, že jistá nekoncentrovanost při provádění dokazování v počátcích projednávání věci tímto soudem může být dána její specifičností, k následnému procesnímu způsobu jejího vyřízení v podobě vydání meritorního rozhodnutí v neveřejném zasedání za situace předchozího konání dvou veřejných zasedání je třeba vznést výhradu.

25. Dospěl-li odvolací soud k závěru, že pro své rozhodnutí nezbytné dokazování provede sám, pak v již jednou zahájeném veřejném zasedání měl pokračovat až do samotného rozhodnutí. To zejména s přihlédnutím k faktu, že ani dokazování, k němuž odvolací soud přistoupí, nepodmiňuje nutnost vydání meritorního rozhodnutí tímto soudem (srov. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 1. 2002, sp. zn. 4 To 928/2001, uveřejněné pod č. 2/2003 Sb. rozh. tr.). Změna formy zasedání odvolacího soudu se jeví jako nepřijatelná, neboť pro procesní strany, které se dosavadního řízení před soudem druhého stupně účastnily, byla nutně změnou nepředvídatelnou. Přitom předvídatelnost procesního postupu soudu je třeba pokládat za komponent spravedlivého procesu. V daných souvislostech je nezbytné usuzovat, že jak odvolatel, tak i státní zástupce, jejichž pohled na řešení věci se výrazně lišili, důvodně očekávali, že jim bude poskytnut prostor ke zhodnocení věci i s přihlédnutím k důkazům, které v jejich přítomnosti již provedeny byly, jakož i k důkazům, jejichž provedení odvolacím soudem (za jejich účasti) očekávali.

26. Zahájil-li odvolací soud za účelem projednání odvolání veřejné zasedání a zejména přistoupil-li v jeho průběhu k provádění dokazování, pak již nemohl, při jeho odročení na neurčito z důvodu obstarání dalšího důkazního materiálu, přistoupit k tomu, že své rozhodnutí vydal v nepřítomnosti procesních stran v neveřejném zasedání. Takové řešení zatěžuje řízení předcházející vydání dovoláním napadeného rozhodnutí podstatnou procesní vadou, neboť narušuje principy spravedlivého procesu (*fair trial*) v jeho širším chápání.

27. Na základě učiněného zjištění – neboť v daných souvislostech „vstupuje do hry“ otázka vadnosti procesního postupu předcházejícího vydání dovoláním napadeného rozhodnutí, k jehož zrušení může dovolací soud rovněž za podmínek § 265k odst. 1 tr. ř. přistoupit – dospěl dovolací soud k závěru, že je namístě zrušit tu část řízení provedeného odvolacím soudem, kdy dne 5. 2. 2015 jednal a o odvolání obviněného rozhodl v neveřejném zasedání.

ROZHODNUTÍ
VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH,
OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH

Č. 1

Svéprávnost, opatrovník

§ 37 odst. 1 z. ř. s.

Č. 1

V řízení o svéprávnosti soud jmenuje posuzovanému opatrovníka podle § 37 odst. 1 z. ř. s., i když má stálého („hmotněprávního“) opatrovníka.

(Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 8 Co 2017/2014, ECLI:CZ:KSCB:2014:8.CO.2017.2014.1)

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání Okresního státního zastupitelství ve Strakonících zrušil rozsudek Okresního soudu ve Strakonících ze dne 25. 8. 2014, sp. zn. 1 P 112/2014, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 25. 8. 2014, č. j. 1 P 112/2014-116, O k r e s n í s o u d ve Strakonících omezil posuzovanou E. Ch., nar. 4. 2. 1929 ve svéprávnosti zcela, ustanovil této opatrovníkem Bc. H. G. bytem P., upustil od doručení rozsudku posuzované, nepřiznal státu právo na náhradu nákladů řízení, stejně jako žádnému z účastníků. V odůvodnění rozsudku okresní soud odkázal na závěry znaleckého posudku a výpověď znalkyně MUDr. D. D., tedy že posuzovaná trpí duševní poruchou – syndromem demence ve stupni těžkém, když porucha nemá přechodný charakter a není léčbou ovlivnitelná. Porucha způsobuje, že posuzovaná není schopna samostatného života, nedokáže se obstarat a zajistit ani nejzákladnější fyziologické a duševní potřeby a je odkázána na 24hodinovou péči v domově se sociální službou. Není schopna se podepsat a nezvládne ani nejjednodušší početní operace, ztratila schopnost čtení a psaní, neporozumí obsahu jakéhokoliv textu. Posuzovaná nechápe smysl právních úkonů ani v jejich nejjednodušší podobě, nechápe hodnotu peněz. Má zcela rozpadlé myšlení a emotivitu, došlo k rozpadu osobnosti. Posuzovaná není schopna zúčastnit se řízení a být vyslechnuta, pochopit význam rozhodnutí ani smysl právních úkonů. Soud prvního stupně přistoupil k zbavení svéprávnosti u posuzované zcela (a nepostupoval tak dle závěrečného návrhu státního zástupce, neboť posuzovaná není schopna vykonávat v podstatě žádné jednání, a proto navrhované negativní vymezení za dané situace není namístě). Opatrovníkem byla jmenována Bc. H. G., která má s výkonem této

funkce zkušenosti z předchozí doby, a práva a povinnosti z výkonu funkce pro ni vyplývající jsou jí známy. S ohledem na zdravotní stav posuzované bylo upuštěno od doručení rozhodnutí.

č. 1**II.****Odvolání a vyjádření k němu**

2. Rozsudek napadlo odvoláním Okresní státní zastupitelství ve Strakonících s tím, že rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci, když od 1. 1. 2014 je účinný nový občanský zákoník, který upravuje nově i institut řízení o omezení svéprávnosti. Je sice zřejmé, že ze znaleckého posudku vyplývá, že posuzovaná není schopna žádného samostatného jednání, se svým okolím nekomunikuje a došlo k rozpadu osobnosti, nicméně omezení svéprávnosti zcela není v souladu s právní úpravou. Intervenující státní zástupce se snažil o široké vymezení ve formě negativní, tzn. toho, co posuzovaná nemůže. Lze sice namítnout, že takto formulované negativní vymezení není vyčerpávající, ale obsahuje to nejzákladnější, co je k ochraně zájmů posuzované potřeba. Z protokolu o jednání soudu prvního stupně ve věci dne 25. 8. 2014 pak vyplývá, že státní zástupce navrhl posuzovanou omezit ve svéprávnosti k právním úkonům především v tom směru, že není způsobilá nakládat s majetkem, posoudit poskytnutí zdravotních služeb a důsledky jejich poskytnutí, není schopna uzavírat smlouvy o sociálních službách, není způsobilá žádat o dávky státní sociální podpory a dávky v hmotné nouzi. Není způsobilá jednat v pracovněprávních vztazích, zejména uzavírat pracovněprávní smlouvy, měnit či vypovídat nájemní smlouvy, není způsobilá k výkonu rodičovské odpovědnosti, k uzavření manželství, k jednání ve věcech osvojení či udělení souhlasu k osvojení a ke správě cizího majetku.

3. Opatrovnice posuzované ponechala rozhodnutí o odvolání na odvolacím soudu, pouze podotkla, že situace v současné době je nepředvídatelná a pro ni jako opatrovníka komplikovaná.

III.**Důvodnost odvolání**

4. Podle § 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (z. ř. s.), nestanoví-li tento zákon jinak, použije se občanský soudní řád. Podle § 201 o. s. ř. za použití § 8 odst. 1 písm. d) z. ř. s. odvolání je podáno oprávněnou osobou, neboť státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného řízení o svéprávnosti. Odvolání je přípustné podle § 202 o. s. ř. a včasné podané (§ 204 odst. 1 o. s. ř.). Přezkoumáno bylo v mezích ust. § 28 z. ř. s. a § 212 o. s. ř. Odvolání je důvodné.

5. Předmětné řízení bylo zahájeno na základě zákonného příkazu daného v § 3033 zákona č. 89/2012 Sb., a to po 1. 1. 2014. Je tedy zřejmé, že procesní otázky budou řešeny podle zákona č. 292/2013 Sb. (zákona o zvláštních řízeních soudních), zatímco hmotněprávní předpoklady budou posouzeny podle občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014, tedy zákona č. 89/2012 Sb.

6. Úvodem je soudu prvního stupně nutno vytknout, že nepostupoval podle § 37 odst. 1 z. ř. s. a nejmenoval posuzované pro předmětné řízení opatrovníka. Z citovaného ustanovení vyplývá, že soud jmenuje posuzovanému opatrovníka. To nebrání tomu, aby si posuzovaný zvolil zmocněnce, a to i bez souhlasu opatrovníka. Z kontextu citovaného ustanovení tedy nutno uzavřít, že opatrovník musí být posuzované ustanoven, byť má zástupce (hmotněprávního opatrovníka, který jí byl ustanoven v předchozím řízení). Jde totiž o ochranu práv posuzované, když ve vztahu k hmotněprávnímu opatrovníkovi nelze vyloučit v obecné rovině důvody kolize zájmů s posuzovanou. Protože v důsledku rozsudku, který vydává soud prvního stupně (v režimu § 3033 o. z.), dochází ke změně předchozího rozsudku ve věci (rozsudku ze dne 13. 10. 2008, který vydal Obvodní soud pro Prahu 4 pod č. j. 14 Nc 2322/2008-24), musí výrok soudu reflektovat skutečnost, že předchozí rozsudek je novým rozsudkem zrušen a nahrazován, což má hmotněprávní odraz i v § 60 o. z. Skutečnost, že dochází ke zrušení či změně předchozího rozsudku, pak musí vyplývat přímo z výroku rozhodnutí soudu ve věci. Podle § 46 odst. 1 z. ř. s., nebylo-li řízení o svéprávnosti zastaveno podle § 35 odst. 2 z. ř. s., soud zahájí řízení ve věcech opatrovnictví člověka a řízení spojí. Z hlediska procesně formálního je tedy nutné o zahájení opatrovnického řízení rozhodnout a taktéž je nutno rozhodnout o spojení tohoto řízení s řízením o svéprávnosti. Taková rozhodnutí soud prvního stupně v průběhu řízení nevydal. Z protokolu o jednání ze dne 25. 8. 2014 pak vyplývá, že soud prvního stupně sice vyslechl znalkyni, nepřečetl (neprovedl tedy jako důkaz) však jí vypracovaný znalecký posudek, a to přesto, že obsahem výslechu znalkyně byl především odkaz na písemné vyhotovení znaleckého posudku. V další fázi řízení je tedy nutné, aby všechny vytčené procesní vady soud prvního stupně odstranil.

č. 1

Č. 2

č. 2

Obnova řízení, lhůty

§ 233 o. s. ř., § 235 odst. 2 o. s. ř.

Bylo-li proti rozhodnutí odvolacího soudu podáno dovolání, vztahuje se vyloučení zápočtu doby od právní moci napadeného rozhodnutí do právní moci rozhodnutí dovolacího soudu podle § 235 odst. 2 o. s. ř. toliko na běh lhůt pro podání žaloby pro zmatečnost, nikoliv žaloby na obnovu řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 23 Cdo 2107/2013
ECLI:CZ:NS:2015:23.CDO.2107.2013.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 2. 2013, sp. zn. 6 Cmo 480/2012.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové usnesením ze dne 16. 10. 2012, č. j. 38 Cm 1/2010-332, zamítl žalobu na obnovu řízení vedeného u Krajského soudu v Hradci Králové (bod I výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II výroku).

2. Žalobu na obnovu řízení soud prvního stupně vycházející z § 233 zákona č. 99/1963 Sb., o. s. ř., ve znění pozdějších předpisů, zamítl z důvodu, že byla podána opožděně, aniž se zabýval otázkou, zda žalovaným (správně žalobcem) uplatněné skutečnosti představují důvod pro povolení obnovy řízení dle § 228 o. s. ř.

3. K odvolání žalobce V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 25. 2. 2013, č. j. 6 Cmo 480/2012-363, usnesení soudu prvního stupně potvrdil (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

4. Odvolací soud se plně ztotožnil se zjištěními a závěry soudu prvního stupně. Za správné považoval jeho zjištění, že žaloba byla podána dne 22. 6. 2012 a rozsudek, kterého se předmětná žaloba týká, nabyl právní moci doručením rozsudku Vrchního soudu jako odvolacího soudu ze dne 14. 5. 2007, a to dne 11. 7. 2007. Stejně tak souhlasil s jeho právním posouzením. Žalobce se o důvodu obnovy dozvěděl dnem, kdy mu byl doručen rozsudek Vrchního soudu v Praze, tedy dne 11. 7. 2007, a tímto dnem také rozsudek, kterého se předmětná žaloba týká, nabyl právní moci. Protože žaloba na obnovu řízení byla podána až dnem 22. 7. 2012, nebyly splněny uvedené lhůty stanovené § 233 o. s. ř.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti výroku I usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost odvozuje z § 237 o. s. ř., uplatňuje dovolací důvod dle § 241a o. s. ř., tedy že napadené rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

6. Dovolatel namítá, že odvolací soud pochybil, když nepřihlédl při posuzování lhůt k podání žaloby o obnovu řízení k § 235 odst. 2 o. s. ř., resp. toto procesní ustanovení nesprávně vyložil. Za otázku zásadního právního významu považuje, zda lze nepočítat do běhu lhůty k podání žaloby na obnovu řízení dobu od právní moci napadeného rozhodnutí do právní moci rozhodnutí dovolacího soudu.

7. V závěru navrhuje, aby dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

8. K dovolání žalobce se vyjádřil žalovaný tak, že je považuje za nepřipustné a rozhodnutí odvolacího soudu za správné.

č. 2

III.

Přípustnost dovolání

9. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) úvodem poznamenává, že rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2013) se podává z článku II bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., o. s. ř., ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

10. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

11. Dle § 241a odst. 1 o. s. ř. lze dovolání podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

12. Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to otázky, zda se do běhu lhůty k podání žaloby na obnovu řízení počítá doba od právní moci napadeného rozhodnutí do právní moci rozhodnutí dovolacího soudu o dovolání.

IV.

Důvodnost dovolání

č. 2

13. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

14. Podle § 235 odst. 2 o. s. ř., bylo-li proti žalobou napadenému rozhodnutí podáno také dovolání, nepočítá se do běhu lhůt podle § 234 odst. 1 až 4 doba od právní moci napadeného rozhodnutí do právní moci rozhodnutí dovolacího soudu. Ustanovení § 234 odst. 1 až 4, na které odkazuje § 235 odst. 2 o. s. ř., potom upravuje lhůty k podání žaloby pro zmatečnost. Lhůty k podání žaloby na obnovu řízení jsou samostatně upraveny v § 233 o. s. ř. Zákonodárce tak v § 235 odst. 2 o. s. ř. výslovně a jednoznačně řeší vyloučení zápočtu doby od právní moci napadeného rozhodnutí do právní moci rozhodnutí dovolacího lhůtu do běhu lhůt pro podání toliko žaloby pro zmatečnost, nikoli žaloby na obnovu řízení.

15. Jde přitom o jinou situaci než tu předvídanou § 235b odst. 3 o. s. ř., kdy zákon v případě podání dovolání proti napadenému rozhodnutí upravuje přerušování řízení jak o žalobě pro zmatečnost, tak o žalobě na obnovu řízení, a to až do rozhodnutí dovolacího soudu (vzhledem k předvídaným těmto oběma žalobám v prvním odstavci § 235b o. s. ř.).

16. Nelze proto považovat za správný názor vyjádřený částí teorie, podle níž „s ohledem na to, že při současném napadení rozhodnutí žalobami na obnovu řízení nebo pro zmatečnost a dovoláním požívá dovolání přednosti (k tomu viz § 235b odst. 3), má účastník právo s podáním žaloby vyčkat rozhodnutí dovolacího soudu. Do běhu lhůt k žalobě se proto nezapočítává doba od právní moci napadeného rozhodnutí do právní moci rozhodnutí dovolacího soudu“ (srov. SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 715); ke stejnému závěru srov. i DAVID, L., IŠTVÁNEK, F., JAVŮRKOVÁ, N., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, s. 1196).

17. Za situace, kdy žaloba na obnovu řízení byla podána 22. 6. 2012 a rozsudek, kterého se předmětná žaloba týká, nabyl právní moci 11. 7. 2007, je správný závěr odvolacího soudu, že žaloba na obnovu řízení byla podána po uplynutí lhůty stanovené § 233 o. s. ř.

18. Z toho, co je shora uvedeno, je zřejmé, že dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) nebyl uplatněn důvodně. Nejvyšší soud tedy dospěl k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné [§ 243d písm. a) o. s. ř.], a proto dovolání žalobce jako nedůvodné zamítl.

Č. 3

č. 3

Exekuce, náklady řízení

§ 15 odst. 5 exekučního řádu, § 44 odst. 5 exekučního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013

O nákladech a odměně původního exekutora, který byl jmenován do (uvolněného) exekutorského úřadu a k jehož změně došlo na návrh oprávněného podle § 15 odst. 5 exekučního řádu, rozhoduje nový soudní exekutor příkazem k úhradě nákladů exekuce.

Změna soudního exekutora nemůže mít vliv na celkovou výši nákladů exekuce (odměny a nákladů exekutora a oprávněného), které hradí povinný.

Náklady exekuce vzniklé v souvislosti se změnou soudního exekutora, které hradí oprávněný podle § 44b odst. 5 exekučního řádu (ve znění účinném od 1. 1. 2013), jsou jen skutečně vynaložené náklady exekutora související se samotným provedením změny soudního exekutora, nikoli odměna exekutora ani paušální náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb.

(Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2015, sp. zn. 17 Co 379/2015, CLI:CZ:KSPH:2015:17.CO.379.2015.1)

Krajský soud v Praze k odvolání soudního exekutora JUDr. J. J., Ph.D., Exekutorský úřad Plzeň-jih, potvrdil usnesení soudního exekutora Mgr. J. H., Exekutorský úřad Brno-město, ze dne 16. 2. 2015, sp. zn. 030 EX 34615/13.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Soudní exekutor, Mgr. J. H., Exekutorský úřad Brno-město, rozhodl dne 16. 2. 2015, usnesením č. j. 030 EX 34615/13-35 (dále jen „usnesení soudního exekutora“), o tom, že předchozímu „soudnímu exekutorovi JUDr. J. J. se vůči oprávněnému náklady exekuce vzniklé v souvislosti se změnou soudního exekutora nepřiznávají“. Soudní exekutor uzavřel, že požaduje-li předchozí soudní exekutor priznání dalších nákladů exekuce v souvislosti se změnou soudního exekutora k návrhu oprávněného, pak může jít svou podstatou jen o (prokazané) hotové výdaje, a pokud vyzval tohoto předchozího soudního exekutora k tomu, aby tyto hotové výdaje podrobně vyčíslil a doložil, tak této jeho výzvě ve stanovené lhůtě uvedený soudní exekutor nevyhověl. Proto při svém rozhodování vychází z před-

pokladu, že žádné účelné další náklady exekuce, vzniklé v souvislosti se změnou osoby exekutora k návrhu oprávněného v dané věci, tomuto předchozímu soudnímu exekutorovi nevznikly. Konstatoval, že další náklady exekuce, vzniklé v souvislosti se změnou exekutora k návrhu oprávněného, za které nese odpovědnost oprávněný dle § 44b odst. 5 exekučního řádu, nelze zaměňovat s náklady exekuce dle § 44b odst. 4 exekučního řádu. V dané exekuční věci byl původně při nařízení exekuce soudem k provádění exekuce pověřen soudní exekutor Exekutorského úřadu Plzeň-jih, JUDr. J. D., který byl na vlastní žádost k 31. 12. 2011 z této funkce odvolán. Dne 7. 1. 2013 byl do tohoto uvolněného Exekutorského úřadu Plzeň-jih jmenován soudní exekutor JUDr. J. J., Ph.D. Soudní exekutor Mgr. J. H., Exekutorský úřad Brno-město, převzal tuto exekuční věc oprávněného na základě jeho návrhu, a to v souladu s § 44b odst. 1 exekučního řádu. Dále soudní exekutor ve svém usnesení ze dne 16. 2. 2015 uvádí, že „ve věci bude o nákladech, které vznikly předchozímu exekutorovi v souvislosti s prováděním exekuce, rozhodnuto v rámci příkazu k úhradě nákladů exekuce“, kterým budou určeny celkové náklady exekuce.

II.

Odvolání a vyjádření k němu

2. Proti tomuto usnesení podal včasné odvolání předchozí soudní exekutor JUDr. J. J., Ph.D., Exekutorský úřad Plzeň-jih (dále též jen „odvolatel“). Odvolatel poukazuje na skutečnost, že oprávněný v průběhu exekučního řízení svým návrhem vyvolal změnu osoby exekutora, k čemuž dal v souladu s § 44b odst. 1 exekučního řádu jako exekutor, který exekuci vedl, souhlas, a tudíž další náklady exekuce vzniklé v souvislosti se změnou exekutora nese, v souladu s § 44b odst. 5 exekučního řádu, oprávněný. Oprávněný si tak měl být vědom, že doručením návrhu na změnu exekutora akceptuje zákonem stanovené podmínky, tedy i tuto povinnost hradit další náklady exekuce, které vzniknou v souvislosti se změnou exekutora. Na tuto skutečnost byl rovněž oprávněný novým exekutorem upozorněn. Dle odvolatele se k § 44b odst. 5 exekučního řádu vztahují § 11 odst. 2 a § 13 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. Má tak za to, že mu vůči oprávněnému náleží další náklady exekuce, a to odměna ve výši 3 000 Kč, náhrada hotových výdajů v paušální výši 3 500 Kč, kterou nemusí prokazovat, a DPH; celkem tedy částka 7 865 Kč včetně DPH. Z tohoto důvodu se proto odvolatel domnívá, že nemusel provádět k výzvě nového soudního exekutora Mgr. J. H. vyčíslení a dokladování hotových výdajů, které by z výše odvolatelem uvedených závěrů přicházelo v úvahu pouze tehdy, pokud by mělo jít o částku, která přesahuje stanovenou paušální výši, kterou ovšem odvolatel nepožaduje.

Odvolatel ve svém odvolání proto navrhl soudu, aby usnesení soudního exekutora změnil tak, že se oprávněnému ukládá povinnost zaplatit mu, coby předchozímu exekutorovi, částku ve výši 7 865 Kč, jež představuje další náklady exekuce, vzniklé v souvislosti se změnou exekutora.

3. K odvolání oprávněného se vyjádřil soudní exekutor. Poukázal na to, že provedením exekučního řízení byl původně pověřen soudní exekutor JUDr. J. D., Exekutorský úřad Plzeň-jih. Ten byl na základě vlastní žádosti ke dni 31. 12. 2011 odvolán z funkce soudního exekutora. Dne 7. 1. 2013 byl do uvolněného úřadu Plzeň-jih jmenován soudní exekutor JUDr. J. J., Ph.D. Na základě návrhu oprávněného převzal exekuční řízení ve smyslu § 44b odst. 1 exekučního řádu soudní exekutor Mgr. J. H., Exekutorský úřad Brno-město. Zdůraznil, že napadeným usnesením rozhodl pouze o nákladech exekuce vzniklých předchozímu exekutorovi JUDr. J. J., Ph.D., v souvislosti se změnou exekutora. O nákladech předchozího exekutora JUDr. J. J., Ph.D., za dosavadní vymáhání pohledávky bude rozhodnuto příkazem k úhradě nákladů exekuce. Ustanovení § 44b odst. 5 exekučního řádu výslovně určuje, že oprávněný nese pouze náklady exekuce vzniklé v souvislosti se změnou exekutora. V případě přiznání hotových výdajů zde „tyto musí být podrobně vyčísleny a ve spise doloženy fakturami, stvrzenkami či jinými doklady prokazujícími účelnost jejich vynaložení. V námitkovém řízení je pak důkazní břemeno k prokázání účelnosti a výše nákladů na straně předchozího exekutora, a nebudou-li předchozím exekutorem důkazy soudu navrženy, soud není povinen provádět je ze své iniciativy“. Dle dosavadní judikatury „oprávněný nese náklady exekuce vzniklé v souvislosti se změnou exekutora, tyto náklady související se změnou exekutora nelze zaměňovat za náklady exekuce (odměnu exekutora) dle § 44b odst. 4 uvedeného zákona“ – usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, č. j. 10 Co 297/2014-41, ze dne 16. 6. 2014. K obdobnému závěru dospěl i Krajský soud v Ústí nad Labem v usnesení ze dne 13. 10. 2014. Při rozhodování soudu o změně soudního exekutora, jsou-li zde dány objektivní důvody pro změnu soudního exekutora (jako v dané věci, kdy byl původní soudní exekutor JUDr. J. D. z Exekutorského úřadu Plzeň-jih odvolán a do tohoto úřadu následně jmenován odvolatel), se neuplatní povinnost oprávněného nést náklady exekuce vzniklé předchozímu exekutorovi v důsledku změny exekutora. Proto nelze při změně exekutora dle § 44b odst. 1 exekučního řádu „oprávněnému bez dalšího uložit povinnost k náhradě nákladů exekuce vzniklých v souvislosti se změnou exekutora v paušální výši 7 865 Kč“. Soudní exekutor Mgr. J. H. vyzval předchozího soudního exekutora JUDr. J. J., Ph.D., k vyčíslení nákladů exekuce vzniklých v souvislosti se změnou soudního exekutora a k jejich odůvodnění v takovém rozsahu, aby o nich mohlo být rozhodnuto. JUDr. J. J., Ph.D., byl poučen, že nebudou-li v uvedené lhůtě náklady exekuce takto vyčísleny, bude nový soudní exekutor vycházet z toho, že v souvislosti se změnou exekutora JUDr. J. J., Ph.D., Exekutorský úřad Plzeň-jih, žádné náklady nevznikly. Do dne vydání napadené-

ho usnesení nebyly odvolatelem žádné náklady vzniklé v souvislosti se změnou exekutora vyčísleny ani doloženy příslušnými doklady.

4. Odvolatel – soudní exekutor JUDr. J. J., Ph.D., Exekutorský úřad Plzeň-jih, je aktivně legitimovanou osobou k podání odvolání proti usnesení soudního exekutora, neboť to přímo dopadá do jeho právní sféry (je jím rozhodováno o jeho nároku na náhradu nákladů jím dříve vedené exekuce v souvislosti se změnou osoby soudního exekutora).

č. 3

III.

Důvodnost odvolání

5. Krajský soud v Praze jako soud odvolací podle § 55c odst. 2 exekučního řádu přezkoumal, za použití § 52 odst. 1 exekučního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012, usnesení soudního exekutora, jakož i řízení, které tomuto usnesení předcházelo, a to v souladu s § 212 a § 212a odst. 1, 5 a 6 o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013, za použití Čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., a dospěl k závěru, že odvolání odvolatele není opodstatněné.

6. Odvolací soud se nejprve v souladu s § 212a odst. 1 o. s. ř. zaměřil na zjištění, zda soud prvního stupně v projednávané věci posoudil správně otázku pravomoci soudů České republiky, neboť povinný je vietnamským státním občanem. Dvoustranná mezinárodní smlouva o úpravě právních vztahů ve věcech občanských a trestních, která byla uzavřena mezi Československou socialistickou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou dne 27. dubna 1984 (zákon č. 98/1984 Sb.), neobsahuje úpravu pravomoci soudu pro exekuční řízení, je-li vykonáván tuzemský exekuční titul. Pravomoc soudů ČR v exekučním řízení je proto třeba posuzovat podle § 2 a § 37 odst. 1 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, a podle § 45 exekučního řádu. Pravomoc českých soudů v projednávané věci je dána, je-li dána jejich příslušnost, která se odvozuje od místa bydliště povinného, má-li povinný na území ČR trvalý pobyt a je-li z obsahu jeho odvolání zřejmé, že se zde skutečně zdržuje. Soud prvního stupně proto otázku pravomoci posoudil správně.

7. V dané věci byla exekuce na majetek povinného nařízena usnesením Okresního soudu v Mělníku ze dne 6. 11. 2008, na základě podaného návrhu na nařízení exekuce (§ 35 odst. 1 a 2 exekučního řádu), k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 35 091 Kč a pro náklady exekuce a jejím provedením byl pověřen JUDr. J. D., soudní exekutor, Exekutorský úřad Plzeň-jih, a to na základě v citovaném usnesení blíže označených exekučních titulů – vykonatelných výkazů nedoplatků vydaných oprávněným. JUDr. J. D. byl v průběhu nařízené exekuce na vlastní žádost z funkce soudního exekutora odvolán ke konci prosince 2011 a v lednu 2013 byl do uvolněného Exekutorského úřadu Plzeň-jih jmenován nový soudní exekutor, JUDr. J. J., Ph.D. V září 2012 byl zástupcem odvolaného

soudního exekutora ustanoven soudní exekutor Exekutorského úřadu Brno-město, Mgr. J. H. Již v listopadu 2012 učinil oprávněný v této exekuční věci návrh na změnu soudního exekutora s tím, že nechce čekat dále na jmenování nového soudního exekutora do uvolněného exekutorského úřadu, aby si pak mohl zvolit nového soudního exekutora, a za nového soudního exekutora, který má být prováděním exekuce pověřen, navrhl Mgr. J. H., Exekutorský úřad Brno-město. Tato žádost oprávněného zůstala nefešena až do srpna 2013, kdy nově do uvolněného exekutorského úřadu jmenovaný soudní exekutor (JUDr. J. J., Ph.D.) vyslovil s touto oprávněným navrhovanou změnou osoby soudního exekutora svůj souhlas a žádné kroky v této exekuci k vymáhání pohledávky oprávněného po svém jmenování do uvolněného exekutorského úřadu nečinil. Následně převzal předmětnou exekuci (vymáhání pohledávky oprávněného v této věci) soudní exekutor Exekutorského úřadu Brno-město, Mgr. J. H. Povinný v této exekuční věci po zahájení exekučního řízení zcela vymáhanou pohledávku oprávněnému uhradil, a to z části prostřednictvím předchozího exekutora JUDr. J. D.

8. Podle § 52 odst. 1 exekučního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012, za použití Čl. IV bod 1. zákona č. 396/2012 Sb., nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

9. Podle § 44b odst. 1 exekučního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013 (dále též jen „exekuční řád“), za použití Čl. IV bod 1. zákona č. 396/2012 Sb., na návrh oprávněného a souhlasí-li s tím exekutor, který vede exekuci, a exekutor, kterého oprávněný označí v návrhu, převezme exekuci exekutor, kterého oprávněný označil v návrhu. Převzetí exekuce není rozhodnutím.

10. Podle § 44b odst. 4 věty druhé exekučního řádu odměna exekutora, který exekuci dosud vedl, se vypočítá tak, jako by došlo k zastavení exekuce.

11. Podle § 44b odst. 5 exekučního řádu náklady exekuce vzniklé v souvislosti se změnou exekutora podle odstavce 1 nese oprávněný.

12. V případě zániku výkonu exekutorského úřadu z důvodů uvedených v § 15 odst. 1 exekučního řádu (tedy i odvoláním exekutora) soudní exekutor jmenovaný do exekutorského úřadu, jehož výkon zanikl, převezme neukončené spisy tohoto exekutorského úřadu a provádí dále exekuční činnost, účastníky řízení o tom informuje a oprávněného poučí, že může požádat o změnu exekutora. V takovém případě je ze zákona dán důvod pro změnu exekutora, a pokud oprávněný využije práva daného mu § 15 odst. 1 exekučního řádu a navrhne změnu exekutora, je existence důvodu pro takovou změnu dána bez dalšího již tím, že se takové změny exekutora oprávněný z uvedeného důvodu domáhá. I ke změně exekutora z takového důvodu však dochází postupem dle § 44b exekučního řádu; s touto odlišností (jak uvedeno), že je-li namísto (pro nesplnění podmínek pro změnu soudního exekutora bez rozhodnutí postupem dle § 44b odst. 1 exekučního řádu) o tom rozhodnout dle § 44b odst. 2 exekučního řádu, je třeba takovému návrhu oprávněného vyhovět; rozhodující exekuční soud zde nemá k dispozici kritérium

zkoumání existence (jiných, dalších) důvodů zřetele hodných pro takovou změnu – ty jsou dány již tím, že právě z uvedeného důvodu je návrh na změnu exekutora podáván.

č. 3

13. Z toho se pro poměry dané věci podává, že by bylo plně v dispozici oprávněného v případě zániku výkonu exekutorského úřadu z důvodu uvedeného v § 15 odst. 1 exekučního řádu (mj. odvoláním exekutora) provést znovu výběr osoby soudního exekutora, který bude provádět exekuci (§ 15 odst. 5, § 44b exekučního řádu) v lednu 2013, o čemž by musel být poučen. Oprávněný pak tohoto svého oprávnění v dané exekuční věci využil, byť návrhem, který podal již v listopadu 2012, tj. předtím, než došlo k obsazení tehdy uvolněného Exekutorského úřadu Plzeň-jih po odvolání soudního exekutora JUDr. J. D. novým soudním exekutorem. Jinými slovy, za situace, kdy po odvolání soudního exekutora JUDr. J. D. z Exekutorského úřadu Plzeň-jih oprávněný, aniž vyčkal obsazení novým exekutorem, požádal o změnu exekutora, šlo stále o změnu exekutora v režimu § 15 odst. 5 a § 44b exekučního řádu.

14. Z § 44b odst. 4 a 5 exekučního řádu se podává, že je třeba odlišit náklady exekuce původního exekutora „běžné“, jež soudnímu exekutorovi vznikají bez ohledu na změnu exekutora, a „zvláštní“, které jsou vyvolány právě provedením takové změny – vzniklé v souvislosti se změnou exekutora.

15. Jde-li o náklady exekuce původního exekutora „běžné“, jež soudnímu exekutorovi vznikají bez ohledu na změnu exekutora, zásadně platí, že je hradí povinný, neboť exekuce je nadále vedena, a tudíž jde o náklady, jejichž existence není na tuto změnu vázána. Z tohoto důvodu, a v souladu § 88 odst. 1 exekučního řádu, určí nový exekutor „běžné“ náklady v příkazu k úhradě nákladů exekuce, resp. uloží povinnost jejich náhrady povinnému, a příkaz původnímu exekutorovi doručí. Při rozhodování o odměně původního exekutora musí nový exekutor posoudit i zavinění exekutora ve vztahu k důvodům, pro které zaniklo jeho pověření (§ 11 odst. 5 vyhlášky č. 330/2001 Sb.); vychází přitom zejména z důvodů, pro které došlo ke změně exekutora. Proti části příkazu k úhradě nákladů exekuce, která určuje výši jeho odměny, a náhrady výdajů, může podat původní exekutor, jakožto účastník, o jehož právech je rozhodováno, námítky, a to dle § 88 odst. 3 exekučního řádu. Nový exekutor, v souladu s § 87 odst. 4 exekučního řádu, vymůže náklady exekuce včetně nákladů přiznaných původnímu exekutorovi a následně mu je vyplatí. Povinnost povinného k úhradě (i těchto) nákladů exekuce a jejich vymáhání v této probíhající exekuci vyplývá z § 87 exekučního řádu, a tyto budou určeny v příkazu k úhradě nákladů exekuce.

16. Ve výjimečných případech, kdy ke změně exekutora dojde zaviněním oprávněného, lze uvažovat o přiměřeném použití § 89 exekučního řádu, a to ve vztahu k nákladům dosavadního exekutora. Jen v případě, kdy oprávněný změnu exekutora zaviní, by měla být usnesením uložena oprávněnému povinnost k úhradě konkrétně vyčíslených nákladů exekuce, které svědčí původnímu exe-

kutorovi. Exekutor totiž nemá pravomoc ke stanovení a vymáhání nákladů vůči oprávněnému.

17. V dané věci však, vzhledem k důvodu změny soudního exekutora popsane-
nému výše (pro oprávněného v podstatě nárokovým), nelze dovodit takové zavinění na straně oprávněného. Zavinění zde ohledně takových „běžných“ nákladů není – vzhledem k tomu, že provádění exekuce pokračuje dále, a že jde právě o takové „běžné“ náklady, je tedy zásadně dána povinnost povinného k jejich úhradě, jak shora uvedeno, a nelze ji (procesně) spatřovat v pouhém návrhu oprávněného na změnu exekutora, neboť zde jsou dány důvody pro návrh oprávněného na změnu exekutora. V dané věci – z hlediska důvodů změny exekutora popsaných výše (odvolání exekutora z exekutorského úřadu, jeho neobsazení po delší dobu v době návrhu oprávněného, kdy zde byl toliko ustanovený zástupce, následně jmenování do exekučního úřadu exekutora nového) – proto zavinění na straně oprávněného dovodit nelze. Proto povinnost náhrady takových „běžných“ nákladů exekuce původního exekutora, jež soudnímu exekutorovi vznikají bez ohledu na změnu exekutora, stíhá povinného, a rozhodování o nich je vyhrazeno novému exekutorovi v příkazu k úhradě nákladů exekuce. Jde zde o odměnu původního exekutora dle § 44b odst. 4 věty druhé exekučního řádu, § 11 odst. 2 a 3 vyhlášky č. 330/2001 Sb., i o náhradu hotových výdajů dle § 13 až 15 vyhlášky č. 330/2001 Sb. Celková výše odměny a nákladů exekutora i nákladů oprávněného nesmí však být v důsledku změny exekutora pro povinného vyšší, než jaká by byla, pokud by ji prováděl původně pověřený exekutor. Případný takový „rozdíl“ v těchto nákladech si ponese původní exekutor a nový exekutor, a to v poměru podle své fakticky vynaložené exekuční činnosti v rámci daného exekučního řízení.

18. Jde-li pak o náklady exekuce původního exekutora „zvláštní“, vyvolané právě okolností provedení takové změny – vzniklé v souvislosti se změnou exekutora, stanoví § 44b odst. 5 exekučního řádu povinnost jejich náhrady oprávněnému. Důvodem je zde právě skutečnost, že jde o náklady exekuce zvýšené v důsledku změny exekutora, které by zde jinak nevznikly, např. náklady na doručování usnesení o změně exekutora, náklady na převezení zajištěných věcí nebo náklady spojené s předáním spisů. Proto tyto „zvýšené“ náklady hradí, a to bez dalšího, oprávněný exekutorovi, který tyto náklady vynaložil. Výši těchto zvýšených nákladů, a povinnost oprávněného k jejich úhradě, určí nový exekutor v usnesení, které doručí oprávněnému. Nezaplátí-li oprávněný určené náklady, usnesení se pro exekutora stává exekučním titulem.

19. Z výše uvedeného vyplývá, že těmito „zvláštními“ náklady exekuce se rozumí skutečně vynaložené zvýšené náklady, resp. hotové výdaje spojené se samotným „technicko-organizačním a faktickým“ provedením změny osoby soudního exekutora v exekuci. Nejedná se o náhradu odměny původního exekutora ani o možnost paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb. Jde tu o prokázané hotové výdaje spojené se změnou exekutora,

jež mají původ svého vzniku právě v této skutečnosti, tedy nebylo-li by změny exekutora, nebyly by exekutorem vynaloženy, a nikoliv o běžné náklady exekuce, které jsou řešeny v režimu shora uvedeném.

20. Z toho se pro danou věc podává, že vynaložení takových nákladů byl povinen původní exekutor prokázat. I přes opakovanou výzvu soudního exekutora, naposledy usnesení soudního exekutora č. j. 030 EX 34615/13-38, ze dne 28. 2. 2015, tak však neučinil, ačkoliv stanovená lhůta k tomu proběhla, a neučinil tak ani dosud.

21. Náhrada „zvýšených“ nákladů spojených se změnou exekutora, jež jsou představovány toliko prokázanými vynaloženými hotovými výdaji, tak původnímu soudnímu exekutorovi nenáleží. Současně není ani důvodu, z hlediska zásad § 89 exekučního řádu, ukládat oprávněnému náhradu „běžných“ nákladů původního exekutora, neboť povinnost jejich náhrady svědčí povinnému, a je proto předmětem rozhodování soudního exekutora v rámci příkazu k úhradě nákladů exekuce, jak je shora uvedeno.

22. Z toho se podává závěr, že usnesení soudního exekutora je věcně správné.

Č. 4

Zpětná účinnost právních předpisů

§ 3030 o. z.

Č. 4

Přechodné ustanovení § 3030 zákona č. 89/2012 Sb. nelze vykládat tak, že by způsobovalo (umožňovalo) pravou zpětnou účinnost § 1 až 14 zákona č. 89/2012 Sb. na dříve (do 31. 12. 2013) vzniklé právní vztahy (poměry).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2015, sp. zn. 21 Cdo 3612/2014, ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.3612.2014.1)

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 5. 2013, sp. zn. 31 Co 101/2014, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Společnost K. spol. s r. o. (dále též jen „dlužnice“) se žalobou podanou u Okresního soudu v Příbrami dne 19. 6. 2013 domáhala, aby bylo určeno, že „nemovitosti, a to konkrétně budova č. p. 329 postavená na pozemcích parc. č. 3624/88, parc. č. 3624/114 a parc. č. 3624/115, a dále pozemek parc. č. 3624/63, pozemek parc. č. 3624/68, pozemek parc. č. 3624/85, pozemek parc. č. 3624/86, pozemek parc. č. 3624/88, pozemek parc. č. 3624/98, pozemek parc. č. 3624/114, pozemek parc. č. 3624/115, vše nacházející se v katastrálním území P., obec i okres P., vše zapsáno na LV č. 5494, vedeném Katastrálním úřadem pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště P.,“ nejsou zatíženy zástavním právem zřízeným na základě Smlouvy o zřízení zástavního práva k nemovitostem uzavřené dne 4. 4. 2008 mezi žalovanou a O. K. a Smlouvy o zřízení zástavního práva k nemovitostem č. 0378/09/5215 uzavřené dne 29. 4. 2009 mezi žalovanou a O. K. Žalobu zdůvodnila zejména tím, že kupní smlouvou ze dne 27. 1. 2008 prodala předmětné nemovitosti O. K., který neuhradil dohodnutým způsobem celou kupní cenu sjednanou ve výši 17 450 000 Kč; poté, co vyzvala kupujícího k úhradě „zbylé části kupní ceny“ ve výši 5 842 506,40 Kč a co O. K. „ani v dodatečné lhůtě ničeho na svůj dluh nesplnil“, prodávající společnost K. spol. s r. o. od kupní smlouvy účinně odstoupila, což bylo „deklarováno i rozsudkem Okresního soudu v Příbrami ze dne 11. 1. 2012 potvrzeným rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2012“ (dovolání proti tomuto rozsudku krajského soudu bylo usne-

č. 4

sením Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2013 odmítnuto). Na základě Smlouvy o zřízení zástavního práva uzavřené dne 4. 4. 2008 a na základě Smlouvy o zřízení zástavního práva uzavřené dne 29. 4. 2009 byla „v době, kdy byl v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník předmětných nemovitostí O. K.“, k předmětným nemovitostem zřízena zástavní práva. Vzhledem „k účinnému odstoupení od kupní smlouvy byla kupní smlouva zrušena s účinky *ex tunc*, a proto nastal stav, jako kdyby k převodu předmětných nemovitostí nikdy nedošlo“; O. K. se tedy nestal vlastníkem nemovitostí, nemohl dát do zástavy cizí věc, a nemohl tak k předmětným nemovitostem platně zřídit zástavní právo.

2. O k r e s n í s o u d v Příbrami rozsudkem ze dne 17. 1. 2014, č. j. 12 C 135/2013-245, žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit dlužnici na náhradě nákladů řízení 41 909 Kč k rukám advokáta JUDr. P. T. Z provedeního dokazování zjistil, že O. K., který koupil od dlužnice (kupní smlouvou ze dne 27. 1. 2008) předmětné nemovitosti za 17 450 000 Kč, je dal na základě zástavní smlouvy uzavřené se žalovanou dne 4. 4. 2008 č. 0609/08/5215 a zástavní smlouvy uzavřené se žalovanou dne 29. 4. 2009 č. 0378/09/5215 do zástavy k zajištění pohledávek, které měla žalovaná za dlužnicí ze smluv o úvěru ze dne 26. 7. 2006 č. 1744/06/5215, ze dne 19. 12. 2007 č. 2821/07/5215 a ze dne 29. 4. 2009 č. 0378/09/5215. Dlužnice však od kupní smlouvy uzavřené dne 27. 1. 2008 dopisem ze dne 10. 11. 2010 odstoupila podle § 517 odst. 2 obč. zák., neboť kupující O. K. ani v dodatečně přiměřené lhůtě neuhradil celou kupní cenu; rozsudkem Okresního soudu v Příbrami ze dne 11. 1. 2012 potvrzeným rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2012 bylo ve sporu mezi dlužnicí a kupujícím O. K. pravomocně určeno, že nemovitosti jsou ve vlastnictví dlužnice. Soud prvního stupně dovedl, že odstoupením byla kupní smlouva ze dne 27. 1. 2008 zrušena s účinky *ex tunc* a že se tedy O. K. – i když byl zapsán v katastru nemovitostí jako vlastník – „nestal nikdy vlastníkem předmětných nemovitostí“ a nemohl je dát do zástavy. Protože „nelze dát do zástavy cizí nemovitou věc bez souhlasu vlastníka“ a protože „dobrá víra žalované nemůže zhojit neplatnost zástavních smluv, a tudíž neexistenci jejího zástavního práva“, je žaloba důvodná.

3. K odvolání žalované K r a j s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 13. 5. 2014, č. j. 31 Co 101/2014-284, opraveným usnesením ze dne 8. 7. 2014, č. j. 31 Co 101/2014-311, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl, a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně a že dlužnice je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení 5 000 Kč. Poté, co dovedl, že dlužnice má na požadovaném určení naléhavý právní zájem ve smyslu § 80 písm. c) o. s. ř., a co doplnil dokazování, odvolací soud nejprve dovedl, že rozsudky Okresního soudu v Příbrami ze dne 11. 1. 2012 a Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2012 o určení vlastnického práva dlužnice sice nejsou pro žalovanou závazné, že však dlužnice odstoupila od kupní smlouvy ze dne 27. 1. 2008 v souladu

s § 517 odst. 2 obč. zák. a že její postup („jako reakce na porušení závazku kupujícího“) nebyl v rozporu s dobrými mravy. Protože právní posouzení věci „podléhá“ ve smyslu § 3028 odst. 2 části věty za středníkem zákona č. 89/2012 Sb., obč. zák. (dále též jen „o. z.“) „režimu zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013“, a protože tedy „v poměrech projednávané věci lze ve smyslu § 3030 o. z. aplikovat jeho zásady, a to konkrétně zásady upravené v § 6 odst. 2 a § 7“ o. z., odvolací soud poukázal na znění § 151d odst. 1 obč. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2000) a § 161 odst. 2 obč. zák. (ve znění účinném v době uzavření zástavních smluv) a dovedl současně, že na projednávanou věc nedopadá právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2012 sp. zn. 21 Cdo 3891/2011, který se týkal „případu, kdy účastníci měli právo odstoupit od smlouvy zakotveno v kupní smlouvě“, zatímco v projednávané věci dlužnice „odstoupila od kupní smlouvy ze dne 27. 1. 2008 v reakci na prodlení dlužníka ve smyslu § 517 odst. 1 obč. zák.“, a který navíc byl přijat ještě před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a „nemohl tak reagovat na požadavek rozhodování v duchu obecně přijímaných zásad soukromého práva, které představují pilíře, na nichž soukromé právo stojí“. Podle názoru odvolacího soudu bylo rozhodující, zda lze v projednávané věci (ve prospěch žalované) aplikovat § 7 o. z. a § 6 odst. 2 o. z.; poté, co zdůraznil, že žalovaná „při uzavírání smluv o zřízení zástavního práva ze dne 4. 4. 2008 a 29. 4. 2009 zachovala při ověřování správnosti převodu předmětných nemovitostí náležitou opatrnost a pečlivost nahlédnutím do katastru nemovitostí“, že žalovaná „ani při vynaložení sebevětšího úsilí nemohla zjistit, že O. K. neuhradil dlužnici celou kupní cenu předmětných nemovitostí a že z tohoto důvodu dlužnice od kupní smlouvy může v budoucnu odstoupit“, a že „pohledávka O. K. vůči dlužnici, která měla způsobit zánik jeho závazku uhradit žalobkyni celou kupní cenu předmětných nemovitostí, měla vzniknout ze smlouvy o půjčce uzavřené mezi dlužnicí a O. K. dne 1. 6. 2005, která smlouvou o půjčce nebyla“, když „ve skutečnosti docházelo popsáním způsobem k rozdělování zisku dlužnice a kauza právního jednání tak byla zcela odlišná od smyslu a účelu smlouvy o půjčce“, a uzavřel, že „je třeba dát přednost zástavnímu právu žalované nabytému v dobré víře a poskytnout mu právní ochranu a postavit jej nad princip ochrany vlastnického práva dlužnice“, neboť „postupu dlužnice nemůže být poskytnuta soudní ochrana v situaci, kdy jí – přes platně uzavřenou kupní smlouvu – zůstalo vlastnické právo k převedeným nemovitostem zachováno proto, že později využila svého práva od kupní smlouvy odstoupit s poukazem na neplatnost právních úkonů, na nichž se podílela“, a že dlužnice „musí nést následek svých minulých jednání, i když jej způsobily jiné osoby než současný jednatel“. Žaloba proto musela být zamítnuta.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

č. 4

4. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala společnost K. spol. s r. o. dovolání. Namítá, že odstoupením byla kupní smlouva ze dne 27. 1. 2008 zrušena s účinky *ex tunc*, a že se tedy O. K. „nikdy nestal vlastníkem předmětných nemovitostí a nemohl je tak dát do zástavy“, a poukazuje na to, že „dobrá víra žalované nemůže podle kogentní úpravy § 161 odst. 2 obč. zák. a dále podle konstantní judikatury NS ČR a Ústavního soudu ČR zhojit neplatnost zástavních smluv č. 0609/08/5215 a č. 0378/09/5215, a tudíž též neexistenci zástavního práva“, neboť zástavní právo bylo zřízeno uvedenými zástavními smlouvami O. K. bez souhlasu dlužnice (jako vlastníka zastavených nemovitostí); jsou-li zástavní smlouvy neplatné pro rozpor se zákonem, nemůže dobrá víra zástavního věřitele, tj. žalované, na tomto právním následku nic změnit. Žalovaná navíc podle názoru dlužnice „při uzavírání zástavních smluv postupovala lehkově, když se spolehla pouze na stav zápisu v katastru nemovitostí“. Dlužnice dále odvolacímu soudu vytýká, že ve věci rozhodl, ačkoliv řízení bylo podle § 140a odst. 1 insolvenčního zákona přerušeno, neboť usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 4. 2014 byl zjištěn úpadek společnosti K. spol. s r. o. Dlužnice navrhla, aby dovolací soud změnil napadený rozsudek tak, že „se určuje, že předmětné nemovitosti nejsou zatíženy zástavním právem“, případně aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil zpět odvolacímu soudu „k novému rozhodnutí o věci“.

5. Žalovaná navrhla, aby dovolací soud dovolání žalobce zamítl. Uvedla, že se ztotožňuje se závěry odvolacího soudu a že řízení před odvolacím soudem „nebylo stíženo žádnou procesní vadou“.

6. Ohledně společnosti K. spol. s r. o. bylo na návrh věřitelů zahájeno insolvenční řízení; účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení nastaly (ještě před zahájením řízení v projednávané věci) dnem 23. 12. 2011 v 12:58 hodin. V průběhu odvolacího řízení byl u společnosti K. spol. s r. o. usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 4. 2014 zjištěn úpadek; účinky rozhodnutí o úpadku nastaly dnem 1. 4. 2014 v 9:41 hodin. Vzhledem k tomu, že předmětem řízení v projednávané věci nebyly pohledávky nebo jiná práva týkající se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, popřípadě pohledávky, které se v insolvenčním řízení neuspokojují, odvolací soud správně dovodil, že k přerušení řízení podle § 140a odst. 1 insolvenčního zákona nedošlo a že tedy v odvolacím řízení lze pokračovat. Po podání dovolání byl na společnost K. spol. s r. o. usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 4. 8. 2014 prohlášen konkurs; účinky prohlášení konkursu nastaly dnem 4. 8. 2014 v 8:17 hodin. Insolvenční správce dlužnice 1. Insolvenční v. o. s. podáním ze dne 24. 11. 2014 navrhl, aby bylo v tomto řízení, přerušeném prohlášením konkursu (§ 263 odst. 1 insolvenční-

ho zákona), pokračováno. Soud proto v řízení pokračoval s tím, že insolvenční správce dlužnice I. Insolvenční v. o. s. se stal účastníkem řízení (žalobcem) na místě společnosti K. spol. s r. o. (§ 264 odst. 1 insolvenčního zákona).

III.

Přípustnost dovolání

č. 4

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 občanského soudního řádu a že věc je třeba i v současné době – vzhledem k tomu, že řízení v projednávané věci bylo zahájeno v době před 1. 1. 2014 – posoudit (srov. Čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.) podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. V projednávané věci bylo pro rozhodnutí soudů významné vyřešení právní otázky, zda, popřípadě za jakých předpokladů, působí proti tomu, kdo odstoupil od smlouvy o převodu vlastnictví k nemovitosti (převodci), zástavní právo zřízené na nemovitosti na základě zástavní smlouvy, kterou uzavřel zástavce, jenž své vlastnictví k nemovitosti odvozoval od smlouvy uzavřené s převodcem, která byla (po zřízení zástavního práva) odstoupením ze strany převodce zrušena. Vzhledem k tomu, že odvolací soud se při řešení této otázky hmotného práva odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobce je podle § 237 o. s. ř. přípustné.

IV.

Důvodnost dovolání

11. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

12. Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – vzhledem k tomu, že k odstoupení od kupní smlouvy ze dne 27. 1. 2008 došlo (mělo dojít) ke dni 4. 12. 2010 – podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění č. 58/1969 Sb., č. 131/1982 Sb., č. 94/1988 Sb., č. 188/1988 Sb., č. 87/1990 Sb., č. 105/1990 Sb., č. 116/1990 Sb., č. 87/1991 Sb., č. 509/1991 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 267/1994 Sb., č. 104/1995 Sb., č. 118/1995 Sb., č. 89/1996 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 227/1997 Sb., č. 91/1998 Sb., č. 165/1998 Sb., č. 159/1999 Sb., č. 363/1999 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 103/2000 Sb., č. 227/2000 Sb., č. 367/2000 Sb., č. 229/2001 Sb., č. 317/2001 Sb., č. 501/2001 Sb., č. 125/2002 Sb., č. 135/2002 Sb., č. 136/2002 Sb. a č. 320/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 476/2002 Sb., zákonů č. 88/2003 Sb., č. 37/2004 Sb., č. 47/2004 Sb., č. 480/2004 Sb. a č. 554/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 278/2004 Sb. a zákonů č. 359/2005 Sb., č. 56/2006 Sb., č. 57/2006 Sb., č. 107/2006 Sb., č. 115/2006 Sb., č. 160/2006 Sb., č. 264/2006 Sb., č. 315/2006 Sb., č. 443/2006 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 230/2008 Sb., č. 384/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 215/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 285/2009 Sb. a č. 155/2010 Sb., tedy podle občanského zákoníku ve znění účinném do 22. 2. 2011 (dále jen „obč. zák.“); vzhledem k tomu, že soudy ve věci samé rozhodovaly v době po dni 1. 1. 2014, kterým nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, vyplývá uvedený závěr také z § 3028 odst. 2 o. z.

13. Odvolací soud při svém rozhodování použil rovněž § 3030 o. z., podle něhož „i na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů, se použijí části první hlavy I“, tj. § 1 až 14 o. z., a na tomto základě aplikoval při posuzování věci podle „dosavadních právních předpisů“ též § 6 odst. 2 a § 7 o. z. S tímto postupem odvolacího soudu nelze souhlasit.

14. Při výkladu § 3030 o. z. je třeba vzít především v úvahu, že zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, má (obdobně jako většina právních předpisů) zpětnou účinnost (retroaktivitu), neboť jeho ustanovení lze použít také na právní vztahy (poměry), které vznikly před jeho účinností (v době do 31. 12. 2013).

15. Právní teorie a praxe rozeznává zpětnou účinnost pravou (pravou retroaktivitu) a nepravou (nepravou retroaktivitu). O pravou zpětnou účinnost (pravou retroaktivitu) jde tehdy, jestliže se novým právním předpisem má řídit vznik právního vztahu (poměru) a práv a povinností účastníků (stran) z tohoto vztahu (poměru) také v případě, kdy právní vztah (poměr) nebo práva a povinnosti z něj vyplývající vznikly před účinností nového právního předpisu. Nepravá zpětná účinnost (nepravá retroaktivita) znamená, že novým právním předpisem se sice mají řídit i právní vztahy (poměry) vzniklé před jeho účinností, avšak až ode dne jeho účinnosti; samotný vznik těchto právních vztahů (poměrů) a práva a povinnosti z těchto vztahů (poměrů), vzniklé před účinností nového právního předpisu, se spravují dosavadní právní úpravou.

16. Prává zpětná účinnost (pravá retroaktivita) není v českém právním řádu přípustná, neboť k definičním znakům právního státu patří princip právní jistoty

a ochrany důvěry účastníků právních vztahů (poměrů) v právo. Součástí právní jistoty je také zákaz pravé zpětné účinnosti (pravé retroaktivity) právních předpisů; tento zákaz, který je pro oblast trestního práva hmotného vyjádřen v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, lze pro ostatní právní odvětví (včetně právní úpravy soukromoprávních poměrů) dovodit z čl. 1 Ústavy České republiky (srov. například právní názor uvedený v nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 28. 2. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 9/95, uveřejněném pod č. 16 Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky, sv. 5, roč. 1996, I. díl, a v nálezu pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, uveřejněném pod č. 63/1997 Sb.).

17. Zpětná působnost (retroaktivita) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, vyjádřená v § 3028 až 3079 o. z., tedy spočívá na principech nepravé retroaktivity. Znamená to mimo jiné, že vznik právních vztahů (poměrů) a práva a povinnosti z nich vzniklé v době do 31. 12. 2013 se i v době od 1. 1. 2014 řídí dosavadní právní úpravou a že v tomto smyslu je třeba používat rovněž § 3030 o. z., neboť žádné z § 1 až 14 o. z. – i když nepochybně (také) vyjadřují základní zásady soukromého práva, které byly vlastní českému právnímu řádu rovněž podle (do 31. 12. 2013 účinných) „dosavadních právních předpisů“ – není přípustné aplikovat způsobem, který by vedl k tomu, že „dosavadní právní úprava“ nebude v právních vztazích vzniklých v době do 31. 12. 2013 náležitě respektována (tedy že zejména nebude buď používána vůbec, nebo že bude vykládána odlišně, v rozporu s ustálenou judikaturou); ustanovení § 3030 o. z. nelze vykládat tak, že by způsobovalo (umožňovalo) pravou zpětnou účinnost § 1 až 14 o. z. na dříve (do 31. 12. 2013) vzniklé právní vztahy (poměry). Je proto třeba vytknout odvolacímu soudu, že (za použití § 6 odst. 2 a § 7 o. z.) dospěl v napadeném rozsudku k právním závěrům, které (samy o sobě i ve svých důsledcích) znamenají popření (zásadní negaci) dosavadní právní úpravy o tom, jak a proti komu působí zástavní právo, a (samoučelně) odmítnutí ustálené judikatury o této otázce přijaté; rozsudek soudu, který je založen na pravé zpětné účinnosti „nové“ právní úpravy na „staré“ právní vztahy, je nejen protiprávní (nezákonný), ale také narušující ústavní pořádek České republiky.

18. Zástavní právo je definováno jako právní institut, který slouží k zajištění pohledávky (včetně jejího příslušenství) pro případ, že dluh (závazek), který odpovídá zajištěné pohledávce, nebude řádně a včas splněn nebo nezanikne jiným způsobem, a to tím, že poskytuje zástavnímu věřiteli právo (nárok) domáhat se uspokojení ze zástavy. Jedním z titulů nabytí zástavního práva je smlouva (zástavní smlouva).

19. Vznikne-li zástavní právo, působí vždy proti tomu, kdo je (byl) v době zřízení zástavního práva vlastníkem (majitelem) zástavy (zástavním dlužníkem). Proti jiné osobě působí zástavní právo jen tehdy, stanoví-li to zákon, popř. za podmínek v zákoně stanovených (srov. též právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 2010, sp. zn. 31 Cdo 158/2008, který byl uve-

č. 4

řejněn pod č. 57 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2010). Podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2002 do 31. 12. 2013 zástavní právo působilo proti „každému pozdějšímu vlastníku“ zástavy (srov. § 164 odst. 1 obč. zák.); pozdějším vlastníkem zástavy se rozumí ten, kdo nabytí své vlastnické právo k zástavě teprve poté, co již vzniklo zástavní právo, popř. co již uplynul jinak (než v závislosti na vzniku zástavního práva) stanovený den, který je rozhodný pro určení pořadí pohledávky zajištěné tímto zástavním právem, tedy – řečeno jinak – ten, kdo nabytí vlastnictví po osobě, jež vlastnila věc, právo nebo jinou majetkovou hodnotu v době, kdy k nim vzniklo zástavní právo, popř. v době, která byla rozhodná pro určení pořadí pohledávky zajištěné tímto zástavním právem. Zástavní právo zanikne v případech stanovených v zákoně; podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2001 do 31. 12. 2013 obzvláště z důvodů uvedených v § 170 obč. zák.

20. Z uvedeného mimo jiné vyplývá, že odvolací soud měl při rozhodování projednávané věci důsledně rozlišovat mezi tím, zda zástavní právo k předmětným nemovitostem vzniklo na straně jedné a zda zástavní právo působí proti (vůči) společnosti K. spol. s r. o. Ze vztahu obou institutů současně vyplývá, že zástavní právo sice může (platně) vzniknout, že však nemusí působit proti tomu, kdo je (nyní) vlastníkem zástavy. Proti tomu, vůči němuž nepůsobí zástavní právo, se zástavní věřitel nemůže úspěšně domáhat uspokojení ze zástavy, i když (dosud) nenastal případ, s nímž zákon spojuje zánik zástavního práva; ten, vůči němuž nepůsobí zástavní právo, nemá postavení zástavního dlužníka, a věc (právo, jiná majetková hodnota) tedy není zatížena zástavním právem. I kdyby tedy byly zástavní smlouvy ze dne 4. 4. 2008 a ze dne 29. 4. 2009 na straně zástavce uzavřeny (skutečným) vlastníkem předmětných nemovitostí nebo se souhlasem jejich (skutečného) vlastníka (a šlo by o platné právní úkony), zatěžuje zástavní právo jimi zřízené někoho jiného (jinou osobu než zástavce), jen jestliže mu svědčí postavení zástavního dlužníka (§ 164 odst. 2 obč. zák.), tedy – jinak řešeno – jestliže jde o pozdějšího vlastníka zástavy ve smyslu § 164 odst. 1 obč. zák.

21. Od smlouvy může účastník odstoupit, jen jestliže je to v zákoně stanoveno nebo účastníky dohodnuto (§ 48 odst. 1 obč. zák.); jedním ze zákonných důvodů pro odstoupení od smlouvy je prodlení dlužníka, jestliže nesplnil dluh ani v dodatečně přiměřené lhůtě věřitelem mu poskytnuté (srov. § 517 odst. 1 obč. zák.). Odstoupením se smlouva od počátku ruší, není-li právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak (§ 48 odst. 2 obč. zák.).

22. Ten, jehož vlastnictví se s účinky „*ex tunc*“ znovu „obnovilo“, protože důvodně (například v souladu s § 517 odst. 1 obč. zák.) odstoupil od kupní smlouvy nebo od jiné smlouvy o převodu vlastnictví, je vlastníkem věci (jiného předmětu převodu) ve stejné podobě, jako kdyby ke kupní nebo jiné smlouvě o převodu vlastnictví vůbec nikdy nedošlo, a tedy jako kdyby se nabyvatel nikdy nestal vlastníkem, i když byl jinak právní způsob nabytí vlastnictví (*modus acquirendi*) naplněn. Judikatura soudů proto již dříve dovodila, že nemůže být – z pohledu § 164

odst. 1 obč. zák. – považován za „pozdějšího vlastníka zastavené věci“ (vůči němuž působí zástavní právo, a který má proto postavení zástavního dlužníka) ten, kdo důvodně odstoupil od smlouvy o převodu vlastnictví nemovitosti, jestliže zástavní právo bylo zřízeno na základě zástavní smlouvy zástavcem, jenž své vlastnictví nemovitosti odvozoval od smlouvy o převodu vlastnictví, odstoupením (později) zrušené (srov. například právní názor uvedený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2010, sp. zn. 21 Cdo 5061/2008, který byl uveřejněn pod č. 109 v časopise Soudní judikatura, roč. 2011).

23. Okolnost, zda zástavní věřitel byl při uzavření zástavní smlouvy v dobré víře o tom, že zástavce je oprávněn dát věc (pohledávku nebo jiné majetkové právo, které je způsobilým předmětem zástavního práva) do zástavy, může mít význam jen při zřízení (vzniku) zástavního práva. Při řešení otázky, zda a vůči komu působí zástavní právo a kdo má proto postavení zástavního dlužníka, je dobrá víra zástavního věřitele – jak je dáno již povahou věci – bezpředmětná.

24. Uvedený závěr se samozřejmě může uplatnit pouze tehdy, stal-li se ten, kdo odstoupil od smlouvy o převodu vlastnictví nemovitosti, (znovu) jejím vlastníkem, došlo-li k odstoupení od smlouvy vskutku v souladu se zákonem, a zrušila-li se tím smlouva o převodu vlastnictví od počátku. Obnovení vlastnického práva převodce ve stejné podobě, jako kdyby ke kupní nebo jiné smlouvě o převodu vlastnictví vůbec nikdy nedošlo, a tedy jako kdyby se nabyvatel nikdy nestal vlastníkem, je pojmově možné jen tehdy, má-li tím být odčiněno, že převodce vskutku měl právo (ze zákona nebo na základě dohody) od smlouvy odstoupit, a jestliže práva zákonem předepsaným způsobem využil, neboť jinak není opodstatněné, aby převzal nemovitost nezatíženou zástavním právem zřízeným tím, kdo se po právu nikdy nestal vlastníkem. Současně je třeba odlišit situace, kdy převodce jen znovu nabývá vlastnictví stejné věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, aniž by od smlouvy o převodu vlastnictví odstoupil, jakož i případy, kdy odstoupení od smlouvy jen předstírá (simuluje), neboť tu nejde o nabytí vlastnictví s účinky *ex tunc* (jako kdyby se nabyvatel nikdy nestal vlastníkem). Kdyby tu nedošlo k platnému (účinnému) odstoupení od smlouvy, avšak ten, kdo odstoupil od smlouvy o převodu vlastnictví nemovitosti, se stal (znovu) jejím vlastníkem (například na základě smlouvy, podle níž by bylo vloženo vlastnické právo do katastru nemovitosti), je třeba ho považovat za „pozdějšího vlastníka nemovitosti“, vůči němuž zástavní právo působí a který má postavení zástavního dlužníka.

25. Rozsudkem Okresního soudu v Příbrami ze dne 11. 1. 2012 potvrzeným rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2012 (dovolání proti tomuto rozsudku krajského soudu bylo usnesením Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2013 odmítnuto) bylo v řízení, jehož účastníky byli dlužnice a O. K., pravomocně určeno, že předmětné nemovitosti jsou ve vlastnictví dlužnice, neboť dlužnice od kupní smlouvy ze dne 27. 1. 2008 účinně odstoupila podle § 517 odst. 1 obč. zák. Pravomocné rozhodnutí soudu o určení vlastnického práva je však – jak dovodila

č. 4

ustálená judikatura soudů – závazné pouze pro účastníky řízení, v němž bylo vydáno, popřípadě pro jejich právní nástupce (srov. například rozbor „K některým otázkám ochrany vlastnictví nemovitostí a řešení vztahů mezi vlastníky sousedících pozemků, uveřejněný pod č. 65 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1972, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1724/2003, který byl uveřejněn pod č. 168 v časopise Soudní judikatura, roč. 2003). Vzhledem k tomu, že žalovaná nebyla účastnicí řízení, v němž byla tato soudní rozhodnutí vydána, nemohou být – jak správně uvedl také odvolací soud – pro ni závazná. Otázka, zda dlužnice vskutku účinně odstoupila (podle § 517 odst.1 obč. zák.) od kupní smlouvy ze dne 27. 1. 2008, proto musela být samostatně řešena (jako předběžná otázka) v projednávané věci.

26. Odstoupení od smlouvy není v souladu se zákonem také tehdy, bylo-li vykonáno v rozporu s dobrými mravy (§ 3 odst.1 obč. zák.). Odvolací soud se proto správně zabýval (také) tím, zda dlužnice nevykonala právo odstoupit od kupní smlouvy ze dne 27. 1. 2008 v rozporu s dobrými mravy, je však třeba mu vytknout, že své závěry vybuďoval pouze na „porovnání s jednáním O. K., který kupní cenu nedoplatil“, a že do svých úvah nepromítl také další okolnosti, za nichž došlo k odstoupení od kupní smlouvy ze dne 27. 1. 2008 a které uvažoval v souvislosti s (chybnou) aplikací § 6 odst. 2 o. z. Kdyby soudy dovodily, že dlužnice odstoupila od kupní smlouvy ze dne 27. 1. 2008 v rozporu s dobrými mravy, byl by také odůvodněn závěr, že sporná zástavní práva – bez ohledu na obsah rozsudků Okresního soudu v Příbrami ze dne 11. 1. 2012 a Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2012 – i nadále zatěžují předmětné nemovitosti.

27. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný. Protože nejsou splněny podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu napadeného rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud napadený rozsudek podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc podle § 243e odst. 2 věty první o. s. ř. vrátil odvolacímu soudu (Krajskému soudu v Praze) k dalšímu řízení.

Č. 5

Zrušení a vypořádání spoluvlastnictví rozdělením společné věci

§ 1144 odst. 1 o. z., § 1147 o. z.

Č. 5

I při rozhodování o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví k souboru prostorově navazujících nemovitostí musí soud dbát o to, aby dělení bylo z hospodářského hlediska účelné, aby nebyla podstatně snížena jejich hodnota a aby některý ze spoluvlastníků nebyl dělením vážně poškozen. Při reálném dělení společné nemovitosti v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví zpravidla nepůjde o podstatné snížení její hodnoty (§ 1144 odst. 1 o. z.), bude-li menší než 15 %. Je však třeba přihlížet ke všem okolnostem věci; nelze vyloučit odchylky od uvedeného poměru.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1450/2015, ECLI:CZ:NS:2015:22.CDO.1450.2015.1)

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 16. 6. 2014, sp. zn. 18 Co 145/2014, 18 Co 146/2014, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyně – většinová spoluvlastnice – se domáhala zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví k nemovitostem níže uvedeným a žádala jejich přikázání do svého výlučného vlastnictví. Žalovaná se zrušením a vypořádáním spoluvlastnictví souhlasila; žádala však, aby do jejího výlučného vlastnictví byla přikázána parc. č. 2315/52 – zahrada o výměře 98 m², kterou dlouhodobě obhospodařuje.

2. O k r e s n í s o u d v Pardubicích rozsudkem ze dne 22. 12. 2013, č. j. 5 C 16/2012-105, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 17. 1. 2014, č. j. 5 C 16/2012-108, výrokem pod bodem I, zrušil podílové spoluvlastnictví žalobkyně a žalované k domu č. p. 1132 stojícímu na pozemku parc. č. st. 2082, k pozemku parc. č. st. 2082 – zastavěná plocha a nádvoří, a k pozemku parc. č. 2315/52 – zahrada, vše v katastrálním území a obci P. Výrokem pod bodem II uvedené nemovitosti přikázal do vlastnictví žalobkyně. Výrokem pod bodem III uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované na vypořádací podíl částku 542 500 Kč do třiceti dnů od právní moci rozsudku. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení jak mezi účastnicemi navzájem, tak ve vztahu žalované ke státu.

3. Soud vyšel ze zjištění, že žalobkyně je vlastníci id. $\frac{3}{4}$ předmětných nemovitostí a žalovaná id. $\frac{1}{4}$. Účastnice jsou v příbuzenském poměru teta a neteř. Věc posoudil podle § 142 odst. 1 obč. zák. (zákon č. 40/1964 Sb., účinný do 31. 12. 2013). V souladu s návrhy účastnic zrušil podílové spoluvlastnictví; nemovitosti přikázal do výlučného vlastnictví žalobkyně.

č. 5

4. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích jako soud odvolací k odvolání žalované rozsudkem ze dne 16. 6. 2014, č. j. 18 Co 145/2014-151, sp. zn. 18 Co 146/2014, ve znění usnesení ze dne 16. 6. 2014, č. j. 18 Co 145/2014-160, sp. zn. 18 Co 146/2014, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že zrušil podílové spoluvlastnictví k předmětným nemovitostem a přikázal do výlučného vlastnictví žalobkyně dům č. p. na pozemku parc. č. st. 2082 a parc. č. st. 2082 v k. ú. a obci P. Do výlučného vlastnictví žalované přikázal pozemek parc. č. 2315/52 v témže katastrálním území. Žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalované vypořádací podíl ve výši 277 500 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Dále uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 109 544 Kč a České republice ve výši 4 292 Kč. Žalobkyni pak uložil povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení 50 302,40 Kč a České republice náklady ve výši 4 292 Kč.

5. Odvolací soud nepřisvědčil závěru soudu prvního stupně, že rozdělení věci není dost dobře možné. Přikázání sporného pozemku parc. č. 2315/52 do vlastnictví žalované nebrání plnohodnotnému užívání domu se zbylým pozemkem parc. č. st. 2082 a rovněž se tím nesnižuje využitelnost celé nemovitosti. Pozemky, které jsou předmětem tohoto řízení, jsou neudržované a značně zchátralé, na sporném pozemku jsou jisté stopy zahradnické činnosti; pozemky převážně užívají rodiče žalované. Pozemek parc. č. st. 2082 je sice ve své většině zastavěn starými kolnami bez pevného spojení se zemí, zaplněnými různým harampádím, takže využití této parcely v současné době není možné, ale po vyklizení pozemku, které sice může být časově náročné, ale nebude náročné technicky ani finančně, by mohla být velmi dobře využitelná jako prostor k rekreaci, případně k vybudování zahrádky v rozsahu větším, než je sporná parcela. V názoru, že předmětné nemovitosti, které mají účastnice ve spoluvlastnictví, lze rozdělit, soud utvrdila i skutečnost, že se neukázalo správným tvrzení žalobkyně, že se jedná o jediný pozemek, který může užívat jako zahradu i se svými rodinnými příslušníky, tj. dcerou s dítětem. Soud totiž zjistil, že žalobkyně užívá další pozemek (jeho část) parc. č. 34/2 ve S. M. o výměře 1553 m² taktéž jako zahradu. Tento pozemek, který má ve spoluvlastnictví se žalovanou, je v těsné blízkosti P., dostupný městskou hromadnou dopravou. Žalobkyně tedy má k dispozici daleko větší pozemek, kde může realizovat svou zálibu v zahradničení.

6. Odvolací soud změnil rozhodnutí soudu prvního stupně i ve výroku o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně a uložil žalované povinnost nahradit žalobkyni účelně vynaložené náklady řízení, které jí vznikly v souvislos-

ti s jejím právním zastoupením, a rovněž nahradit náklady, které vznikly čs. státu. Dospěl totiž k závěru, že žalobkyně měla v řízení před soudem prvního stupně plný úspěch, proto má ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř. právo na plnou náhradu nákladů řízení před tímto soudem. Z výsledků řízení vycházel i při stanovení náhrady nákladů řízení, které vznikly státu za zaplacené znalečné.

7. Při stanovení výše náhrady nákladů odvolacího řízení vycházel odvolací soud z toho, že formálně šlo o řízení o zrušení a vypořádání všech společných nemovitostí, ve skutečnosti se však jednalo pouze o spornou parcelu č. 2315/52, kterou žádala žalovaná do svého vlastnictví a s tímto návrhem byla v odvolacím řízení úspěšná. Při stanovení tarifní hodnoty soud vycházel z hodnoty pozemku parc. č. 2315/52, od které odečetl podíl žalované. Náklady odvolacího řízení jsou tvořeny i zaplaceným soudním poplatkem.

č. 5

II.

Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř., a uplatňuje dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř. Dovoláním napadá část výroku pod bodem I.

9. Žalobkyně dovoláním napadá pouze tu část výroku rozsudku odvolacího soudu, ve které soud přikázal parc. č. 2315/52 do vlastnictví žalované. Má za to, že soud měl v odvolacím řízení věc posuzovat již podle nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (dále „o. z.“), účinného od 1. 1. 2014. Měl vycházet z § 1144 odst. 1 o. z. a posuzovat, zda se rozdělením věci nesnižuje podstatně její hodnota. Ve smyslu § 1142 odst. 1 a 2 o. z. se měl pak zabývat tím, zda je rozdělení věci funkčně opodstatněné, zda rozdělená věc může plnit svůj účel. Toto však odvolací soud neposuzoval.

10. I odvolací soud zjistil, že sporný pozemek v převážné míře užívají rodiče žalované manželé H., a nikoliv žalovaná, která bydlí v L. Sama žalovaná užívá pouze část sporného pozemku, a to pouze v době, kdy zde nejsou přítomni její rodiče. Domnívá se, že by nemělo být posuzováno v její neprospěch, že sporný pozemek užívají osoby, které nejsou účastníky řízení. Odvolací soud nesprávně posoudil situaci, když se nezabýval důvody, pro které žalobkyně předmětný pozemek neužívá, resp. užívá omezeně. Rodiče žalované užívají i část parc. č. st. 2082 a jejich jsou i věci označené odvolacím soudem za „harampádí“.

11. Odvolací soud ani nezjišťoval, proč je prozatím hospodářské využití uvedené stavební parcely „nulové“. Žalobkyně uvádí, že parc. č. 2315/52 je jediné místo, které může užívat jako zahradu. Jeho oddělením se snižuje hodnota jí přikázaných nemovitostí – domu se stavebním pozemkem. Namítá, že rozdělení provedené odvolacím soudem nezajišťuje funkční užívání nemovitostí; nepřihlédl k tomu, že žalovaná v místě nebydlí (trvale žije v L.) na rozdíl od žalobkyně,

kteřá část sporného pozemku užívá k pěstování zeleniny (větší část užívají rodiče žalované, nikoliv žalovaná), a v současné době jde o jediné místo, které lze užívat jako zahradu. Není v silách žalobkyně jako invalidní důchodkyně vyklidit stavební parcelu, která jí byla přikázána do vlastnictví tak, aby mohla být využita jako zahrada.

č. 5

12. Chybný je i závěr odvolacího soudu, který uvedl, že pro jeho rozhodnutí byla významná skutečnost, že žalobkyně tvrdila, že sporný pozemek je jediným pozemkem, který může užívat jako zahradu, přitom v odvolacím řízení vyšlo najevo, že je spoluvlastnicí pozemku ve S. M., který užívá ke stejnému účelu. K tomu žalobkyně namítá, že své tvrzení v průběhu soudního řízení vztahovala vždy jen k předmětným nemovitostem, navíc uvedená skutečnost nevyšla najevo až v odvolacím řízení, ale zmiňovaly ji účastnice již v řízení před soudem prvního stupně, a navíc neužívá celý zmíněný pozemek, ale pouze odpovídající část. Naopak odvolací soud se nezabýval tím, že druhou ideální polovinu pozemku ve S. M. vlastní žalovaná. Odvolací soud nebral v úvahu ani tu skutečnost, že žalobkyně má bezpochyby k předmětným nemovitostem větší citovou vazbu než žalovaná, protože v nich žije od narození (žalovaná v místě nebydlí), navíc se v tomto domě starala o svou maminku až do její smrti.

13. Odvolací soud rovněž nepřihlédl k tomu, že žalobkyně je majoritním vlastníkem nemovitostí, že oddělením parc. č. 2315/52 se podstatně sníží jejich tržní cena, jediné oddělená parcela je vedena jako zahrada a zbylý pozemek je veden jako zastavěná plocha a nádvoří – dům by oddělením sporné parcely zůstal bez zahrady, žalovaná nemá ke sporné parcele přístup a trvale bydlí v jiném městě, má možnost při svých občasných návštěvách rodičů se rekreovat na zahradě, která náleží k jejich nemovitostem, přikázání sporného pozemku žalované není vhodné ani z historického pohledu, neboť již rodiče žalobkyně vyjádřili vůli, že mají být sporné nemovitosti posuzovány jako celek a má je nabýt žalobkyně, když druhá dcera, matka žalované, získala za života rodičů jiné sousedící nemovitosti. Toto hledisko uváděné žalobkyní odvolací soud vůbec nezminil. Žalobkyně navrhuje, aby dovolací soud změnil napadené rozhodnutí odvolacího soudu tak, že podané žalobě vyhovějí v plném rozsahu, nebo aby rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

14. Proti rozsudku odvolacího soudu podává dovolání i žalovaná, jeho přípustnost opírá o § 237 o. s. ř. a uplatňuje dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř.

15. Žalovaná napadá rozsudek odvolacího soudu ve výroku pod bodem II, kterým soud změnil nákladový výrok soudu prvního stupně tak, že přiznal žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně tak, jako by byla ve věci plně úspěšná, což se však nestalo. Rozhodnutí odvolacího soudu je v této části nesprávné, zcela nepředvídatelné a je v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu, jakož i s Listinou základních práv a svobod a s Ústavou ČR.

Žalovaná zdůrazňuje, že odvolací soud změnil rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé k jejímu odvolání tak, že odvolání zcela vyhověl a rozhodl o vypořádání společného majetku v souladu se způsobem, který navrhovala od počátku řízení před soudem prvního stupně. Nelze tedy tvrdit, jak ve svém odůvodnění učinil odvolací soud, že žalobkyně byla v řízení před soudem prvního stupně zcela úspěšná. Naopak procesně byla v plné míře úspěšná žalovaná, která podání žaloby nezavinila, s vypořádáním podílového spoluvlastnictví souhlasila a nakonec odvolací soud zcela vyhověl způsobu vypořádání jí navrhovanému. Za důležitou považuje i okolnost, že žalobkyně podala žalobu na vypořádání podílového spoluvlastnictví ve velmi krátké době po skončení dědického řízení po zemřelé A. H. (babičce žalované a matce žalobkyně), aniž by se údajně pokusila se žalovanou dohodnout. Odvolací soud neměl žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně přiznávat a náhradu těchto nákladů měl přiznat žalované, eventuálně měl aplikovat § 150 či 143 o. s. ř. Žalovaná dále namítá, že odvolací soud přiznal žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení, které z části nebyly účelně vynaložené.

16. Žalovaná navrhuje, aby dovolací soud výrok II rozsudku odvolacího soudu změnil a rozhodl tak, že žalobkyni uloží nahradit jí náklady řízení před soudem prvního stupně.

17. Žalovaná ve vyjádření k dovolání žalobkyně považuje dovolání za nedůvodné. Žalobkyně v podstatě opakuje argumenty, které již uplatnila v nalézacím řízení před obecnými soudy. Žalobkyně odmítla jakékoliv návrhy žalované na smírné vyřešení věci. Žalovaná byla ochotna vyjít žalobkyni vstříc a na své náklady vyklidit stavební parc. č. 2082, kterou soud přikázal do vlastnictví žalobkyně. Přikázání jediného pozemku o výměře 98 m², která ani neodpovídá výši jejího čtvrtinového podílu, nemůže snížit hodnotu nemovitostí přikázaných žalobkyni. Žalovaná má za to, že odvolací soud správně věc posuzoval podle právní úpravy v občanském zákoníku č. 40/1964 Sb., ale i kdyby soud postupoval podle nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., musel by dospět ke stejným právním závěrům. Navrhuje, aby dovolací soud dovolání žalobkyně zamítl.

18. Žalobkyně považuje dovolání žalované za nepřipustné, neboť směřuje pouze proti rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, které není rozhodnutím ve věci samé.

III.

Připustnost dovolání

19. Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání jsou přípustná podle § 237 o. s. ř. (jehož znění nyní připouští i dovolání o rozhodnutí o náhradě nákladů řízení), že obě strany uplatnily dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř. a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1 a § 241 o. s. ř.), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání jsou důvodná.

IV.

Důvodnost dovolání

č. 5

20. Skutkové námitky nejsou od 1. 1. 2013 v dovolacím řízení přípustné. „Samotné hodnocení důkazů odvolacím soudem (opírající se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v § 132 o. s. ř.) nelze v režimu dovolacího řízení podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013 úspěšně napadnout žádným dovolacím důvodem“ (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 28 Cdo 1539/2013 – toto rozhodnutí je, stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zde uvedená, přístupné i na www.nsoud.cz). Takové námitky mohou dovolatelky – budou-li proto splněny zákonné podmínky – uplatnit v dalším řízení.

21. Zásada, že pro rozhodnutí je rozhodující stav v době jeho vyhlášení (§ 154 o. s. ř.), platí i pro rozhodování odvolacího soudu (§ 211 o. s. ř.) a platí i pro právní stav, jestliže konstitutivní rozsudek má za následek vznik, změnu nebo zánik právního vztahu mezi účastníky (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 11. 2008, sp. zn. 30 Cdo 812/2007), pokud zákon výjimečně nestanoví jinak (výjimkou je rozhodnutí o vypořádání společného jmění manželů, neboť zánik společného jmění a jeho vypořádání nelze od sebe oddělit; jde o dvě právní skutečnosti působící postupně – sukcesivně). Proto i v případě, že soud prvního stupně rozhodoval o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví podle § 142 obč. zák., posoudí odvolací soud věc podle § 1140 a násl. o. z. (viz též rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. 11 Co 698/2014, publikovaný pod č. 4/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek); o tom účastníky vyrozumí a umožní jim vznést tvrzení a nabídnout důkazy, které v řízení podle § 142 obč. zák. nebyly významné. Je-li předmětem vypořádání též budova na pozemku ve spoluvlastnictví účastníků, promítne se do výroku rozhodnutí skutečnost, že se stala součástí pozemku (§ 3028 odst. 2, § 3054 a násl. o. z.).

22. Protože odvolací soud věc posoudil podle § 142 obč. zák., spočívá jeho rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci, a dovolací důvod tak byl uplatněn důvodně.

23. Žalobkyně uvádí důvody, pro které měl být sporný pozemek přikázán jí; uvádí citové důvody, pozemek neužívá přímo žalovaná, která v místě nebydlí, ale její rodiče, není v silách žalobkyně jí přikázaný pozemek uklidit a užívat jako zahradu, po dělení se dům stane nefunkční, žalovaná je podílovou spoluvlastnicí dalších nemovitostí. Dovolací soud konstatuje, že tyto skutečnosti lze vzít do úvahy, byť váha každé z nich je jiná (např. to, že pozemek neužívá přímo žalovaná, ale její rodiče, by snad mohlo mít význam v případě, že by ostatní kritéria svědčila stejně oběma stranám); navíc funkčnost (účelnost) dělení se odvolací soud řádně zabýval. Nejde však o námitky, které by mohly vést samy o sobě ke zrušení napadeného rozsudku.

24. K tomu se dodává: V řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví jsou často dány skutečnosti umožňující s jistou mírou přesvědčivosti zdůvodnit příkázání věci každé ze stran sporu. Rozhodnutí ve věci je tak v zásadě na úvaze soudu, která však musí být řádně odůvodněna a nesmí být zjevně nepřiměřená. Dovolací soud opětovně vyslovil, že při rozhodování o vypořádání podílového spoluvlastnictví je třeba vždy vzít do úvahy hlediska uvedená v § 142 odst. 1 obč. zák. (nyní § 1142 a násl. o. z.), nejde však o hlediska rozhodující; to, komu bude věc přikázána, záleží na úvaze soudu, která může vyjít i z jiných než v zákoně výslovně uvedených kritérií respektujících základní principy soukromého práva (nyní viz § 2 a násl. o. z.). Soud se v rozhodnutí o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví má zabývat výší podílů spoluvlastníků a účelným využitím věci, jeho rozhodnutí však může vyjít i z jiných skutečností. Dovolací soud by pak úvahy soudů rozhodujících v nalézacím řízení mohl zpochybnit jen v případě, že by byly zjevně nepřiměřené (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1900/2005, publikované v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. C 4465, a řadu dalších rozhodnutí). Uvedené platí v zásadě i v poměrech občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.; soud musí i nadále přihlížet k účelnému využití společné věci a k výši podílů spoluvlastníků.

25. Nový občanský zákoník navíc vylučuje dělení věci, která má jako celek sloužit k určitému účelu, a přikazuje při dělení zemědělských pozemků vytvářet jen účelně obdělávatelné celky (§ 1142 o. z. – toto ustanovení se užije jak při zrušení a vypořádání dohodou, tak v rozhodování soudu), ovšem i zde jde o tzv. neurčité pojmy a posouzení tu vždy záleží na úvaze soudu.

26. Nelze přehlédnout, že v projednávané věci rozhodnutí odvolacího soudu reálně nedělilo věci (pozemky) ve smyslu § 1144 odst. 1 o. z. (k vymezení pozemku jako předmětu právního vztahu viz MELZER, F., TÉGL, P. *Občanský zákoník. Velký komentář*. Praha: Leges, 2014, sv. III, s. 254 a násl.). Předmětem řízení bylo vypořádání podílového spoluvlastnictví k více nemovitostem, které mohly být samostatným předmětem právních vztahů (v době rozhodování odvolacího soudu šlo o pozemek parc. č. 2082, jehož součástí byl dům, a pozemek parc. č. 2315/52). Reálným rozdělením nemovité věci se v řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví rozumí reálné rozdělení zpravidla v součinnosti se znalcem a při nezbytné existenci oddělovacího geometrického plánu. Reálným rozdělením není, jestliže se více samostatných věcí rozdělí bez dalšího mezi účastníky. Přitom nelze v zásadě nic namítat proti takovému rozdělení druhově stejných věcí, kdy každý z účastníků dostane určitou věc a částka stanovená na vyrovnání pak není vysoká (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 12. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2631/2005). Ostatně záleží jen na účastnících, které ze všech společných věcí učiní předmětem řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví a které nikoli – oba pozemky, které byly předmětem dělení, mohly mít (i z rozhodnutí účastnic) jiný právní osud.

27. „I při rozhodování o zrušení spoluvlastnictví k souboru prostorově navazujících nemovitostí však musí soud dbát, aby dělení bylo z hospodářského hlediska účelné, aby bylo spravedlivé (a těmito okolnostmi se v dané věci odvolací soud zabýval) a aby některý ze spoluvlastníků nebyl dělením vážně poškozen. Takový postup jistě odpovídá smyslu zákona (viz § 2 odst. 2 o. z. – jde o spravedlivé vypořádání spoluvlastnictví), byť nikoliv jeho doslovnému výkladu (zpravidla každý z více pozemků určených k vypořádání lze reálně dělit, tudíž není splněna podmínka, že rozdělení věci není ‚dobře možné‘). Přísně vzato tu však nejde o reálné rozdělení věci, ale o přikázání do výlučného vlastnictví jednotlivým spoluvlastníkům (§ 1147 o. z. věta první).

28. Je-li to možné, rozhodne soud o rozdělení společné věci; věc ale nemůže rozdělit, snížila-li by se tím podstatně její hodnota“ (§ 1144 odst. 1 o. z.). Ani rozdělením souboru nemovitostí by neměla být podstatně snížena hodnota nemovitostí, které jsou v něm zahrnuty. Tak např. je-li předmětem zrušení a vypořádání spoluvlastnictví dům (resp. stavební pozemek, jehož je součástí) a přilehlá zahrada, je nepochybné, že vlastnické (i fyzické) rozdělení domu (resp. stavebního pozemku, na kterém se nachází) a zahrady je vždy možné; takovým dělením by však zpravidla poklesla hodnota každé z těchto nemovitostí.

29. Co je v konkrétním případě podstatné snížení hodnoty, zákon neuvádí. Bude třeba posoudit každý případ zvlášť; zpravidla však o takové snížení nepůjde, bude-li menší než o 15 %. Je ovšem třeba – tak, jako za předchozí právní úpravy, viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2009, sp. zn. 22 Cdo 64/2008 – přihlížet komplexně ke všem okolnostem věci a ke kritériím, ze kterých se při zrušení a vypořádání spoluvlastnictví vychází; nelze tak vyloučit výjimečné odchylky od uvedeného poměru. Vždy bude záležet na úvaze soudu, která musí respektovat zásady uvedené v § 2 a násl. o. z. a musí být řádně odůvodněna.

30. Při ocenění věci je třeba vyjít z toho, že je ve spoluvlastnictví, a zabývat se otázkou, zda obecná cena věci ve spoluvlastnictví (které do určité míry komplikuje správu věci a nakládání s ní) není nižší než cena stejné věci ve výlučném vlastnictví jediné osoby.

31. Důvodné je i dovolání žalované směřující proti výroku o náhradě nákladů řízení.

32. Účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přízná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo (§ 142 odst. 1 a 2 o. s. ř.).

33. Odvolací soud správně vyšel z judikatury Nejvyššího soudu a rozhodoval o nákladech podle míry úspěchu účastnic ve věci (k tomu viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 22 Cdo 1655/2014: „Při rozhodování o náhradě nákladů řízení ve sporech o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví je rozhodný procesní úspěch v řízení. Jestliže soud žalobě vyhověl

a vypořádal spoluvlastnictví způsobem, který žalobce navrhol, je namíste postup podle § 142 odst. 1 o. s. ř. V případě, že soud rozhodl o vypořádání jinak, než žalobce navrhol, je namíste úvaha o postupu podle § 142 odst. 2 o. s. ř., přičemž je nutno vždy přihlídnout k individuálním okolnostem konkrétního případu“). Nicméně s postupem, kdy rozhodl o nákladech řízení před soudem prvního stupně jinak než před soudem odvolacím s tím, že žalovaná byla částečně úspěšná až v odvolacím řízení, dovolací soud nesouhlasí.

č. 5

34. Pro rozhodování o náhradě nákladů řízení je třeba vycházet z toho, že nalézací řízení (tedy řízení před soudem prvního stupně a před soudem odvolacím) tvoří jediný celek a úspěch v řízení lze poměřovat jen podle pravomocného rozhodnutí. Jestliže např. žalobce v řízení před soudem prvního stupně uplatní neúspěšně nárok, který mu bude plně přiznán v odvolacím řízení, musí odvolací soud vycházet z toho, že měl úspěch i v řízení před soudem prvního stupně a podle toho rozhodnout i o nákladech řízení.

35. V poměrech dané věci to znamená, že i v řízení před soudem prvního stupně byla žalobkyně úspěšná jen zčásti; jestliže odvolací soud při rozhodování o náhradě nákladů řízení vycházel z toho, že byla úspěšná zcela, spočívá jeho rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

36. Z uvedeného je zřejmé, že dovolání je důvodné, nejsou však podmínky pro postup podle § 243d o. s. ř. Proto nezbylo než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.).

Č. 6

č. 6

Žaloba určovací, neplatnost právního úkonu

§ 80 o. s. ř., § 12 odst. 6 zákona č. 219/2000 Sb.

Žřizovatel státní příspěvkové organizace je oprávněn domáhat se určení neplatnosti smlouvy, kterou příspěvková organizace uzavřela bez jeho schválení vyžadovaného podle § 12 odst. 6 zákona č. 219/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 366/2015, ECLI:CZ:NS:2015:30.CDO.366.2015.1)

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 8. 2014, sp. zn. 13 Co 83/2014, jakož i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 17. 10. 2013, sp. zn. 38 C 120/2013, a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 4 k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. O b v o d n í s o u d pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 17. 10. 2013, č. j. 38 C 120/2013-72, zamítl žaloby, jimiž se žalobkyně domáhala určení, že:

„... kupní smlouva uzavřená mezi žalovanou 1 a žalovanou 3 nahrazením projevu vůle žalované 3 nálezem Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, vydaným dnem 15. 1. 2013, ve věci RSP 1794/12, je od počátku neplatná“ (výrok I);

„Kupní smlouva mezi žalovanou 2 a žalovanou 3 nahrazením projevu vůle žalované 3 k uzavření kupní smlouvy nálezem Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, vydaným dne 15. 1. 2013, ve věci SRP 1794/12, je od počátku neplatná“ (výrok II);

„... budoucí smlouva podepsaná dne 30. 12. 2009 mezi žalovanou 1, žalovanou 2 a žalovanou 3 je od počátku neplatná.“

2. Výroky IV až VI pak soud prvního stupně rozhodl o náhradě nákladů řízení.

3. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobkyně není k podání určovací žaloby věcně legitimována a nesvědčí jí ani naléhavý právní zájem na podaných žalobách. Žalobkyně totiž účastnicí předmětných smluv není, nepřisluší jí ani hospodaření s majetkem, který je předmětem uvedených smluv, a žalobkyni z budoucí smlouvy a kupních smluv neplynou žádná práva ani povinnosti; sporné

právní vztahy se jí proto nedotýkají. Dále nalézací soud vyložil, že ačkoliv organizace vzniklé ve smyslu § 54 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, nevlastní majetek (ten je ve vlastnictví státu), přesto jsou výslovně vybaveny oprávněním činit úkony ve věcech týkajících se majetku státu, s nímž přísluší těmto organizacím hospodařit, a jsou opatřeny způsobilostí být v těchto věcech účastníky řízení před soudy a samostatně jednat před soudy. Z toho vyplývá, že v řízení o nároku, jímž je zpochybňována platnost předmětných smluv, nemůže být aktivně legitimována žalobkyně, neboť jí nepřislouží právo hospodaření s majetkem, který je předmětem uvedených smluv.

4. K odvolání žalobkyně M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 6. 8. 2014, č. j. 13 Co 83/2014-147, potvrdil dle § 219 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správné rozhodnutí. Odvolací soud se ztotožnil s právním posouzením věci soudem prvního stupně a nad rozsah toho uvedl, že v daném případě je žaloba na určení zcela nevyhovujícím prostředkem pro prosazení zájmů žalobkyně. V řízení bylo prokázáno, že Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky vydal dne 15. 1. 2013 rozhodčí nález sp. zn. Rsp 1794/12, nabytím jehož právní moci došlo mezi žalovanými 1) a 2) na straně jedné a žalovaným 3) na straně druhé k uzavření kupních smluv (jejichž neplatnosti se nyní dovolává žalobkyně), čímž byl nahrazen projev vůle žalovaného 3) k uzavření těchto smluv. V uvedeném rozhodčím řízení byly jako předběžné otázky řešeny všechny námitky, které nyní žalobkyně uplatňuje. Rozhodčí nález má stejně jako rozsudek soudu ve smyslu § 28 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb. povahu soudního rozhodnutí, a to dnem jeho doručení. Vztahuje se na něj § 159a o. s. ř.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále též „dovatelka“) za splnění podmínky podle § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř. včasné a (z hlediska zákonem stanovených náležitostí) řádné dovolání. Dovolání podává z důvodu, že napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Předpoklad přípustnosti dovolání dovoatelka spatřuje v tom, že rozsudek odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného a procesního práva, která v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to, zda je zřizovatel státní příspěvkové organizace oprávněn domáhat se práva na určení neplatnosti smluv, jež byly uzavřeny příspěvkovou organizací bez schválení zřizovatele vyžadovaného podle § 12 odst. 6 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o majetku ČR“ nebo jen „zákon č. 219/2000 Sb.“). Podle § 44 odst. 4 zákona o majetku ČR, jakož i ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, jsou

č. 6

smlouvy, které nebyly schváleny, ačkoliv bylo podle citovaného zákona jejich schválení vyžadováno, absolutně neplatné. Tento závěr je jednoznačně vyjádřen např. v rozhodnutích Nejvyššího soudu ve věcech sp. zn. 28 Cdo 4057/2007, sp. zn. 32 Cdo 4685/2009, sp. zn. 32 Cdo 1756/2009 nebo sp. zn. 32 Cdo 5110/2009. Vzhledem k tomu, že dovolatelka je podle zákona o majetku ČR oprávněna schvalovat stanovené právní úkony Ředitelství silnic a dálnic ČR pod sankcí absolutní neplatnosti, musí zcela logicky být oprávněna domáhat se v řízení před soudem určení neplatnosti smluv uzavřených bez tohoto schválení. Jakýkoliv jiný výklad je naprosto nepřipustný a činil by úpravu schvalování právních úkonů podle zákona o majetku ČR zcela obsolentní. Na tom nic nemění ani skutečnost, že se žalovaný 3) domáhá v jiném řízení zrušení předmětného rozhodčího nálezu. V další části svého dovolání pak dovolatelka podrobně argumentuje ve prospěch právního závěru o neplatnosti předmětných smluv a její aktivní věcné legitimaci a existenci jejího naléhavého právního zájmu na požadovaném určení neplatnosti smluv. Závěrem navrhl, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu, jakož i rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

6. Žalované 1) a 2) v písemném vyjádření k dovolání uvedly, že dovolání není přípustné. Z § 55 zákona o majetku ČR vyplývá, že je to výlučně žalovaný 3), který je oprávněn účastnit se řízení před soudy a jinými orgány ve věcech týkajících se majetku státu, se kterým je jako státní příspěvková organizace příslušný hospodařit. Žádný zvláštní právní předpis nestanoví, že v řízení o platnost nálezu, a tedy ani v případě dovolání v rámci takového řízení, by měl jako účastník vystupovat stát jednajícím prostřednictvím žalobce. Předmětná právní otázka byla již v rozhodování odvolacího soudu vyřešena. Touto otázkou se Nejvyšší soud zabýval ve svém rozhodnutí ve věci sp. zn. 22 Cdo 2913/2005, v němž potvrdil, že podle § 55 odst. 1 zákona o majetku ČR se řízení před soudy, která se týkají majetku, s nímž je státní organizace příslušná hospodařit, účastní výlučně tato státní organizace a nikoliv stát prostřednictvím organizační složky jako její zřizovatel. Dovolání je tedy nepřipustné a odvolací soud by je měl odmítnout. Kromě toho dovolání není opodstatněné; žalované 2) a 3) v tomto směru právně argumentují z hlediska procesněprávní i hmotněprávní stránky věci.

7. Žalovaný 3) v podaném vyjádření se naopak zcela ztotožnil s dovolací argumentací žalobkyně.

III.

Připustnost dovolání

8. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně je – jak bude rozvedeno níže – ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné a je i důvodné.

IV. Důvodnost dovolání

9. Podle hlavy druhé – ustanovení přechodných a závěrečných – dílu 1 – přechodných ustanovení – oddílu 1 – všeobecných ustanovení – § 3028 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti. Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

10. Jelikož v daném případě jde o určení neplatnosti předmětných věcných smluv a předběžné smlouvy, které měly být uzavřeny před účinností nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., tj. před 1. 1. 2014, posoudil dovolací soud věc podle zákona č. 40/1964 Sb., obč. zák.

11. V dané věci rozsudek odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky, zda je Česká republika coby zřizovatelka státní příspěvkové organizace (Ředitelství silnic a dálnic ČR) v předmětném daném sporu věcně legitimována a zda jí svědčí naléhavý právní zájem na určení neplatnosti předmětných smluv, které žalovaná 3) uzavřela bez poskytnutí schválení svého zřizovatele vyžadovaného podle § 12 odst. 6 zákona o majetku ČR.

12. Poukazují-li žalované 1) a 2) na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2913/2005, s tvrzením, že tímto rozhodnutí byla ona právní otázka dovolacím soudem již vyřešena, pak s tímto závěrem nelze souhlasit. V uvedeném rozhodnutí (které je, stejně jako další zde označená rozhodnutí dovolacího soudu, přístupné veřejnosti na webových stránkách Nejvyššího soudu <http://www.nsoud.cz>) totiž dovolací soud zaujal a odůvodnil následující právní názor: „... ačkoliv organizace vzniklé ve smyslu § 54 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb. nevlastní majetek (ten je ve vlastnictví státu), přesto jsou od 1. 7. 2002, kdy nabyl účinnosti zákon č. 202/2002 Sb., kterým se mění některé zákony z důvodů přijetí zákona č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen „zák. č. 202/2002 Sb.“), výslovně vybaveny oprávněním činit vlastním jménem úkony, jimiž se uplatňují nároky z existence vlastnického práva státu k věcem, s nimiž přísluší těmto organizacím hospodařit, a jsou od té doby opatřeny způsobilostí být v těchto věcech účastníky řízení před soudy. Zákon č. 202/2002 Sb. v části sedmé nazvané Změna zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích novelizoval zákon č. 219/2000 Sb. mimo jiné i tak, že doplnil § 55 odst. 1 zákon č. 219/2000 Sb. a přiznal způsobilost organizacím vzniklým podle § 54 odst. 1 samostatně jednat před soudem ve věcech týkajících se majetku státu i v těch případech, kdy jde o určení, zda tu vlastnické nebo jiné obdobné právo státu je, či není. Současně v této souvislosti novelizoval

č. 6

§ 20 o. s. ř. tím, že ho doplnil odstavcem 2. Přitom nově provedená úprava dopadá jak na případy, kdy státní příspěvkové organizace vzniklé podle § 54 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb. samy žalují na určení, že státu svědčí vlastnické právo k věci, s níž jim přísluší hospodařit, tak i na případy, kdy subjekt odlišný od státu žaluje proti nim na určení svého vlastnického práva k věci, s níž ony hospodaří. To pro danou věc znamená, že v řízení o nároku, jímž je zpochybňována sama existence vlastnického práva státu, byl v době rozhodování odvolacího soudu pasivně legitimován k ochraně vlastnického práva státu N. p. ú. jako státní příspěvková organizace zřízená ústřední orgánem státu, a nikoliv Česká republika – Ministerstvo kultury ČR.“

13. V tomto případě jde však o řešení právní otázky, kdy zřizovatel využil zákonem předvídané možnosti (zcela) vyhradit si schvalování předmětných (v jím vydaném opatření specifikovaných) právních úkonů učiněných jím zřízenou státní příspěvkovou organizací. Tato právní otázka dosud dovolacím soudem nebyla řešena; proto je dovolání žalobkyně ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné.

14. Podle § 12 odst. 6 zákona o majetku ČR si zřizovatel může zcela nebo zčásti vyhradit schvalování smluv o úplatném nabytí nemovité věci, bytu nebo nebytového prostoru státem, uzavíraných jím zřízenými organizačními složkami. Nemá-li příslušná organizační složka zřizovatele, může si schvalování uvedených smluv takto vyhradit věcně příslušný ústřední správní úřad, a není-li ho, Ministerstvo financí.

15. Podle § 44 odst. 1 téhož zákona výjimky se povolují a schválení a předchozí souhlas podle tohoto zákona se poskytují pouze pro jednotlivé případy a jsou součástí projevu vůle a právního úkonu státu (§ 7). Na toto rozhodování se nevztahují předpisy o správním řízení a učiněná rozhodnutí nepodléhají přezkoumání soudem.

16. O povolení výjimky (§ 21 odst. 2, § 26 odst. 1, § 27 odst. 4 a § 34 odst. 3), schválení (§ 12 odst. 2 a 6, § 22 odst. 3 až 6, § 23, § 27 odst. 5, § 32 a 36) i předchozím souhlasu (§ 4 odst. 1, § 12 odst. 4, 7 a 8, § 28 odst. 1, § 28 odst. 3, § 29 a § 30 odst. 2) se rozhoduje písemně a na základě zdůvodněné a doložené žádosti příslušné organizační složky (§ 9 a 11). Má-li organizační složka svého zřizovatele anebo spadá pod věcně příslušný ústřední správní úřad, předkládá její žádost se svým vyjádřením tento zřizovatel nebo ústřední správní úřad (odstavec 2).

17. Výjimka se povoluje a schválení se poskytuje k již uzavřené smlouvě nebo jinému provedenému právnímu úkonu, pokud to jeho povaha nebo zvláštní právní předpisy nevyklučují. V případě veřejné dražby se výjimka povoluje a schválení se poskytuje před navržením dražby, popřípadě před uzavřením smlouvy o provedení dražby (odstavec 3).

18. Povolení výjimky, schválení i předchozí souhlas jsou podmínkou platnosti právního úkonu, k němuž se poskytují (odstavec 4).

19. Povolenu výjimku, schválení a daný předchozí souhlas lze dodatečně

odejmout anebo pro ty účely stanovené podmínky změnit pouze v případech, kdy po rozhodnutí v uvedených věcech vyjdou najevo závažné skutečnosti, které nebyly známy v době rozhodování a měly by na původní rozhodování podstatný vliv. Tak lze postupovat pouze do doby, než nastanou účinky právního úkonu (odstavec 5).

20. Výjimky, schválení a předchozí souhlasy představují individuální a co do podstaty „veřejnoprávní“ (administrativní), případně administrativněprávní akty svého druhu, které sice nemohou nabýt formální právní moci, ale mají (byť *cum licentia*) svou právní moc materiální, a to v tom smyslu, že tam, kde jsou zákonem vyžadovány, nemohou bez nich vzniknout platné (§ 39 obč. zák.) soukromoprávní úkony (HAVLAN, P. Veřejné vlastnictví a společnost. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 181).

21. Žalovaný 3) – Ředitelství silnic a dálnic ČR je státní příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem dopravy a spojů České republiky, která – jak vyplývá z její zřizovací listiny – hospodaří s majetkem podle § 8 a § 53 a násl. zákona o majetku ČR a jako právnická osoba vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající (čl. IV bod 2 zřizovací listiny). Tato státní příspěvková organizace hospodaří s majetkem svěřeným jí při jejím zřízení a s majetkem nabytým v průběhu své činnosti (čl. VI bod 1 zřizovací listiny).

22. V posuzovaném případě odvolací soud vycházel ze zjištění soudu prvního stupně, že „Rozhodnutím ministra dopravy ze dne 13. 11. 2008 (č. j. 386/2008-410-PRIV/7) bylo vydáno opatření, jímž se ... vyhrazuje schvalování právních úkonů při nakládání s majetkem státu a jímž se stanoví náležitosti o schvalování právních úkonů při nakládání s majetkem státu. Ministerstvo dopravy si tímto vyhradilo schvalování právních úkonů uvedených v rozhodnutí, uzavíraných organizačními složkami státu a státními příspěvkovými organizacemi v působnosti ministerstva dopravy, mj. i podle § 12 odst. 6 ZoMČR (zákona o majetku ČR) schvalování smluv o úplatném nabytí nemovité věci, bytu nebo nebytového prostoru státem v případě, že přesáhne nabývací cena jednotlivě částku 1 mil. Kč. Smlouvy o úplatném nabytí pozemků, určených územním rozhodnutím nebo stavebním povolením pro výstavbu pozemních komunikací, zahrnutých do rozpočtu stavby, ministerstvo podle tohoto opatření neschvaluje.“

23. Z vyloženého lze zrekapitulovat, že státní příspěvková organizace je v mezích zákona o majetku a příslušných právních předpisů oprávněna, resp. povinna hospodařit (nakládat) se svěřeným majetkem a s majetkem nabytým v průběhu své činnosti, avšak pokud nabytí majetku bylo z rozhodnutí jejího zřizovatele podmíněno institutem (poskytnutí) schválení takového právního úkonu zřizovatelem, pak je třeba dovodit zájem státu, resp. zřizovatele takové příspěvkové státní organizace, právem dovoleným způsobem ingerovat v situacích, kdy došlo k excesu v tom směru, že státní příspěvková organizace nerespektovala,

že učiněný právní úkon podléhá schválení zřizovatelem a jednala tak, jako by schválení takového právního úkonu si zřizovatel předchozím veřejnoprávním, resp. (administrativněprávním aktem) nevymínil.

č. 6

24. Odtud je pak třeba poměřovat řešení otázky aktivní věcné legitimace zřizovatele státní příspěvkové organizace a existenci jeho naléhavého právního zájmu na určení neplatnosti předmětné smlouvy, kterou uzavřela jím zřízená státní příspěvková organizace s příslušným subjektem při absenci předmětného poskytnutí souhlasu, takže takto uzavřená smlouva by měla být posouzena ve smyslu § 39 obč. zák. jako absolutně neplatná.

25. V rozhodovací praxi dovolacího soudu je jednotně judikováno, že určovací žaloba podle § 80 [dříve písm. c)] o. s. ř. je preventivního charakteru a má místo tam, kde je možné její pomocí eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu, a k příslušné nápravě nelze dospět jinak, nebo když účinněji než jiné procesní prostředky vystihuje obsah a povahu daného právního vztahu a právě jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, představující určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů. Nelze-li v konkrétním případě očekávat, že je určovací žaloba bude plnit, nebude ani splněna podmínka naléhavého právního zájmu, přičemž platí, že takový závěr je podmíněn též tím, z jakých právních poměrů žalobce vychází, jakého konkrétního určení se domáhá a vůči komu žaloba o určení směřuje (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2002, sp. zn. 30 Cdo 1332/2002).

26. Panuje také shoda v závěru, že předpokladem úspěšnosti žaloby o určení, zda tu právní vztah nebo právo je, či není (určovací žaloby), jsou po procesní stránce skutečnosti, že účastníci mají věcnou legitimaci a že na určení je naléhavý právní zájem. Věcnou legitimaci v řízení o určení, zda tu právní vztah nebo právo je, či není, má ten, kdo je účasten právního vztahu nebo práva, o něž v řízení jde, nebo jehož právní sféry se sporný právní vztah nebo sporné právo týká.

27. Ve sporu o určení neplatnosti právního úkonu nejde jen o to, zda konkrétní subjekt (žalobce) mohl mít podle hmotného práva vliv na vznik napadeného právního úkonu, resp. dotkl-li se jej právní úkon při svém vzniku, ale též o to, jak se následně určení, že úkon byl učiněn neplatně, promítne do jeho právních poměrů (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 1997, sp. zn. 2 Cdon 223/96, uveřejněný pod č. 47/1998 v časopise Soudní judikatura, nebo ze dne 26. 1. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3659/2008).

28. Lze souhlasit s dovolací argumentací žalobkyně v tom směru, že jestliže je podle zákona o majetku ČR oprávněna schvalovat stanovené právní úkony učiněné její státní příspěvkovou organizací, kdy absence takového schválení způsobuje absolutní neplatnost předmětného právního úkonu ve smyslu § 39 obč. zák., musí jí být v systému práva zachována možnost právně relevantním způsobem ingerovat v případech, jestliže předmětné schválení (coby podmínka platnosti učiněného právního úkonu příspěvkovou organizací) nebylo realizováno; jinak

by docházelo k absurdním důsledkům, pokud by státní příspěvková organizace nerefletovala vydané veřejnoprávní, resp. administrativněprávní, opatření svého zřizovatele týkající se schvalování (vymezených) právních úkonů uvedenou organizací, přičemž tyto negativní důsledky by šly na vrub majetku státu. Právní konstrukce, z níž vycházely oba soudy, tak ve shora popsáných hmotněprávních a procesněprávních souvislostech zjevně nemůže obstát.

29. Protože je ze shora uvedeného důvodu právní posouzení věci odvolacím soudem nesprávné, Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvod pro zrušení rozhodnutí odvolacího soudu platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

30. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci soud rozhodne nejen o náhradě nákladů nového řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 243g odst. 1 o. s. ř.).

31. Jako *obiter dictum* Nejvyšší soud připomíná, že při posuzování, zda vskutku došlo k uzavření předmětných smluv, by v dalším řízení měla být detailnější pozornost upřena i na obsah předmětného rozhodčího nálezu, který podle závěrů obou soudů nahradil projev vůle žalovaného 3) s uzavřením předmětných smluv. Nejvyšší soud ve své judikatuře opakovaně vyložil, že pravomocné rozsudky ukládající prohlášení vůle nahrazují toto prohlášení a účinkem rozsudku ukládajícího prohlášení vůle je nahrazení projevu vůle žalovaného a rozsudek ukládající povinnost uzavřít přesně označenou smlouvu má následek, že dnem právní moci rozsudku je smlouva uzavřena (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2541/2006).

32. Není tedy třeba, aby žalobce, domáhající se nahrazení vůle protistrany, smluvní projev nahrazený rozhodnutím po právní moci rozsudku podle § 161 odst. 3 ještě akceptoval; žalobce „projev vůle (ofertu) učinil již v rámci žaloby, a k uzavření smlouvy tak došlo právní mocí rozsudku ... další projev vůle žalobce by byl proto bez právního významu“ (DAVID, L., IŠTVÁNEK, F., JAVŮRKOVÁ, N., KASÍKOVÁ, M. LAVICKÝ, P. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, díl I, s. 749).

33. V připomenutých souvislostech je nutno také posoudit, zda vedle výroků typu, že soud nahrazuje za žalovaného projev jeho vůle s uzavřením předmětné smlouvy, resp. že se žalovanému ukládá povinnost uzavřít smlouvu bližší specifikovaného obsahu, může obstát i výrok obsažený v předmětném rozhodčím nálezu, a to že: „Nabytím právní moci rozhodčího nálezu jsou uzavřeny tyto smlouvy,“ jestliže § 161 odst. 3 o. s. ř. stanoví, že: „Pravomocné rozsudky ukládající prohlášení vůle (tedy nikoliv stanovící uzavření smlouvy) nahrazují toto prohlášení.“

Č. 7

č. 7

Náhrada škody, odpovědnost státu za škodu

§ 421a obč. zák., § 3 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb.

V případě tzv. povinného očkování nevykonává poskytovatel zdravotní péče vůči pacientovi veřejnou moc a jeho odpovědnost za újmu na zdraví způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze aplikované vakcinační látky podle § 421a obč. zák., není vyloučena zákonem č. 82/1998 Sb.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3953/2014, ECLI:CZ:NS:2015:25.CDO.3953.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2014, sp. zn. 29 Co 370/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. O b v o d n í s o u d pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 2. 5. 2013, č. j. 15 C 25/2012-66, rozhodl, že základ nároku žalobkyně na náhradu škody je po právu. Vyšel z nesporného zjištění, že žalobkyně se dne 13. 2. 2010 narodila ve zdravotnickém zařízení provozovaném žalovanou a čtvrtý den po porodu se zde podrobila vakcinaci proti tuberkulóze (dále též jen „TBC“). Od 15. 12. 2010 začala trpět střevními potížemi, průjmami a zvracením a byla hospitalizována na Klinice dětského a dorostového lékařství. Později v únoru a březnu 2011 byla kvůli bolestem pravé nohy hospitalizována ve Fakultní nemocnici na Bulovce, kde bylo zjištěno, že v důsledku vakcinace, jakkoli provedené ve sterilním prostředí postupem *artis*, způsobila rezistentní bakterie *Mycobacterium Bovis* zánět v kyčelním kloubu s prognózou postupného rozšíření do celého těla. Soud vzal za prokázané, že mezi očkováním žalobkyně vakcinační látkou BCG č. 8028A a bakteriální nákazou je příčinná souvislost. Dospěl poté k závěru, že žalovaná je za vzniklou újmu na zdraví odpovědná podle § 421a obč. zák. (zákon č. 40/1964 Sb., účinný do 31. 12. 2013), neboť je veřejným zdravotnickým zařízením, jehož zákonnou povinností je mj. provádět očkování, a to i proti TBC. V daném případě se jedná o neobvyklou a nepředpokládanou vlastnost použité vakcíny, která proto ve smyslu citovaného ustanovení zákona založila objektivní odpovědnost žalované. Rozhodl takto mezitímním rozsudkem, aby byla najisto postavena pasivní legitimace žalované.

2. M ě s t s k ý s o u d v Praze k odvolání žalované rozsudkem ze dne 9. 1. 2014, č. j. 29 Co 370/2013-105, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Zjištěný skutkový stav, který byl mezi účastníky nesporný, soud prvního stupně posoudil po právní stránce správně, odvolací soud se zcela ztotožnil s jeho argumentací a pouze dodal, že žalovaná v odvolání neuvedla žádné takové okolnosti, které by mohly mít vliv na správnost posouzení věci.

č. 7

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost zdůvodňuje tím, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky, která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena. Soudy obou stupňů nesprávně aplikovaly § 421a obč. zák., protože žalovaná při poskytování preventivní péče pouze plnila příkaz státu, neměla na výběr jak postupovat, proto nijak nepochybila. Vystupuje zde jen v roli prostředníka mezi státem a pacientem, a jestliže je de facto vykonavatelem státní moci, která na ni byla převedena, není subjektem soukromého, ale veřejného práva. V takovém případě by však měl odpovědnost za nepříznivé následky způsobené plněním zákonné povinnosti převzít stát. Nastalá situace je zřejmě důsledkem historického vývoje, když dříve byla zdravotní péče poskytována výhradně státními subjekty, zatímco dnes již zdravotnická zařízení přešla do soukromé sféry, ostatně i žalovaná je jako příspěvková organizace samostatným právním subjektem hospodařícím na vlastní účet a riziko. Dovolatelka je přesvědčena, že v daném případě by měl být aplikován zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, neboť jde o škodu způsobenou právníkem osobou při „výkonu státní správy“, která jí byla svěřena zákonem, a pasivně legitimován by tak měl být stát. Navrhuje, aby byly rozsudky soudů obou stupňů zrušeny a věc byla vrácena obvodnímu soudu k dalšímu řízení.

4. K dovolání žalované se vyjádřila vedlejší účastnice, která se s jejím podáním plně ztotožnila. Zdůraznila, že žalovaná neměla na výběr, jak bude postupovat, a v případě nesplnění této zákonné povinnosti jí hrozila pokuta. Nemohla tedy v ničem pochybit a odpovědnost za nepříznivý následek by měl převzít stát.

5. Žalobkyně označila dovolání žalované za nepřípustné, neboť rozhodnutí odvolacího soudu je v souladu s ustálenou judikaturou. Žalovaná jako zdravotnické zařízení sama potvrdila splnění všech podmínek pro absolutní objektivní odpovědnost podle § 421a obč. zák., příčinou onemocnění je povaha léčiva, které při správné aplikaci způsobilo nepříznivou reakci organismu spojenou s újmou na zdraví, a aplikovala jej žalovaná, která je proto pasivně legitimována. Odpovědnost podle § 421a obč. zák. je odpovědností objektivní bez nutnosti

zavinění i v případě, kdy zdravotnické zařízení neučiní žádnou chybu při aplikaci léčebného přípravku (neporuší žádnou právní povinnost uloženou zákonem nebo smlouvou), nese odpovědnost za škodu, která vznikne v příčinné souvislosti s touto aplikací. Námitky žalované, že odpovědnost by měl nést stát, proto žalobkyně považuje za nesprávné.

č. 7

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenou pověřenou zaměstnankyní s právnickým vzděláním ve smyslu § 241 o. s. ř., a je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť otázka, zda poskytovatel zdravotní péče, který provádí povinné očkování, odpovídá za újmu na zdraví tím vzniklou, nebyla dovolacím soudem dosud řešena.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Dovolání není důvodné.

8. Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

9. Vzhledem k § 3028 odst. 3 a § 3079 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014, se věc posuzuje podle dosavadních předpisů, tedy podle zákona č. 40/1964 Sb., obč. zák., ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť jde o právní poměry vzniklé před 1. 1. 2014.

10. Podle § 421a obč. zák. každý odpovídá i za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jichž bylo při plnění závazku použito. Této odpovědnosti se nemůže zprostit (odstavec 1). Odpovědnost podle odstavce 1 se vztahuje i na poskytování zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb (odstavec 2).

11. Ustanovení § 421a obč. zák. upravuje zvláštní případ objektivní odpovědnosti, kdy ten, kdo plní závazek (poskytuje určitou službu), se nemůže odpovědností zprostit na základě žádného liberačního důvodu. Zákonnými předpoklady této odpovědnosti je vznik škody, její původ v povaze přístroje nebo jiné věci, již bylo při plnění závazku použito, a příčinná souvislost mezi nimi. Přístrojem nebo jinou věcí je jakýkoli hmotný předmět, jehož bylo při plnění závazku použito. Okolnostmi, jež mají původ v povaze věci, se rozumí její vlastnosti a účinky, jimiž se věc (přístroj, přípravek) projevuje. Jinou věcí ve smyslu citovaného

ustanovení se v oblasti poskytování zdravotní péče rozumí i látka aplikovaná pacientovi, tedy lék či léčebný přípravek, který se podává při plnění závazku poskytovatelem zdravotní péče, jak tomu bylo i v posuzované věci. Okolností, jež má původ v povaze léčiva, je nejen jeho vada či chybějící vlastnost (např. je infikován), kterou by lék měl mít, ale také jeho vlastnosti, jimiž se při svém použití projevuje, ať už typické či charakteristické, nebo naopak neobvyklé či nepředpokládané (srov. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu SSR ze dne 20. 12. 1974, sp. zn. 1 Cz 110/74, publikovaný pod č. 9/1977 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Odpovědnost podle § 421a obč. zák. je dána, jestliže konkrétní újma byla způsobena okolnostmi, jež přímo vyplývají z povahy léku použitého při poskytnutí zdravotnické služby, tedy též v případě, že i při správné aplikaci byly jeho účinné složky způsobily vyvolat v organismu nepříznivou reakci spojenou s újmou na zdraví. Není přitom relevantní, jde-li o důsledky rizika, které je s použitím léku obecně či obvykle spojeno, ani to, zda potenciální škodlivé účinky použití léku jsou známy nebo zda ke škodě dochází zcela ojediněle (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. 25 Cdo 1240/2009, publikovaný pod C 9753 v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck). Je proto správný právní závěr odvolacího soudu, že za škodu na zdraví způsobenou účinkem očkovací látky odpovídá podle § 421a obč. zák. poskytovatel zdravotní péče, který látku pacientovi aplikoval.

12. Důvodná není ani námitka, že dovolatelce bylo v důsledku povinného charakteru očkování vnuceno postavení vykonavatele státní moci, a že proto odpovědnost za újmu na zdraví způsobenou vakcinační látkou nese výlučně stát na základě zákona č. 82/1998 Sb.

13. Podle § 3 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb. stát odpovídá za škodu, kterou způsobily právnické a fyzické osoby při výkonu státní správy, která jim byla svěřena zákonem nebo na základě zákona (dále jen „úřední osoby“).

14. Podle § 45 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění účinném v době očkování žalobkyně, tj. do 30. 6. 2010 – před novelou provedenou zákonem č. 227/2009 Sb. (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“), zdravotnická zařízení jsou povinna zajistit a provést pravidelná, zvláštní a mimořádná očkování, očkování při úrazech, poraněních, nehojících se ranách a před některými léčebnými výkony, popřípadě pasivní imunizaci fyzických osob, které mají v péči (například podáním dalších imunobiologických přípravků), v rozsahu upraveném prováděcím právním předpisem nebo mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána.

15. Základním východiskem zvláštní úpravy odpovědnosti státu za škodu způsobenou výkonem veřejné moci je povinnost státu hradit vzniklou újmu i tam, kde je jeho činnost vykonávána jinými než státními orgány, označenými souhrnně úřední osoba. Tento pojem pokrývá právnické a fyzické osoby odlišné od státu, jimž byl zákonem nebo na základě zákona svěřen výkon státní správy

č. 7

na určitém úseku. Podmínkou samozřejmě je, že škoda byla způsobena právě při výkonu svěřené státní správy, jinak úřední osoby odpovídají za škodu podle obecných předpisů. Ačkoliv je v případech daných § 46 zákona o ochraně veřejného zdraví fyzickým osobám uložena povinnost podrobit se pravidelnému nebo zvláštnímu očkování a příslušný orgán ochrany veřejného zdraví ve vrchnostenském postavení autoritativně rozhoduje o jejich právech a povinnostech, sám poskytovatel zdravotních služeb (dříve zdravotnické zařízení), a tedy ani žalovaná, není orgánem státu ve smyslu § 45 a 78 zákona o ochraně veřejného zdraví, neboť při provádění povinného očkování nevykonává státní správu, která by mu byla svěřena zákonem nebo na základě zákona, a nevystupuje tedy v roli úřední osoby [§ 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb.]. Aplikace vakcinační látky z jeho strany není výkonem veřejné moci vůči pacientovi, jak má na mysli zákon č. 82/1998 Sb., nýbrž plněním závazku ve smyslu § 421a obč. zák., a to i v případě, že jde o tzv. povinné očkování.

16. Dovolání žalované tak směřuje svou podstatou spíše k absenci právní úpravy, která by případně stanovila odpovědnost státu za újmu na zdraví způsobenou jednotlivci povinným očkováním, případně refundaci nákladů subjektům, kterým při plnění této povinnosti vznikne odpovědnost za škodu. Tuto situaci zčásti pojmenoval Ústavní soud závěrem, že stanoví-li stát sankci pro případ odepření povinnosti strpět vakcinaci, musí se zamýšlet i nad situací, při níž eventuálně způsobí výkonem práva očkované osobě újmu na zdraví; do doby přiměřené reakce zákonodárce pro odškodnění oprávněných nároků poškozených připadá do úvahy právní úprava náhrady majetkové a nemajetkové újmy v občanském zákoníku [srov. zejména bod 87. nálezu Ústavního soudu ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 19/14, publikovaného pod č. 97/2015 Sb., jímž byl zamítnut návrh na zrušení § 46 zákona o ochraně veřejného zdraví a § 29 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích]. Jde tedy o úvahy *de lege ferenda*, které nic nemění na tom, že k ochraně práv a k odškodnění osob, kterým byla způsobena újma na zdraví očkováním před 1. 1. 2014, slouží shora vyložené § 421a obč. zák., a to právě proti poskytovateli zdravotní péče. Ostatně v dané věci žalobkyně neodvívá uplatněný nárok od povinného charakteru očkování jako takového, nýbrž od újmy na zdraví, kterou jí způsobila použitá očkovací látka bez ohledu na to, zda šlo o očkování povinné, či nikoliv.

17. Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu o oprávněnosti základu nároku žalobkyně je správné. Nejvyšší soud proto dovolání žalované podle § 243b odst. 2 o. s. ř. zamítl.

Č. 8

Zajištění majetku, odpovědnost státu za škodu

§ 8 odst. 1 a 3, § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. ve znění účinném do 26. 4. 2006

č. 8

Odpovědnost státu za škodu z rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků na účtu u banky (§ 79a odst. 1 trestního řádu) ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. nezakládá bez dalšího skutečnost, že trestní řízení, v němž bylo rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků na účtu u banky vydáno, posléze neskončilo odsuzujícím rozsudkem.

Nedojde-li k vydání odsuzujícího rozsudku, nelze z toho bez dalšího dovozovat nesprávnost postupu orgánů činných v trestním řízení ani nezákonnost rozhodnutí vydaných po zahájení trestního stíhání.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3310/2013, ECLI:CZ:NS:2015:30.CDO.3310.2013.1)

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2012, sp. zn. 22 Co 372/2012, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 3. 12. 2012, č. j. 22 Co 372/2012-97, M ě s t s k ý s o u d v Praze změnil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 tak, že se žaloba o náhradu škody ve výši 1 774 323 Kč s příslušenstvím zamítá, a žalované nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

2. Žalobci (jako manželé) se domáhali zaplacení uvedené částky jako náhrady škody, která jim měla být způsobena v důsledku zajištění jejich peněžních prostředků na účtu u Československé obchodní banky, a. s. (dále jen „ČSOB“), kam byly převedeny z účtu u HVB Bank Czech Republic, a. s. (dále jen „HVB Bank“). Zajištění bylo provedeno poté, co na základě oznámení HVB Bank vyhodnotil finanční analytický útvar Ministerstva financí (dále jen „FAÚ“) uvedený převod jako podezřelý obchod ve smyslu § 1a odst. 6 zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění účinném do 12. 10. 2005 (dále jen „zákon č. 61/1996 Sb.“). Na základě trestního oznámení FAÚ následně Krajský

č. 8

soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 12. 8. 2005 rozhodl o zajištění uvedených peněžních prostředků na účtu pro podezření, že mohou být výnosem z trestné činnosti v té době obviněného žalobce a). Peněžní prostředky byly zajištěny od 9. 8. 2005 do 6. 6. 2006, kdy bylo zajištění zrušeno usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 5. 2006. Škoda (80 607,10 USD) je podle žalobců představována zmařeným výnosem (za období zajištění) z jejich plánované investice, kdy tito chtěli investovat do produktu upisovaného k 7. 10. 2005 částku 1 100 000 USD.

3. Odvolací soud posoudil aktivity FAÚ podle § 1a odst. 6 zákona č. 61/1996 Sb., které podle něj obsahuje demonstrativní výčet podezřelých obchodů, a uzavřel, že popsany převod peněžních prostředků z HVB Bank do ČSOB nesl znaky podezřelého obchodu, neboť byla převáděna značná částka po pětiletém pasivním období na tomto účtu a původ peněžních prostředků nebyl znám. Nadto šlo o účet nepodnikatelský, kde výše sumy několikanásobně přesahovala charakter a účel daného účtu. FAÚ tak postupoval v souladu se zákonem. Otázku odpovědnosti za škodu bylo třeba řešit podle § 6 odst. 5 zákona č. 61/1996 Sb. a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), dále jen „OdpŠk“. Podle odvolacího soudu nebyl prokázán nesprávný úřední postup Ministerstva financí spočívající v tom, že by nebyly naplněny znaky podezřelého obchodu a že by tedy došlo k odložení transakce a trestnímu oznámení ze strany FAÚ nikoli v souladu se zákonem.

4. K argumentaci, že peněžní prostředky byly zajištěny v trestním řízení a byly uvolněny až po delší době, odkázal odvolací soud na provedené dokazování ohledně tvrzení obžalovaného, že peníze pocházejí mimo jiné z prodeje akcií akciové společnosti A. Dokazování bylo značného rozsahu, bylo prováděno nejen příslušnými listinami vážícími se k různým obchodním transakcím, ale též vytěžováním svědků. Sice nebylo prokázáno, že neobvyklý obchod by byl naplněním skutkové podstaty trestného činu, avšak jakmile bylo dokazování řádným způsobem dokončeno, bylo v krátké časové souvislosti rozhodnuto o uvolnění peněžních prostředků.

5. Rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků podle § 79a trestního řádu nelze podle odvolacího soudu považovat za nezákonné rozhodnutí, neboť nebylo jako nezákonné zrušeno, a o uvolnění prostředků bylo rozhodnuto ve smyslu § 79a odst. 3 trestního řádu poté, co odpadly důvody pro další zajištění s ohledem na výsledky dílčího dokazování. „Nezákonnost by bylo lze spatřovat pouze v tom, pokud by uvedené rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno, např. z důvodu, že nebyly dány podmínky pro jeho vydání.“ Na tomto závěru podle odvolacího soudu nemůže nic změnit ani skutečnost, že žalobci, ať už sami nebo společně, podávali stížnosti, o nichž buď bylo rozhodováno tak, že jim nebylo vyhověno,

nebo v mezidobí, než došlo k uvolnění peněžních prostředků, o nich rozhodnuto nebylo. Podle odvolacího soudu ke zrušení rozhodnutí došlo z podnětu samotných orgánů činných v trestním řízení ihned poté, co bylo provedeno příslušné šetření a co po naplnění účelu, pro který byly prostředky zajištěny, důvody pro další trvání zajištění opadly.

6. O nákladech řízení před soudy obou stupňů rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 a 2 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř., když s odkazem na judikaturu Ústavního soudu poukázal, že Ministerstvo financí jako orgán státu je vybaveno dostatečným počtem odborných pracovníků, kteří jsou schopni zajišťovat ochranu zájmů státu před soudy, a proto nepovažoval za účelné výdaje spojené se zastoupením advokátem.

č. 8

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Rozsudek odvolacího soudu do výroku o nákladech řízení před soudy obou stupňů napadla dovoláním i žalovaná, která navrhla, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu změnil tak, že se žalované přiznává náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů. Podle žalované „napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného a procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a současně má být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak“. Podle žalované „se jedná o otázku, zda státu jako úspěšnému účastníkovi řízení náleží náhrada nákladů řízení za zastupování účastníka řízení advokátem“.

8. V celém rozsahu rozsudek odvolacího soudu napadli dovoláním žalobci, kteří navrhli, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

9. Dovolání je podle žalobců přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. Dovolání podali z důvodů uvedených „v ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. a z důvodu, že rozhodnutí napadené dovoláním vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.“

10. Dovolatelé nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že převod peněžních prostředků z HVB Bank do ČSOB byl podezřelým obchodem, když zpochybňují, že se s ohledem na jejich majetkové poměry jednalo o značnou částku, že by původ peněžních prostředků nebyl znám, či že by bylo podezřelým, že se jednalo o nepodnikatelský účet a že s peněžními prostředky nebylo předtím pět let nakládáno. Odvolací soud nepostupoval správně, když omezil skutkový děj pouze na události od 1. 8. 2005, ačkoliv soud prvního stupně vycházel i z toho, že HVB Bank učinila FAÚ oznámení o podezřelém obchodu již 10. 1. 2000, avšak k zajištění prostředků ani k jiným opatřením tehdy nedošlo. Protože příkaz dovolatelů

nesměřoval k provedení podezřelého obchodu, nastupuje odpovědnost státu za náhradu vzniklé škody podle § 6 zákona č. 61/1996 Sb.

11. Dovolatelé dále nesouhlasí se závěrem, že rozhodnutí o zrušení zajištění peněžních prostředků bylo vydáno v přiměřené lhůtě ve smyslu § 13 odst. 1 OdspŠk, když paušální zdůvodnění délky řízení odvolacím soudem nemůže obstat. Poukázali, že ohledně zajištění peněžních prostředků nebylo nutné složitě a zdlouhavě zjišťovat totožnost svědků ani vyhledávat listiny. Důkazní prostředky byly poskytnuty soudu urgentně.

12. Konečně dovolatelé nesouhlasí ani se závěrem, že rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků nebylo nezákonným rozhodnutím. Podle dovolatelů nelze přehlížet, že o zajištění peněžních prostředků bylo rozhodnuto v rámci trestního řízení vedeného proti žalobci a), „které bylo ukončeno zproštěním obžaloby z části s tím, že se skutky nestaly, a z části s tím, že nejsou trestným činem, a neexistuje institut, pomocí kterého by bylo možno samostatně posuzovat nezákonnost rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků, když již došlo ke zproštění obžaloby a řízení je pravomocně skončeno.“ Podle dovolatelů „mělo být zejména přihlédnuto ke způsobu, jakým bylo trestní řízení ve vztahu k žalobci skončeno, k průběhu trestního řízení a jeho obsahu a k dalším okolnostem... Z toho pak bylo možno dovodit, že za nezákonné je možno označit i vlastní rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků, které bylo vydáno v rámci trestního řízení vedeného proti žalobci jako jedno dílčí rozhodnutí vydané v rámci celého řízení.“

III.

Přípustnost dovolání

13. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovoláních rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2012 (viz čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb.).

14. Dovolání byla podána včas, osobami k tomu oprávněnými, zastoupenými advokáty.

15. Podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

16. Podle § 241a o. s. ř. lze dovolání podat jen z těchto důvodů: a) řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, b) rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2). Je-li dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) a b), popřípadě podle obdobného užití těchto ustanovení (§ 238 a § 238a), lze dovolání podat také z důvodu, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (odstavec 3).

17. Ve vztahu k dovolání žalované dovolací soud konstatuje, že podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2001 do 31. 12. 2012 není dovolání proti výroku rozhodnutí odvolacího soudu o nákladech řízení přípustné (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2002, sp. zn. 29 Odo 874/2001, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 4/2003; rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná rovněž na www.nsoud.cz).

č. 8

IV.

Důvodnost dovolání

18. Žalobci vymezují důvody svého dovolání odkazem na § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. a citací textu § 241a odst. 3 o. s. ř. Konkrétní vada řízení, která mohla mít ve smyslu § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, se však z obsahu dovolání nepodává.

19. Vytýkali-li dovolatelé odvolacímu soudu nesprávné posouzení převodu peněžních prostředků jako podezřelého obchodu ve smyslu § 1a odst. 6 zákona č. 61/1996 Sb., tak by se tímto právním posouzením odvolací soud zabýval, rozhodnutí odvolacího soudu na tomto právním posouzení nespočívá. Důvodem je skutečnost, že HVB Bank sice podle § 6 zákona č. 61/1996 Sb. v souvislosti s převodem prostředků na účet u ČSOB učinila oznámení o podezřelém obchodu, avšak splnění tohoto příkazu z její strany odloženo nebylo a převod prostředků se uskutečnil, kromě toho byly peněžní prostředky na účtu u banky (tedy již u ČSOB) zajištěny následně rozhodnutím soudu vydaným v trestním řízení podle § 79a trestního řádu. Existence tohoto rozhodnutí, nikoliv opatření FAÚ podle § 6 zákona č. 61/1996 Sb., jehož účinky by tak jako tak pominuly dva měsíce před termínem plánované investice, pak měla zabránit investici žalobců do finančního produktu upisovaného k 7. 10. 2005, v čemž sami žalobci spatřují vznik škody ve formě ušlého zisku (výnosu z investice).

20. Napadené rozhodnutí odvolacího soudu tak záviselo toliko na právním posouzení otázek, zda rozhodnutí soudu o zajištění peněžních prostředků na účtu u banky vydané podle § 79a trestního řádu je možno považovat za nezákonné rozhodnutí ve smyslu § 7 a § 8 OdpŠk a zda rozhodnutí o zrušení zajištění peněžních prostředků bylo vydáno v době, kterou nelze považovat za zákonnou ve smyslu § 13 odst. 1 OdpŠk.

21. Podle § 79a trestního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2002 do 30. 6. 2006, navštědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že peněžní prostředky na účtu u banky jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly užity nebo jsou výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění peněžních prostředků na účtu (odstavec 1 věta první). Jestliže zajištění peněžních prostředků na účtu pro účely trestního řízení již není třeba nebo zajištění není třeba ve stanovené výši,

orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 zajištění zruší nebo je omezí (odstavec 3 věta první).

22. Podle § 7 OdpŠk ve znění účinném do 26. 4. 2006, podle kterého je třeba postupovat v nyní projednávané věci (srov. § 36 OdpŠk), právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda (odstavec 1). Podle § 8 téhož zákona nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán (odstavec 1). Byla-li škoda způsobena nezákonným rozhodnutím vykonatelným bez ohledu na právní moc, lze nárok uplatnit i tehdy, pokud rozhodnutí bylo zrušeno nebo změněno na základě řádného opravného prostředku (odstavec 3).

23. Závěr odvolacího soudu, že usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 8. 2005 o zajištění peněžních prostředků na účtu u banky podle § 79a trestního řádu není nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 7 a 8 OdpŠk, a nezakládá tak odpovědnost státu za škodu, neboť rozhodnutí nebylo zrušeno či změněno pro nezákonnost, je v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu.

24. Soud rozhodující o žalobě na náhradu škody proti státu není oprávněn posuzovat tvrzený nesoulad nezrušeného rozhodnutí se zákonem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2162/2005). Bylo-li rozhodnutí zrušeno nikoliv pro nezákonnost, nýbrž proto, že pominuly důvody pro jeho vydání, nejsou dány předpoklady odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2009, sp. zn. 25 Cdo 4462/2007).

25. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. 25 Cdo 479/2007, publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 100/2010 (dále jen „R 100/2010“), za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení o zajištění peněžních prostředků na účtu stát odpovídá, bylo-li rozhodnutí pro nezákonnost zrušeno. Nejvyšší soud přitom vycházel z obdobného skutkového stavu, z jakého vycházel odvolací soud i v nyní projednávané věci, když rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků na účtu vydané podle § 79a odst. 1 trestního řádu bylo napadeno opravným prostředkem, který však nebyl projednán dříve, než příslušný orgán činný v trestním řízení (policijní orgán po předchozím souhlasu státního zastupitelství) zrušil zajištění peněžních prostředků na účtu s odůvodněním, že „skutečnosti zjištěné provedeným šetřením svědčí o reálném obchodním podkladu předmětné finanční transakce, takže pro účely dalšího řízení již není zajištění třeba.“

26. Účelem tohoto zákonem stanoveného prostředku není jen zabránit odčerpání finančních prostředků, ale i umožnit prověření, zda nedošlo k trestné činnos-

ti, to vše zpravidla v krátkých časových lhůtách. Je-li tedy jedním z účelů rozhodnutí umožnit prověření, zda nedošlo k trestné činnosti, nelze z naplnění tohoto účelu, byť s negativním závěrem oproti původnímu předpokladu učiněnému v krátkém čase bez součinnosti majitele účtu, učinit závěr o nezákonnosti původního rozhodnutí. K takovému závěru lze dospět pouze v případech, že by původní rozhodnutí, které je vykonatelné bez ohledu na právní moc, bylo ve smyslu § 8 odst. 1 a 3 OdpŠk (ve znění účinném do 26. 4. 2006) zrušeno nebo změněno pro nezákonnost příslušným orgánem, byť na základě řádného opravného prostředku. I podle respektované komentářové literatury na „zdroje informací, které jsou zejména na počátku trestního řízení podkladem pro rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků na účtu, nelze vztáhnout obecné požadavky hodnověrnosti, věrohodnosti a spolehlivosti, jaké jsou kladeny jinak na důkazy v trestním řízení opatřené v procesní podobě, kdy se hodnověrnost takových důkazů vždy prověřuje (bez náležitého prověření důkazů nelze o hodnověrnosti uvažovat...). Tomu odpovídá také i ... formulace § 79a odst. 1 vyjádřená slovy „Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti...“, která klade důraz na potřebný vyšší stupeň pravděpodobnosti, který musí být takovými zjištěnými skutečnostmi dostatečně odůvodněn, nikoli na hodnověrnost a spolehlivost zdrojů, jež by jinak musela být prověřována, což by bylo proti smyslu tohoto ustanovení, kdy zajištění musí být provedeno zpravidla bez zbytečného prodlení, které by jinak při takovém ověřování důvěryhodnosti a spolehlivosti zdrojů informací nemohlo být provedeno... Zrušení zajištění peněžních prostředků přichází v úvahu, jestliže ho již není vůbec třeba, např. když bylo zjištěno, že peněžní prostředky na účtu nebyly ani nejsou určeny ke spáchání trestného činu, ani nebyly užity k jeho spáchání, ani nejsou výnosem z trestné činnosti“ (ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013).

27. Byť závěry učiněné v R 100/2010 vycházejí z částečně odlišné právní úpravy, jak co do znění § 79a trestního řádu, tak co do nabytí účinnosti zákona č. 82/1998 Sb. za současného zrušení zákona č. 58/1969 Sb., ze srovnání obou právních úprav nevyplývá, že by z tohoto hlediska byl důvod pro odklon od shora uvedeného právního názoru.

28. Dovolací soud nicméně nemůže pominout argumentaci odvolatelů, že o zajištění peněžních prostředků na účtu bylo rozhodnuto v rámci trestního řízení vedeného proti žalobci a), „které bylo ukončeno zproštěním obžaloby z části s tím, že se skutky nestaly, a z části s tím, že nejsou trestným činem a neexistuje institut, pomocí kterého by bylo možno samostatně posuzovat nezákonnost rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků, když již došlo ke zproštění obžaloby a řízení je pravomocně skončeno.“ Podle dovolatelů „mělo být zejména přihlédnuto ke způsobu, jakým bylo trestní řízení ve vztahu k žalobci skončeno, k průběhu trestního řízení a jeho obsahu a k dalším okolnostem... Z toho pak bylo možno dovodit, že za nezákonné je možno označit i vlastní rozhodnutí o zajištění

č. 8

peněžních prostředků, které bylo vydáno v rámci trestního řízení vedeného proti žalobci jako jedno dílčí rozhodnutí vydané v rámci celého řízení.“ Uvedená argumentace je blízká argumentaci obsažené v nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08 (rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na nalus.usoud.cz), se kterou se dovolací soud ve své rozhodovací praxi dosud ve všech souvislostech zcela nevypořádal.

29. V nálezu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, ve věci odškodnění za vazbu Ústavní soud mj. konstatoval, že „prostředky trestního procesu, které nezřídka vedou k omezení základních práv obviněného, ... nelze posuzovat zcela izolovaně, ale pouze v kontextu účelu jejich použití, jímž je odhalení a potrestání pachatele trestné činnosti. Pokud se v kterékoliv fázi trestního řízení ukáže, že tento účel nemůže být naplněn, neboť obviněný se trestné činnosti nedopustil, a podezření orgánů činných v trestním řízení bylo zcela liché, je třeba za vadné považovat veškeré úkony, které byly v trestním řízení provedeny, tj. případně včetně prostředku vedoucího k omezení osobní svobody, jímž je vazba. Pro účely odškodnění proto nelze zcela izolovaně posuzovat vazbu a samotné trestní stíhání. Pokud se trestní stíhání ukázalo jako nedůvodné, byla nedůvodná také samotná vazba jako prostředek vedoucí k vyšetření údajné trestné činnosti. Jinak řečeno, ukáže-li se samotné trestní stíhání jako nedůvodné, platí tento závěr pro všechny úkony a instituty, které se k trestnímu stíhání vázaly. Je totiž třeba vycházet z toho, že nebýt vlastního trestního stíhání, nebyl by jednotlivec podroben povinnosti snášet jednotlivé procesní úkony či uplatnění omezovacích institutů, včetně výkonu samotné vazby... Na jednu stranu je jistě povinností orgánů činných v trestním řízení vyšetřovat a stíhat trestnou činnost, na druhou stranu se stát nemůže zbavit odpovědnosti za postup těchto orgánů, ukáží-li se jejich předpoklady jako mylné a nesprávné. Má-li být totiž jednotlivec povinen se takovým úkonům vůbec podrobit, musí v podmínkách materiálního právního státu existovat garance, že v případě prokázání, že trestnou činnost nespáchal, dostane se mu odškodnění za veškeré úkony, kterým byl ze strany státu neoprávněně podroben. Pokud by taková perspektiva neexistovala, nebylo by možné trvat na povinnosti jednotlivce taková omezení v rámci trestního stíhání snášet.“

30. Citované zobecňující právní názory Ústavního soudu, zejména že „je třeba za vadné považovat veškeré úkony, které byly v trestním řízení provedeny“, příp. že „ukáže-li se samotné trestní stíhání jako nedůvodné, platí tento závěr (o nedůvodnosti) pro všechny úkony a instituty, které se k trestnímu stíhání vázaly,“ by při doslovné aplikaci v nyní projednávané věci mohly svádet k závěru, že v případě nedůvodnosti trestního stíhání (tj. zásadně takového, které neskončilo odsuzujícím rozsudkem) je nutno i rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků na účtu podle § 79a odst. 1 trestního řádu považovat za nedůvodné, vadné, a tedy ve smyslu § 8 OdpŠk za nezákonné. S takovým závěrem se nelze ztotožnit.

31. Jak konstatoval sám Ústavní soud ve svém plenárním nálezu ze dne 6. 9. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 11/10, „při hodnocení, respektive výkladu nálezu sp. zn. II. ÚS 590/08 je totiž nutno na prvním místě připomenout výjimečnost (specifičnost) skutkového stavu, s nímž byl Ústavní soud při řešení ústavní stížnosti ... konfrontován.“ V předmětné věci šlo o odškodnění za vazbu stěžovatele, který byl stíhán pro trestný čin útoku na státní orgán podle § 154 odst. 2 trestního zákona, kterého se měl dopustit ve svých písemných podáních, doručených policii, jejichž obsahem bylo trestní oznámení na soudkyně, přičemž následně byl stěžovatel rozsudkem Nejvyššího soudu obžaloby zproštěn, neboť uvedenými skutky se trestného činu útoku na státní orgán nedopustil a rovněž nespáchal ani jiný trestný čin. V průběhu trestního stíhání přitom byl stěžovatel vzat do vazby na základě vazebního důvodu podle § 67 odst. 1 písm. a) trestního řádu za účelem pozorování a vyšetření duševního stavu stěžovatele pro potřeby zpracování znaleckého posudku, neboť bez něj nebylo možno vyloučit, že stěžovatel není vůbec trestně odpovědný. Ve skutečnosti, že se stěžovatel odmítal vyšetření svého duševního stavu podrobit, shledaly soudy v řízení o odškodnění za vazbu okolnost, pro kterou si ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) OdpŠk stěžovatel vazbu zavinil sám, což vylučuje odpovědnost státu. Za této situace v nálezu sp. zn. II. ÚS 590/08 Ústavní soud podle odůvodnění plenárního nálezu sp. zn. Pl. ÚS 11/10 uváží, „že odporuje nade vše pochybnost principům demokratického právního státu podmiňovat (resp. vylučovat) právo na odškodnění jakýmkoli limity – tedy i limity zakotvenými v § 12 zákona č. 82/1998 Sb. Je-li totiž některý z institutů trestního řízení (resp. trestního práva obecně) použit zcela neadekvátním, až absurdním, způsobem, pak podle názoru Ústavního soudu nelze pro účely odpovědnosti státu vyjádřené pozitivněprávně právě zákonem č. 82/1998 Sb. postupovat zcela formálně a mechanicky, tzn. nelze trestní řízení, v němž došlo k tomuto naprosto flagrantnímu pochybení, poměřovat postupy a mechanismy, jež pozitivněprávní úprava zná a aplikuje za situace, kdy k takovému excesu nedošlo. Nelze totiž nevidět – nahlíženo opět skutkovým stavem ústavní stížnosti evidované pod sp. zn. II. ÚS 590/08 – že orgány činné v trestním řízení použily trestněprávní institut (vazbu) k ověření duševního zdraví stěžovatele, neboť již při zahájení trestního stíhání zvažovaly, zda není nutné na stěžovatele pohlížet jako na trestně neodpovědného z důvodu jeho nepřičetnosti... Již tím ovšem zbavily jakékoli legitimacy nejen nařízenou vazbu, ale i celé trestní stíhání stěžovatele. Za takovýchto okolností pak ovšem nelze – tak jak konstatoval Ústavní soud v předmětném nálezu sp. zn. II. ÚS 590/08 – pro účely odškodnění naprosto formalisticky a izolovaně posuzovat vazbu a trestní stíhání jako takové.“

32. Z právě uvedeného vyplývá, že důvody nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, byť obecně formulované, nelze automaticky vztahovat na jiné případy, než je posouzení zavinění jako okolnosti vylučující odpovědnost státu ve smyslu § 12 OdpŠk tam, kde je jinak naplněn odpovědnost-

ní titul (rozhodnutí o vazbě), a formálně i předpoklady uvedené v § 12 OdpŠk, avšak soud dospěje k závěru, že v posuzovaném trestním řízení byl institut trestního práva (vazba) použit zcela neadekvátním až absurdním způsobem. Nadto uvedené nelze vztahovat na každý případ tvrzeného porušení procesních práv obviněného či dokonce jakékoliv osoby, která je účastna na trestním řízení, nýbrž především na případy odpovědnosti za újmu způsobenou obviněnému trestním stíháním či omezením osobní svobody, u kterých zákonodárce (ve vztahu k rozhodnutí o vazbě) a judikatura (ve vztahu k rozhodnutí o zahájení trestního stíhání) s ohledem na význam dotčených práv volněji než v případech jiných rozhodnutí definovaly předpoklady vzniku odpovědnosti státu, ačkoliv jinak by předpoklady vzniku odpovědnosti státu za nezákonné rozhodnutí ve smyslu čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) ve spojení s § 8 OdpŠk (tj. zrušení rozhodnutí pro nezákonnost) či za nezákonné (nedůvodné) omezení osobní svobody ve smyslu čl. 5 odst. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) ani splněny nebyly.

33. V této souvislosti je nutno i připomenout, že v případě rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků na účtu podle § 79 odst. 1 trestního řádu se ve smyslu § 7 odst. 1 OdpŠk za účastníka řízení, kterému může rozhodnutím vzniknout škoda, považuje majitel účtu, kterým ovšem nemusí být obviněný. I z toho důvodu nelze z výsledku trestního stíhání dovozovat nezákonnost rozhodnutí, byť samozřejmě výsledek trestního stíhání má vliv na další nakládání se zajištěnými peněžními prostředky (srov. § 80 a 81 ve spojení s § 81a trestního řádu).

34. Zevšeobecňující převzetí důvodů nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, na „všechny úkony a instituty, které se k trestnímu stíhání vázaly,“ by ve svých důsledcích znamenalo, že v každém případě, kdy trestní stíhání neskončilo odsuzujícím rozsudkem, např. byly nezákonné veškeré uložené pořádkové pokuty či realizovaná předvedení, s porušením povinností svědka či znalce by nebylo možno spojovat vůbec žádné důsledky apod. Je nepochybné, že takové důsledky, které by mohly vést až k zmaření účelu trestního řízení tím, že by odrazovaly osoby působící v orgánech činných v trestním řízení od stíhání pachatelů trestných činů kvůli riziku možných finančních dopadů do rozpočtu státu, ale i rozpočtu těchto osob (srov. § 16 OdpŠk umožňující regresní postihy proti osobám, jež se na vydání nezákonného rozhodnutí podílely), citovaný náleze Ústavního soudu nesledoval.

35. Podle judikatury Ústavního soudu (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 642/07, či náleze Ústavního soudu ze dne 19. 3. 2009, sp. zn. III. ÚS 1396/07) vztahující se přímo k rozhodování o zajištění peněžních prostředků na účtu, resp. zrušení či omezení zajištění podle § 79 odst. 3 trestního řádu, „peněžní prostředky na účtu u banky zajišťované podle § 79a trestního řádu představují majetek ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen ‚Dodatkový protokol‘),

resp. podle čl. 11 Listiny, a zajištění samotné je opatřením zasahujícím do základního práva na pokojné užívání majetku. Jedná se ovšem o zajištění pouze dočasné, svou povahou zatímní a zajišťovací, nepředstavující konečné rozhodnutí ve věci. Nelze tudíž mluvit o ‚zbavení majetku‘ ve smyslu druhé věty odstavce 1 čl. 1 Dodatkového protokolu, nýbrž pouze o opatření týkající se ‚užívání majetku‘ ve smyslu odstavce 2 citovaného ustanovení... Při posouzení ústavnosti dočasných majetkových zajišťovacích institutů upravených v § 79a a násl. trestního řádu Ústavní soud vychází ze smyslu a účelu těchto opatření. Zajištění peněžních prostředků na účtu u banky a zaknihovaných cenných papírů je institutem, který napomáhá objasňování a případně reparaci závažné, zejména hospodářské kriminality, jehož podstatou je nikoliv odejmutí těchto prostředků majiteli, ale omezení dispozičního práva. Jedná se zde o omezení vlastnického práva dotčených subjektů, avšak v rámci výluky z ochrany vlastnictví, která je při zachování v zákoně specifikovaných podmínek přiměřená cíli sledovanému právní úpravou, jímž je náležité zjištění trestných činů a spravedlivé potrestání pachatelů i snaha v co nejvyšší možné míře eliminovat škodu způsobenou případnou trestnou činností.“ Dále se Ústavní soud přihlásil i k závěrům, již shora citované, komentářové literatury o toliko pravděpodobnostním závěru, že zajištěné prostředky jsou určeny ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byly použity nebo jsou výnosem z trestné činnosti. „Na druhou stranu“ podle Ústavního soudu „skutečnost, že se jedná pouze o časově omezené opatření, nevylučuje jeho způsobilost zasáhnout do ústavně zaručených práv osob. Oprávněnost úkonů v rámci konkrétního trestního řízení je v prvé řadě posuzována v rámci soustavy orgánů činných v trestním řízení, a to tak, aby v případě pochybení mohly zjednat nápravu již na této úrovni. Ty musí při znalosti skutkových okolností v dané fázi trestního řízení posoudit, zda další trvání zajištění je opatřením nezbytným pro dosažení účelu trestního řízení a zda např. tohoto účelu nelze dosáhnout jinak, a to ani při vynaložení veškerého úsilí a prostředků ze strany orgánů činných v trestním řízení... Každé zasahování do práva na pokojné užívání majetku musí splňovat i kritérium přiměřenosti, dle něhož opatření, kterým dochází k zasahování, musí zajistit ‚spravedlivou rovnováhu‘ mezi požadavky obecného zájmu společnosti a požadavky ochrany základních práv jednotlivce, přičemž požadovaná rovnováha nebude dána, pokud dotčená osoba nese zvláštní a nadměrné břemeno... Jinými slovy, musí existovat rozumný (opodstatněný) vztah proporcionality mezi použitými prostředky a sledovanými cíli... Tento vztah má nepochybně i svou časovou dimenzi – zajištění majetku nemůže trvat libovolně dlouho... K tíži obviněných, a tím spíše k tíži subjektů dotčených trestním řízením, nemohou jít neodůvodněné průtahy při prokazování trestné činnosti“ (srov. i další judikaturu Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva v uvedených nálezech citované).

36. Na základě shora uvedeného dovolací soud ani pod vlivem relevantní judikatury Ústavního soudu nedospěl k závěru, že je zde (ve vztahu k posouzení

zákonosti rozhodnutí podle § 79a odst. 1 trestního řádu) důvod pro odklon od právního názoru vyplývajícího z R 100/2010. Protože posouzení otázky naplnění předpokladů vzniku odpovědnosti státu za nezákonné rozhodnutí podle § 7 a § 8 OdpŠk je v napadeném rozhodnutí správné, nemůže být z uvedeného důvodu dovolání důvodné.

č. 8

37. Podle § 13 odst. 1 OdpŠk (ve znění účinném do 26. 4. 2006) stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě.

38. Ze shora citované judikatury Ústavního soudu týkající se rozhodování o zrušení či omezení zajištění peněžních prostředků na účtu podle § 79 odst. 3 trestního řádu vyplývá, že sice „oprávněnost úkonů v rámci konkrétního trestního řízení je v prvé řadě posuzována v rámci soustavy orgánů činných v trestním řízení, a to tak, aby v případě pochybení mohly zjednat nápravu již na této úrovni“, nicméně „musí existovat rozumný (opodstatněný) vztah proporcionality mezi použitými prostředky a sledovanými cíli“, přičemž „tento vztah má nepochybně i svou časovou dimenzi – zajištění majetku nemůže trvat libovolně dlouho“. Ústavní soud tedy při posuzování přiměřenosti zásahu do základního práva na pokojné užívání majetku akcentuje časové hledisko, a to i v případech, kdy i po řádně provedeném dokazování nasvědčují zjištěné skutečnosti naplnění předpokladů podle § 79a odst. 1 trestního řádu. Tím spíše akcent časovaného hlediska musí platit, pokud již v průběhu trestního řízení orgány činné v trestním řízení dojdou k závěru, že tyto předpoklady splněny nejsou.

39. Ve vztahu k závěru odvolacího soudu, že usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 5. 2006, kterým bylo zrušeno zajištění peněžních prostředků na účtu u banky, bylo vydáno v přiměřené době, když bylo vydáno v krátké časové souvislosti po dokončení rozsáhlého dokazování, dospěl dovolací soud k závěru, že dovolání je důvodné, neboť ve smyslu § 241a odst. 3 o. s. ř. napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

40. Ustanovení § 13 odst. 1 OdpŠk bylo teprve s účinností od 27. 4. 2006 zákonem č. 160/2006 Sb. doplněno větou třetí, podle které, nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Nicméně ke shodnému závěru dospěla soudní praxe již před touto novelou, a to na základě čl. 38 odst. 2 Listiny (podle kterého má každý právo, aby jeho věc byla projednána bez zbytečných průtahů) ve spojení s příslušnými ustanoveními jednotlivých soudních procesních předpisů, jakož i vzhledem k čl. 5 a čl. 6 Úmluvy, na něž ostatně zákon v poznámce pod čarou nyní i výslovně odkazuje. V trestním řízení se pak přiměřenost délky řízení poměřuje především § 2 odst. 4 větou druhou trestního řádu, podle kterého (ve znění účinném do 31.

12. 2011) orgány činné v trestním řízení musí trestní věci projednávat urychleně bez zbytečných průtahů; co nejrychleji a s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána. „Za porušení zásady rychlosti řízení, které je ve svém důsledku nesprávným úředním postupem, lze ... považovat jen takový postup soudu v řízení, kdy doba jeho průběhu neodpovídá složitosti, skutkové a právní náročnosti projednávané věci a kdy délka řízení tkví v příčinách vycházejících z působení soudu v projednávané věci. Není přitom podstatné, zda průtahy mají původ v činnosti (nečinnosti) jurisdikční či správní složky... Oproti tomu stát nemůže odpovídat za průtahy, které jsou způsobeny nedostatkem součinnosti či dokonce záměrným působením ze strany účastníků či jsou vyvolány jinými okolnostmi, které nemají původ v povaze soudů a jejich institucionálním a organizačním vybavením“ (srov. VOJTEK, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 149–150).

41. Podle odvolacího soudu bylo předmětné rozhodnutí vydáno v krátké časové souvislosti po dokončení dokazování a dříve je nebylo možno vydat s ohledem na rozsah prováděného dokazování. Svůj závěr odvolací soud opřel o výčet důkazních prostředků, které byly podle odůvodnění usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 5. 2006 podkladem pro rozhodnutí o zrušení zajištění, aniž se však zabýval postupem orgánů činných v trestním řízení, který vydání tohoto rozhodnutí předcházelo, a to především z hlediska splnění zásady rychlosti soudního řízení. S ohledem na to, že jednou ze základních podmínek vzniku odpovědnosti státu za škodu je i existence příčinné souvislosti mezi nesprávným úředním postupem a tvrzenou škodou, bylo pro rozhodnutí ve věci podstatné zjištění, zda rozhodnutí podle § 79a odst. 3 trestního řádu mělo být vydáno a peněžní prostředky měly být uvolněny ještě před datem 7. 10. 2005, neboť k tomuto datu měl být podle žaloby upisován finanční produkt, do nějž žalobci chtěli investovat, přičemž právě ve zmaření této investice spatřují vznik škody, jejíž náhrady se žalobou domáhají. Pro posouzení včasnosti vydání rozhodnutí o zrušení zajištění peněžních prostředků tak bylo nutno dokazování zaměřit na postup soudu předcházející vydání rozhodnutí, konkrétně zda nevydání rozhodnutí do 7. 10. 2005 odpovídá složitosti, skutkové a právní náročnosti projednávané věci (zde rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků), a pokud nikoliv, zda délka řízení tkví v příčinách vycházejících z působení soudu (i ostatních orgánů činných v trestním řízení) v projednávané věci (jeho činnosti či nečinnosti), nebo naopak byla způsobena nedostatkem součinnosti, či dokonce záměrným působením ze strany účastníků či jinými okolnostmi, které nemají původ v povaze soudů a jejich institucionálním a organizačním vybavením. Nezjišťoval-li odvolací soud rozhodné skutečnosti a bez dalšího, aniž by se jednalo o důsledek procesní pasivity účastníků, uzavřel, že rozhodnutí nebylo možno vydat dříve, a že se tak nejedná o nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 odst. 1 OdpŠk, je jeho právní posou-

zení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. neúplné, a tudíž i nesprávné. Dovolání žalobců je tedy důvodné.

42. Z výše popsáných důvodů dovolací soud postupem podle § 243b odst. 3 o. s. ř. napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k novému řízení. V rámci nového projednání věci odvolací soud znovu posoudí včasnost vydání rozhodnutí o zrušení zajištění peněžních prostředků na účtu u banky, a to především podle shora uvedených kritérií, přičemž bude mít i na zřeteli, že se trestní věc nenacházela na počátku přípravného řízení, ale již probíhalo řízení před soudem, kdy zpravidla bývá většina důkazního materiálu již zajištěna. Odvolací soud je ve smyslu § 243d odst. 1 věty první o. s. ř. ve spojení s § 226 o. s. ř. vázán právními názory dovolacího soudu vyslovenými v tomto rozhodnutí. V rámci nového rozhodnutí rovněž nepomine, že při jednání soudu prvního stupně dne 25. 2. 2012 bylo vyhlášeno usnesení, kterým bylo řízení do částky 30 691 Kč s příslušenstvím zastaveno (podle obsahu spisu nicméně rozhodnutí dosud nebylo vyhotoveno a doručeno účastníkům).

Č. 9

Odpovědnost státu za škodu, zadostiučinění

§ 13 a § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb.

č. 9

Nezájem účastníka o průběh řízení trvajícím řadu let lze podle okolností při posuzování formy či výše odškodnění za nepřiměřenou délku řízení zohlednit v rámci kritéria významu řízení pro poškozeného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3694/2014, ECLI:CZ:NS:2015:30.CDO.3694.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2014, sp. zn. 39 Co 150/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. O b v o d n í s o u d pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 27. 11. 2013, č. j. 22 C 282/2012-34, konstatoval porušení žalobcova práva na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě (výrok I), žalobu o zaplacení 230 000 Kč s přísl. zamítl (výrok II) a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení (výrok III). M ě s t s k ý s o u d rozsudkem ze dne 14. 5. 2014, č. j. 39 Co 150/2014-53 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a výrok o náhradě nákladů řízení změnil tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok I) a žádnému z účastníků nepřiznal náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II).

2. Soud prvního stupně dospěl k následujícím skutkovým zjištěním. Žalobce dne 1. 10. 1999 podal návrh u Krajského soudu v Ostravě na vydání směnečného platebního rozkazu na částku 760 000 Kč s úroky z prodlení a na částku 2 533 Kč. Řízení bylo vedeno pod sp. zn. 2 Sm 299/99. Dne 3. 1. 2000 byl vydán směnečný platební rozkaz, jenž byl dne 7. 3. 2000 opatřen doložkou právní moci a vykonatelnosti, která byla posléze škrtnuta. Žalobce podal poté, co se domníval, že směnečný platební rozkaz nabyl právní moci a vykonatelnosti, u Okresního soudu v Olomouci návrh na výkon rozhodnutí, jenž byl zamítnut. Toto rozhodnutí bylo k odvolání žalobce potvrzeno. Oba soudy uzavřely, že povinnému O. P. nebyl směnečný platební rozkaz řádně doručen, nenabyl tudíž formální vykonatelnosti. Obě usnesení nabyly právní moci dne 19. 2. 2004. V březnu roku 2001 byl tudíž spis 2 Sm 299/99 zapůjčen Okresnímu soudu v Olomouci ke sp. zn. 41 E

417/2000 a v dubnu 2004 byl vrácen zpět. Dne 8. 6. 2012 vzal žalobce žalobu zpět. Usnesením ze dne 17. 7. 2012 byl směnečný platební rozkaz zrušen a řízení zastaveno.

3. Po právní stránce soud prvního stupně uvedl, že řízení trvalo od října roku 1999 do září roku 2012, tedy 13 let a 1 měsíc. Od dubna 2004 do července 2012 krajský soud nečinil žádné úkony. Vzhledem k celkové délce řízení a uvedenému průtahu soud konstatoval nesprávný úřední postup spočívající v nepřiměřené délce řízení. Soud rozhodl složitost řízení, význam věci pro účastníky, jakož i jednání účastníků v řízení a postup soudu. Věc nebyla právně ani skutkově složitá, rozhodovalo se v jednom stupni soudní soustavy. Žalobce se nepodílel na délce řízení. Největší část délky řízení byla způsobena průtahem ze strany soudu. Věc však měla pro žalobce jen marginální význam. Žalobce sice podal návrh na vydání směnečného platebního rozkazu a aktivně se účastnil navazujícího vykonávacího řízení, ale poté, co byl návrh na nařízení výkonu rozhodnutí pravomocně zamítnut, předmětné posuzované řízení zcela pustil ze zřetele. Na základě tohoto hodnocení zamítl žalobu na finanční zadostiučinění a uvedl, že konstatování porušení práva je v tomto případě dostačujícím zadostiučiněním.

4. Odvolací soud odkázal na skutková zjištění soudu prvního stupně a plně se ztotožnil s jeho právními závěry. Navíc zdůraznil okolnost, že žalobce sám ztratil o řízení zájem na dobu osmi let a neučinil žádný úkon, přičemž poukázal na zásadu „práva náležejí bdělým“.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Rozsudek odvolacího soudu v celém jeho rozsahu napadl žalobce dovoláním, jehož přípustnost spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí řeší otázky hmotného práva a odvolací soud se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Jako dovolací důvod dovolatel uvádí nesprávné právní posouzení věci. Předmět dovolání spatřuje dovolatel v otázce, zda lze přiznat zadostiučinění ve formě peněžitého plnění v dané konkrétní situaci, kdy soudy konstatovaly porušení práva na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě, a navzdory tomu nepřiznaly zadostiučinění ve formě peněžitého plnění, a to i vzhledem k té skutečnosti, že posuzované řízení trvalo déle než 12 let. Dovolatel namítá, že v daném případě jde o elementární případ nečinnosti státního orgánu za situace, kdy jedině ten může učinit příslušná opatření k tomu, aby rozhodnutí bylo doručeno a řízení po formální stránce skončeno. V daném případě šlo pouze o posouzení té skutečnosti, zda pracovníci soudu konali svou práci v souladu se zákonem. Dovolatel dále zpochybnil argumentaci dovolacího soudu zásadou „práva náležejí bdělým“. Namítá, že neexistuje žádný právní prostředek, jak donutit soud učinit nějaký úkon, a dodává, že dovolací soud opakovaně konstatoval, že nelze přičítat k tíži poškozeného, že nepodal stížnost na průtahy v řízení a nápravy se nedomáhal ani

u Ústavního soudu. V této souvislosti poukazuje na stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, uveřejněné pod číslem 58/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. Dovolatel navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek a rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

6. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

č. 9

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb. a čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.), (dále jen „o. s. ř.“).

8. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř. Dovolací soud se proto dále zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

9. Nejvyšší soud ve Stanovisku uvedl: „Ani po novele § 174a zákona o soudech a soudcích účinné od 1. 7. 2009 není příslušné přičítat absenci postupu podle tohoto ustanovení k tíži poškozeného, neboť není obecně povinností účastníků řízení vést orgány veřejné moci k dřívějšímu rozhodnutí. Vydat rozhodnutí v přiměřené době je naopak obecnou povinností těchto orgánů, ta má být plněna i tehdy, když účastníci nevyužívají prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení spočívající v nečinnosti orgánu (viz např. § 6 o. s. ř. ukládající soudu postupovat tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná, nebo § 101 odst. 2 o. s. ř., dle nějž, není-li stanoveno jinak, soud pokračuje v řízení, i když jsou účastníci nečinní). Tím méně je možné přičítat k tíži účastníka řízení (poškozeného), že nepodal stížnost podle § 164 odst. 1 téhož zákona.“

10. Tento závěr Nejvyšší soud dovodil ve vztahu k posuzování kritéria chování poškozeného dle § 31a odst. 3 písm. c) OdpŠk. V dané věci však soudy nižších stupňů nečinnost dovolatele (poškozeného) posuzovaly při hodnocení kritéria významu předmětu řízení pro poškozeného dle § 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk. Napadené rozhodnutí tudíž závisí na vyřešení otázky, zda nečinnost poškozeného v řízení lze zohlednit při posouzení kritéria významu řízení pro poškozeného a zda tato nečinnost může vést k závěru o nižším významu řízení pro něj.

11. Je třeba poukázat na okolnost, že v rozsudku ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2469/2012, Nejvyšší soud dovodil, že pokud se žalobce v situaci, kdy jej soud v posuzovaném řízení informoval o jeho skončení a dal najevo, že o žalobcově návrhu na zastavení exekuce rozhodovat nemíní, nedomáhal s využitím jemu dostupných prostředků (zejména návrhu na stanovení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích) vydat

rozhodnutí o jeho návrhu na zastavení exekuce, ukazuje to nejen na zanedbatelný význam daného řízení pro žalobce (v případě alespoň standardního vnímání významu předmětu posuzovaného řízení pro sebe by se žalobce formálního ukončení exekučního řízení domáhal), ale jde o okolnost přičitatelnou žalobci k tíži v rámci kritéria chování poškozeného podle § 31a odst. 3 písm. c) OdpŠk, neboť to byl pouze on, kdo mohl tvrzeným průtahům původního řízení zabránit. O takovou skutkovou situaci se však ve zde souzené věci zcela nejedná, neboť řádný postup v řízení nezáležel jen na potřebě rozhodnutí o žalobcově návrhu (ostatně směnečný platební rozkaz k jeho návrhu již byl vydán), nýbrž se na osudu a významu řízení projevila jiná, vnější okolnost, totiž závěr exekučního soudu o nevykonatelnosti vydaného směnečného platebního rozkazu, stav rozkazního řízení se tak stal na žalobci samém zcela nezávislým.

12. Jelikož tato otázka, tj. zhodnocení současné nečinnosti soudu a pasivity účastníka řízení, které v důsledku jiných procesních souvislostí pozbylo svůj účel poskytnutí rychlé ochrany práv, doposud nebyla v rozhodovací praxi vyřešena, dovolací soud shledal dovolání přípustným dle § 237 o. s. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

13. Dovolání není důvodné.

14. Ke kritériu významu předmětu řízení pro poškozeného [§ 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk] Nejvyšší soud již ve svých předchozích rozhodnutích uvedl, že význam řízení pro poškozeného je pro stanovení formy a výše odškodnění za porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě kritériem nejdůležitějším (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1313/2010). Závěr o „klíčové roli významu řízení“ pro poškozeného vyslovil i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. III. ÚS 1320/10.

15. Nejvyšší soud rovněž opakovaně uvedl, že odpovědnost za dodržení práva účastníka řízení na projednání věci v přiměřené lhůtě leží především na státu a ten ji nemůže přenášet na účastníky řízení tím, že po nich bude požadovat, aby se v případě hrozící či nastalé nepřiměřené délky řízení domáhali nápravy, a dojde-li k porušení práva účastníka na projednání věci v přiměřené lhůtě, sankcionovat jej při stanovení výše odškodnění za to, že se nápravy nedomáhal. Při zkoumání toho, zda poškozený využil dostupných prostředků způsobily odstranit průtahy v řízení, je třeba z uvedeného vycházet a jejich využití přičíst poškozenému k dobru, nikoli mu přičítat k tíži, že je nevyužil. Děje se tak přitom výhradně v rámci posuzování kritéria chování poškozeného podle § 31a odst. 3 písm. c) OdpŠk, nikoliv kritéria významu předmětu řízení pro poškozeného podle § 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk [srov. bod IV písm. b) Stanoviska]. Je tomu tak proto, že důvody poškozeného pro neuplatnění návrhu podle § 174a zákona č. 6/2002

Sb., o soudech a soudcích, mohou být různé a ne vždy musí být jeho neuplatnění projevem spokojenosti poškozeného s existencí průtahů v řízení, popřípadě s jeho lhostejností k nim.

16. V této věci však soudy nižších stupňů nepřičítaly dovolateli k tíži okolnost, že se v průběhu řízení nedomáhal nápravy nepřiměřené délky řízení, ale okolnost, že po dobu cca osmi let byl v řízení absolutně nečinným a o průběh řízení neprojevil žádný zájem. Lze přisvědčit závěru soudu prvního stupně, že tato okolnost svědčí o marginálním významu řízení pro dovolatele, a rovněž závěru odvolacího soudu, že přiznání finančního zadostiučinění by za těchto okolností bylo v rozporu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt*. Jak Nejvyšší soud vyjádřil v části V Stanoviska, náhrada imateriální újmy má sloužit ke kompenzaci stavu nejistoty, do níž byl poškozený v důsledku nepřiměřeně dlouze vedeného řízení uveden, a v níž byl tak udržován. Takový stav přitom vyplývá z nejistoty ohledně výsledku sporu. Za situace, kdy účastník řízení po řadu let neprojevuje o řízení žádný zájem, lze o existenci stavu nejistoty ohledně výsledku řízení u tohoto účastníka zcela relevantně pochybovat. Nevede-li tato okolnost k závěru o vyvrácení domněnky vzniku újmy, je nezbytné ji zohlednit při posouzení kritéria významu řízení pro účastníka.

17. Nadto je třeba připomenout, že „předpoklad vzniku nemateriální újmy v důsledku nepřiměřeně dlouze vedeného řízení nemusí být nutně naplňován vždy jenom proto, že určité řízení formálně trvá. Při posuzování délky vykonávacího řízení je třeba vždy zkoumat, do jakého okamžiku šlo o účelné vedení řízení směřující k reálnému vymožení práva oprávněného a odkdy již další průběh řízení ztrácí svůj význam, neboť vymožení pohledávky oprávněného se stává vzhledem k okolnostem případu nereálné či neúčelné, popř. dokonce neúčinné“ (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2434/2010). V této věci bylo posuzované řízení po osmi letech nečinnosti soudu i dovolatele zastaveno, neboť dovolatel vzal žalobu zpět. Lze tudíž dojít k závěru, že od roku 2004 již posuzované řízení trvalo pouze formálně.

18. Jelikož dovolací soud neshledal dovolání důvodným, postupoval podle § 243d písm. a) o. s. ř. a dovolání zamítl.

Č. 10

č. 10

Insolvence, insolvenční správce, doručování

§ 47 o. s. ř., § 76 IZ

Doručuje-li insolvenční správce písemnost prostřednictvím veřejné datové sítě, neuplatní se pro posouzení, zda takové doručení je účinné, ani přiměřeně § 47 odst. 2 a 3 o. s. ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2015, sen. zn. 29 NSČR 29/2013, ECLI:CZ:NS:2015:29.NSCR.29.2013.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání věřitele č. 1 proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 1. 2013, sp. zn. KSBR 27 INS 18053/2011, 2 VSOL 701/2012.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 21. 5. 2012, č. j. KSBR 27 INS 18053/2011-P1-3, odmítl Krajský soud v Brně (dále též jen „insolvenční soud“) přihlášku pohledávky věřitele č. 1 I&I E. s. r. o. (dále jen „společnost E“) ve výši 174 112, 52 Kč (dále též jen „pohledávka“) (bod I výroku) a určil, že právní mocí rozhodnutí končí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení (bod II výroku).

2. Insolvenční soud vyšel zejména z toho, že:

[1] Podáním doručeným insolvenčnímu soudu 27. 12. 2011 přihlásila společnost E do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužnice L. D. vykoatelnou pohledávku v celkové výši 174 112, 52 Kč.

[2] Při přezkumném jednání konaném 28. 2. 2012, jehož se nezúčastnila společnost E, popřel pohledávku zcela co do pravosti a výše insolvenční správce Mgr. Ing. V. D., Ph. D., pro neplatnost smlouvy o postoupení pohledávky.

[3] Podáním z 15. 3. 2012, doručeným společnosti E 22. 3. 2012 (dále též jen „vyrozumění o popření“), vyrozuměl insolvenční správce společnost E o popření pohledávky. Vyrozumění obsahuje údaj o přihlášené pohledávce a o rozsahu a důvodu popření, jakož i řádné poučení o možnosti podat žalobu o určení existence pohledávky, včetně uvedení lhůty.

[4] Usnesením ze dne 28. 2. 2012, č. j. KSBR 27 INS 18053/2011-B-4 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku 27. 3. 2012 v 14:42 hodin), ve znění opravného usnesení ze dne 13. 4. 2012, č. j. KSBR 27 INS 18053/2011-

-B-7 (zveřejněného v insolvenčním rejstříku 20. 4. 2012 v 8:34 hodin), schválil insolvenční soud oddlužení dlužnice plněním splátkového kalendáře.

3. Na tomto základě insolvenční soud – vycházející z § 185, § 197 odst. 2 a § 198 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) – uzavřel, že:

[1] Společnost E byla řádně vyzooměna o tom, že insolvenční správce popřel její pohledávku (při přezkumném jednání) co do pravosti a výše. Vyrozumění o popření bylo doručeno společnosti E 22. 3. 2012, takže posledním dnem lhůty pro podání žaloby o určení popřené pohledávky byl 6. 4. 2012.

[2] Žaloba o určení popřené nevykonatelné pohledávky nebyla podána v zákonné lhůtě, takže k celé pohledávce popřené co do pravosti a výše se nepřihlíží; proto ji insolvenční soud odmítl.

4. K odvolání společnosti E v r c h n í s o u d v Olomouci usnesením ze dne 10. 1. 2013, č. j. K S B R 27 I N S 18053/2011, 2 V S O L 701/2012-P1-16 potvrdil usnesení insolvenčního soudu. Jako s věřitelem č. 1 přitom již jednal se společností C. C. CZ a. s. (dále jen „společnost C“). Učinil tak na základě svého usnesení ze dne 4. 12. 2012, jímž rozhodl, že namísto dosavadního věřitele společnosti E (jež zanikla fúzí sloučením a k 30. 9. 2012 byla vymazána z obchodního rejstříku) bude v řízení pokračováno se společností C (coby společností nástupnickou).

5. Odvolací soud – jenž vyšel z § 7, § 76 odst. 1, § 197 odst. 2 a § 198 odst. 1 insolvenčního zákona a z § 47 zákona č. 99/1963 Sb., o. s. ř. – dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

[1] Po skutkové stránce je v posuzované věci podstatné, že insolvenční správce doručil insolvenčnímu soudu 22. 3. 2012 též vyrozumění o popření přihlášené pohledávky z 15. 3. 2012 a e-mailovou korespondenci, z níž plyne, že 15. 3. 2012 v 11:44 hodin odeslal vyrozumění o popření pohledávky JUDr. A. K., LL.M., s tímto textem: „Přílohou zasilám vyrozumění o popření pohledávky vašeho klienta, prosím o potvrzení přijetí této zprávy“. Reakcí byla odpověď Bc. B. D., vedoucí správců pohledávek, ze dne 22. 3. 2012 odeslaná v 8:56 hodin, v němž jmenovaná potvrdila insolvenčnímu správci přijetí vyrozumění o popření. Tyto skutečnosti potvrdil i odvolatel, jenž v odvolání výslovně uvedl, že činí nesporným, že prostřednictvím veřejné datové sítě obdržel 15. 3. 2012 na e-mailovou adresu substitučního zmocněnce A. K. vyrozumění o popření, podepsané zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu, vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb.

[2] S přihlédnutím k dikci § 198 odst. 1 insolvenčního zákona je pro posouzení, zda se po uplynutí lhůty k podání žaloby o určení pohledávky nepřihlíží k popřené nevykonatelné pohledávce, určující řádné doručení vyrozumění o popření pohledávky [jež odvolatel zpochybnil argumentem, že doručení

prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu bylo neúčinné, jelikož právní zástupce společnosti E potvrdil přijetí vyrozumění až ve lhůtě sedmi dnů od jeho doručení (22. 3. 2012)].

č. 10

[3] Odvolací soud nesouhlasí s názorem odvolatele, že při doručování písemností insolvenčním správcem je třeba (v souladu s § 7 insolvenčního zákona) vždy přiměřeně použít příslušná ustanovení občanského soudního řádu, v dané věci zejména § 47 o. s. ř. Ustanovení občanského soudního řádu o doručování lze aplikovat pouze na doručování (písemností) insolvenčním soudem. Výjimku z tohoto pravidla představuje pouze § 76 odst. 1 insolvenčního zákona, které určuje, že insolvenční správce má při doručování písemností týkajících se insolvenčního řízení postavení soudního doručovatele. To se však týká pouze případů, kdy insolvenční správce doručuje písemností osobně.

[4] V posuzované věci doručoval insolvenční správce vyrozumění elektronickou cestou (prostřednictvím e-mailu) právnímu zástupci společnosti E. Insolvenční soud doložil e-mailovou korespondenci z 15. 3. 2012 a z 22. 3. 2012, přičemž skutečnost, že vyrozumění o popření bylo doručeno společnosti E 15. 3. 2012, výslovně potvrzuje odvolání.

[5] Insolvenční správce postupoval v souladu s insolvenčním zákonem, neboť z § 76 odst. 3 insolvenčního zákona vyplývá, že insolvenční správce má možnost doručovat písemností nejen osobně nebo prostřednictvím provozovatelů poštovních služeb, ale také prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací. Nezdaří-li se doručení uvedenými způsoby, může insolvenční správce požádat o doručení písemností insolvenční soud, který již při doručování postupuje přiměřeně (§ 7 odst. 1 insolvenčního zákona) dle ustanovení § 45 a násl. o. s. ř. Doručoval-li insolvenční správce vyrozumění o popření elektronickou poštou, měl postavení soukromé osoby. Již tato skutečnost (povaha doručující osoby) vylučuje použití ustanovení občanského soudního řádu o doručování písemností.

[6] Společnosti E tak bylo řádně doručeno vyrozumění o popření její pohledávky (15. 3. 2012) a lhůta patnácti dnů určená § 198 odst. 1 insolvenčního zákona k podání incidenční žaloby marně uplynula v pátek 30. 3. 2012 (žaloba byla podána až 17. 5. 2012). Rozhodnutí o odmítnutí přihlášky pohledávky a ukončení účasti věřitele v insolvenčním řízení tak je věcně správné.

[7] Odvolací soud nesdílí ani názor odvolatele o nepřezkoumatelnosti odůvodnění napadeného usnesení. Insolvenční soud vysvětlil, na základě jakých skutkových zjištění dospěl k závěru, že společnost E nepodala v zákonné lhůtě žalobu o určení popřené pohledávky, a uvedl, která ustanovení insolvenčního zákona v dané věci aplikoval.

[8] K námitce, že odmítnutí přihlášky pohledávky je nepřiměřeným rozhodnutím, které brání průchodu práva (důvody popření pohledávky insol-

venčním správcem jsou projevem jeho přepjatého formalismu), má odvolací soud za nepřipadné. Nesouhlasil-li věřitel s popřením pohledávky, mohl se určení její pravosti či výše domoci v incidenčním sporu, zahájeném ve lhůtě k tomu určené. Neučinil-li tak (žalobu podal opožděně), ač byl řádně poučen o následcích, nelze k pohledávce dále přihlížet. Věřitel se takto sám (opožděným podáním žaloby) připravil o možnost, aby soud v incidenčním sporu posoudil, zda insolvenční správce popřel pohledávku důvodně.

č. 10

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti usnesení odvolacího soudu podala dovolání společnost Š. uzavřený investiční fond, a. s. (dále též jen „společnost Š.“), coby právní nástupce společnosti C, zaniklé rozdělením s účinností k 31. 10. 2012.

7. Usnesením ze dne 26. 2. 2013 insolvenční soud rozhodl, že namísto společnosti C bude v řízení pokračováno (jako s jejím procesním nástupcem) se společností Š.

8. Společnost Š pak vymezuje přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

9. Konkrétně dovolatel – vycházející z § 197 odst. 2 a § 198 odst. 1 insolvenčního zákona a z § 47 odst. 2 a 3 o. s. ř. – argumentuje následovně:

[1] Závěr odvolacího soudu, že dovolatel (jeho právní předchůdce) byl řádně vyrozuměn o popření přihlášky 15. 3. 2012 (a lhůta k podání žaloby tak uplynula 30. 3. 2012), není správný.

[2] Dne 15. 3. 2012 sice dovolateli (jeho právnímu předchůdci) bylo dodáno (prostřednictvím veřejné datové sítě na e-mailovou adresu A. K.) vyrozumění o popření [podepsané zaručeným elektronickým podpisem insolvenčního správce (v dovolání se v daném kontextu nesprávně hovoří o „žalovaném“) založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb] a dovolatel (jeho právní předchůdce) potvrdil insolvenčnímu správci přijetí vyrozumění o popření 22. 3. 2012 (e-mailovou zprávou podepsanou rovněž zaručeným elektronickým podpisem A. K. založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb), dovolatel však i tak má za to, že vyrozumění o popření mu (jeho právnímu předchůdci) nikdy nebo účinně doručeno. Z (výše) uvedeného je totiž nepochybné, že přijetí vyrozumění o popření potvrdil dovolatel (jeho právní předchůdce) až ve lhůtě sedmi dnů od doručení.

[3] Dovolatel má za to, že z díkce § 47 odst. 2 a 3 o. s. ř. jednoznačně vyplývá, že vyzve-li soud adresáta, aby doručení písemnosti potvrdil soudou do tří dnů od odeslání písemnosti datovou zprávou opatřenou jeho zaručeným elektronickým podpisem, a adresát odeslání do té doby nepotvrdí, je doručení písemností prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu neúčinné. Týž názor zastává i odborná literatura. Srov. DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009 (dále jen „Komentář“), s. 318 (příslušnou pasáž Komentáře dovolatel cituje a z ní zdůrazňuje především větu: „Není-li adresát ochoten včas a předepsaným způsobem potvrdit přijetí doručované listiny, nedošlo k řádnému doručení, i když ve skutečnosti listinu skutečně obdržel.“ a dále větu: „Opožděně došlá datová zpráva o přijetí zásilky má stejné právní následky, jako kdyby adresát přijetí listiny vůbec nepotvrdil.“), a dále DAVID, L., IŠTVÁNEK, F., JAVŮRKOVÁ, N., KASÍKOVÁ, M., LAVICKÝ, P. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, s. 257 [i z tohoto díla dovolatel cituje příslušnou pasáž, konkrétně věty: „Doručuje-li soud prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, je účinnost doručení písemnosti vázána na potvrzení adresáta, že k doručení písemnosti datovou zprávou došlo. Toto potvrzení musí soud obdržet do tří dnů od odeslání písemnosti, nikoli od jejího přijetí adresátem, protože není možné ponechat posouzení účinnosti doručení na nahodilých skutečnostech majících příčinu na straně adresáta (spolehlivost e-mailu, serveru apod.)“].

[4] Dovolatel nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že ustanovení občanského soudního řádu nelze aplikovat na situaci, kdy insolvenční správce doručuje písemnosti elektronickou cestou, navzdory tomu, že právní úprava doručování písemností prostřednictvím veřejné datové sítě obsažená v ustanoveních občanského soudního řádu primárně dopadá na doručování písemností prostřednictvím soustavy civilních soudů. Dovolatel má s přihlédnutím k § 7 insolvenčního zákona za to, že se přiměřeně použije rovněž na doručování soudy v insolvenčním řízení, „a tedy“ i na doručování písemností insolvenčním správcem, a to včetně situace, kdy insolvenční správce doručuje písemnost elektronickou cestou v souladu s § 76 odst. 3 insolvenčního zákona.

[5] Argument odvolacího soudu, že insolvenční správce měl při doručování vyzkoušení o popření elektronickou poštou postavení soukromé osoby, což vylučuje aplikaci ustanovení občanského soudního řádu o doručování písemností, má dovolatel za nepřijatelný. V této souvislosti pak odkazuje na dílo KOTOUČOVÁ, J. a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010 (dále jen „Kotoučová“), s. 173–174, z nějž cituje větu: „Doručování samotné provedené insolvenčním správcem se pak řídí ustanoveními občanského soudního řádu (§ 45a a násl. o. s. ř.).“

III.

Přípustnost dovolání

10. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném do 31. 12. 2013 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014, sen. zn. 29 NSČR 45/2014, uveřejněné pod číslem 80/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

11. Dovolání je v dané věci přípustné podle § 237 o. s. ř., jelikož napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky postavení insolvenčního správce při doručování písemností prostřednictvím veřejné datové sítě.

č. 10

IV.

Důvodnost dovolání

12. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správnosti právního posouzení věci odvolacím soudem.

13. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

14. Podle § 76 insolvenčního zákona (ve znění, jež od přijetí insolvenčního zákona nedoznalo změn), doručuje-li insolvenční správce písemnosti týkající se insolvenčního řízení osobně, má přitom postavení soudního doručovatele (odstavec 1). Písemnosti doručované prostřednictvím provozovatelů poštovních služeb insolvenční správce zasílá, je-li pro insolvenční řízení nutný doklad o doručení písemnosti, jako poštovní zásilku s dodejkou nebo jako poštovní zásilku určenou k dodání do vlastních rukou adresáta (odstavec 2). Nepodaří-li se insolvenčnímu správci písemnost doručit prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací, osobně nebo prostřednictvím provozovatelů poštovních služeb, může požádat o doručení insolvenční soud (odstavec 3).

15. Dle § 47 o. s. ř. (ve znění účinném v době doručování vyrozumění o popření, jež od té doby nedoznalo změn) při doručování písemnosti podle § 46 odst. 2 soud adresáta vyzve, aby doručení potvrdil soudu do tří dnů od odeslání písemnosti datovou zprávou podepsanou jeho uznávaným elektronickým podpisem (odstavec 2). Doručení prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu je neúčinné, jestliže se písemnost zasláná na elektronickou adresu vrátila soudu jako nedoručitelná nebo jestliže adresát do tří dnů od ode-

slání písemnosti nepotvrdil soudu její přijetí datovou zprávou podle odstavce 2 (odstavec 3).

č. 10

16. Jak zmíněno shora, § 76 insolvenčního zákona se nachází v insolvenčním zákoně v nezměněné podobě od jeho přijetí a stejná dikce byla obsažena již ve vládním návrhu insolvenčního zákona, který projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 4. volebním období 2002–2006 jako tisk č. 1120. Ve zvláštní části důvodové zprávy (k § 71 až 80 osnovy) se k tomuto ustanovení uvádí, že:

„Zvláštní úprava je věnována postupu správce, doručuje-li písemnosti on sám; při osobním doručování písemností osnova správci přiznává postavení soudního doručovatele (§ 76).“

17. K tomu Nejvyšší soud dodává, že myšlenka vtělená v textu § 76 insolvenčního zákona co do úpravy týkající se doručování písemností insolvenčním správcem není v českém úpadkovém právu nikterak nová. Zjevným inspiračním zdrojem této úpravy je úprava, jež se pro poměry zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (pro účely doručování písemností správcem konkursní podstaty) nacházela (do 31. 12. 2007) v § 34e vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy.

18. Podle § 34e jednacím řádu, doručuje-li správce písemnosti týkající se konkursního nebo vyrovnacího řízení osobně, má přitom postavení soudního doručovatele (odstavec 1). Písemnosti doručované držitelem poštovní licence správce zasílá, je-li pro konkursní nebo vyrovnací řízení třeba doklad o doručení písemnosti, jako doporučenou zásilku s doručenkou a poznámkou „do vlastních rukou“ (odstavec 2). Nepodaří-li se správci písemnost doručit osobně nebo prostřednictvím držitele poštovní licence, může požádat o doručení soud, u něhož je vedeno příslušné konkursní nebo vyrovnací řízení (odstavec 3).

19. Ani při výkladu této konkursní úpravy nebylo žádných pochyb o tom, že postavení soudního doručovatele se správci konkursní podstaty přiznávalo (dle § 34e odst. 1 jednacím řádu) jen v těch případech, kdy písemnost doručoval osobně (fyzicky ji předával adresátu). S přihlédnutím k obsahu (výše citované) důvodové zprávy k insolvenčnímu zákonu nemá Nejvyšší soud žádných pochyb o tom, že stejně je nutno pro poměry založené insolvenčním zákonem vykládat úpravu obsaženou v § 76 odst. 1 insolvenčního zákona.

20. Věta citovaná dovolatelem z jím označeného díla (Kotoučová, s. 173) je komentářem k § 76 insolvenčního zákona a je zjevné, že se pojí právě s úpravou obsaženou v § 76 odst. 1 insolvenčního zákona.

21. Z § 76 odst. 2 insolvenčního zákona se pak podává (stejně, jako to platilo v konkursních poměrech podle ustanovení § 34e odst. 2 jednacím řádu), že s výjimkou případu osobního doručování popsaného v § 76 odst. 1 insolvenčního zákona má insolvenční správce možnost doručovat písemnosti jako každá jiná soukromá osoba, toliko se mu pro případy, kdy je pro insolvenční řízení nut-

ný doklad o doručení písemnosti, předepisuje, aby písemnost, kterou doručuje prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, doručoval jako poštovní zásilku s dodejkou nebo jako poštovní zásilku určenou k dodání do vlastních rukou adresáta.

22. Ustanovení § 76 odst. 3 insolvenčního zákona pak (obdobně jako tomu bylo pro konkursní poměry podle § 34e odst. 3 jednacního řádu) nabízí řešení pro situace, kdy se insolvenčnímu správci nedaří písemnost doručit (tak, aby měl případně k dispozici pro insolvenční řízení nutný doklad o doručení písemnosti) např. proto, že si adresát zásilku nevyzvedává (při doručování prostřednictvím provozovatele poštovních služeb) nebo nepotvrzuje její přijetí (při doručování prostřednictvím veřejné datové sítě nebo služby elektronických komunikací). Tím, že v takových případech písemnost doručuje (na žádost insolvenčního správce) (insolvenční) soud, se současně (teprve) otevírá možnost využití procesních úprav doručování, včetně možnosti náhradního doručení písemnosti, jež obecná úprava doručování písemnosti mezi dvěma soukromými subjekty neobsahuje.

23. Takto pojatá (zvláštní) úprava doručování písemností insolvenčním správcem především nenabízí prostor pro závěr, že by pro doručování písemností insolvenčním správcem platila stejná (procesní) pravidla jako pro doručování písemností soudem (postavení soudního doručovatele má insolvenční správce jen tam, kde písemnost doručuje osobně). To ostatně odpovídá i zákonné úpravě postavení insolvenčního správce. Ustanovení § 9 písm. d) insolvenčního zákona řadí insolvenčního správce mezi procesní subjekty a obdobně jako pro správce konkursní podstaty pro něj platí, že jde o zvláštní procesní subjekt, jenž v insolvenčním řízení nezastává ani roli zástupce věřitelů ani roli zástupce dlužníka. Z podřízené role insolvenčního správce ve vztahu k insolvenčnímu soudu [jenž ve smyslu § 10 písm. b) insolvenčního zákona průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních (rozuměj vyjma insolvenčního soudu samého) procesních subjektů] logicky plyne, že pro jeho činnost bez dalšího neplatí (ani nemohou platit) pravidla týkající se činnosti insolvenčního soudu samého.

24. Tím, že insolvenční zákon upravuje otázku doručování písemností insolvenčním správcem (v § 76), a to způsobem výše popsáním, současně vylučuje možnost být jen přiměřeně aplikace občanského soudního řádu způsobem, jenž by vedl k popření závěru, že s výjimkou případu osobního doručování písemnosti insolvenčním správcem má insolvenční správce při doručování písemností postavení soukromé osoby.

25. Lze tedy shrnout, že doručuje-li insolvenční správce písemnost prostřednictvím veřejné datové sítě, neuplatní se pro posouzení, zda takové doručení je účinné, ani přiměřeně § 47 odst. 2 a 3 o. s. ř. Závěry citované dovolatelem z komentářů k občanskému soudnímu řádu (k obecné úpravě doručování písemností soudem podle § 47 odst. 2 a 3 o. s. ř.) tedy pro výsledek dovolacího řízení žádný význam nemají.

26. To v daném případě znamená, že byť dovolatel (jeho právní předchůdce) potvrdil insolvenčnímu správci řádné doručení písemnosti doručované insolvenčním správcem prostřednictvím veřejné datové sítě až po uplynutí tří dnů od odeslání písemnosti, nečiní tato skutečnost doručení neúčinným. V situaci, kdy takto bylo potvrzeno, že písemnost byla dovolateli (jeho právnímu předchůdci) řádně doručena 15. 3. 2012, je správný i závěr, že k pohledávce dovolatele se v insolvenčním řízení nadále nepřihlíží, neboť dovolatel zmeškal lhůtu k podání žaloby o určení pravosti pohledávky [dovolatel (jeho právní předchůdce) sice pohledávku přihlásil jako vykonatelnou, leč přezkoumána a popřena byla jako nevykonatelná (srov. dále i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSČR 25/2011, uveřejněné pod číslem 105/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek)]. Dovolatel (jeho právní předchůdce) v daných souvislostech zjevně nedbal zásady „*vigilantibus iura scripta sunt*“ (bdělým náležejí práva) a důsledky z toho plynoucí jsou k jeho tíži.

27. Dovolateli se tudíž prostřednictvím dovolání (jehož obsahovým vymezením je Nejvyšší soud vázán) nepodařilo zpochybnit správnost napadeného usnesení. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

Č. 11

Insolvence, nájem

§ 110 odst. 1 IZ, § 136 IZ, § 173 IZ, § 185 IZ, § 256 odst. 3 IZ

Č. 11

Pohledávku z titulu práva na vrácení nájemného nebo jiné úhrady zaplacené předem může věřitel (nájemce) přihlásit do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka (pronajímatele) již od zahájení insolvenčního řízení (§ 110 odst. 1 insolvenčního zákona), nejpozději však do skončení propadné přihlašovací lhůty určené rozhodnutím o úpadku, jako vázanou na splnění odkládací podmínky spočívající v tom, že insolvenční správce vypoví nájemní smlouvu po prohlášení konkursu na majetek dlužníka (§ 256 odst. 3 insolvenčního zákona). K pohledávce přihlášené z tohoto titulu později se v insolvenčním řízení nepřihlíží.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sen. zn. 29 NSČR 49/2013, ECLI:CZ:NS:2015:29.NSCR.49.2013.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání věřitele č. 13 proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 4. 2013, sp. zn. KSPL 54 INS 8190/2012, 1 VSPH 474/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 7. 2. 2013, č. j. KSPL 54 INS 8190/2012-P-14-4, odmítl **K r a j s k ý s o u d v P l z n i** (dále též jen „insolvenční soud“) – odkazuje na § 173 odst. 1 a 4 a § 185 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – přihlášku pohledávky věřitele č. 13 (L. Czech Republic s. r. o.) ve výši 62 255 555,54 Kč (bod I výroku) a určil, že právní mocí rozhodnutí končí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení (bod II výroku).

2. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

[1] Insolvenční řízení na majetek dlužníka (R. a. s.) bylo zahájeno insolvenčním návrhem podaným 4. 4. 2012.

[2] Vyhláška, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, byla uveřejněna v insolvenčním rejstříku 4. 4. 2012.

[3] Usnesením ze dne 9. 7. 2012 zjistil insolvenční soud úpadek dlužníka. Současně vyzval věřitele, kteří tak dosud neučinili, aby do třiceti dnů

přihlásili své pohledávky na předepsaném formuláři, a poučil je, že k opožděně podaným přihláškám se nepřihlíží a opožděně přihlášené pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují.

[4] Věřitel č. 13 přihlásil pohledávku ve výši 62 255 555,54 Kč do insolvenčního řízení až 25. 1. 2013.

č. 11

3. Na tomto základě insolvenční soud uzavřel, že:

[1] Posledním dnem lhůty k přihlášení pohledávek byl 8. 8. 2012, z čehož je zřejmé, že přihláška pohledávky věřitele č. 13 byla podána opožděně.

[2] Možnost přiměřené aplikace § 58 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (prostřednictvím § 7 odst. 1 insolvenčního zákona), vylučuje díky § 173 odst. 1 věty druhé a odst. 4 insolvenčního zákona.

4. K odvolání věřitele č. 13 V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 2. 4. 2013, č. j. KSPL 54 INS 8190/2012, 1 VSPH 474/2013-P-14-10, potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

5. Odvolací soud – odkazuje na § 136, § 173 odst. 1 a 4, § 185 a § 256 insolvenčního zákona – dále vyšel z toho, že:

[1] Rozhodnutí o úpadku obsahující výzvu k podání přihlášek zveřejnil insolvenční soud v insolvenčním rejstříku 9. 7. 2012 v 9:13 hodin.

[2] Usnesením ze dne 2. 1. 2013, č. j. KSPL 54 INS 8190/2012-B-22, prohlásil insolvenční soud konkurs na majetek dlužníka s tím, že konkurs bude projednáván jako nepatrný.

[3] Přihlášku pohledávky věřitele č. 13 tvoří celkem tři pohledávky ze smluv o nájmu čerpacích stanic pohonných hmot, a to:

– pohledávka na nájemném ve výši 26 577 777,76 Kč z nájmní smlouvy týkající se čerpací stanice Praha-Žižkov uzavřené dne 30. 4. 1998 (dále jen „první nájmní smlouva“),

– pohledávka na nájemném ve výši 18 300 000 Kč z nájmní smlouvy týkající se čerpací stanice Jablonec nad Nisou uzavřené dne 30. 4. 1998 (dále jen „druhá nájmní smlouva“),

– pohledávka na nájemném ve výši 17 377 777,78 Kč z nájmní smlouvy týkající se čerpací stanice Vrchlabí uzavřené dne 30. 4. 1998 (dále jen „třetí nájmní smlouva“).

6. Všechny pohledávky byly přihlášeny jako podmíněné, za nájmné, které věřitel č. 13 uhradil dlužníku předem (za nájem v délce trvání 30 let), zajištěné smluvně zřízeným zástavním právem k nemovitostem dlužníka.

7. Na tomto základě dospěl odvolací soud při přezkoumání odvoláním napadeného usnesení k následujícím závěrům:

[1] Věřitel č. 13 nepřihlásil pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka ve lhůtě stanovené soudem v rozhodnutí o úpadku (tedy do 8. 8. 2012), ale až dodatečně 2. 1. 2013, tedy po zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka.

[2] Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku (zde prohlášení konkursu) nemění nic na běhu lhůty stanovené k podání přihlášek v rozhodnutí o úpadku. Věřitelé jsou tudíž povinni své pohledávky přihlásit (včetně pohledávek podmíněných) ve lhůtě stanovené soudem dle § 173 insolvenčního zákona.

[3] Ani pro věřitele, jimž pohledávka z předem zaplaceného nájemného v průběhu insolvenčního řízení teprve může vzniknout v důsledku vypovězení nájemní smlouvy insolvenčním správcem, nevyplyvá z 256 odst. 3 insolvenčního zákona možnost odlišného postupu. I těmto věřitelům je s ohledem na zveřejnění informací o zahájení insolvenčního řízení a o zjištění úpadku dlužníka (pronajímatele) v insolvenčním rejstříku známo, že bylo zahájeno insolvenční řízení ohledně osoby, vůči níž mohou uplatňovat svůj v budoucnu vzniklý nárok prostřednictvím podmíněné přihlášky. Jejich povinností proto je přihlásit pohledávku (zákonem klasifikovanou jako podmíněnou), která může vzniknout v budoucnu v důsledku postupu insolvenčního správce v řízení, ve lhůtě stanovené soudem v rozhodnutí o úpadku stejně jako ostatní věřitelé s pohledávkami, jež se přihlašují. Opačný výklad by vedl k protiprávnímu zvýhodnění těchto věřitelů oproti ostatním věřitelům poskytnutím dodatečně lhůty k přihlášení pohledávek [§ 5 písm. a) insolvenčního zákona].

[4] S názorem věřitele č. 13, že pohledávku mohl přihlásit až po rozhodnutí soudu o prohlášení konkursu, se odvolací soud neztotožňuje. Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku nemělo vliv ani na běh přihlašovací lhůty, ani na vznik pohledávky (ta vzniká až výpovědí nájemní smlouvy insolvenčním správcem). Proto také insolvenční zákon upravuje institut přihlášky podmíněné, která se využívá právě v těch případech, kdy nárok věřitele, jinak způsobilý k přihlášení v insolvenčním řízení dlužníka, teprve vznikne v průběhu insolvenčního řízení (zpravidla s ohledem na právní jednání dalších osob).

[5] V daném případě proto pohledávka věřitele č. 13 dosud nevznikla a její vznik bude souviset s právním úkonem insolvenčního správce (s vypovězením nájemních smluv, v rámci kterých plnil věřitel č. 13 předem).

[6] Pohledávku vyplývající z nároku na vrácení předem vyplaceného nájemného měl proto věřitel č. 13 přihlásit ve lhůtě stanovené soudem v rozhodnutí o úpadku, která uplynula 8. 8. 2012. Protože tak neučinil, je správný závěr insolvenčního soudu o opožděnosti přihlášky.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

8. Věřitel č. 13 (jenž v průběhu dovolacího řízení změnil obchodní firmu a sídlo, což se promítlo v jeho označení v záhlaví tohoto usnesení) podal proti usnesení odvolacího soudu dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení

otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, namítaje nesprávnost právního posouzení věci odvolacím soudem, a požaduje, aby dovolací soud (v dovolání se nesprávně uvádí odvolací soud) změnil rozhodnutí odvolacího soudu (v dovolání se nesprávně uvádí rozhodnutí soudu prvního stupně).

č. 11

9. Konkrétně dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že se nevypořádal s tím, že v daném insolvenčním řízení nastala podle zákona přípustná, leč nikoli běžná situace, kdy rozhodnutí o způsobu řešení úpadku vydal insolvenční soud (2. 1. 2013) až téměř 6 měsíců po rozhodnutí o úpadku (z 9. 7. 2012).

10. Odvolací soud tak zcela pominul, že v době, kdy bylo rozhodnuto o úpadku a kdy začala běžet lhůta pro přihlašování pohledávek, dovolatelovy pohledávky neexistovaly ani jako podmíněné, neboť nebylo stanoveno, jak bude úpadek řešen. Kdyby (totiž) bylo rozhodnuto o řešení úpadku reorganizací, insolvenčnímu správci by oprávnění vypovědět nájemní smlouvy uzavřené mezi dlužníkem a insolvenčním věřitelem nikdy nevzniklo.

11. Teprve po prohlášení konkursu vzniklo insolvenčnímu správci v souladu s § 256 odst. 1 insolvenčního zákona oprávnění vypovědět nájemní smlouvy uzavřené dlužníkem i tehdy, byly-li uzavřeny na dobu určitou (což je případ nájemních smluv, které dlužník uzavřel s dovolatelem). Teprve tímto okamžikem vznikly předmětné pohledávky alespoň jako podmíněné, a teprve tehdy vzniklo i oprávnění dovolatele zakotvené v § 256 odst. 3 insolvenčního zákona (přihlásit jako podmíněnou pohledávku právo na nájemné zaplacené předem pro případ, že insolvenční správce využije právo vypovědět nájemní smlouvy).

12. Ve lhůtě stanovené pro přihlašování pohledávek rozhodnutím o úpadku (do 8. 8. 2012) tedy dovolatel vzhledem k nezaviněné absenci rozhodnutí o prohlášení konkursu neměl žádné pohledávky, které by mohl přihlásit byť jako podmíněné.

13. Odtud dovolatel dovozuje, že insolvenční soud, jenž vydal rozhodnutí o způsobu řešení úpadku po téměř 6 měsících od rozhodnutí o úpadku, pochybil, jestliže i tak na věc aplikoval § 173 odst. 1 insolvenčního zákona. Míní, že vzhledem ke zvláštnostem dané věci nelze mít jeho přihlášku za opožděnou a dovozuje, že opačný výklad by de facto znamenal nejen popření zásad insolvenčního řízení zakotvených v § 5 insolvenčního zákona [potud cituje zásadu formulovanou v § 5 písm. a) insolvenčního zákona], ale byl by též v rozporu se všemi ustálenými zvyklostmi i dobrými mravy a nutil by potenciální účastníky insolvenčních řízení uplatňovat jejich dosud neexistující, avšak hypoteticky možné pohledávky ještě dříve, než vůbec vzniknou. Takový postup jistě není ani žádoucí, ani v souladu s právem, uzavírá dovolatel.

14. V dotčených souvislostech se dovolatel dovolává též článků (HAVEL, B. Smlouvy o vzájemném plnění podle insolvenčního zákona. Obchodněprávní revue, 2009, č. 6, s. 155, a RICHTER, T. Nesplněný příslib funkční úpravy nespplněných smluv v insolvenční. Bulletin advokacie, 2012, č. 9, s. 37) a rozhodnu-

tí Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 9. 2012, „č. j. VSPH 196/2012-P738-11“ (správně jde o usnesení č. j. MSPH 60 INS 628/2011 2 VSPH 196/2012-P738-11), k výkladu § 253 insolvenčního zákona (ve znění účinném do 31. 12. 2013), máje problematiku tam zmíněnou za srovnatelnou s problematikou, kterou řeší úprava obsažená v § 256 insolvenčního zákona.

č. 11

III.

Přípustnost dovolání

15. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014, sen. zn. 29 NSČR 45/2014, uveřejněné pod číslem 80/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, které je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu) a insolvenční zákon ve znění účinném do 31. 7. 2013 (tj. naposledy ve znění zákona č. 399/2012 Sb.).

16. Dovolatel v dotčených souvislostech opírá přípustnost dovolání (nesprávně) o § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2012, dovolání je nicméně přípustné podle § 237 o. s. ř. v rozhodném znění, jelikož napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena (otázky lhůty k přihlášení pohledávky dle § 256 odst. 3 insolvenčního zákona).

IV.

Důvodnost dovolání

17. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správnosti právního posouzení věci odvolacím soudem.

18. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

19. Podle § 173 insolvenčního zákona věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují (odstavec 1). Přihlašují se i pohledávky, které již byly uplatněny u soudu, jakož i pohledávky vykonatelné včetně těch, které jsou vymáhány výko-

nem rozhodnutí nebo exekucí (odstavec 2). Přihlásit lze i pohledávku nesplatnou nebo pohledávku vázanou na podmínku (odstavec 3). Přihláška pohledávky má pro běh lhůty k promlčení nebo pro zánik práva stejné účinky jako žaloba nebo jiné uplatnění práva u soudu, a to ode dne, kdy došla insolvenčnímu soudu. Přihlášku pohledávky, která je podána u jiného než insolvenčního soudu, postoupí tento soud neprodleně soudu insolvenčnímu, aniž o tom vydává rozhodnutí; účinky spojené s podáním takové přihlášky nastávají dnem, kdy přihláška dojde insolvenčnímu soudu (odstavec 4).

20. Ustanovení § 256 insolvenčního zákona pak určuje, že insolvenční správce je po prohlášení konkursu oprávněn vypovědět nájemní smlouvu nebo podnájemní smlouvu uzavřenou dlužníkem ve lhůtě stanovené zákonem nebo smlouvou, a to i v případě, že byla sjednána na dobu určitou; výpovědní lhůta však nesmí být delší než tři měsíce. Ustanovení občanského zákoníku o tom, v kterých případech a za jakých podmínek může pronajímatel vypovědět nájem bytu, tím nejsou dotčena (odstavec 1). Jestliže by výpovědi nájemní smlouvy sjednané na určitou dobu, v níž je dlužník pronajímatelem, byl nájemce nepřiměřeně dotčen ve svých oprávněných zájmech nebo by tím utrpěl či mohl utrpět značnou škodu, může nájemce do patnácti dnů od doručení výpovědi navrhnout insolvenčnímu soudu zrušení výpovědi. Jestliže bude zajištěno, že nájemce koupí předmět nájmu při zpeněžení majetkové podstaty za cenu obvyklou, vyhoví insolvenční soud takovému návrhu vždy (odstavec 2). Právo na nájemné nebo jinou úhradu za dobu před prohlášením konkursu může druhý účastník smlouvy uplatnit pouze přihláškou pohledávky. Totéž platí, jde-li o nájemné nebo jinou úhradu zaplacenou předem; tuto pohledávku je nutné přihlásit jako pohledávku podmíněnou (odstavec 3).

21. Dle § 185 insolvenčního zákona, jestliže v průběhu insolvenčního řízení nastala skutečnost, na základě které se podle tohoto zákona k přihlášce pohledávky nebo k přihlášené pohledávce nepřihlíží, insolvenční soud odmítne přihlášku rozhodnutím, proti kterému je odvolání přípustné a které se doručuje zvlášť přihlášenému věřiteli, dlužníku a insolvenčnímu správci; odvolání proti němu může podat jen přihlášený věřitel. Právní mocí takového rozhodnutí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí; o tom insolvenční soud přihlášeného věřitele uvědomí ve výroku rozhodnutí.

22. K dovoláním otevřeným otázkám činí Nejvyšší soud následující závěry:

[1] Dovolatel spatřuje výjimečnost situace [jež má vést k obecnému prolomení konečné (propadné) lhůty k přihlášení jeho pohledávek do insolvenčního řízení] v tom, že insolvenční soud vydal rozhodnutí o způsobu řešení dlužníkovy úpadku (usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka) až po téměř šesti měsících od rozhodnutí o úpadku [ačkoli podle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona se tak mělo stát do tří měsíců po rozhodnutí o úpadku (ne však dříve než po skončení schůze věřitelů svolané rozhodnutím o úpadku)]. Přitom ovšem přehlíží, že podle insolvenčního zákona mohou nastat

běžně situace, kdy konkurs na majetek dlužníka bude prohlášen (bez jakékoli prodlevy insolvenčního soudu) i v řádech měsíců nebo let po rozhodnutí o úpadku. Je tomu tak proto, že usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka může být přijato též jako důsledek nezdaru dlužníka (při reorganizaci i věřitelů) při řešení úpadku některým z povolených sanačních způsobů (reorganizací nebo oddlužením). Srov. v tomto směru u reorganizace § 363 insolvenčního zákona a u oddlužení § 418 insolvenčního zákona. Situace, kdy prohlášení konkursu založí právo insolvenčního správce vypovědět nájemní smlouvy, které dlužník uzavřel jako pronajimatel, až po uplynutí propadné lhůty k přihlášení pohledávek určené rozhodnutím o úpadku [§ 136 odst. 2 písm. d), odst. 3 a 4, § 173 odst. 1 insolvenčního zákona], tedy není v poměrech úpravy obsažené v § 256 insolvenčního zákona situací neočekávanou nebo výjimečnou.

[2] Dovolatel se rovněž mylí, usuzuje-li, že „musí“ mít možnost přihlásit do insolvenčního řízení pohledávku, která v době od vydání rozhodnutí o úpadku do uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek v něm určené ještě ani nevznikla. Již v důvodech usnesení ze dne 30. 11. 2011, sen. zn. 29 NSČR 16/2011, uveřejněného pod číslem 54/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, z něž ve své rozhodovací praxi konstantně vychází, Nejvyšší soud ozřejmil, že k pohledávkám, které jsou vyloučeny z uspokojení v insolvenčním řízení, se vedle pohledávek vypočtených v § 170 insolvenčního zákona a přihlášených pohledávek, k nimž se v důsledku později (poté, co nastaly účinky přihlášení) nastalých skutečností nepřihlíží (srov. § 185 insolvenčního zákona), se řadí i pohledávky, které vznikly až po rozhodnutí o úpadku, resp. po uplynutí propadné lhůty vymezené rozhodnutím o úpadku k přihlášení pohledávek, a které zároveň nejsou zahrnuty v taxativním výčtu pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek postavených jim na roveň obsaženém v § 168 a § 169 insolvenčního zákona.

[3] Dovolatelovy pohledávky ovšem nejsou (a dovolatel se opět mylí, usuzuje-li jinak) těmi, jež by v době od rozhodnutí o úpadku do uplynutí propadné přihlašovací lhůty v něm určené byly nezpůsobilé k přihlášení. Jak Nejvyšší soud vysvětlil v rozsudku ze dne 31. 3. 2015, sen. zn. 29 ICdo 62/2014, úprava obsažená v § 173 odst. 3 insolvenčního zákona, jež dovoluje přihlásit do insolvenčního řízení i pohledávku vázanou na podmínku, předjímá typové uplatnění těch pohledávek, jejichž vznik podmínili účastníci závazkového právního vztahu (zpravidla účastníci smlouvy) tím, že nastane skutečnost, která je jim v době, kdy činí právní úkon (od 1. 1. 2014 právní jednání), neznámá a je pro ně nejistá, tedy pohledávek zpravidla vázaných na splnění odkládací podmínky (srov. § 36 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, a pro dobu od 1. 1. 2014 § 548 a 549 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

[4] Nejde-li o pohledávku, jejíž vznik vázali na splnění odkládací podmínky účastníci závazkového vztahu (zde dlužník a dovolatel coby smluvní strany

č. 11

nájemních smluv), pak již zbývá jen určit, zda příslušný nárok [zde nárok na úhradu předem vyplaceného nájemného po skončení nájemní smlouvy vypovědí podanou insolvenčním správcem po prohlášení konkursu na majetek dlužníka (pronajimatele)] je konstruován jako pohledávka vázaná na splnění odkládací podmínky (a jaké) zákonem.

[5] Právě proto, že insolvenční zákon předvídal problémy, jež mohou nastat po vypovězení nájemních smluv insolvenčním správcem (po prohlášení konkursu) v souvislosti s předem uhrazeným nájemným, přiznalo § 256 odst. 3 insolvenčního zákona možným nárokům věřitele z takového ukončení nájemní smlouvy povahu pohledávky vázané na splnění (odkládací) podmínky.

[6] Pohledávku z titulu práva na vrácení nájemného nebo jiné úhrady zaplacené předem může tedy věřitel (nájemce) přihlásit do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka (pronajimatele) již od zahájení insolvenčního řízení (§ 110 odst. 1 insolvenčního zákona), nejpozději však do skončení propadné přihlašovací lhůty určené rozhodnutím o úpadku, jako vázanou na splnění odkládací podmínky spočívající v tom, že insolvenční správce vypoví nájemní smlouvu po prohlášení konkursu na majetek dlužníka (§ 256 odst. 3 insolvenčního zákona). K pohledávce přihlášené z tohoto titulu později se v insolvenčním řízení nepřihlíží.

23. Nejvyšší soud na základě výše uvedeného uzavírá, že právní posouzení věci odvolacím soudem je správné, přičemž výklad shora podaný neshledává rozporným ani se zásadami insolvenčního řízení (§ 5 insolvenčního zákona) ani s ustálenými zvyklostmi nebo dobrými mravy. Bylo to naopak chování dovolatele, jež odporovalo obecnému právnímu principu „*vigilantibus iura skripta sunt*“ (bdělým náležejí práva). Budiž rovněž řečeno, že poměry upravené § 256 insolvenčního zákona nejsou souměřitelné s úpravou obsaženou v § 253 insolvenčního zákona; již proto ne, že § 256 odst. 3 insolvenčního zákona věřitelům výslovně připomíná, že předmětnou pohledávku „je nutné přihlásit jako pohledávku podmíněnou“.

24. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

Č. 12

Pracovní kázeň, výpověď z pracovního poměru

§ 52 písm. f), g) zákona č. 262/2006Sb. ve znění do 31. 12. 2009

č. 12

Poruší-li zaměstnanec ustanovení vnitřního předpisu (pracovního řádu, organizačního řádu, vnitropodnikové směrnice, aktu řízení) nebo ujednání v pracovní smlouvě, že má vykonávat práci v jednotném stejnokroji, nejde o porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci, nýbrž o nesplňování požadavků pro řádný výkon sjednané práce.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 21 Cdo 2930/2014, ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.2930.2014.1)

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 5.2.2013, sp. zn. 15 Co 237/2012, jakož i rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 14. dubna 2011, sp. zn. 13 C 29/2010, a věc vrátil Městskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Dopisem ze dne 17. 12. 2009, který žalobce převzal dne 18. 12. 2009, žalovaný sdělil žalobci, který u žalovaného vykonával na základě pracovní smlouvy ze dne 20. 4. 2007 práci řidiče tramvaje, že s ním rozvazuje pracovní poměr výpovědí podle § 52 písm. g) zák. práce z důvodu soustavného méně závažného porušování povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, neboť žalobce – přestože mu žalovaný v dopise ze dne 30. 6. 2009 vytknul opakované nedodržování jízdního řádu (předčasný odjezd ze zastávek), zavinění „tří drobnějších dopravních nehod“ a opakované překročení maximální povolené rychlosti a v souvislosti s tím jej upozornil na možnost výpovědi - opakovaně v období od 9. 7. 2009 do 13. 12. 2009 ve specifikovaných dnech nedodržel jízdní řád tím, že v rozporu s čl. 3.2.1. „směrnice D01r2 Organizování MHD“ předčasně odjel ze zastávky, a v období od 2. 7. 2009 do 13. 12. 2009 ve specifikovaných dnech v rozporu s čl. 2.1. uvedené směrnice vykonával práci řidiče „v neschváleném oděvu namísto ve stejnokroji“.

2. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Brně dne 8. 3. 2010 domáhal, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplat-

ná. Žalobu zdůvodnil tím, že si není vědom žádného porušení svých pracovních povinností, že svou práci vykonává „svědomitě a řádně“, že dopisem ze dne 2. 2. 2010 žalovanému oznámil, že s rozvázáním pracovního poměru nesouhlasí a trvá na tom, aby jej žalovaný dále zaměstnával, a že „již vyčerpal veškeré možnosti mimosoudního řešení věci“.

č. 12

3. M ě s t s k ý s o u d v Brně rozsudkem ze dne 14. 4. 2011, č. j. 13 C 29/2010-111, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Vycházel ze zjištění, že žalobce byl seznámen se směrnicí žalovaného „D01r2 Organizování MHD“, podle níž je řidič povinen dodržovat jízdní řád (čl. 3.2.1) a zaměstnanci jsou povinni vykonávat službu ve stejnokroji (čl. 2.1), se směrnicí „PO2r1 Oděvní řád“, která ukládá řidičům tramvaje, trolejbusu a autobusu povinnost vykonávat službu ve stejnokroji (čl. 2 ve spojení s čl. 5), a s příkazem generálního ředitele č. 48/99, kterým byl změněn „příkaz D-1/97 o organizování MHD“ (podle něhož byla „tolerance odjezdu z kontrolního bodu“ určena na 2 minuty) a kterým bylo s účinností od 1. 1. 2000 stanoveno, že řidič vozidla MHD je povinen dodržovat jízdní řád, že je povinen „odjet z kontrolního bodu v předepsaném čase, eventuálně odjezd se zpožděním způsobeným dopravním provozem“ a že jiné odchylky od jízdního řádu je oprávněn naříditi řidiči pouze dispečer. Soud prvního stupně dále zjistil, že žalobce, který prošel „veškerými zdravotními prohlídkami“ a jehož zdravotní stav byl zjištěn jako dobrý, byl shledán způsobilým k práci řidiče drážních vozidel, že byl dne 8. 11. 2007 žalovaným písemně upozorněn na „porušování povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávání činnosti řidiče MHD v neschváleném oděvu“ a že dne 30. 6. 2009 převzal písemné upozornění na porušování povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, v němž mu bylo vytknuto, že v období od 17. 6. 2008 do 16. 6. 2009 zavinil tři dopravní nehody, že dne 5. 5. 2009 překročil maximální povolenou rychlost a že se dopouští nedodržování stanoveného jízdního řádu. Tvrzení žalobce, že součásti oděvu, kterými ho žalovaný vybavoval, byly nekvalitní, popřípadě z nevhodného materiálu způsobujícího žalobci údajné zdravotní potíže, neměl soud prvního stupně za prokázáno. Dospěl k závěru, že soustavné nedodržování jízdního řádu žalobcem, který měl největší počet předčasných odjezdů oproti ostatním řidičům, nelze označit za „omluvitelnou lidskou chybu“, jak toto porušování předpisů nazval žalobce, neboť „k chybám a nedodržování předpisů docházelo ze strany žalobce soustavně bez jakékoliv snahy o nápravu“, přestože byl žalobce při nástupu do zaměstnání k žalovanému seznámen se všemi předpisy a byl srozuměn s tím, že jejich dodržování je předpokladem jeho zaměstnání u žalovaného.

4. K odvolání žalobce K r a j s k ý s o u d v Brně rozsudkem ze dne 5. 2. 2013, č. j. 15 Co 237/2012-180 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Dovodil, že žalobce, který byl řádně seznámen s „interní směrnicí D01“ o organizování měst-

ské hromadné dopravy, si musel být vědom svých povinností dodržovat jízdní řád a nosit služební stejnokroj, a že nebylo prokázáno, že by k porušení povinností ze strany žalobce došlo bez jeho zavinění. Odvolací soud nepřihlédl k námitce žalobce, že „řádně neviděl na displej ukazující čas tramvaje“, neboť „žalobce se podrobil lékařskému vyšetření a byl shledán schopen práce řidiče“. Zdůraznil, že ohledně nošení služebního stejnokroje se snažil žalovaný vyjít žalobci vstříc tím, že některé součásti stejnokroje nosit nemusel, avšak žalobce „nerespektoval ani minimální požadavky a žádnou ze součástí stejnokroje posléze nenosil“. Neshledal důvodnou obranu žalobce, že se „nesrovnává s lidskými právy a demokratickou společností, aby byl nucen stejnokroj při řízení tramvaje nosit“, neboť žalovaný řádně odůvodnil požadavek, aby jeho zaměstnanci nosili stejnokroj označený logem zaměstnavatele tím, že pro potřeby provozu je nezbytné, aby pro veřejnost a cestující byl zaměstnanec žalovaného řádně označen. Uzavřel, že soud prvního stupně rozhodl věcně správně, neboť žalobce se přes upozornění na možnost výpovědi v dopise žalovaného ze dne 30. 6. 2009, ve kterém byla žalobci vytknuta dřívější porušení pracovních povinností, „opakovaně dopouštěl porušení pracovních povinností, byť méně závažným způsobem“.

č. 12

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Namítá, že soudy obou stupňů se nezabývaly důvody výpovědi „každým jednotlivě a následně souhrnně“, ani tím, zda příkaz generálního ředitele žalovaného č. 48/99 „se dá výkladově považovat za vnitřní předpis“, jehož porušení lze hodnotit jako porušení pracovní kázně. Zdůrazňuje, že „nikdy nejednal tak, aby nejezdil v souladu s jízdním řádem“, že na sledování displeje musel používat brýle, že „žádný člověk není strojem a odchylky se mohou právě z pohledu tohoto lidského faktoru projevat“ a že „jakákoliv činnost“ nebyla z jeho strany zaviněna ani z nedbalosti. Dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že při hodnocení intenzity porušení pracovní kázně nepřihlédl k jeho potížím „ve vztahu ke čtení displeje“, k jeho dosavadnímu postoji k plnění pracovních úkolů a k tomu, že porušení pracovní kázně vytýkané mu ve výpovědi nemělo pro žalovaného ani pro nikoho jiného žádné důsledky. Má za to, že „směrnice o nošení stejnokroje není předpisem, který by se měl vztahovat k dané práci“, a že jde o „zásah do osobnostních práv člověka“. Žalobce navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

6. Žalovaný navrhl, aby dovolací soud dovolání žalobce odmítl, neboť soud prvního stupně „zjistil úplně skutkový stav věci a věc správně posoudil v souladu s hmotným právem“, a odvolací soud se proto s jeho názorem ztotožnil.

III.

Přípustnost dovolání

č. 12

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., o. s. ř., ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno, že žalobce, který pracoval u žalovaného na základě pracovní smlouvy ze dne 20. 4. 2007 jako řidič tramvají, byl dne 30. 6. 2009 písemně upozorněn na možnost výpovědi v případě dalšího porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, neboť v době od 17. 6. 2008 do 16. 6. 2009 zavinil tři dopravní nehody, dne 5. 5. 2009 překročil maximální povolenou rychlost a dlouhodobě se dopouští porušování čl. 3.2.1. „směrnice D01“ nedodržením stanoveného jízdního řádu, které spočívá v předčasných odjezdech ze zastávek. Dopisem ze dne 17. 12. 2009 žalovaný sdělil žalobci, že s ním rozvazuje pracovní poměr výpovědí podle § 52 písm. g) zák. práce z důvodu soustavného méně závažného porušování povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, neboť žalobce opakovaně v období od 9. 7. 2009 do 13. 12. 2009 ve specifikovaných dnech nedodržel jízdní řád tím, že předčasně odjel ze zastávky, a v období od 2. 7. 2009 do 13. 12. 2009 ve specifikovaných dnech v rozporu s čl. 2.1. „směrnice D01r2 Organizování MHD“ vykonával práci řidiče „v neschváleném oděvu namísto ve stejnokroji“.

11. Za tohoto stavu věci závisí napadený rozsudek odvolacího soudu mimo jiné na vyřešení otázky hmotného práva, za jakých podmínek může být to, že zaměstnanec, který vykonává práci řidiče tramvaje, nedodrжуje stanovený jízdní řád, porušením povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, za které může být zaměstnanci dána výpověď z pracovního

poměru podle § 52 písm. g) zák. práce, a zda je takovým porušením povinnosti to, že zaměstnanec při práci nepoužívá oděv určený zaměstnavatelem. Protože při řešení první z těchto právních otázek se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu a protože druhá z nich v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, je dovolání proti rozsudku odvolacího soudu podle § 237 o. s. ř. přípustné.

č. 12

IV. Důvodnost dovolání

12. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalobce je opodstatněné.

13. Projednávanou věc je třeba posuzovat - vzhledem k tomu, že se žalobce domáhá určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, která mu byla doručena dne 18. 12. 2009 – podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 116/2008 Sb. a zákonů č. 121/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 294/2008 Sb., č. 305/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., č. 382/2008 Sb., č. 286/2009 Sb., č. 320/2009 Sb. a č. 326/2009 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31. 12. 2009 (dále jen „zák. práce“).

14. Podle § 52 písm. g) zák. práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, jsou-li u zaměstnance dány důvody, pro které by s ním zaměstnavatel mohl okamžitě zrušit pracovní poměr, nebo pro závažné porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci; pro soustavně méně závažné porušování povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci je možné dát zaměstnanci výpověď, jestliže byl v době posledních 6 měsíců v souvislosti s porušením povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci písemně upozorněn na možnost výpovědi.

15. Výpovědní důvod uvedený v § 52 písm. g) zák. práce předpokládá, že [nejde-li o výpověď danou z důvodu, pro který by zaměstnavatel mohl se zaměstnancem okamžitě zrušit pracovní poměr podle § 55 odst. 1 písm. a) zák. práce] zaměstnanec poruší povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci. Dodržovat povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci patří k základním povinnostem zaměstnance plynoucím z pracovního poměru [srov. § 38 odst. 1 písm. b) zák. práce] a spočívá v plnění povinností, které jsou stanoveny právními předpisy (zejména § 301 a § 302 až 304 zák. práce), pracovním řádem (§ 306 zák. práce), pracovní smlouvou nebo pokynem nadřízeného vedoucího zaměstnance. Všechny tyto povinnosti, které je zaměstnanec povi-

č. 12

nen plnit od vzniku pracovního poměru, spojuje to, že vyplývají z pracovního poměru zaměstnance u zaměstnavatele; podle pracovněprávních předpisů nemůže být postiženo jednání (chování) zaměstnance, kterým neporušil povinnosti z pracovněprávního vztahu. Není přítom samo o sobě rozhodující, zda zaměstnanec porušil své povinnosti v pracovní době, nebo mimo tuto dobu (v době odpočinku); o porušení povinností vyplývajících z pracovního poměru jde také tehdy, jednal-li zaměstnanec mimo stanovenou pracovní dobu v rozporu s povinnostmi, které jsou mu uloženy jako zaměstnanec, tedy s povinnostmi, které nepostrádají místní, časový, ale zejména věcný (vnitřní účelový) vztah k plnění jeho závazků plynoucích z pracovního poměru, jako je tomu například při porušení povinností uložených zaměstnanci v § 301 odst. 1 písm. d) zák. práce spočívajícím ve způsobení škody na majetku zaměstnavatele. Porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci je ovšem výpovědním důvodem podle § 52 písm. g) zák. práce jen tehdy, bylo-li zaměstnancem zaviněno, a to úmyslně, vědomou nedbalostí nebo alespoň z nevědomé nedbalosti. Přitom může mít zaměstnanec dobré pracovní výsledky, ale přestože dobrých výsledků dosahuje, porušuje některé své povinnosti, jež vyplývají z pracovního poměru (srov. například – ve vztahu k obsahově shodné právní úpravě v předchozím zákoníku práce – rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005 sp. zn. 21 Cdo 59/2005 publikovaný pod č. 86 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2006, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2006 sp. zn. 21 Cdo 758/2006, který byl uveřejněn pod č. 35 v časopise Soudní judikatura, roč. 2007, anebo – přímo ve vztahu k nyní platné právní úpravě – rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2013 sp. zn. 21 Cdo 742/2012).

16. Není-li byt' jen nedbalostního porušení pracovních povinností, nemůže se jednat o výpovědní důvod podle § 52 písm. g) zák. práce, ale případně, při splnění dalších zákonných požadavků, o výpovědní důvod podle § 52 písm. f) zák. práce spočívající v nesplňování požadavků zaměstnavatele pro řádný výkon sjednané práce, které může spočívat též v neuspokojivých pracovních výsledcích zaměstnance. Uplatnění tohoto výpovědního důvodu nevyžaduje porušení pracovních povinností (i když není vyloučeno, že nesplňování požadavků může spočívat také v tom, že zaměstnanec některé své povinnosti porušuje); postačuje objektivní zjištění, že zaměstnanec nesplňuje požadavky zaměstnavatele pro řádný výkon práce, aniž by bylo významné, zda tomu tak je v důsledku zaviněného jednání zaměstnance (alespoň ve formě nedbalosti). Je zcela nepodstatné, zda nesplňování požadavků zaměstnavatele je důsledkem zaměstnancovy neschopnosti, nezpůsobilosti, neodpovědného přístupu k plnění pracovních povinností apod. Podstatné je, že zde objektivně nesplňování požadavků zaměstnavatele existuje. Přitom, oproti výpovědnímu důvodu podle § 52 písm. g) zák. práce, je zcela nepodstatné, zda zaměstnanec všechny své povinnosti plní a pracovní povinnosti dodržuje (chodí do práce, dodržuje pracovní dobu, respektuje pokyny

nadřizovaných atd.). Rozhodující pro posouzení, zda vytýkané jednání představuje nesplňování požadavků zaměstnavatele ve smyslu § 52 písm. f) zák. práce, nebo zda jde o porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci ve smyslu § 52 písm. g) zák. práce, tedy je, zda vytýkané a prokázané jednání zaměstnance vykazuje znaky porušení pracovních povinností, které ale musí být zaviněno alespoň z nedbalosti (srov. například již zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2006 sp. zn. 21 Cdo 758/2006).

17. Vzhledem k tomu, že povinnost tvrzení a povinnost důkazní o splnění předpokladů pro platnou výpověď z pracovního poměru danou zaměstnanci podle § 52 písm. g) zák. práce a procesní odpovědnost z toho vyplývající (břemeno tvrzení a břemeno důkazní) nese v řízení před soudem zaměstnavatel (srov. *mutatis mutandis* rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1874/2004, který byl uveřejněn pod č. 58 v časopise Soudní judikatura, roč. 2005, nebo též usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 11. 1999, sp. zn. II. ÚS 324/99, publikované pod č. 73 ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek č. 16, roč. 1999), musí zaměstnavatel – chce-li úspěšně splnit uvedené procesní povinnosti – v řízení před soudem tvrdit a prokazovat též to, že porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci vytýkané mu ve výpovědi bylo zaměstnancem, alespoň z nedbalosti, zaviněno.

18. V projednávané věci bylo žalobci ve výpovědi dané mu dopisem žalovaného ze dne 17. 12. 2009 mimo jiné vytýkáno, že opakovaně v období od 9. 7. 2009 do 13. 12. 2009 nedodržel jízdní řád tím, že v rozporu s čl. 3.2.1. „směrnice D01r2 Organizování MHD“ předčasně odjel ze zastávky. Protože toto porušení povinností žalobce vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci řidiče tramvaje by mohlo být důvodem k výpovědi podle § 52 písm. g) zák. práce – jak vyplývá z výše uvedeného – jen tehdy, bylo-li by žalobcem zaviněno, měl se odvolací soud náležitě zabývat též tím, zda bylo v řízení prokázáno, že je žalobce – alespoň z nedbalosti – zavinil. To však odvolací soud neučinil, neboť pro závěr o zaviněném porušení povinností žalobcem považoval nesprávně za dostačující, že nebylo prokázáno, že by k předčasným odjezdům žalobce ze zastávky došlo bez jeho zavinění. V této souvislosti se měl odvolací soud zabývat též tvrzením žalobce, že v důsledku své zrakové vady řádně neviděl na zařízení (displej), na němž se zobrazoval čas odjezdu tramvaje ze zastávky podle jízdního řádu, a to bez ohledu na to, že žalobce se podrobil lékařskému vyšetření, na základě něhož byl shledán zdravotně způsobilým k práci řidiče tramvaje, neboť okolnost, že žalobce byl lékařským posudkem uznán schopným výkonu uvedené práce, nevypovídá nic o tom, zda viděl (mohl vidět) údaje o času odjezdu tramvaje ze zastávky zobrazované na displeji. Vzhledem k tomu, že odvolací soud se uvedenými rozhodnými skutečnostmi náležitě nezabýval, je jeho závěr, že jednání žalobce spočívající v předčasných odjezdech ze zastávky v období od

9. 7. 2009 do 13. 12. 2009 představuje porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci ve smyslu § 52 písm. g) zák. práce, předčasný, a proto nesprávný.

č. 12

19. Za správný nelze považovat ani závěr odvolacího soudu, že žalovaný byl oprávněn dát žalobci výpověď z pracovního poměru z důvodu uvedeného v § 52 písm. g) zák. práce též proto, že žalobce v období od 2. 7. 2009 do 13. 12. 2009 v rozporu s čl. 2.1. „směrnice D01r2 Organizování MHD“ vykonával práci řidiče tramvaje „v neschváleném oděvu namísto ve stejnokroji“.

20. Předpokladem výpovědního důvodu uvedeného v § 52 písm. g) zák. je [nejde-li o výpověď danou z důvodu, pro který by zaměstnavatel mohl se zaměstnancem okamžitě zrušit pracovní poměr podle § 55 odst. 1 písm. a) zák. práce] porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci. Právní předpisy nestanoví povinnost zaměstnance, aby při práci používal pouze oděv určený zaměstnavatelem (není-li takový pracovní oděv součástí osobních ochranných pracovních prostředků, které je podle § 106 odst. 4 písm. d) zák. práce zaměstnanec povinen používat). Protože takovou povinnost nesmí stanovit ani pracovní řád, který jen rozvádí ustanovení zákoníku práce, popřípadě zvláštních právních předpisů podle zvláštních podmínek u zaměstnavatele, jde-li o povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance vyplývající z pracovníprávních vztahů, aniž by mohl zakládat nové povinnosti zaměstnanců (srov. § 306 odst. 1 zák. práce), nemůže zaměstnanec nepoužíváním pracovního oděvu určeného zaměstnavatelem (používáním jiného oděvu) porušit povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci. Stanoví-li povinnost zaměstnance používat takový oděv „vnitřní předpis“ zaměstnavatele (akt řízení, který není vnitřním předpisem zaměstnavatele ve smyslu § 305 odst. 1 zák. práce), pokyn nadřízeného vedoucího zaměstnance nebo pracovní smlouva, nejde o povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci, nýbrž o požadavek zaměstnavatele pro řádný výkon práce zaměstnancem, jehož nesplňování bez zavinění zaměstnavatele může být důvodem k výpovědi z pracovního poměru podle § 52 písm. f) zák. práce, nikoli však k výpovědi podle § 52 písm. g) zák. práce.

21. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný, neboť spočívá na nesprávném právním posouzení věci; protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud tento rozsudek zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud rovněž toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Městskému soudu v Brně) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

INHALT

Entscheidungen in Strafsachen

- Nr. 1** Die Handlungseinheit der Straftaten Vereiteln der Vollstreckung des Amtsbeschlusses und Ausweisung laut § 337 Abs. 3 Buchst. a) StGB und Defraudation laut § 206 StGB ist nicht ausgeschlossen.
- Nr. 2** Der Belastungsumstand ist bei einer vollendeten Straftat auch fahrlässiges Verschulden im Sinne der Bestimmungen § 17 Buchst. a), b) Strafgesetzbuch, wenn es gesetzlich nicht anders festgelegt ist.
Bei einer versuchten Straftat muss sich das Vorhaben des Täters (§ 15 StGB) auch auf die gesetzlichen Merkmale des qualifizierten Tatbestandes, d.h. auf die besonderen Belastungsumstände beziehen.
- Nr. 3** Aus der Vornahme der Handlungen im Strafverfahren wegen Befangenheit (§ 30 Abs. 1 StPO) ist ein Richter ausgeschlossen, der in einem anderen Verfahren die Aussage des Zeugen beurteilt hat, der jetzt als Beschuldigter wegen der Straftat einer falschen Aussage und eines falschen Gutachtens sträflich verfolgt ist, die er durch seine Zeugaussage in einem früheren Verfahren begangen hat.
- Nr. 4** I. Die Verpflichtung des Beschuldigten, dass er sich im Sinne der Bestimmungen § 307 Abs. 2 Buchst. a) StPO enthält, eine bestimmte Tätigkeit auszuüben (z. B. des Führens eines Kraftfahrzeugs), kann nicht länger sein, als die Bewährungsfrist, die im Gerichtsbeschluss über die bedingte Aussetzung der Strafverfolgung festgesetzt ist. In dem Fall, wenn sich der Beschuldigte verpflichtet, eine bestimmte Tätigkeit länger nicht auszuüben als die Bewährungsfrist ist, dann wird die Verpflichtung des Beschuldigten im Gerichtsbeschluss so formuliert, dass die Dauer dieser Verpflichtung mit der Dauer der Bewährungsfrist, während deren die Strafverfolgung bedingt ausgesetzt ist, übereinstimmt.
II. Wenn sich der Beschuldigte verpflichtet, dass er im Laufe der Bewährungsfrist eine bestimmte Tätigkeit nicht ausüben wird, dann wird die Zeit, als er vor dem Inkrafttreten des Beschlusses über die bedingte Aussetzung der Strafverfolgung eine solche Tätigkeit nicht ausüben konnte, weil ihm durch ein zuständiges Organ die Berechtigung zur Ausübung einer Tätigkeit entnommen wurde, in die festgesetzte Zeit der Verpflichtung nicht eingerechnet.
- Nr. 5** Das Abhören und die Aufnahme des Telekommunikationsbetriebs ist ein Sicherungsinstitut, welches den operativen Spähmitteln laut § 158b ff. StPO sehr nah ist und welches in breiterem Sinne verhilft, die Straftätigkeit vorzubeugen, zu entdecken und zu erklären und die Fahndung nach den Tätern, die sich verbergen, die Fahndung nach den gesuchten vermissten Personen und nach den sachlichen Beweisen zu unterstützen. Diese Mittel gelten als Grundlage für das weitere Strafverfahren, in dem die Tatsachen, die im Abhören aufgenommen wurden, erst überprüft und erklärt werden. Die Nutzung einer Aufnahme des Telekommunikationsbetriebs als Beweismittel in einer anderen Strafsache (§ 88 Abs. 6 Satz drei StPO) ist nicht durch die Tatsache eingeschränkt, dass ein Strafverfahren, in dem ein Abhören und eine Aufnahme des Telekommunikationsbetriebs vorgenommen wurden (§ 88 Abs. 1 StPO), nicht mehr stattfindet (z. B. das Strafverfahren wurde gar nicht eingeleitet), oder dass die Rechtsbeurteilung der Tat,

die laut § 88 Abs. 1 StPO zur Ausstellung des Befehls zum Abhören und zur Aufnahme eines Telekommunikationsbetriebs führte, während des weiteren Verfahrens nicht bewiesen wurde und der Beschuldigte als schuldig nicht erkannt wurde.

- Nr. 6** Wenn das Berufungsgericht die Entscheidung trifft, dass die Rechtssache laut § 257 Abs. 1 Buchst. b) StPO einem anderen Organ überwiesen wird, bei dem eine Straftat des Beschuldigten als Verstoß gegen Gesetz oder Disziplinarvergehen (§ 222 Abs. 2 StPO) beurteilt werden kann, kann der Beschuldigte oder der Staatsanwalt eine Revision gegen solche Entscheidung laut § 265b Abs. 1 Buchst. f) StPO einlegen. Aus diesem Grund ist das Strafverfahren bis zum Ablauf der Frist für die Einlegung der Revision von den berechtigten Personen laut § 265e Abs. 1 StPO bzw. bis zum Moment, wenn das Berufungsgericht über die eingelegte Revision entscheidet, im Sinne § 12 Abs. 10 StPO geführt. Diese Zeit wird in die Frist für die Verhandlung des Verstoßes nicht eingerechnet (vgl. § 20 Abs. 2 des Gesetzes Nr. 200/1990 GBl., über die Verstöße, in der Fassung der späteren Vorschriften).
- Aus diesem Grund kann das Gericht der ersten Instanz nach dem Beschluss des Berufungsgerichts über die Überweisung der Strafsache einem anderen Organ laut § 257 Abs. 1 Buchst. b) StPO bei diesem Organ die Rechtssache mit der Akte erst dann vorlegen, nachdem die Frist für die Einlegung der Revision von der Seite der berechtigten Personen abgelaufen ist oder das Berufungsgericht über die eingelegte Revision entscheidet.
- Nr. 7** Die Wahl der betreffenden Verhandlungsform des Berufungsgerichts ist abhängig nicht nur von der Art seines Beschlusses (§ 263 Abs. 1 StPO), sondern auch von der Art und Weise der Beweisaufnahme, die vor dem Beschluss durchgeführt werden soll. Wenn das Berufungsgericht die Zeugen verhören will, u. z. im Umfang, in dem solche Beweisaufnahme im Berufungsverfahren möglich ist (§ 263 Abs. 6 StPO), muss das Berufungsgericht eine öffentliche Sitzung veranstalten und während dieser Sitzung die Beweise auf die Art und Weise aufnehmen, die in den Bestimmungen § 235 Abs. 2 StPO angeführt ist. Wenn das Berufungsgericht eine öffentliche Sitzung veranstaltet hat und wenn die Beweisaufnahme durchgeführt worden ist, kann das Berufungsgericht nach der Vertagung der Gerichtsverhandlung zum Zweck einer weiteren Ergänzung der Beweise (z. B. zum Zweck einer Durchführung von Urkundenbeweisen) über die eingelegte Berufung während einer nicht öffentlichen Sitzung nicht entscheiden.

Entscheidungen nach dem Sachen Bürgerlichen, Handels - und Verwaltungsrecht

- Nr. 1** Im Mündigkeitsverfahren ernannt das Gericht für den Beurteilten einen Pfleger gemäß der Bestimmung des § 37 Abs. 1 der ZPO, auch wenn dieser einen ständigen (materiell-rechtlichen) Vormund hat.
- Nr. 2** Wenn gegen das Urteil des Appellationsgerichts Berufung eingelegt worden ist, dann bezieht sich der Ausschluss der Einberechnung der Zeit ab der Rechtskrafterlangung des angefochtenen Urteils bis zur Rechtskrafterlangung des Urteils des Berufungsgerichts gemäß der Bestimmung des § 235 Abs. 2 der ZPO lediglich auf den Fristenlauf zur Einreichung der Nichtigkeitsklage und mitnichten auf die Klage zur Wiederaufnahme des Verfahrens.
- Nr. 3** Über die Kosten und die Vergütung des ursprünglichen Gerichtsvollziehers, der ins (frei gewordene) Vollstreckungsamt berufen wurde, wobei es zu dieser Änderung auf Antrag des Berechtigten gemäß § 15, Abs. 5 der Vollstreckungsordnung gekommen ist, entscheidet der neue Gerichtsvollzieher per Zahlungsauftrag der Vollstreckungskosten.

Der Wechsel des Gerichtsvollziehers kann keine Auswirkung auf die Gesamthöhe der vom Pflichtigen zu erstattenden Vollstreckungskosten (Vergütungen und Kostenaufwand des Gerichtsvollziehers und des Berechtigten) haben.

Die im Zusammenhang mit dem Wechsel des Gerichtsvollziehers entstandenen Vollstreckungskosten, die gemäß § 44b, Abs. 5 der Vollstreckungsordnung (in der ab dem 1. 1. 2013 wirksamen Fassung) vom Berechtigten zu erstatten sind, sind lediglich die tatsächlich aufgewendeten Kosten des Zwangsvollziehers, die allein mit der Durchführung des Wechsels des Zwangsvollstreckers zusammenhängen und weder mit der Vergütung des Zwangsvollziehers, noch mit der Pauschalerstattung der Barauslagen gemäß § 13, Abs. 1 der Verordnung 330/2001 Slg.

- Nr. 4** Die transitorische Bestimmung des § 3030 von Gesetz Nr. 89/2012 Slg. darf nicht so ausgelegt werden, dass sie die rückwirkende Wirksamkeit der Bestimmungen der § 1 bis 14 von Gesetz Nr. 89/2012 Slg. auf früher (bis zum 31. 12. 2013) entstandene Rechtsbeziehungen (-verhältnisse) bewirkt (bzw. ermöglicht).
- Nr. 5** Auch bei der Entscheidung über die Aufhebung und Auseinandersetzung des Miteigentums an einem Komplex räumlich angrenzender Immobilien muss das Gericht darauf achten, dass die Trennung aus wirtschaftlichem Blickpunkt zweckmäßig ist, damit ihr Wert nicht wesentlich gemindert wird und keiner der Miteigentümer durch die Trennung ernstlich geschädigt wird. Bei einer realen Trennung (Aufteilung) gemeinsamer Immobilien im Verfahren über die Aufhebung und Auseinandersetzung von Miteigentum geht es in der Regel um keine wesentliche Wertminderung (§ 1144, Abs. 1 des BGB), wenn diese geringer als 15 % ist. Dabei sind jedoch die Umstände der Angelegenheit zu berücksichtigen; Abweichungen von diesem Verhältnis sind daher nicht von vornherein auszuschließen).
- Nr. 6** Der Gründer einer staatlichen Zuschussorganisation ist berechtigt, die Bestimmung der Ungültigkeit eines Vertrags zu betreiben, den die Zuschussorganisation ohne seine von § 12, Abs. 6, Gesetz Nr. 219/2000 Slg. (im Wortlaut späterer Vorschriften) verlangten Billigung abgeschlossen hat.
- Nr. 7** Im Falle der sog. Pflichtimpfung übt der Gesundheitsdienstleister gegenüber dem Patienten keine öffentliche Gewalt aus und seine Haftung für Gesundheitsschäden, die von Umständen verursacht werden, die ihre Ursache im Charakter der applizierten Impfsubstanz gemäß § 421a des BGB haben, schliesst Gesetz Nr. 82/1998 Slg. nicht aus.
- Nr. 8** Die Haftung des Staates für einen Schaden aufgrund der Entscheidungen über die Sicherstellung von Geldmitteln auf einem Konto bei der Bank (§ 79a, Abs. 1 der StPO) im Sinne des § 8, Abs. 1, Gesetz Nr. 82/1998 Slg. begründet sich nicht ohne Weiteres auf dem Umstand, dass das Strafverfahren, in welchem die Entscheidung über die Sicherstellung von Geldmitteln auf dem Bankkonto gefällt wurde, letztendlich nicht in einem verurteilenden Urteil auslief.
Wenn es nicht zur Erlassung eines verurteilenden Urteils kommt, kann ohne Weiteres weder auf die Unkorrektheit der Vorgehensweise der im Strafverfahren tätigen Organe, noch auf die Ungesetzlichkeit des nach der Eröffnung der Strafverfolgung erlassenen Urteils geschlussfolgert werden.
- Nr. 9** Das Desinteresse eines Teilnehmers an einem sich über Jahre hinziehenden Verfahren kann den Umständen entsprechend bei der Beurteilung der Form oder Höhe der Entschädigung für eine unangemessene Verfahrensdauer im Rahmen des Kriteriums der Bedeutung des Verfahrens für den Geschädigten in Betracht gezogen werden.
- Nr. 10** Wenn der Insolvenzverwalter ein Schriftstück mittels des öffentlichen Datennetzes zustellt, kommen die Bestimmungen des § 47, Abs. 2 und 3 der ZPO zur Beurteilung,

ob solch eine Zustellung wirksam ist, nicht einmal auf angemessene Weise zur Anwendung.

- Nr. 11** Eine Forderung kraft des Rechts auf Rückerstattung der Miete oder einer sonstigen im Voraus getätigten Zahlung kann vom Gläubiger (Vermieter) bereits ab der Eröffnung des Insolvenzverfahrens (§ 110, Abs. 1, Insolvenzgesetz) zum Insolvenzverfahren angemeldet werden, spätestens jedoch bis zum Ablauf der von der Konkursentscheidung festgelegten Anmeldeverfallsfrist, die an die Erfüllung einer aufschiebenden Bedingung gebunden ist, die darin besteht, dass der Insolvenzverwalter den Mietvertrag nach der Konkursöffnung auf das Vermögen des Schuldners kündigt (§ 256, Abs. 3 des Insolvenzgesetzes). Eine später aus diesem Grund angemeldete Forderung wird im Insolvenzverfahren nicht mehr berücksichtigt.
- Nr. 12** Wenn ein Mitarbeiter gegen die Bestimmung einer internen Vorschrift (Arbeitsordnung, Organisationsordnung, innerbetriebliche Richtlinie, Leitungsakt) oder die Vereinbarung im Arbeitsvertrag verstößt, seine Arbeit in einheitlicher Arbeitsbekleidung (Uniform) auszuüben, geht es hierbei nicht um einen Verstoß gegen Pflichten, die aus Rechtsvorschriften hervorgehen, die sich auf die vom Mitarbeiter verrichtete Arbeit beziehen, sondern um die Nichterfüllung der Anforderungen zur ordentlichen Leistung der vereinbarten Arbeit.

CONTENTS

Resolution in Criminal Law Cases

- No. 1** A single-acting concurrence of criminal offences of frustration of implementation of an official decision and eviction pursuant to section 337 (3) (a) of the Code and fraud pursuant to section 206 of criminal regulations is not excluded.
- No. 2** Seriously aggravating circumstances of a committed crime include guilt causing an offence due to negligence pursuant to the provisions of section 17 (a) and (b) of the criminal code, unless stipulated otherwise by law.
On the other hand, in case of an attempted crime, the intention of the offender (section 15 of the criminal code) must also relate to the legal features of the qualified state of facts of the crime, i.e. to the seriously aggravating circumstances.
- No. 3** Due to the relation to the matter currently heard at the court (section 30 (1) of criminal regulations), the acts of criminal proceedings cannot be performed by the judge who in other proceedings assessed testimony by the witness who is now prosecuted as the defendant for a criminal offence of false testimony and untrue expert opinion which he/she was supposed to commit through the above specified witness testimony in the earlier proceedings.
- No. 4** I. A pledge of the defendant that pursuant to the provisions of section 307 (2) (a) of criminal regulations) it will refrain from a certain activity (e.g. driving of motor vehicles) cannot be longer than the trial period which is determined by the court in the decision about a conditional waiver of the prosecution. Therefore if the defendant pledges that it will refrain from a certain activity for a period exceeding the trial period, the court will word its pledge in its decision in such a way that it only relates to the stipulated trial period of the conditional waiver of the prosecution.
II. If the defendant pledges that during the trial period it will refrain from a certain activity, then the determined time of duration of this pledge does not include the time for which the defendant could not perform this activity before the decision about the conditional waiver of prosecution came into legal force due to the fact that a competent authority withdrew its authorisation for its performance.
- No. 5** Wiretapping and recording of telecommunication is an institute which is very similar to operative investigative means pursuant to section 158b ff. of criminal regulations and in a wider sense it is therefore used for prevention, uncovering and clarification of criminal activity as well as searching for hiding offenders, wanted and missing persons and for material evidence. It can be considered to be the basis for further criminal proceedings during which the facts which are recorded in the wiretapping are examined and clarified. Use of a telecommunication record as evidence in another criminal case (section 88 (6) sentence three of criminal regulations) is not prevented by the fact that the proceedings in which the wiretapping and telecommunication record were performed (section 88 (1) of criminal regulations) is not conducted any more (e.g. the prosecution for a criminal offence were not commenced at all) or the legal qualification of the offence which led to an order made for wiretapping and telecommunication recording pursuant to section 88 (1) was not proved in the following proceedings and the defendant was not found guilty of the criminal offence.

No. 6 If the court of appeal decides that pursuant to section 257 (1) (b) of criminal regulations the matter will be transferred to another body which might assess the act as an offence or culpable act (section 222 (2) of criminal regulations), the defendant or the prosecutor may lodge an appeal against such a decision pursuant to section 265b (1) (f) of criminal regulations. Therefore during the time until the period granted to the authorised persons for lodging an appeal expires pursuant to section 265e (1) of criminal regulations or until the time when the court of appeal decides about a lodged appeal, the criminal proceedings are still conducted pursuant to section 12 (10) of criminal regulations and this period is not included in the period running for the purpose of hearing of the offence (compare section 20 (2) of Act No 200/1990 Coll. on offences, as amended by later regulations).

Due to this purpose, after a decision of the court of appeal is made concerning the transfer of the case to another authority pursuant to section 257 (1) (b) of criminal regulations, the court of the first instance may submit this case to this authority together with the dossier only after expiry of the period which the authorised persons have to lodge an appeal or after the court of appeal decides about a lodged appeal.

No. 7 The choice of the relevant form of proceedings of the court of appeal does not depend only on the way of its decision (section 263 (1) of criminal regulations) but also on the way of proving which it intends to do before its decision is made. If it finds it necessary to hear witnesses, in the extent in which this way of proving is allowed in the appeal proceedings (section 263 (6) of criminal regulations), a public session must be held during which this evidence has to be performed in the way stipulated in the provisions of section 235 (2) of criminal regulations). If the court of appeal held a public session and mainly if proving was performed during it, it cannot decide about the lodged appeal on the merits in a non-public session after it is adjourned for the purpose of additional proving (e.g. documentary evidence).

Resolutions in Civil Law, Business Law and Administration Law Cases

No. 1 With regard to proceedings concerning legal capacity, the court shall appoint a guardian of the assessed person pursuant to the provisions of Section 37(1) of the Act on Special Court Proceedings even if the assessed person has a permanent (“substantive law”) guardian.

No. 2 Where an extraordinary appeal has been lodged against a decision of the appellate court, the exclusion of the period commencing from the legal force of the contested decision of the appellate court in accordance with the provision of Section 235(2) of the Civil Procedure Code shall apply only to the period for the lodgement of a nullity action and not of an action for the renewal of proceedings.

No. 3 The new court distrainer shall decide on the costs and the fee of the original distrainer, who had been appointed to a (vacated) enforcement office and was changed upon the motion of the entitled party pursuant to Section 15(2) of the Code of Dstraint Procedure, namely by way of an order for the payment of dstraint costs.

Such a change in the court distrainer cannot affect the total amount of the dstraint costs (the fee and the costs of the distrainer and the entitled party) that are to be reimbursed by the obligor.

The dstraint costs arising from the change in the court distrainer that are to be paid by the entitled party under Section 44b(5) of the Code of Dstraint Procedure (in the wording effective from 1 January 2013), comprise only of the costs actually expended

by the distrainer in connection with the effected change in the court distrainer and not of the fee of the distrainer or of the lump-sum reimbursement of cash expenses pursuant to Section 13(1) of Decree No. 330/2001 Coll.

- No. 4** The temporary provision of Section 3030 of Act No. 89/2012 Coll. cannot be interpreted as causing (allowing) the true retroactive effect of the provisions of Sections 1 to 14 of Act No. 89/2012 Coll. on previously (until 31 December 2013) established legal relationships (conditions).
- No. 5** When deciding on the dissolution and settlement of the joint ownership of a set of spatially interconnected properties, the court shall ensure that the division is economically effective, that the property value is not considerably decreased and that no serious detriment is caused by the division to any of the joint owners. As a rule, the actual division of the joint property within proceedings concerning the dissolution and settlement of joint ownership shall not constitute a considerable decrease of the value of such property (Section 1144(1) of the Civil Procedure Code) if such decrease is less than 15%. However, all circumstances should be considered and deviations from the indicated ratio cannot be ruled out.
- No. 6** The founder of a state contributory organization is entitled to claim the determination of the invalidity of an agreement concluded by the state contributory organization without the founder's approval required by Section 12(6) of Act No. 219/2000 Coll. (as amended).
- No. 7** In the case of the so-called compulsory vaccination, the healthcare provider does not execute public power in relation to the patient and the healthcare provider's liability for injury to health caused by circumstances originating in the character of the applied inoculant pursuant to Section 421a of the Civil Code is not excluded by Act No. 82/1998 Coll.
- No. 8** The liability of the state for damage inflicted by a decision on securing pecuniary means on a bank account (Section 79a(1) of the Code of Criminal Procedure) within the meaning of Section 8(1) of Act No. 82/1998 Coll., is not established by the mere fact that the criminal proceedings, in which a decision on securing the pecuniary means on the bank account had been issued, did not later result in a judgement of conviction.
The non-award of a judgement of conviction cannot solely lead to the conclusion on the incorrect procedure of the bodies active in criminal proceedings or on the unlawfulness of the decisions awarded after the initiation of the criminal prosecution.
- No. 9** The lack of interest of a party in the progress of the proceedings extending over a number of years may be considered, depending on the circumstances, with respect to the criterion of the significance of the proceedings to the aggrieved party when adjudging the form and the amount of compensation for the incommensurate duration of the proceedings.
- No. 10** Where an insolvency trustee delivers a written document by way of a public data network, the provision of Section 47(2) and (3) of the Civil Procedure Code shall not be reasonably applied when adjudging whether such delivery was effective.
- No. 11** A claim arising from the right to the refund of rent or of another payment effected in advance may be submitted by the creditor (lessee) within insolvency proceedings initiated with respect to the assets of the debtor (lessor) already upon the initiation thereof (Section 110(1) of the Insolvency Act), however, no later than before the expiry of the procedural submission period designated in the decision on bankruptcy, namely as a claim bound to the fulfilment of the condition precedent, i.e. that the insolvency trustee terminated the lease after the bankruptcy order on the debtor's assets had been

issued (Section 256(3) of the Insolvency Act). A claim submitted based on this title at a later date shall not be considered within insolvency proceedings.

- No. 12** When an employee breaches a provision set out in an internal regulation (work rules, organization rules, company regulations, management act) or in the employment contract stipulating that the employee is to perform work in a uniform, such breach does not constitute the violation of an obligation arising from legal regulations and pertaining to the work performed by the employee but the non-fulfilment of the requirements for the due performance of the agreed work.

Tisk a distribuci zajišťuje Wolters Kluwer, a. s.,
U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3.

Ročně vycházejí sešity 1-10 a sešit rejstříků.

Cena základního předplatného je 2 065 Kč bez DPH.

Odpovědná redaktorka: Marie Novotná, tel. 246 040 417, 603 826 881,
e-mail: marie.novotna@wolterskluwer.com

Administrace předplatného: Wolters Kluwer, a. s.,
U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3

Zákaznická linka: tel. 246 040 400, 246 040 401
e-mail: zakaznicke@wolterskluwer.com

Distribuce: CASUS direct mail, a. s.,
Žilinská 5/2773, 141 00 Praha 4

Archiv časopisu naleznete v systému ASPI.

